

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

Ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως,

ΥΠΟ

Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τελειοφοίτου τοῦ Πανεπιστημίου καὶ νῦν σχολάρχου Θεσσῶν.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Βεβαλωμένη καὶ ἐπνυξημένη.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

τύποις τῆς «Προόδου».

1880.

Πάν αντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγρα-
φέως θεωρεῖται κλοπιμαῖον *N. Χρηστούδου*

Τοῖς φίλοις Συναδέλφοις.

Ἐξαντληθείσης ἤδη τῆς δευτέρας ἐκδόσεως, ἐκδίδωμι τὸ δεύτερον τὸ ταπεινόν μου τοῦτο πόνημα μετὰ πολλῶν βελτιώσεων καὶ προσθηκῶν. Πέπεισμαι δέ, ὅτι οἱ κύριοι Συναδέλφοι, πρὸς οὓς μυρίας χάριτας ὀφείλω, θέλουσι δεχθῇ καὶ τὴν δευτέραν ταύτην ἔκδοσιν μετὰ τῆς αὐτῆς εὐμενείας, μεθ' ἧς καὶ τὴν πρώτην, ἅτε δὴ βεβελτιωμένην καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω ἐπηυξημένην.

Ἐπειδὴ δὲ ἐτυποῦτο ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλακός, ἐφ' ἧς καὶ τὸ μέγαλον συντακτικόν, πολλαὶ παραπομπαὶ παραπέμπουσιν εἰς τὸ μέγαλον συντακτικόν· τὴν δὲ διόρθωσιν αὐτῶν βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ διορθώσει τῶν παροραμάτων.

Ἐγγραφον ἐν Θήβαις τῇ 4 Ἰανουαρίου 1880.

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

Ὅρισμοί.

§ 1. Συντακτικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδύσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς γίνεται ἡ σύνταξις· σύνταξις δὲ ἡ κατὰ κανόνας ὀρθὴ ἐπιπλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς ἀπαρτι-
σμὸν τελείου λόγου· λόγος δὲ ἡ πρὸς ἄλλους ἑκφρασις τῶν
ἡμετέρων διανοημάτων ἢ βουλημάτων ἢ αἰσθημάτων.

§ 2. Ὁ λόγος δυνατὸν νὰ ᾖ ἢ μέγας ἢ μικρός· ὁ μικρότα-
τος δὲ πάντων καλεῖται πρότασις· πρότασις δὲ λέγεται ἡ ἑκ-
φρασις μιᾶς μόνης κρίσεως τοῦ νοῦ ἡμῶν καταφατικῶς ἢ ἀπο-
φατικῶς (διὰ τοῦ οὐ)· οἷον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος, ὁ θεὸς οὐκ
ἐστὶ θνητός. Τῶν προτάσεων τούτων ἡ μὲν πρώτη καλεῖται
καταφατικὴ, ἡ δὲ δευτέρα ἀποφατικὴ.

Σημ. Ὁ λόγος διαιρεῖται εἰς παραγράφους, ἡ δὲ παράγραφος εἰς περιό-
δους, ἡ δὲ περίοδος εἰς κῶλα, τὰ δὲ κῶλα εἰς κόμματα, τὰ δὲ κόμματα
εἰς προτάσεις· δυνατὸν δὲ ὁ λόγος νὰ ἔχῃ μίαν μόνον παράγραφον ἢ μίαν
περίοδον ἢ εἰς κῶλων ἢ εἰς κόμματα ἢ μίαν πρότασιν. Πάντα δὲ ταῦτα συν-
δέονται μετ' ἀλλήλων διὰ τῶν συνδέσμων ἢ τῶν ἀναφορικῶν ἄντωνυ-
μιῶν ἢ μορίων.

§ 3. Αἱ προτάσεις εἶναι δύο εἰδῶν, ἀπλᾶι καὶ σύνθετοι.

Α'. Ἀπλῇ πρότασις.

§ 4. Ἀπλῇ πρότασις λέγεται ἐκείνη ἣτις ἐκφράζει ἀπλῶς
ἓν μόνον διάνοημα ἢ βούλημα ἢ αἰσθημα· τὰ ἀπαραίτητα δὲ
συστατικὰ μέρη τῆς ἀπλῆς προτάσεως εἶναι τρία, ὑποκείμενον,
κατηγορούμενον καὶ συνδετικόν. Καὶ ὑποκείμενον μὲν λέγεται
τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ὑπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ
νοῦ ἡμῶν κατηγορούμενον δὲ ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης, ἣτις κα-

τηγορείται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου· συνδετικὸν δὲ τὸ ῥῆμα εἰμί, ὕπερ συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· οἷον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος.

§ 5. Τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικὸν συνηθέστατα συγχωνεύονται εἰς ἓν ῥῆμα, ὕπερ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται κατηγορηματικόν· οἷον, τὸ ῥόδον ἐστὶν εὐώδες = τὸ ῥόδον εὐωδιάζει· ὁ θεὸς οὐκ ἐστὶ θνητὸς = ὁ θεὸς οὐ θνήσκει. Ὅθεν πᾶν σχεδὸν κατηγορηματικὸν ῥῆμα δύναται νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ συνδετικόν, καὶ εἰς τὸ σύστοιχον αὐτοῦ ἐπίθετον ἢ μετοχήν· οἷον, τὸ δένδρον θάλλει = τὸ δένδρον ἐστὶ θάλλον ἢ θαλερόν. Οὕτω καί, ἐστὶ θεός = ὁ θεὸς ἐστὶν ὢν.

§ 6. Ὅσαι μὲν προτάσεις ἔχουσι τὸ κατηγορούμενον χωριστὸν τοῦ συνδετικοῦ καλοῦνται ἀνεπτυγμένα, ὅσαι δὲ ἔχουσιν αὐτὸ συγκεχωνεμένον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ καλοῦνται συνεπτυγμένα.

Σημ. α'. Ἡ ἀνεπτυγμένη πρότασις δὲν εἶναι πάντοτε ἀκριβῶς ἰσοδύναμος τῇ συνεπτυγμένῃ· πολλὰ δὲ μάλιστα δὲν ἐπιδέχονται σύμπτυξιν, ἥγουν τό, ἐγὼ εἰμι πατήρ, δὲν γίνεται, ἐγὼ πατρῴζω· καὶ τοῦναντίον πολλὰ συνεπτυγμένα δὲν ἐπιδέχονται ἀνάλυσιν.

§ 7. Πολλάκις ἐλλείπει ἐν τῶν συστατικῶν μερῶν τῆς προτάσεως.

α'. Τὸ ἐπὶ τοῦ υποκειμένου.

1) Ὅταν τὸ ῥῆμα εἴναι α'. ἢ β'. προσώπου καὶ δὲν ἀπαιτῇται ἔμφασις ἢ ἀντιδιαστολή· διότι τότε ἐννοοῦνται ἐκ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι (ἐγὼ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς)· οἷον, λέγω, λέγεις, λέγομεν, λέγετε.

2) Ὅταν τὸ ῥῆμα λαμβάνηται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω· οἷον, ἐστε φάρισσα Θεμιστοκλέα· ἠρώτευσσε γὰρ (ὁ Θεμιστοκλῆς).

3) Ὅταν τὸ ῥῆμα σημαίνῃ ἴδιον ἔργον (ἐπιτήδευμα) ἢ φυσικὴν ιδιότητα (ἐνέργειαν) τοῦ ὑποκειμένου· οἷον, σαλπίζει, σημαίνει (ὁ σαλπικτής), κηρύσσει (ὁ κήρυξ), ἱεουργεῖ (ὁ ἱερεὺς), φασί, λέγουσιν (οἱ ἄνθρωποι), βεῖ, βρέχει, ρίφει, βροντᾷ, ἀστράττει (ὁ θεός).

4) Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γενικὸν καὶ ἀόριστον καὶ ἐνο-
ηῇται ἢ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς· οἶον, ἡδὺ τὸ οἶεσθαι τεύξε-
σθαι ὧν ἐγρέται (τίς).

β'. Τὸ ῥῆμα.

1) Ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω πα-
λινδρομικῶς· οἶον, τῶν ἀνθρώπων εἰ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, εἰ δὲ
πᾶσι, ἐγὼ μὲν μελετῶ, σὺ δὲ οὐ, μέτρον δ' αὐτῷ οὐχ ἡ ἕν-
χῃ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν.

2) Ὅταν εὐκόλως ἔξωθεν ἐνοηῇται· οἶον, "Ελλήνι ἐγὼ (εἰμὶ),
σὺ δ' αἴτιος (εἶ), τὸ μέλλον ἀσαφές (ἐστί), πάθεν, ὦ Μενέξενε;
(ἦκεις).

γ'. Τὸ κατηγορούμενον.

Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται μόνον, ὅταν παραλαμβάν-
ηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἶον, ἐγὼ μὲν ἔτοιμός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἰς
(ἔτοιμος).

§ 8. Καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον ἢ τὸ κατη-
γορούμενον καὶ τὸ συνδετικόν δύνανται ὁμοῦ νὰ ἐλλείπωσιν, ὅ-
ταν παραλαμβάνωνται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἶον, ἔστι δίκαιος ὁ
θεός; ἔστι (δίκαιος ὁ θεός). Ἐπὶ δὲ εὐχῶν, κατὰρῶν, ἀπαγο-
ρεύσεων καὶ τῶν τοιούτων δυνατὸν νὰ ἐλλείπῃ καὶ ὁλόκληρο
πρότασις· οἶον, ὦ πρὸς θεῶν [ἐγὼ ἱκετεύω], εἰς κόρηκας (σὺ ἄ-
πιθι), μὴ δράσῃς (σὺ δρά).

Περὶ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου.

§ 9. Ὑποκείμενον μὲν γίνονται τὰ οὐσιαστικά ἢ αἱ προσω-
πικαὶ ἀντωνυμίαι, κατηγορούμενον δὲ τὰ ἐπίθετα· οἶον, ὁ θεός
ἐστὶ δίκαιος, ἐγὼ εἰμι θνητός, σὺ εἶ ἄκακος.

§ 10. Καὶ ἐπίθετον καὶ μετοχὴ καὶ ἐπιθετικὴ ἀντωνυμία καὶ
πᾶν μέρος λόγου δύναται νὰ γείνη ὑποκείμενον, ὅταν διὰ τοῦ
ἄρθρου λάβῃ οὐσιαστικοῦ σημασίαν, καὶ τοῦναντίον κατηγορού-
μενον δύναται νὰ γείνη καὶ οὐσιαστικὸν καὶ πᾶν ἄλλο μέρος

λόγου, ὅταν λάβῃ ἐπιθέτου σημασίαν· οἷον, ὁ δαίμων ἐστὶ προδότης τῆς πατρίδος, σοφόν ἐστὶ τὸ σαφές, οὐδαμῶς τὰ μὴ ὄντα ὄντα ἐστίν, τοῦτό ἐστιν ἐκεῖνο, ἢ περὶ ἐστὶ διτύλλαρος, τὸ χθεὲς οὐκ ἐστὶ σήμερον, κλπ.

ΣΗΜ. Ἐκ δύο οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων τὸ ἐναρξὸν εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον, θεὸς ἦν ὁ Ἑρως, σοφὸν τὸ σαφές. Ὄταν ὅμως ὑπάρχῃ δεικτική ἀντωνυμία καὶ ἐναρξὸν οὐσιαστικόν ἢ ἐπίθετον, ἢ δεικτικὴ ἀντωνυμία εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον, οὗτός ἐστιν ὁ πατήρ, οὗτός ἐστιν ὁ σοφός.

§ 11. Ἐτι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὁλόκληρος πρότασις δύναται νὰ γείνη ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον· οἷον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπὶ τασθαι ἐστίν, τὸ γινῶθαι σπαντόν ἐστίν ἢ τὰ πράγματα ἴδης τὰ σπαντοῦ.

§ 12. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτώσιν· οἷον, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ἐγὼ γράφω.¹

Συμφωνία τοῦ κατηγορούμενου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 13. Τὸ κατηγορούμενον, ὅταν μὲν εἶνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· οἷον, ὁ θεός ἐστὶ δίκαιος, ἢ πόλις ἐστὶ μικρά, τὸ ῥόδιον ἐστὶν ἐνῶδες.

ΣΗΜ. Τὸ ἐπίθετον κατηγορούμενον, ὅταν σημαίνῃ γενικόν τι καὶ ἀόριστον, δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν, ἀλλὰ τίθεται πάντοτε κατ' οὐδέτερον ἐνικὸν γένος, οἰουδὶποτε γένους καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἂν εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον, πονηρὸν (χρῆμα) ὁ συκοφάντης, δεινὸν ἢ ἄγνοια, οἱ παῖδες ἀναιρόν, αἰ μεταβολαὶ λυπηρόν.

§ 14. Ὄταν δὲ εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ ἀναγκαίως μὲν μόνον κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν· οἷον, ὁ καρπὸς ἐστὶ σῦκα, τὰ πρόβατά ἐσσι πλοῦτος, ὁ Πάρις σός ἐστίν ὄρος, ἢ Κέρκυρα ἐστὶ νῆσος.

ΣΗΜ. Τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ διαιρέσεως, κτήσεως, καταγωγῆς, ιδιότη-

¹ Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφατοῦ ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν (§ 130).

τος καὶ τῶν τοιούτων τίθεται κατὰ γενικὴν (ἐλλειπτικὴν)· οἷον, ὁ θάνα-
τος ἐστὶ τῶν μεγίστων κακῶν (ἐν), οἱ Κυθήριοι ἦσαν
τῶν περιόχων (τινές), ἡ πόλις οὐκ ἔστιν ἐνὸς ἀνδρός
(κτῆμα), Ἀἴσωπος Ἰάδμονος ἐγένετο (δοῦλος), Ἀλέξανδρος
ἦν Φιλίππου (οὐός), Νιόβη ἦν Ταντάλου (θυγάτηρ), δὲς
ἕξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρός σοφοῦ (ἴδιον), ἀφροσύνης ἐστὶ
τὸ πρᾶττειν πρὸ τοῦ κρῖναι (ἔργον), Μελτιάδης οἰκίης
μεγάλης ἦν, Ξενοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν (πολίτης), τῶν
μεγάλων δῆμων ἐστὲ (δημόται) κλπ.

Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 15. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ δύο,
κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμόν, οἷον, ἐγὼ μὲν γράφω, σὺ δὲ ἴσχυ-
ράεις, ὁ δὲ διδάσκαλος διδάσκει· ἡμεῖς μὲν λέγομεν, ὑμεῖς
δὲ γράφετε, οὗτοι δὲ ἀκούουσιν. Ἐξαιρέσεις κατ' ἀριθμόν·

1) Τὰ πληθυντικὰ οὐδέτερά ὑποκείμενα ἄττικῶς συντάσσον-
ται συνήθως μετὰ ἐνικοῦ ῥήματος (Ἀττικὴ σύνταξις)· οἷον, τὰ
ἔφα τρέχει, τὰ παιδιὰ πηδᾷ, τὰ πράγματα ἐστὶ καλὰ.

2) Τὰ ἐνικὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα συντάσσον-
ται πολλαῖς μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος (Σχῆμα κατὰ σύ-
νεσιν ἢ κατὰ τὸ νοούμενον)· οἷον, ὁ δῆμος ἐφηφίσαντο, ἔφασαν
ἡ πλειθὺς, τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρου, αὐτοὺς ἡ πόλις δημο-
σίᾳ ἔθαψαν.¹

§ 16. Ἐὰν τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικὸν καὶ κατ' ἀ-
ριθμόν διάφορον τοῦ ὑποκειμένου, τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ
καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὅταν εἶνε τὸ πλησιέστερον ἢ τὸ
ἐπικρατέστερον· οἷον, οὗτοι (οἱ σοφισταὶ) φανερά ἐστὶ λώβη
καὶ διαφθορὰ τῶν συγγηγνομένων (Πλτ.), οἱ ἀντιλέγοντες ὁ-
χλος καὶ βασκαρία κατεφαίετο.

¹ Περιληπτικὰ μὲν ὀνόματα λεγόντι ὅσα ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουν
πολλά· οἷον, λαός, δῆμος, στρατός, πλειθὺς, ὄχλος· περιεκτικὰ δὲ ὅσα ση-
μαίνουν τόπον περιέχοντα πολλά πρόσωπα· οἷον, πόλις, θέατρον, στρα-
τόπεδον, ἐκκλησίαι, κλπ.

Β'. Σύνθετος πρότασις.

§ 17. Σύνθετος καλεῖται ἡ πρότασις, ὅταν ἔχῃ δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα, ἢ καὶ ἀμφότερα· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί, Σωκράτης ἦν σοφός καὶ ἠθικός, Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν σοφοὶ καὶ ἠθικοί. Ἐπὶ δὲ σύνθετος εἶνε ἡ πρότασις καὶ ὅταν ἔχῃ πλείονα ἀντιζείμενα ἢ ῥήματα· οἷον, ἀγαπῶ Σωκράτην καὶ Πλάτωνα, διαλέγομαι καὶ περιπατῶ. Λέγονται δὲ αἱ προτάσεις αὗται σύνθετοι, διότι ἐκπρᾶττοι συνεπτυγμένως πλείονα δικνοήματα ἢ βουλεύματα ἢ αἰσθήματα.

§ 18. Ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως παρκατηρῶνται τὰ ἑξῆς.

Α'. Ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου.

§ 19. Ὅταν μὲν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἑμφυχα, τότε, ἐὰν μὲν εἶνε ὁμοιογενῆ, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ γένος αὐτῶν πληθυντικῶς· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ ἦσαν ἀγαθαί. Ἐὰν δὲ ἑτερογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου· οἷον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθοὶ εἰσιν, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθαί εἰσιν.

§ 20. Ὅταν δὲ τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἀψυχα, τότε, εἴτε ὁμοιογενῆ εἶνε εἴτε ἑτερογενῆ, τὸ κοινὸν κατηγορούμενον τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς· οἷον, φθόνος καὶ ἔρωτος ἐναντία ἐστὶν, ταραχαὶ καὶ στάσεις ὀλέθρια, λιθοὶ καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέρατοι ἀτάκτως ἐρριμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

Σημ. Σπανίως τὸ κατηγορούμενον τῶν ὁμοιογενῶν ἀψύχων ὑποκειμένων τίθεται καὶ κατὰ τὸ γένος αὐτῶν· οἷον, φθόνοι καὶ ἔρωτες δεινοί. Ἐνίοτε δὲ τίθεται καὶ κατὰ τὸ προτεχέστερον· οἷον, νόμος καὶ φόβος ἱκανὸς ἔρωτα κωλύειν.

B'. Ἐπὶ τοῦ ῥήματος.

§ 21. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς ἐνικὸν μὲν ἀριθμὸν, ὅταν προτάσσηται ἢ ἐπιτάσσηται ἐνὶ μόνον τῶν ὑποκειμένων· οἷον, ἐστρατήγει τῶν νεῶν Ἀριστέης καὶ Καλλιμάχου καὶ Τιμάνωρ (Θουκ.), Αἰσος ἀντεδίδασκε καὶ Σιμωνίδης· ἀλλὰ καὶ «Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι Κωκυτός τε» (Ὅμηρ.). Εἰς πληθυντικὸν δέ, ὅταν ἐπιτάσσηται· οἷον, Κίμων καὶ Ξάνθιππος καὶ Μυρωνίδης φέρονται.

Σημ. Πολλάκις ὅμως καὶ προτάσσεται πληθυντικῶς καὶ ἐπιτάσσεται (σπανιώτρ.) ἐνικῶς· οἷον, ἔρχονται Ἀρακός τε καὶ Ναυδάτης καὶ Ἀντισθένης, Ἀἴγυπτος καὶ Κύπρος ἀφ' ἑστέης (Ἰσοκρ.)

§ 22. Τὸ ῥῆμα τίθεται καὶ κατὰ τὸ προσεχέστερον ἢ ἐπικρατέστερον· οἷον, οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει (Ξεν.), ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον (Ξεν.).

Γ'. Ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ῥήματος.

§ 23. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε διαφόρων προσώπων, τὸ ῥῆμα τίθεται·

1) κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν πρῶτον τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου· οἷον, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφομεν, σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφετε·

2) κατὰ τὸ προσεχέστερον· οἷον, οἶδα σαφῶς καὶ ἐγὼ καὶ σὺ, σὺ τε Ἑλλήνων εἶ καὶ ἡμεῖς. Ἀλλὰ καὶ «ἡμεῖς καὶ Στράτιος καὶ Στρατοκλῆς παρεσκευάζοντο ἅπαντες» (Ἰσάκιος).

§ 24. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἢ δύο ἐνικοῦ, τότε καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς δυϊκὸν μὲν ἀριθμὸν, ἐὰν ἐκχέτερον τῶν ὑποκειμένων ἐνεργῇ ἰδιαιτέρως, εἰς πληθυντικὸν δέ, ἐὰν ἀμφοτέρα συνάμα ἐνεργῶσιν· οἷον, ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστίν, τῷ ἄνδρι ἐγενέσθην ἀκολάστως, τῷ ἀδελφῷ ἄπειθε ἐτελευτησάτην, Ἀγάθων καὶ Σωκράτης λοιποί, Ποιὰ καὶ μηλέα περὶ κάλλους ἤρζον, ἀδελφῷ δύο ἦσαν καλοί.

Περὶ ἀντικειμένου τῆς προτάσεως.

§ 25. Ἀντικείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· ὅθεν τίθεται μόνον εἰς τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα (§ 74) κατὰ μίαν τῶν πληγίων πτώσεων· οἷον, σκάπτω τὴν γῆν, διακοῦν τῷ θεῷ, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων.

§ 26. Ἀντικείμενον γίνονται κυρίως τὰ οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου δύναται νὰ γείνη ἀντικείμενον, ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμχτον καὶ ὁλόκληρος πρότασις· οἷον, διδάσκω σε κα' αὐτόν, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, οἷδ' ὅτι καλῶς λέγεις.

Περὶ προσδιορισμῶν τῆς προτάσεως.

§ 27. Προσδιορισμὸς λέγεται πᾶσα λέξις τιθεμένη εἰς τινα τῶν ὄρων τῆς προτάσεως, ἵνα ἐκφράσῃ ιδιότητα ἢ ποιότητα, ἢσχέσιν ἢ περίστασιν τινα αὐτοῦ.

§ 28. Οἱ προσδιορισμοὶ γίνονται ἢ διὰ πτωτικοῦ τινος ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου, ἢ δι' ἐπιρρήματος. Ὅθεν οἱ προσδιορισμοὶ λέγονται ὀνομαστικοὶ μὲν, ὅσοι γίνονται δι' ὀνόματος ἢ δι' ἄλλης λέξεως ὀνομαστικῶς ἐκλαμβανομένης· οἷον, Ἀλέξανδρος ἦν υἱὸς Φιλίππου, ὁ υἱὸς ἐστὶν ὁμοῖος τῷ πατρὶ, Δημοσθένης ἦν δεινὸς τὴν ῥητορικὴν, ὁ ἐπιμελὴς μαθητὴς προκόπτει, ἡ ἐπιμελουμένη μαθήτρια εὐδοκμεῖ, Περικλὴς ὁ πᾶν, κλπ. Ἐπιρρηματικοὶ δέ, ὅσοι γίνονται δι' ἐπιρρήματος ἢ διὰ πληγίως πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου καὶ ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν ἐχούσης· οἷον, καλῶς λέγεις, σήμερον ἀφίκετο, χθὲς εἶπε, ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ (=σήμερον) ἀφίκετο τὸ πλοῖον, μένει ἐν Ἀθῆναις (=Ἀθήνησιν).

§ 29. Οἱ μὲν ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ ὑποδιαίρουνται εἰς ὀνομαστικούς καὶ ὡς ὀνομαστικούς. Καὶ ὀνομαστικοὶ μὲν λέγονται, ὅσοι γίνονται δι' ὀνομάτων, οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων, ὡς ὀνομαστικοὶ δέ, ὅσοι γίνονται δι' ἄρθρου, μετοχῆς, ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας καὶ πάσης ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένης.

Σημ. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς διαφέρει τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν προσδιορισμὸς ἐκφράζει ἰδιότητα προεγνωσμένην καὶ θεωρουμένην ὡς προσὸν τοῦ οὐσιαστικοῦ· τὸ δὲ κατηγορούμενον ἐκφράζει ἰδιότητα μὴ προεγνωσμένην, ἀλλὰ πρῶτον ἤδη ἀποδοδομένην εἰς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 30. Οἱ δὲ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ ὑποδικιροῦνται εἰς ἐπιρρηματικούς καὶ ὡς ἐπιρρηματικούς, καὶ ἐπιρρηματικοὶ μὲν λέγονται, ὅσοι γίνονται δι' ἐπιρρήματος, ὡς ἐπιρρηματικοὶ δέ, ὅσοι γίνονται διὰ πλυχίως πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου οἶον, ὀρθῶς λέγεις, ζῶ ἐν ἡσυχίᾳ = ἡσυχῶς, κλπ.

§ 31. Οἱ μὲν ὀνομαστικοὶ καὶ ὡς ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται εἰς τὰ οὐσιαστικά, εἴτε ὑποκείμενα εἶνε ταῦτα, εἴτε κατηγορούμενα, εἴτε ἀντικείμενα· οἶον, ὁ νέος μαθητὴς ἀναγινώσκει τὸν θεῖον Πλάτωνα, οὗτος ἐστὶ Θουκυδίδης· ὁ Ἀθηναῖος ὁ συγγράφων τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ πάντες ἄνθρωποι ἦσαν ἀγροῖκοι, κτλ. Οἱ δὲ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ τίθενται εἰς τὰ ῥήματα καὶ εἰς τὰ ἐπίθετα· οἶον, ὀρθῶς λέγεις, γράφει περὶ ἀρετῆς, Μάταια ἐπιμέλει, κλπ.

§ 32. Οἱ ὀνομαστικοὶ καὶ ὡς ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας ὁμοιοπτῶτως τῷ προσδιοριζομένῳ ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας ἑτεροπτῶτως κατὰ μίαν τῶν πλυχίων πτώσεων καὶ ὁμοιοπτῶτως μὲν τίθενται τὰ ἐπίθετα, αἱ μετοχαί, τὰ ἄρθρα καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι· οἶον, ὁ σοφὸς Σωκράτης, ὁ ἀναγινώσκων μαθητὴς, ὁ ἐμὸς πατήρ, κλπ. Ἑτεροπτῶτως δὲ τὰ οὐσιαστικά, αἱ προσωπικαί, αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι· οἶον, οἰκία Περικλέους, ὁ υἱὸς ὁμοῖος τῷ πατρί, Αὐδὸν τὸ γένος, ἡ βιβλίον μου, ὁ σκευὴς τοῦ πατρὸς, ἡ ἀλλήλων βοήθεια.

Α'. Σύνταξις τῶν ὁμοιοπτῶτων προσδιορισμῶν.

§ 33. Τὸ ἐπίθετον, ἡ μετοχή, τὸ ἄρθρον καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι τιθέμενα μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ταῦτοπροσώπως συμφωνοῦσι πρὸς αὐτά, ὡς τὸ κατηγορούμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

μενον, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν, οἷον, ὁ σοφὸς Σωκράτης, ἡ σοφὴ Ἀσπασία, τὸ σοφὸν μειράκιον· ὁ γράφων μαθητής, ἡ γράφουσα μαθήτρια, τὸ γράφον μειράκιον· ὁ ἐμὸς πατήρ, ἡ ἐμὴ μήτηρ, τὸ ἐμὸν τέκνον.

§ 34. Καὶ ἐνταῦθα, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἢ ἐπιθετικὸν τι ἀποδίδωται εἰς πολλὰ οὐσιαστικά, συμβαίνουσιν αὐταὶ ἐκεῖναι αἰ ποικιλίαι, ἃς παρατηρήσαμεν καὶ ἐν τῇ συμφωνίᾳ τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς συνθέτου προτάσεως· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Κρίτων καθήμενοι διαλέγονται, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐστῶσαι διαλέγονται, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή καὶ τὸ τέκνον ἐστηκότες διαλέγονται, αἱετός καὶ ἀλώπηξ φιλιώθεις, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον καθήμεναι διαλέγονται (§ 19)· ἀλλὰ καὶ «τέκνα καὶ γυναικας φρουρούμενα» (Ξενφ.), σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη ἀγαθὰ ὄντα διωκτέον, τοῦτε καὶ αἰσθησις ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντα, λίθοι καὶ πύλινθοι καὶ κέρατοι καὶ ξύλα ἀτάκτως ἐρριμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν (§ 20), Κύρος καὶ ἡ περσικὴ βασιλεία Κροῖσον καθελοῦσα ἐπεστράτευσεν (Θουκ.), ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον (Ξενφ.).

§ 35. Τὰ ἐπίθετα, αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ μάλιστα αἱ μετοχαί, ὅταν ἀποδίδωνται εἰς περιληπτικὰ ἢ περιεκτικὰ ὀνόματα, ἐπιφέρονται οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐννοουμένου· οἷον, ἐξεπλήρη πᾶς ὁ δῆμος ἀκοῦσαιτες, τὸ πλήθος συνελθόντες, ὁ ὄχλος ἀκοῦσαιτες, ἡ βουλὴ ἡσυχίας εἶχεν οὐκ ἀγροοῦντες, ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπλεον ἐν ταραχῇ ὄντας.

§ 36. Τὸ ἀρσενικὸν ἄρθρον τοῦ δυνικοῦ ἀριθμοῦ μάλιστα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ πτώσει τίθεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, τῷ ἡμέρᾳ, τῷ τέχνῳ, κλπ. ἀντὶ τὰ ἡμέρα, τὰ τέχνη κτλ.

§ 37. Ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν εἴνε πληθ. ἀριθμοῦ καὶ ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης τοῦ ἐπιθέτου δὲν ἀποδίδωται εἰς πάντα τὰ οὐσιαστικά, εἰς ἃ τὸ ἐπίθετον ἀποδίδεται, ἀλλ' εἰς τινὰ μόνον,

τότε τὸ μὲν ἐπίθετον τίθεται καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν τρέπεται εἰς γενικὴν πληθυντικὴν ἑναρθρον, δικαιρετικὴν καλουμένην· οἷον, οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἐπιμελεῖς τῶν μαθητῶν, τὰ ἄλογα τῶν ζώων· καλεῖται δὲ τοῦτο διαίρεσις· διαίρεσις δὲ λέγεται, ὅταν ἐξ ὅλου τινὸς λαμβάνωμεν μέρος τι.

Σημ. Ὅθεν, ὅταν ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης εἴνε γενικὴ, δὲν δύναται νὰ γείνη διαίρεσις· διὸ δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν· οἱ θνητοὶ τῶν ἀνθρώπων· διότι πάντες οἱ ἄνθρωποι εἰσι θνητοί. Ἔτι δὲ ὅταν τὸ ἐπίθετον εἴνε τὸ πᾶς· οἷον, πάντες οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐχὶ πάντες τῶν ἀνθρώπων.

§ 38. Οἱ δὲ Ἀττικοὶ τὸ μὲν ἐνικὸν ἐπίθετον ἔτρεπον εἰς οὐδέτερον γένος κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς συντάξεως τοῦ λόγου πτώσιν, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν μετέβαλλον εἰς γενικὴν ἐνικὴν ἑναρθρον· οἷον, τὸ πολὺ τοῦ στρατοῦ, τὸ ἰωνικὸν τῆς στολῆς, τὸ πιστὸν τῆς πολιτείας, κλπ., ἀντὶ τοῦ πολλὸς στρατός, ἡ ἰωνικὴ στολή, ἡ πιστὴ πολιτεία. Οὕτω καὶ εἰς τοῦτο (τοσοῦτο) κακίας, ἀγαθείας, ἀσεβείας ἦλθεν. Ἐνίοτε δὲ ἐφύλαττον καὶ τὸ γένος τοῦ ἐπιθέτου ἀμετάβλητον· οἷον, ὁ ἡμῶν τοῦ στρατοῦ, τὸν πλείστον τοῦ βίου, τῆς γῆς ἡ ἀρίστη.

Ἐπεξήγησις καὶ παράθεσις.

§. 39. α. Ἐπεξήγησις λέγεται, ὅταν οὐσιαστικὸν τι προστίθεται ἀσυνδέτως, εἰς ἕτερον οὐσιαστικὸν ἢ οὐδέτερον ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμίαν (συνήθως δεικτικὴν) ἢ καὶ ἀριθμητικόν, ἵνα διασαφήσῃ αὐτό· οἷον, τοῦτο ψεύδος καλεῖται, ἡ ἀγνοία· ὁδοθεοὺς κομιζων, Πειθῶ καὶ Βία (Πλτρχ.).

§ 40. Ἐπεξήγησις γίνεται καὶ δι' ἀπαρεμβράτου· οἷον, τοῦτ' αὐτὸ χρῆζω, πάντας Ἀργείους μαθεῖν· ἐκεῖνο κάλλιον, ἰσότητα τιμῆν. Ἔτι δὲ καὶ δι' ὁλοκληροῦ λόγου ἀσυνδέτως ἢ συνδεδεμένως διὰ τοῦ ὅτι, ὡς, γάρ, ὅταν μάλιστα προηγῇται τὸ τοῦτο, αὐτὸ τοῦτο, τεκμήριον, σημεῖον, κεφάλαιον, τὸ μέγιστον, τὸ ἐλάχιστον, κλπ. οἷον, αὐτὸ τοῦτο, τοῖς φίλοις ἐν τοῖς καιροῖς χρὴ βοηθεῖν· τεκμήριον δέ, χρήματα γὰρ πλείστα ὑπὲρ φιλοτι-

μίας οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἀνῆλθωσαν· καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεστι=καὶ τὸ μέγιστόν ἐστι τοῦτο ὅτι....

§ 41. β'. Παράθεσις λέγεται, ὅταν οὐσιαστικόν τι (μετὰ ἢ ἄνευ ἐπιθέτου) ἢ οὐδέτερον ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμία παρατίθεται ἀσυνδέτως εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα προσδιορίσῃ αὐτὴν ἀναφορικῶς ἢ τελικῶς ἢ καὶ τροπικῶς· οἷον, ἡ ἡμετέρα πόλις, κοινὴ καταγωγὴ τῶν Ἑλλήνων (=ἡτις ἐστὶ κοινὴ καταγωγὴ), οὐκέτι περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀγωνίζεται· Ἑλένην κτάνωμεν, Μενελάῳ λύπην πικράν· ἤλασεν εἰς Ταρσοῦς, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα· οἱ πρόγονοι ἡμῶν, τὸ μέγιστον, ἔσωσαν ἀπὸ βαρβάρων τοῦς Ἑλληνας· γεφύρας ζευγνύων, διάβασιν τῷ στρατῷ· τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἐορτῆς ἤκομεν(=κατὰ τὴν παροιμίαν).

Β'. Σύνταξις τῶν ἑτεροπτῶτων προσδιορισμῶν.

§ 42. Οἱ ἑτερόπτωτοι προσδιορισμοὶ τίθενται εἰς τὰ οὐσιαστικὰ ἢ ἐπίθετα ὀνόματα κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων συμφώνως πρὸς τὴν σημεσίαν αὐτῶν· διὸ λέγεται, ὅτι τὰ ὀνόματα, ἑτεροπροσώπως λεγόμενα, συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

Α'. Ὀνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 43. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶνε οὐσιαστικὰ ἢ ἐπίθετα.

α.) Ὀνόματα οὐσιαστικὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 44. Μετὰ γενικῆς συντάσσεται πᾶν οὐσιαστικόν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι ἕτερόν τι ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτό· αἱ δὲ σχέσεις, καθ' ἃς τὸ οὐσιαστικόν συντάσσεται μετὰ γενικῆς, εἰσὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι· αἱ δὲ κυριώτεραί εἰσιν αἱ ἐξῆς·

1) Ἡ τῆς κτήσεως· οἷον, ἄγρος Περικλέους (γεν. κτητορολογική), κτήτωρ ἄγρου (γενικὴ κτηματολογική).

2) Ἡ τοῦ ἄρχοντος καὶ ἀρχομένου· οἷον, βασιλεὺς Ἑλλήνων,

δεσπότης πόλεως, ποιμὴν προβάτων, ὑπηρέτης βασιλέως, οἰκέτης δεσπότη, κλπ.

3) Ἡ τῆς καταγωγῆς (γενεαλογίας)· οἶον, πατὴρ τέκνων, τέκνα πατρός.

4) Ἡ τῆς ὕλης· οἶον, ἀνδριάς χαλκοῦ, στέφανος χρυσοῦ.

5) Ἡ τῆς ἀξίας καὶ τιμῆματος· οἶον, βιβλίον πέντε δραχμῶν, ἵππος ταλάντου.

6) Ἡ τοῦ μέτρου· οἶον, ὁδὸς πεντεκαίδεκα σταδίων, ποταμός πλείθρου.

7) Ἡ τῆς διαίρέσεως· οἶον, ἀνὴρ τοῦ δήμου, τεμάχιον γῆς.

8) Ἡ τῆς αἰτίας· οἶον, γραφὴ κλοπῆς, τρόπαιον νίκης.

9) Ἡ τοῦ περιέχοντος καὶ περιεχομένου· οἶον, λιμὴν πλοίων, πλοῖα λιμένος.

10) Ἡ τῆς ιδιότητος καὶ πάθους· οἶον, λευκότης χιόνος, χωλότης Ἀγρησιλάου.

11) Ἡ τῆς διαθέσεως (ῥηματική)· οἶον, φόβος τῶν πολεμίων.

Σημ. Ἡ γενική τῆς διαθέσεως δυνατόν νὰ σημαίνει ἐνέργειαν ἢ πάθος, ἢ γούν, ἢ γὰ π η τοῦ πα τ ρ ό ς, δυνατόν νὰ σημαίνει ἀγάπην, ἢ ἔχει ὁ πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα, ἢ ἀγάπην, ἢ τὰ τέκνα ἔχουσι πρὸς τὸν πατέρα=ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα, ἢ ὁ πατὴρ ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν τέκνων· διὸ οἱ μὲν παλαιοὶ γραμματικοὶ ἐκάλουν τὴν μὲν σημαίνουσαν ἐνέργειαν, ἐνεργητικὴν, τὴν δὲ πάθος, παθητικὴν· οἱ δὲ νέοι τὴν μὲν ἐνεργητικὴν καλοῦσιν ἐξ ὑποκειμένου ἢ ὑποκειμενικὴν, τὴν δὲ παθητικὴν ἐξ ἀντικειμένου ἢ ἀντικειμενικὴν· διότι τρεπομένου τοῦ ῥηματισμοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς ῥῆμα ἐνεργητικόν, ἢ μὲν ἐνεργητικὴ γενική γίνεται ὑποκείμενον αὐτοῦ, ἢ δὲ παθητικὴ ἀντικείμενον οἶον, νί κ η τ ὤ ν 'Ε λ λ ή ν ω ν=ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες, οἱ Ἕ λ λ η ν ε ς τ ρ ο π ή ν τ ὤ ν π ο λ ε μί ω ν ἐ π ο ί η σ α ν=οἱ Ἕλληνες ἔτρεψαν τοὺς πολεμίους. Ἐνίοτε δὲ τίθενται ὁμοῦ εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἀμφότεραι αὐται αἱ γενικαί· οἶον, ἡ Π έ λ ο π ο ς Π ε λ ο π ο ν ν ή σ ο υ κα τ ά λ η ψ η ς=ὁ Πέλοψ κατέλαβε τὴν Πελοπόννησον.

β'. Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 45. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπίθετα εἶνε ἐξαιρέτως τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ οἰκειότητος καὶ ἀλλοτριότητος· οἷον, ἴδιος, οἰκείος Σωκράτους, ἀλλότριος, ξένος τοῦ πράγματος.

2) Τὰ ἀρχικά καὶ ὑπαρχικά· οἷον, κύριος τῶν Ἑλλήνων, δοῦλος δεσπότου.

3) Τὰ μεθέξεως, κατοχῆς καὶ κράτους σημαντικά καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἷον, μέτοχος σοφίας, κάτοχος παιδείας, ἐγκρατῆς ἡδονῶν, ἀμέτοχος ἀδικίας, ἀκρατῆς ἡδονῶν, κτλ.

4) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως· οἷον, πλήρη πλήρης ὕδατος, ταμεῖον κενὸν χρημάτων.

Σημ. Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δοτικῆς ὀργανικῆς· οἷον μιγάτιν Ἑλλήσι πλήρεις πόλεις.

5) Τὰ στερήσεως καὶ ἐνδείας· οἷον, ὀρφανὸς γονέων, ἔρημος συμμάχων, ἄπαις ἀρρένων, κεφαλὴ ψιλῇ τριχῶν.

6) Τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας· οἷον, φειδωλὸς χρημάτων, ἀφειδῆς· ἑαυτοῦ.

7) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἷον, ἐπιτυχῆς τῶν καλῶν, ἀτυχῆς τῶν κακῶν.

8) Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας· οἷον, ἐμπειρος ἢ ἀπειρος διδασκαλίας.

9) Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας καὶ ὀλιγωρίας· οἷον, ἐπιμελῆς ἢ ἀμελῆς τῶν μαθημάτων, ὀλίγωρος φίλων.

10) Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἷον, μνήμων φόρτου, ἐπιλήσμων εὐεργεσιῶν.

11) Τὰ τιμῆς καὶ ἀξίας· οἷον, αἵματός ἐστιν ὧνία ἢ ἀρετή, ἄξιος πολλοῦ.

12) Τὰ διαιρέσεως (χωρισμοῦ) καὶ ἐκλογῆς· οἷον, πολλοὶ τῶν διδασκάλων, μόνοι τῶν πολιτῶν, εἰς τῶν πολλῶν, τίς τῶν μαθητῶν, φυγὰς πόλεως.

13) Τὰ εἰς ἑαυτὸν κατηγμένα· οἷον, νοῦς μὲν ἀρχικὸς τοῦ λόγου, λόγος δὲ ὑπηρετικὸς τοῦ νοῦ.

14) Τὰ ὑπεροχικά· οἷον, ὑπέρωχος, ἑξωχος τῶν ἄλλων, κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων.

Σημ. Ὑπεροχικά λέγονται ὅσα ἐπίθετα θετικά ὄντα ἔχουσιν ἔννοιαν παραθετικοῦ.

15) Τὰ τακτικά καὶ ἀναλογικά ἀριθμητικά· οἷον, πρῶτος, δεύτερος, τρίτος τῶν μαθητῶν· ὁ ἀριθμὸς δέκα ἐστὶ διπλάσιος τοῦ πέντε.

16) Τὰ διχοφορικά· οἷον, ἕτερον τὸ ὕδωρ τῆς γῆς, οὗτος ὁ λόγος ἄλλος, ἢ διάφορος τοῦ προειρημένου.

Σημ. Τὰ διαφορικά συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτώτως, μετολαβοῦντος τοῦ ἤ· οἷον, ἄλλος οὗτος ὁ λόγος ἢ ὁ πρότερον εἰρημένος. Ἔτι δὲ καὶ μετὰ αἰτιατικῆς σὺν τῇ παρὰ· ἕτερον τὸ ὕδωρ παρὰ τὴν γῆν.

17) Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά συντάσσονται μετὰ γενικῆς· ἀλλὰ τὰ μὲν συγκριτικά καὶ μετὰ ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς γενικῆς, τὰ δὲ ὑπερθετικά μετὰ πληθυντικῆς μόνον· οἷον, ὁ πατήρ ἐστι μείζων τοῦ υἱοῦ, Θεμιστοκλῆς συνετώτερος τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης.

Σημ. α'. Τὰ συγκριτικά συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτώτως τῷ συγκρινόμενῳ, μετολαβοῦντος τοῦ ἤ· οἷον, Σωκράτης σοφώτερος ἢ Πλάτων, ὁμύλητα ἀνδράσι κρείττεσιν ἢ ὑμῖν, σὺ μέλλεις ἐπ' ἀνδρας στρατεύεσθαι πολὺ ἀμείνωνας ἢ Σκύθας, ἤκουσα βήτορος δεινοτέρου ἢ Λυσίου.

Σημ. β'. Μετὰ τὸν ἢ ἐπιφέρεται ἐνίοτε αἰτιατικὴ μετὰ τῆς κατὰ, πρὸ τῆς ὁποίας τίθεται ἐνίοτε καὶ τὸ ὥς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ἀναλογία ἢ τὸ παρὰ τὴν φύσιν ἢ τὴν δύναμιν· οἷον, ὅπλα πλείω ἢ κατὰ νεκροῦς ἐλήφθη (Θουκ.) = πλείω ἀναλόγως τῶν νεκρῶν, εἶδον νεκρὸν μείζω ἢ (ὥς) κατ' ἀνθρώπον = παρ' ὅσον δύναται νὰ εἴνε νεκρὸς ἀνθρώπου. Ἔτι δὲ μετὰ τὸν ἢ ἐπιφέρεται ἀπαρέμφατον ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ ὥστε (ὥς), ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ παρ' ὅσον δύναται (τὸ ὑπὲρ δύναμιν) ἢ τὸ παρ' ὅσον ἀπαιτεῖται· οἷον, τὸ γὰρ νόσημα μείζον ἢ φέρειν· νεώτεροί εἰσιν, ἢ ὥστε εἰδέναι οἷων πατέρων ἐστέρηνται (Λυσ.). ἀμαλίσσεται γὰρ εἰσιν ἢ ὥς ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατᾶσθαι (Πлт.).

Σημ. γ'. Τὸ ποσὸν ἢ τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τῆς συγκρίσεως φέρεται πάντοτε σχεδὸν κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον· οἷον, Περσέως Ἡρακλῆς ἦν τέσσαρσι γενεαῖς νεώτερος, κλπ. (§ 178).

Β'. Ὀνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 46. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἴνε ὥς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐπίθετα· τὰ κυριώτερα δὲ τούτων εἰσὶ τὰ ἐξῆς:

1) Τὰ περιποιητικά καὶ ἀντιπεριποιητικά (τὰ σημαίνοντα

φιλικήν ἢ ἐχθρικήν πρὸς τινα διάθεσιν)· οἷον φίλος, εὖνους, εὐμενής, ὠφέλιμος, γείτων τινί· πολέμιος, ἐχθρός, δυσμενής, χαλεπός, βλαβερός, κακόνους, ἐπίβουλος, ἐναντίος, πολέμιός τινι, κλ.

2) Τὰ ἰσότητος, ταυτότητος, ὁμοιότητος καὶ τὰ τοῦτοις ἐναντία· οἷον, ἴσος ἢ ἄνισος τῷ ἀδελφῷ, ὅμοιος ἢ ἀνόμοιος τῷ πατρί, τὰ ἔργα οὐ ταῦτὰ τοῖς λόγοις ἐπεδείχτο.

3) Τὰ ἀρμόζοντος ἢ τοῦ πρέποντος καὶ τὰ τοῦτοις ἐναντία· οἷον, ἀρμόδιος ἢ ἀναρμόδιος τῷ θεῷ, ἡ σιγὴ πρεπωδεστάτη γυναιξί, μέθη φύλαξιν ἀπρεπεστάτη ἐστίν.

4) Τὰ προσεγγίσεως ἢ μίξεως καὶ ἀμιξίας· οἷον, πλησία τῷ νυμφίῳ, ἄμικτος φίλοις.

5) Τὰ ὑποταγῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἷον, ὑπήκοος τῷ πατρί, εὐπειθής ἢ ἀπειθής τῷ πατρί.

6) Τὰ εἰς τὸς ῥηματικὰ· οἷον, γνωστά μοι ποιεῖς, μισητὸς τοῖς Ἑλλήσι Φίλιππος, ῥητὰ μοι ταῦτα.

7) Τινὰ τῶν παρὰγομένων ἀπὸ ῥημάτων μετὰ δετικῆς συντασσομένων· οἷον, ἡ τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσις, ὁ τοῖς νόμοις βοηθός, δοτὴρ, ἀκόλουθός τινι.

8) Τὰ σύνθετα ἀπὸ τῆς σύν, ὁμοῦ, ἴσος, ὅμοιος καὶ τῶν τοιούτων· οἷον, σύμφωνοι οἱ λόγοι τοῖς ἔργοις, ὁμόφωνος, ἰσοδύναμος, ὁμοιοσχημὸν τινί.

§ 47. Πολλὰ ὀνόματα, μεταβάλλοντα σημασίην, μεταβάλλουσι καὶ σύνταξιν· διότι ἡ σύνταξις βαίνει κατὰ τὴν σημασίαν τῶν συντασσομένων· οἷον, φίλος μοι (περιποιητικῶς), καὶ φίλος μου (κτητικῶς), ἐναντίος, πολέμιός τινι καὶ τινος.

Γ'. Ὀνόματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 48. Μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ἐπιθετικά οὐσιαστικά, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ κατὰ τι, ἥτοι ὁσάκις ἡ ἰδιότης ἢ ἡ ποιότης αὐτῶν δὲν ἀποδίδεται εἰς τὸ ὅλον τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀλλὰ εἰς τι μέρος αὐτοῦ· οἷον, ταχύς τοὺς πόδας, λευκὸς τὰς τρίχας, Λυδὸς τὸ γένος, Σύρος τὴν πατρίδα,

Σωκράτης τοῦνομα. Καί μετὰ τῆς κατὰ οἶον, ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην.

§ 49. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ διὰ δοτικῆς, ὅταν μάλιστα ἡ ποιότης ἀποδίδωται εἰς τὸ ὅλον ἢ φέρεται δι' ἀρρηγμένου οὐσιαστικοῦ οἶον, ἄμαχοι πλήθει καὶ πλούτῳ, οὔτε ποσὶ ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός, Θάψχος ὀνόματι, μέγας τῇ βουλῇ, τῇ συνέσει, κλπ.

Σημ. Ἡ μὲν αἰτιατικὴ ἐκφράζει κυρίως τὸ κατὰ τι, ἡ δὲ δοτικὴ καὶ τὸ δυναμικὸν μέσον.

§ 50. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου οἶον, δεινὸς λέγειν, ἐπιτήδειος πράττειν.

Σύνταξις τῶν ῥημάτων.

§ 51. Τὰ ῥήματα διαιροῦνται ὡς πρὸς τὸ κατηγορούμενον μὲν εἰς συνδεδειγμένα καὶ κατηγορηματικά (§ 5), ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον δὲ εἰς προσωπικά καὶ ἀπρόσωπα.

α. Συνδεδειγμένων μὲν εἶνε τὸ εἰμί (§ 4), κατηγορηματικά δὲ πάντα τὰ λοιπά.

β. Προσωπικά μὲν λέγονται ὅσα δέχονται ὑποκείμενον πρόσωπον καὶ σχηματίζονται καὶ κατὰ τὰ τρία πρόσωπα οἶον, γράφω, γράφεις, γράφει. Ἀπρόσωπα δέ, ὅσα δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον καὶ σχηματίζονται μόνον κατὰ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον· διὸ τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λέγονται καὶ τριτοπρόσωπα οἶον δεῖ, χρὴ, προσήκει, κλπ.

Α'. Σύνταξις τοῦ εἰμί.

§ 52. Τὸ εἰμί εἶνε ἡ συνδεδειγμένη ἢ ὑπαρκτικὴ καὶ τὸ μὲν συνδεδειγμένη σημαίνει τὴν σύνδεσιν τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ κατηγορουμένου (§ 3)· διὸ ἀπαιτεῖ καὶ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον οἶον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος. Τὸ δὲ ὑπαρκτικὸν σημαίνει ἀπλῶς τὴν ὑπαρξιν τοῦ ὑποκειμένου· διὸ ἀπαιτεῖ μόνον ὑποκείμενον καὶ ἀποτελεῖ συνεπτυγμένην πρότασιν οἶον, ἐστὶ θεός = ὁ θεός ἐστίν ὧν (§ 4).

Σημ. Τὸ εἶμί, ὅταν μὲν εἴνε συνδετικόν, καὶ παραλείπεται καὶ ἐγκλί-
νεται, ὅταν δὲ εἴνε ὑπαρκτικόν, οὔτε παραλείπεται οὔτε ἐγκλίνεται καὶ
τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς παροξύνεται ἀντὶ
τῆς ὀξύνηται.

§ 53. Τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ὑπάρχει τὸ ὑποκεί-
μενον, τίθεται κατὰ δοτικὴν ἄνευ ἢ μετὰ τίνος προσδιορισμοῦ.
οἶον, ἔστι μοι βιβλία, ἔστι μοι πλεοντε τρίτη ἡμέρα.

§ 54. Κατηγορούμενον δέχονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα.
τοιαῦτα δὲ εἰσι μάλιστα τὰ ἐξῆς· γίνεσθαι, ὑπάρχειν, πέλειν,
κυρεῖν, τυγχάνειν, πεφυκέναι, καθίστασθαι, φαίνεσθαι, ἀκούειν
(=ὀνομάζεσθαι) καὶ τὰ παθητικὰ κλητικὰ, προχειριστικὰ, δο-
ξαστικὰ, λεκτικὰ, μεταποιητικὰ, ὁράσεως σημαντικὰ, καὶ τινὰ
τῶν οὐδετέρων καὶ τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων· οἶον, οἱ γέ-
ροντες παλὺν παιδες γίνονται, ὁ ἄνθρωπος φύσει ἀγαθὸς ὑπάρ-
χει, ἀθλίᾳ πέφυκα, ἐγὼ καλοῦμαι ἢ ὀνομάζομαι Σωκράτης,
Μιλτιάδης ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός (§ 99), οἱ
ἄνθρωποι κύλακες καὶ τοῖς θεοῖς ἐχθροὶ ἀκούουσι (Δημ.), ὁρᾶται
σύνους, ζῶ ἡσυχος, ὁ ποταμὸς βεῖ μέγας, ἔρχομαι ταχύς, κλπ.

Β'. Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ῥημάτων.

§ 55. Τὰ κατηγορηματικὰ ῥήματα, οἵασδήποτε φωνῆς καὶ
ἂν εἴνε, διαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς τέσσαρας τά-
ξεις, εἰς ἐνεργητικὰ, παθητικὰ, οὐδέτερα καὶ μέσα· εἰς δὲ τὰ
μέσα ὑπάγονται καὶ τὰ ἀποθετικὰ.

α. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων.

§ 56. Ἐνεργητικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι
τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ· εἴνε δὲ δύο εἰδῶν, μεταβατικὰ καὶ ἀ-
μετάβατα· καὶ μεταβατικὰ μὲν λέγονται, ὅσα σημαίνουσιν,
ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου, ἐξερχομένη ἐξ αὐτοῦ, μεταβαί-
νει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ λέγεται ἀντικείμενον
(§ 24)· οἶον, τύπτω τὸν παῖδα, ἐργάζομαι τὴν γῆν, ὑπηρετῶ τῷ
θεῷ, μάχομαι τοῖς πολεμίοις, θίγω ἢ ἀπτομαι τοῦ ἄρτου.

Ἀμετάβατα δὲ ὅσα σημαίνουν, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου δὲν μεταβάλλει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλὰ μένει ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ οἷον, βαδίζω, τρέχω, ἔρχομαι, βαίνω, κλπ.

1. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων.

§ 57. Τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα, ἐπειδὴ σημαίνουν ἐνέργειαν μεταβάλλουσιν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἶνε τὰ κυρίως δεχόμενα ἀντικείμενον· ἀπαίτοῦσι δὲ αὐτὸ κατὰ μίαν τῶν πλῆγίων πτώσεων (§ 24)· διὸ λέγεται, ὅτι τὰ ῥήματα ἑτεροπροσώπως λεγόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

Σημ. Ἡ καθωμικημένη πάντα σχεδὸν τὰ ῥήματα συντάσσει μετ' αἰτιατικῆς

Ῥήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 58. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ αἰσθητικὰ (ἀκουστικά, ὀσφραντικά, γευστικά, ἄπτικα), πλὴν τῶν ὁράσεως σημαντικῶν¹ οἷον, αἰσθάνομαι, ἀκούω, ἀκροῶμαι,² ὀσφράσκομαι, ὄζω, πρέω, ἄπτομαι, ψάω, θίγω τινας, γέβομαι πόρωρ.³

2) Τὰ ἐφετικὰ καὶ ὀρεκτικά· οἷον, ἐπιθυμῶ, ἐρῶ, ἐγίγμαι, ὀρέγομαι παιδείας, πεινῶ, διατῶ ἐλευθερίας.⁴

¹ Τὰ ὁράσεως σημαντικὰ συντάσσονται αἰτιατικῇ, διότι σημαίνουν κυρίως σωματικὴν ἐνέργειαν (§ 62, 1).

² Τὸ ἀκούω, ἀκροῶμαι καὶ αἰσθάνομαι συντάσσονται γενικῇ μὲν (μάλιστα προσώπου) ἐπὶ ἀμέσου ἀντιλήψεως· ἀκούω Σωκράτους διαλεγόμενου, ἀκροῶμαι σου, αἰσθάνομαι ψύχους. Αἰτιατικῇ δὲ (μάλιστα πράγματος) ἐπὶ ἐμμέσου ἀντιλήψεως (ὅταν δηλ. εἶνε γνωστικά)· ἀκούω τοὺς λόγους=ἐννοῶ, Ἰσχύμαχον ἤκουον καλὸν κάγαθόν ὀνομαζόμενον (Ξενφ.), εἴ τινας αἰσθοίτο δεόμενον τὸν πόπον (Ξενφ.).

³ Τὸ ἐσθίω καὶ πίνω συντάσσονται γενικῇ μὲν, ὅταν σημαίνεται μέρος τοῦ ὅλου ἐσθίω κρεῶν, πίνω ὕδατος. Αἰτιατικῇ δὲ, ὅταν σημαίνεται τὸ ὅλον ἢ τὸ συνήθως γινόμενον· οἷον, πίνω οἶνον (§ 712 σημ.).

⁴ Τὸ ἀγαπῶ, φιλῶ, ποθῶ καὶ θέλω αἰτιατικῇ συντάσσονται ὡς προαίρεσιν σημαίνοντα.

3) Τὰ φροντίδος, ἐπιμελείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (ἀμελείας, ὀλιγωρίας)· οἷον, φροντίζω, κηδομαι, ἐπιμελοῦμαι, ἀμελῶ τῶν μαθημάτων, ὀλιγοῦ τῶν φίλων.

4) Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἷον, μέμνημαι, μνημονεύω, ἐπιλνθάνομαι τοῦ φίλου.

5) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἷον, τυγχάνω, στοχάζομαι, ἀποτυγχάνω, ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ.¹

6) Τὰ στερήσεως καὶ ἐνδείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (πλησμονῆς)· οἷον, στεροῦμαι, δεομαι, πένομαι, εὐπορῶ, χρήζω ἐλευθερίας, γέμω ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων.

7) Τὰ χωρισμοῦ, ἀποχῆς καὶ ἀπομακρύνσεως· οἷον, ἡ νῆσος διέχει τῆς Ἠλείου, ὁ λόγος ἀπέχει τοῦ πράγματος.

8) Τὰ ἀπολαύσεως καὶ μεθέξεως· οἷον, ἀπολαβῶ, μετέχω, κληρονομῶ τῆς πατρικῆς οὐσίας.

9) Τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας· οἷον, φείδομαι ἢ ἀφειδῶ ἐμυτοῦ.

10) Τὰ ἀρχικά καὶ κρείτους σημαντικά· οἷον, ἀρχω, βασιλεύω, ἡγεμονεύω, στρατηγῶ, ναυαρχῶ, κρατῶ τινος.²

11) Τὰ διαφορικά· οἷον, ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναικός.

12) Τὰ ἐνάρξεως, λήξεως καὶ παύσεως· οἷον, ἀρχομαι, λήγω τῶν πόνων, παύω τοῦ λόγου.³

¹ Τὸ τυγχάνω συνθετόμενον μετὰ τῶν προθέσεων, ἐν. σύν, παρὰ καὶ μάλιστα τῆς ἐπί, δοτικῇ συντάσσεται, τὸ δὲ ἀμαρτάνω ἀντὶ μὲν τοῦ ἀποτυγχάνω ἢ στεροῦμαι, γενικῇ συντάσσεται, ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ παταῖω ἢ πλημμυλῶ, σφάλλω, δοτικῇ ἢ αἰτιατικῇ μετὰ τῆς εἰς· ἀμαρτάνω τῷ θεῷ ἢ εἰς τὸν θεόν.

² Τὸ δὲ ἀρχω παρὰ τῶς πεζοῖς ἀντὶ μὲν τοῦ ἐξουσιάζω, αἰεὶ γενικῇ συντάσσεται· ἀρχω γαστροῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ ποιῶ ἀρχήν οὐ μόνον γενικῇ ἀλλὰ καὶ αἰτιατικῇ· ἀρχω μάχης καί, ἀρχω θυμῶν. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀρχόντων τῶν Ἀθηναίων, δοτικῇ· ἀρχεῖ Ἀθηναίους· ἔτι δὲ καὶ μετοχῇ· ἀρχω πονῶν. Τὸ δὲ κρατῶ ἀντὶ μὲν τοῦ διὰ βίας ἐξουσιάζω, γενικῇ συντάσσεται· κρατῶ τῶν ἐλλήνων, γαστροῦ, θυμοῦ, κλπ. ἀντὶ δὲ τοῦ νικῶ ἢ βασιλεύω, αἰτιατικῇ· κρατῶ τοὺς πολεμίους, τόξα χερσὶ κρατεῖ.

³ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετοχῇ ἢ ἀπαρεμφάτω· ἀρχομαι πονεῖν ἢ πονῶν.

13) Τὰ ὑπεροχικά καὶ τὰ παρὰ γόμενα ἐκ τῶν παρὰ θετικῶν οἶον, ὑπέρειχῶ, ἐξέειχῶ, πλεονεκτῶ, μειονεκτῶ, ἐλαττοῦμαι, ἡττώμαι, πρωτεύω πάντων, περιγίγνομαι (= νικῶ) τινος.

Σημ. Γενικῇ διαίρετικῇ συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥήμα, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφραστῇ μέρος τοῦ ἀντικειμένου· οἶον, ἀρίστη τῶν αἰγμάλων (τινός), τῆς γῆς ἔτεμονον, λαβὼν τῶν κρεῶν.

§ 59. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἀπὸ προθέσεων (ἐκ, ἀπό, πρό, κατὰ, ὑπέρ) δυνάμει ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς συνθέσεως· οἶον, ἐκβαίνει τῆς ιδέας, ἡ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας, μή μου κατείπη, ἀφιστάναι φρενῶν, καταφρονεῖ τῶν ἐπιόντων, ὑπερορᾷ τῶν καθιστώτων νόμων.

Ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 60. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξ ἧς·

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ ἥτοι τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν πρὸς τινα διάθεσιν· οἶον, βοηθῶ, ἀλέξω, ἐπικουρῶ, ὑπουργῶ, ὑπηρετῶ, διακονῶ, δουλεύω, χαρίζομαι, ἀκολουθῶ, ἔπομαι, πολεμῶ, διαφωνῶ, μάχομαι, παλαίω.¹ σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ χρώμμι· οἶον, χρῶ τοῖς βελτιστοῖς, Πλάτων Σωκράτει διδασκάλῳ ἐχρήσατο.

2) Τὰ ἐπιμιξίας καὶ πλησιάζσεως σημαντικὰ· οἶον, ὁμιλῶ, πλησιάζω, πελάζω τινα.²

3) Τὰ ἐπαρκείας, καὶ ἀρεσκείας· οἶον, τὰ παρόντα ἀρκεῖ μου ταῦτ' ἀρέσκει μοι.

4) Τὰ πίστεως καὶ ἀπιστίας· πιστεύω τοῖς ἀγαθοῖς, ἀπιστῶ, ἀρσπιστῶ τοῖς πονηροῖς.³

1 Τὸ τιμωρῶ καὶ ἀμύνω ἀντὶ μὲν τοῦ βοηθῶ (ὑπερασπίζομαι) δοτικῇ συντάσσονται· ἀντὶ δὲ τοῦ κολάζω ἢ τοῦ ἐκδικεῖσθαι αἰτιατικῇ· τὸ δὲ μέσον τιμωροῦμαι καὶ ἀμύνομαι πάντοτε σχεδὸν αἰτιατικῇ.

2 Τὸ πλησιάζω συντάσσεται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῇ· ἔτι δὲ αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ· πλησιάζω σοι τὴν δῆδα.

3 Ταῦτα συντάσσονται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῇ μετὰ ἡ ἀνευ τῆς εἰς· πιστεύω ταῦτα καί, πιστεύω εἰς ἕνα θεόν (=δέχομαι δογματικῶς καὶ ὁμολογῶ).

5) Τὰ ὑπακοῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἷον, *πειθαρῶν, ὑπακούω, ἀπειθῶ τοῖς ἄρχουσιν*.

6) Τὰ ἁρμοζόντος, ὁμοιώσεως καὶ πρέποντος· οἷον, ἡ διοίκησις ἁρμόττει ἁμροτέροις, *θνητὰ θνητοῖς πρέπει, ἡ ψυχὴ ἔοικε τῷ θεῷ*.

§ 61. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἀπὸ τῶν προθέσεων σύν, ἐν, ἐπὶ (περί, παρὰ, ἀντί, πρὸς) δυνάμει ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προσερχομένης ἐκ τῆς συνθέσεως· οἷον, οἱ λόγοι οὐ συμφωνοῦσι τοῖς πράγμασιν, *ἐμμένειν τοῖς ὅρκοις, ἐπιτιμᾶν, παρίστασθαι, ἀντέχειν, προσκώπτειν τινί*.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 62. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε τὰ κυρίως μεταβατικὰ, ἥτοι τὰ σημαίνοντα, ὅτι τοῦ ὑποκειμένου ἡ ἐνέργεια μεταβαίνουσα εἰς τὸ ἀντικείμενον ἐπισφύρει εἰς αὐτὸ ἀλλοιῶσιν τινα σωματικὴν ἢ ἡθικὴν· τὰ τοιαῦτα δὲ εἶνε πολυειδῆ· τὰ δὲ κυριώτερα αὐτῶν εἰσι τὰ ἑξῆς.

1) Τὰ σωματικῆς ἐνεργείας· οἷον *σκάπτω, θερίζω, τέπτω, γράφω, ῥάπτω, διώκω, θηρῶ, γιγῶ, φεύγω, θύω, σπείρω, ῥέπτω κλπ.*

2) Τὰ νοεράς ἐνεργείας (γνωστικῆς)· οἷον, *γινώσκω, ἐπίσταμαι, αἶδα, συνίστημι τι, κλπ.*

3) Τὰ ἡθικῆς ἐνεργείας (ὠρελείας ἢ βλάβης)· οἷον, *τιμῶ, ἐπαυῶ, ἐγκωμιάω, μεγαλύνω, ὠφελῶ, ἐνεργετῶ, ἀδικῶ, βλάπτω, ὀβριῶ τινά, κλπ.*

4) Τὰ ψυχικοῦ παθήματος· οἷον, *αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, θαρσύνω, φοβοῦμαι, ὀλοφρόμαι, οἰκτεῖρω, θρηγῶ, ἐλεῶ τινα, κλπ.*

5) Τὰ προαιρετικὰ· οἷον, *ἐθέλω, γίγλω, ἄραπῶ, ποθῶ τὸν ἀντίρρι, κλπ.*

6) Τὰ ἰκελευτικὰ, προκλητικὰ (ἐρεθιστικὰ) καὶ προτρεπτικά, οἷον, *παρισκαλῶ, ἰκετεύω, ἐρεθίζω, παροργίζω, προτρέπω, παρορμῶ, παροξύνω, κλπ.*¹

¹ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου, ἔτι δὲ καὶ προθετοπτώτως.

7) Τὰ σημαίνοντα οἰανδήποτε προσπᾶθειαν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τι· οἶον, ἀναγκάζω, πείθω, ἐξετάζω, ἐρευνῶ, καρτερῶ, φθάνω, λανθάνω, κτῶμαι, κλπ.¹

§ 63. Πᾶν σχεδὸν ῥῆμα συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς συστοίχου ἢ συνωνύμου ὀνόματος συνήθως μετὰ προσδιορισμοῦ τινος, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἰδικευθῇ ἡ γενικὴ ἔννοια τοῦ ῥήματος· οἶον, ἡ πόλις κοινὸν πόλεμον πολεμεῖ, φυλάττω φυλάκας, ἄρχω ἀρχάς, ζῶ βίον ἡδιστον. Ἡ σύνταξις αὕτη κἀλεῖται κατὰ σύστοιχον ἢ κατὰ τὸ συνωνυμον.

Σημ. Τὸ σύστοιχον οὐσιαστικὸν πολλάκις παραλείπεται καὶ τίθεται μόνον ὁ ἐπιθετικὸς αὐτοῦ προσδιορισμός, ὅστις τότε μεταβάλλεται εἰς οὐδέτερον γένος συνήθως πληθυντικόν· οἶον, δέομαί σου τὰ δίκαια = δικαίαις δεήσεις· ταῦτα λυποῦμαι καὶ ταῦτα χαίρω = τὰς αὐτὰς λύπας λυποῦμαι καὶ τὰς αὐτὰς χαρὰς χαίρω.

Ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων.

§ 64. Πολλὰ τῶν μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων ἀπαιτοῦσι καὶ δεύτερον ἀντικείμενον, καὶ ἐπομένως συντάσσονται μετὰ δύο πλαγίων πτώσεων, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, ἢ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 65. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικὰ· οἶον, πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος, κενῶ τὸ ταμεῖον χρημάτων. Εἰς ταῦτα δὲ ὑπάγονται καὶ τὰ γευστικά· οἶον, δούλους ἔγευσε τιμῆς, τῶν λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἰστίαι.

¹ Τὸ ἔχω ἀντὶ μὲν τοῦ κέκτημαι αἰτιατικῇ συντάσσεται ἔχω βιβλία, ἀντὶ δὲ τοῦ διακίμαι ἐπιρρήματι μετὰ ἡ ἄνευ γενικῆς ὀνόματος· ἀδυνατῶς ἔχω, καὶ καλῶς τοῦ σώματος ἔχω· ἀντὶ δὲ τοῦ δύναμαι ἀπαρεμφάτω· ἔχω εἰπεῖν· τὰ δὲ μέσον ἔχομαι ἀντὶ τοῦ ἄπτομαι γενικῇ· ἔχομαι τοῦ δένδρου· ὡσαύτως μετ' ἐπιρρήματος ἄνευ ἢ μετὰ γενικῆς οὐσιαστικοῦ συντάσσεται καὶ τὸ ἔχω καὶ κέμαι· εὖ ἔχω φρενῶν, Κέρκυρα καλῶς παράπλου κέται.

2) Τὴ λύσεως καὶ ἀπαλλαγῆς· οἶον, λύω τὸν ἵππον τῶν δεσμών, ἀπαλλάττω σε τοῦ πόνου, ἐλευθερῶ σε τοῦ δεινοῦ.¹

3) Τὴ παύσεως, κωλύσεως, ἀποδιώξεως καὶ ἀποχωρισμοῦ· οἶον, παύω σε τῆς ὑπηρεσίας, κωλύω σε τοῦ ἔργου, ἀποδιώκω, ἀπείργω, ἀποκλείω σε τῆς πόλεως, ἀφορίζω τὰ πρόβατα τῶν ἐριφίων, χωρίζω σίτον κριθῆς.²

4) Τὴ ἀφαιρέσεως, ἀποστερήσεως καὶ ἄλλοτριώσεως· οἶον, ἀφαιρῶ σου τὴν βίβλον, ἄλλοτριῶ τὴν πόλιν σωματῶν, ἐστέρησαν αὐτὸν τῆς πατρίδος, ὁ πόλεμος ἀνδρῶν τὰς πόλεις ἐρημοί.³

5) Τὴ σημαίνοντα τὸ μέρος, ἐξ οὗ κρατοῦμεν ἢ ἀφίνομεν τι· οἶον, τὸν ἵππον τῶν ὧτων κρατῶ, κρεμάννυμι τινα τοῦ ποδός, ἄγω τινὰ τῆς χειρός, ἄφες τὴν παιῖδα τῆς χειρός.⁴

6) Τὴ ἀνταλλάγματος, τιμῆματος, πωλήσεως, ἀγορᾶς καὶ μισθοῦ· οἶον, μηδενὸς ἀντάλλαττε τὴν φιλοτιμίαν, πωλῶ ἢ τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς, ἀγοράζω ἢ ὠνούμαι ἵππον πέντε μνῶν, οἱ τύραννοι μισθοῦ φύλακας ἔχουσι, πόσου διδάσκεις; πέντε μνῶν.⁵

7) Τὴ μνημονευτικῆ· οἶον, ἀναμνησκῶ σε τῶν λόγων.

8) Τὴ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ μαθηθῆναι ἢ ἀκοῦναι τι παρὰ τινος· οἶον, μάθε μου καὶ τάδε, βραχέα σου πυνθάνομαι, ταῦτα Καλυψοῦς ἤκουσα.⁶

¹ Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε τὴν ἐκ ἧ ἀπὸ· λύω τὸν ἵππον ἐκ τῶν δεσμών, Πausanias ἡλευθέρωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων.

² Καὶ τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει τὴν ἐκ ἧ ἀπὸ· πατήρ υἱὸν ἐξ οἰκίας ἐξελαύνει, ἀφορίζω τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων.

³ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν· οἶον, ἡμᾶς ἀποστερεῖ τὸν μισθόν (Ξεν.), τὴν θεὰν τοὺς στεφάνους σετυλήκασι. Τὸ δ' ἀφαιρῶ τετραχῶς συντάσσεται· ἀφαιρῶ σου τὰ χρήματα, ἀφαιρῶ σε τῶν χρημάτων, ἀφαιρῶ σὲ τὰ χρήματα καί, ἀφαιρῶ σε τὰ χρήματα.

⁴ Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἐκ ἧ ἀπὸ· κρεμάννυμι τινα ἐκ τοῦ ποδός, ἐκρέμασαν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐλπίδων (Aisch.).

⁵ Ἡ γενικὴ τούτων προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἀντί· ἀντί ἀρετῆς ἀξίῳ τιμᾶσθαι, πωλῶ τὴν βίβλον ἀντί δραχμῆς. Τὸ δὲ ἀξίῳ ἀντί μὲν τοῦ κρίνω ἀξίον αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ συντάσσεται· ἀξίῳ σε τιμῆς, ἀντί δὲ τοῦ παρακαλῶ, ἀπαρεμφάτω· ἀξίῳ σε ἀκοῦσαί μου.

⁶ Τούτων ἡ μὲν γενικὴ σημαίνει πρόσωπον, καὶ πολλάκις προσλαμβάνει

§ 66. Μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων (πρό, κατά, ἐκ, ἀπό) δυνάμει τῶν προθέσεων· οἷον, προβάλλω τῶν ὁδόντων τὴν γλῶσσαν, ταῦτα κατεῖπέ μου, ἐκβάλλω σε τῆς ἀπάτης, ἀποκλίνω σε τῆς ὁδοῦ.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 67. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἰσι τὰ ἐξῆς.

1) Τὰ δόσεως, προσφοράς καὶ ὀφειλῆς σημαντικά· οἷον, δίδωμι, δωροῦμαι, (προσ)φέρω, ἄγω, κομίζω, ἐπιτρέπω, καταλείπω, παρέχω, ὀφείλω σοι ταῦτα.

2) Τὰ προσεγγίσεως καὶ παρὰθέσεως ἢ παραβολῆς· οἷον, πλησιάζω, πελάζω, προσεγγίζω, συνάπτω, παρτίθηναι, παρβάλλω τινί τι.

3) Τὰ ὁμοιώσεως, ἐξισώσεως καὶ προσακρόσεως· οἷον ὁμοιωῶ, εἰκάζω, ἐξισῶ, ἀρμόζω τινί τι.

4) Τὰ μίξεως· οἷον, μίγνυμι, κεράννυμι οἶνον ὕδατι.

5) Τὰ πέμψεως· οἷον, πέμπω, ἐπιστέλλω τινί τι.¹

6) Τὰ ἀφηγηματικά, δηλωτικά, ἀγγελτικά, παραινετικά καὶ ἐπιτακτικά· οἷον, λέγω, φράζω, δηλῶ, φαίνω, δείκνυμι, (παρ) ἀγγέλλω, κοινοποιῶ, παραινῶ, συμβουλεύω, ἐπιτάττω σοι ταῦτα.²

7) Τὰ σημεινόντα τὸ ποιεῖν ἢ πράττειν τι εἰς τινά· οἷον, ποιῶ, ἐργάζομαι, κατασκευάζω, πράττω σοι ταῦτα.

νεὶ καὶ τὴν παρὰ ἢ ἀπὸ ἢ δὲ αἰτιατικὴν τὸ πρᾶγμα· παρ' ἡμῶν ταῦτα μάθανε· ταῦτα πυνθάνονται παρὰ Περσῶν· ἀπ' ἀπάντων ἤκουσαν γνώμην.

¹ Ἡ δοτικὴ τούτων μεταβάλλεται πολλάκις εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς πρό· πέμπω σοι ταῦτα, καὶ πέμπω πρὸς σε ταῦτα.

² Καὶ ταῦτα μεταβάλλουσι πολλάκις τὴν δοτικὴν τοῦ προσώπου εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς πρὸς (ἢ εἰς)· λέγω σοι ταῦτα, καὶ λέγω πρὸς σε ταῦτα. Ἐπεὶ δὲ συντάσσονται καὶ ἀπαρεμφάτω ἀντὶ αἰτιατικῆς· οἷον, λέγω σοι σιωπᾷ.

Ῥήματα μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα.

§ 68. Τὰ μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἑξῆς.

1) Τὰ παιδείας καὶ διδασκαλίας σημαντικά· οἷον, σύ με ταῦτα ἐπαιδεύεις, διδάσκω σε τὴν γραμματικὴν.

2) Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως· οἷον, ἐνδύω ἢ ἐκδύω σε χιτῶνα.

3) Τὰ αἰτητικά· οἷον, αἰτῶ σε χρήματα.¹

4) Τὰ μεταποιητικά, ἥτοι τὰ σημαίνοντα ἀλλαγὴν καταστάσεως· οἷον, ὁ θεὸς τοὺς μικροὺς μεγάλους ποιεῖ, τοὺς δὲ μεγάλους μικροὺς, τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα;²

5) Τὰ προχειριστικά (ἀναγορευτικά) καὶ ἐλεγκτικά· οἷον, προχειρίζω, ἐκλέγω, αἰροῦμαι, ἀποφαίνω, ἀποδείκνυμι Θεμιστοκλέα στρατηγόν, ἐλέγχω τινὰ ψεύστην.

6) Τὰ κλητικά· οἷον, καλῶ, ὀνομάζω, προσαγορεύω, λέγω σε ἀγαθόν.

7) Τὰ δοξαστικά· οἷον, ἡγοῦμαι, οἶμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω σε ἀγαθόν.³

8) Τὰ διαιρητικά· οἷον, τὰς ἀρχὰς δέκα μέρη διείλετο.⁴

¹ Τούτων ἡ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου μεταβάλλεται πολλάκις εἰς γενικὴν μετὰ τῆς παρὰ αἰτῶ παρὰ σοῦ χρήματα.

² Τὸ ποιῶ τριγῶς συντάσσεται, αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ, ὅταν σημαίνῃ τὸ ποιῶ τι εἰς τινά, διπλῇ αἰτιατικῇ, ὅταν σημαίνῃ ἀλλαγὴν καταστάσεως, ἀπαρεμφάτω, ὅταν σημαίνῃ τὸ φέρω τινὰ εἰς θέσιν (κατάστασιν) ἢ ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ πάθῃ τί· οἷον, ποιῶ σοι ταῦτα, ποιῶ σε σοφόν, ποιῶ σε λέγειν.

³ Εἰς τὰ δοξαστικά καὶ λεκτικά ῥήματα προστίθεται καὶ τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι καὶ τότε ἡ μὲν μία αἰτιατικὴ εἶνε ὑποκείμενον αὐτοῦ, ἡ δὲ ἄλλη κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· οἷον, ἡγοῦμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω, λέγω σε ἀγαθόν εἶναι, σοφιστὴν ὀνομάζουσιν εἶναι τὸν ἄνδρα (Πλτ.).

⁴ Εἰς τὴν αἰτιατικὴν τούτων τὴν σημαίνουσαν τὰ διαιρούμενα μέρη προστίθεται πολλάκις καὶ ἡ εἰς εἰς ὁκτὼ μέρη διελὼν τὸ πᾶν πλῆθος (Πλτ.).

9) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ λέγειν τι κατὰ ἢ περὶ τινος· οἷον, πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φύλον κακὰ πόλλ' ἀγορεύει, εἰ χρὴ δεσπότης εἰπεῖν τὸδε (Εὐρ.).

Ῥήματα μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 69. Τὰ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσομένων· διότι ταῦτα ἐπὶ διακρίσεως καὶ ἐπὶ τινων ἄλλων ἐλλειπτικῶν φράσεων μεταβάλλουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς γενικὴν· εἰς δὲ τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ μεταδοτικά· οἷον, μεταδίδωμί σοι τοῦ ἔμχουτοῦ πλούτου, (μέρος, ἢ τί).

2) Τὰ παρχωρητικά καὶ ὑποχωρητικά· οἷον, παρχωρῶ σοι τῆς πολιτείας, ὑπέλω σοι τῆς ὁδοῦ, ὑποχωρῶ σοι τῆς ἀρχῆς.

3) Τὰ κοινωνικά· οἷον, κοινωνῶ σοι τῆς δόξης.

§ 70. Ἐκ τῶν δύο ἀντικειμένων τὸ μὲν λέγεται ἄμεσον ἢ προσεχές, τὸ δὲ ἔμμεσον ἢ πόρρω. Καὶ ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ αἰτιατικὴ, ἔμμεσον δὲ ἡ γενικὴ ἢ ἡ δοτικὴ· οἷον, λύω τὸν ἵππον (ἄμσ.) τῶν δεσμῶν (ἔμμσ.), δίδωμί σοι (ἔμμσ.) χρήματα (ἄμσ.)· Ἐκ τῶν δύο δὲ αἰτιατικῶν ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ σημαίνουσα τὴν κυριωτέραν ιδέαν, ἥτις συνήθως εἶνε ἡ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου, ἔμμεσον δὲ ἡ σημαίνουσα τὴν δευτερεύουσαν, ἥτις εἶνε συνήθως ἡ σημαίνουσα τὸ πρᾶγμα· οἷον, διδάσκω σε (ἄμσ.) τὰ γραμματικὰ (ἔμμσ.). Ἐκ δὲ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ γενικὴ, ἔμμεσον δὲ ἡ δοτικὴ· οἷον, μεταδίδωμί σοι (ἔμμσ.) τοῦ ἔμχουτοῦ πλούτου (ἄμσ.).

Σημ. Τὰ εἰς ω ἢ μι ἐνεργητικὰ μεταβατικά ῥήματα σχηματίζονται καὶ εἰς μαι παθητικῶς· οἷον, τύπτω καί, τύπτομαι, γράφω καί, γράφομαι, δίδωμι καί, δίδομαι, κλπ.

2. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτιων ῥημάτων.

§ 71. Τὰ ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα ῥήματα λήγουσιν εἰς ω ἢ εἰς μαι. Ἐπειδὴ δὲ σημαίνουσιν ἐνέργειαν μὴ μεταβαίνουσαν εἰς

ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς, ἐὰν εἴνε ἀνάγκη τοιούτων· οἷον, ᾗδω, κιθαρίζω καί, ᾗδω, κιθαρίζω καλῶς ἐν χοροῖς, βαίνω καί, βαίνω ἐπὶ τὸν ἵππον, βαίνω ταχέως, πορεύομαι εἰς τὴν πόλιν, τρέχω ἐπὶ τὴν ἀγοράν.

§ 72. Ἄλλὰ τὰ κινήσεως σημαντικὰ καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει δέχονται ἐνίοτε καὶ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν· οἷον, πορεύομαι μακρὰν ὁδόν, τειχέων ἐντὺς οὐ βαίνω πόδα (Εὐριπ.), ἐλαύνω τὸν ἵππον, τρέχω τὸ στάδιον, διέβησαν τὸν ποταμόν, παραβαίνειν τοὺς νόμους, διῆλθον ἢ περιῆλθον τὴν πόλιν.

β'. Σύνταξις τῶν οὐδετέρων ῥημάτων.

§ 73. Οὐδέτερα ῥήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς ὦ ἢ μαι, καὶ οὔτε ἐνέργειαν οὔτε πάθος σημαίνουσιν ἀλλ' ἀπλῶς κατὰστασιν τοῦ ὑποκειμένου· διὸ ταῦτα δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς, ἐὰν εἴνε ἀνάγκη τούτων· οἷον, ζῶ, καὶ ζῶ κοσμίως, ζῶμεν ἐν ταῖς πόλεσι, κάθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσύχως.

§ 74. Πολλὰ ὅμως τούτων, μεταβατικῶς ἐκλαμβάνόμενα, δέχονται καὶ ἀντικείμενον κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν· οἷον, γέμομεν ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων, ἡ ψυχὴ τῷ θεῷ ἔοικεν, Ἦῶ διὰν μέμονα (=περιέμεινα).

Σημ. Τὰ εἰς ὦ οὐδέτερα δὲν σχηματίζονται εἰς μαι παθητικῶς· διὸ τὸ ζῶ, ὑγιαίνω, χαίρω, δὲν λέγονται καί, ζῶμαι, ὑγιαίνομαι, χαίρομαι.

γ'. Σύνταξις τῶν παθητικῶν ῥημάτων.

§ 75. Παθητικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς μαι ἢ εἰς ὦ καὶ σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει σωματικῶς ἢ ἠθικῶς ὑπ' ἐτέρου προσώπου ἢ πράγματος· διὸ ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου, ὅπερ εἴνε κοινόν εἰς πάντα τὰ ῥήματα, ἀπαιτοῦσι καὶ τὸ ποιητικὸν αἷτιον, ἧτοι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὃ περ φέρει τὸ πάθος· οἷον, ὁ Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλεύως, θνήσκει ὑπὸ γυναικός, ταῦτα εἰρητίζη μοι.

§ 76. Τὸ ποιητικὸν αἷτιον φέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ὑπό, (πρός, παρά, ἐκ καὶ ἀπό)· οἶον, Φαίδρος διδάσκεται ὑπὸ Σωκράτους, πρὸς ἀνδρὸς ἢ γυνὴ ἀδικεῖται, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ἐκ θεοῦ δέδοται ταῦτα. 2) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου καὶ ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄλλων περιστάσεων, μάλιστα δέ, ὅταν τὸ μὲν ὑποκείμενον εἴνε ἄψυχον, τὸ δὲ ῥῆμα χρόνου παρακειμένου· οἶον, ταῦτα εἴρηται μοι, πεποιήται μοι ἡ γέφυρα.

§ 77. Τὰ εἰς ω παθητικὰ ῥήματα πολλὰκις σημαίνουσι πάθος ἀφ' ἐαυτοῦ προερχόμενον καὶ οὐχὶ ὑφ' ἑτέρου, διὸ καὶ αὐτοπαθῆ λέγονται τὰ τοιαῦτα ῥήματα καὶ φέρονται ἄνευ ποιητικοῦ αἰτίου· οἶον, πάσχω, νοσῶ, ἀλγῶ, φθίνω, φρίττω, κλπ. Πολλὰ δὲ τούτων ἐκφέρουσι τὸ ποιητικὸν αἷτιον δι' αἰτιατικῆς εἰς τόπον ἀντικείμενου ὑπὸ τὸ εἶδος τῶν μεταβατικῶν· οἶον, δέδοικα τὸν νόμον (Πлт.), τὸ σὸν φρίσσω στόμα (Σφκλ.).¹

§ 78. Τὰ εἰς μι παθητικὰ ῥήματα γίνονται ἐκ τῶν εἰς ω ἢ μι ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν τῶν ἐχόντων ἀντικείμενον· διὸ συντάσσονται ὡς αὐτὰ μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ὑποκείμενον ἔχουσι τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐνεργητικῶν, καὶ ποιητικὸν αἷτιον τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν. Ὅθεν ἡ ἐνεργητικὴ σύνταξις τρέπεται εἰς παθητικὴν, ἐὰν τρέψωμεν τὸ μὲν ἐνεργητικὸν ῥῆμα εἰς παθητικόν, τὸ δὲ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἰς ὀνομαστικὴν, τὸ δὲ ὑποκείμενον εἰς γενικὴν ἐμπρόθετον ἢ δοτικὴν ἀπρόθετον (§ 96), τὰ δὲ λοιπὰ ἀφῆσωμεν, ὅπως ἔχουσιν· οἶον, ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει ἐν Τροίᾳ Ἀπηνῶς τὸν Ἑκτορα βέλει—ὁ Ἑκτωρ ἀποκτείνεται ἐν Τροίᾳ Ἀπηνῶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως βέλει, ἐγὼ πεποίηκα τὴν γέφυραν ἐκ τῶν ἰδίων—ἡ γέφυρα πεποιήται μοι ἐκ τῶν ἰδίων, κλπ.

§ 79. Ἐὰν δὲ τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα ἔχη δύο ἀντικείμενα, τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν τὸ ἅμεσον, τὸ δὲ ἕμμεσον μένει ἁμετάβλητον· οἶον, ἐγὼ πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος—ἡ φιάλη πληροῦται ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος, ὁ δῆμος δίδωσι τῷ Σωκράτει χρήματα

¹ Ἐνταῦθα αἱ αἰτιατικαί, νόμον καὶ στόμα, σημαίνουσι τὸ ποιοῦν τὸ πάθος καὶ οὐχὶ τὸ πάσχον· τοιαῦτα δὲ ῥήματα εἴνε τὰ φόβου, θρήνου, πένθους καὶ φυγῆς σημαντικά.

==χρήματα δίδονται τῷ Σωκράτει ὑπὸ τοῦ δήμου, Σωκράτης ἐδίδαξε Φαῖδρον τὴν φιλοσοφίαν==Φαῖδρος ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους τὴν φιλοσοφίαν.¹

§ 80. Τὰ κλητικὰ, προχειριστικὰ, δοξαστικὰ, λεκτικὰ, γνωστικὰ, δηλωτικὰ, μεταποιητικὰ καὶ ὁράσεως σημαντικὰ τρέπουσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικὰς εἰς ὀνομαστικὰς, ὧν ἡ μὲν τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου γίνεται ὑποκείμενον, ἡ δὲ τοῦ ἐμμέσου κατηγορούμενον· οἷον, ἐγὼ καλῶ ἢ ὀνομάζω τὸν Θεμιστοκλέα σωτῆρα—ὁ Θεμιστοκλῆς καλεῖται ὑπ' ἐμοῦ σωτήρ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνηγόρευσαν τὸν Θεμιστοκλέα στρατηγὸν—ὁ Θεμιστοκλῆς ἀνηγορεύθη στρατηγός ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.²

Σημ. α'. Πολλὰκις, ἀντὶ νὰ τεθῇ ὑποκείμενον τὸ πάτριον μέρος μετὰ γενικῆς τοῦ ὅλου, τίθεται ἀπτικῶς τὸ ὅλον, τὸ δὲ μέρος φέρεται κατ' αἰτιατικὴν σημαίνουσαν τὸ κατὰ τι (§ 177)· οἷον, πλήττουμαι τὸν πόδα, τύπτουμαι τὴν χεῖρα, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, πάσχω τοὺς πόδας, κατέαγα τὸ κρανίον (ἢ τοῦ κρανίου διαιρετικῶς), στήθεπά τι τοὺς δακτύλους, ἀντὶ πλήττεται ὁ πούς μου, τύπτεται ἡ χεὶρ μου, ἀλγεῖ ἡ κεφαλὴ μου.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ω παθητικὰ δὲν σχηματίζονται καὶ εἰς μαι διὸ τὸ πάτριον, νοσῶ, κλπ. δὲν λέγονται καὶ πάσχομαι, νοσοῦμαι, κλπ.

δ'. Σύνταξις τῶν μέσων ρημάτων.

§ 81. Μέσα ῥήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς μαι καὶ σημαίνουσιν, ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ πάσχει ἀμέσως ἢ ἐμμέσως· διότι ἰσοδυναμοῦσι τῷ σύστοιχῳ ἐνεργητικῷ ῥήματι καὶ τῇ αὐτοπαθεὶ ἢ ἀλληλοπαθεὶ ἀντωνυμίᾳ· οἷον, λούομαι, λούει, λούεται, λουόμεθα—λούω ἑμαυτόν, λούεις στυτόν, λούει ἑαυτόν, λούομεν ἡμᾶς αὐτούς, τυπτόμεθα—τύπτομεν ἀλλήλους.

§ 82. Τὰ μέσα ῥήματα γίνονται ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν μονο-

¹ Ἐκ τούτου διακρίνεται ἀσφαλτέστατα τὸ ἄμετον ἀντικείμενον ἐκ τοῦ ἐμμέσου τῶν ἐνεργ. μεταβατικῶν ῥημάτων.

² Διὰ τοῦτο τὸ ἐμμέσον ἀντικείμενον τῶν τοιούτων μεταβατικῶν ῥημάτων καλοῦσιν οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου.

πτώτων ἢ διπτώτων· διαιροῦνται δὲ κυρίως εἰς τρία εἶδη, αὐτοπαθῆ, διάμεσχα καὶ ἀλληλοπαθῆ.

α. Μέσα αὐτοπαθῆ ῥήματα.

§ 83. Μέσα αὐτοπαθῆ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἑαυτὸς εἰς ἑαυτό, ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ· καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίνει εἰς τὸ ὅλον τοῦ ὑποκειμένου, τὰ μέσα τὰ γινόμενα ἐκ μονοπτώτων ἐνεργητικῶν τίθενται ἄνευ ἐξωτερικοῦ ἀντικειμένου, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ κατὰ πτώσιν συνήθως αἰτιατικήν· οἶον, λούομαι=λούω ἑμαυτόν, ἐνδύομαι=ἐνδύω ἑμαυτόν, κλπ. Ἐὰν δὲ ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίνει εἰς τι μέρος ἢ πρᾶγμα αὐτοῦ, τὰ μέσα ῥήματα ἔχουσιν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον τὸ μέρος ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ κατὰ πτώσιν γενικήν κτητικήν· διὸ καὶ μέσα κτητικὰ καλοῦνται ὑπὸ τινῶν τὰ τοιαῦτα μέσα· οἶον, λούομαι τὴν κεφαλὴν=λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, νίζομαι (νίπτομαι) τὰς χεῖρας=νίζω τὰς ἑμαυτοῦ χεῖρας, ἐσώσάμην τὸν υἱόν=ἔσωσα τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν.

§ 84. Ἐὰν δὲ τὰ μέσα γίνωνται ἐκ διπτώτων, ἔχουσιν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον τὸ ἕμμεσον τῶν ἐνεργητικῶν (§ 104)· οἶον, πληροῦμαι σοφίας=πληρῶ ἑμαυτόν σοφίας, ἀντιτάττωμαι τοῖς πολεμοῖς=ἀντιτάττω ἑμαυτόν τοῖς πολεμοῖς, ἐνδύομαι χιτῶνα=ἐνδύω ἑμαυτόν χιτῶνα· ἀλλὰ τὰ αἰτητικὰ καὶ ἀφαιρετικὰ τηροῦσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικές· οἶον, Ἀρίστιππος αἰτεῖται Κύρον ξένους καὶ μισθόν, τὴν σὴν ἀρχὴν ἀφαιρούμεθά σε.

§ 85. Πολλὰ τῶν τοιούτων μέσων ῥημάτων σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ πρὸς ἑαυτό ὡφέλειαν· διὸ τὰ τοιαῦτα μέσα ῥήματα λέγονται μέσα περιποιητικά, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ κατὰ πτώσιν δοτικήν περιποιητικήν· οἶον, πορίζομαι χρήματα=

πορίζω ἐμαυτῷ χρήματα, ἄγομαι γυναῖκα=ἄγω ἐμαυτῷ γυναῖκα, παρέχομαι μάρτυρας=παρέχω ἐμαυτῷ μάρτυρας (πρὸς ὑπεράσπισίν μου), αἰτοῦμαι σε χρήματα=αἰτῶ σε ἐμαυτῷ χρήματα.¹

Σημ. Τὰ περιποιητικὰ μέσα γίνονται κυρίως ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσομένων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων· ἀλλὰ καὶ ἐκ παντὸς ἄλλου, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ὠφέλεια ἢ ἐν γένει σύμ-
πραξις τοῦ ὑποκειμένου. Συγχωνεύεται δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον (ἢ δοτικὴ), μένει δὲ τὸ ἄμμεσον (ἢ αἰτιατικὴ).

β'. Μέσα διάμεσα ῥήματα.

§ 86. Μέσα διάμεσα ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ διὰ μέσου ἄλλου μισθουμένου ἢ διατασσομένου παρ' αὐτοῦ οἷον, ὁ πατήρ διδάσκει τὸν υἱόν=ὁ πατήρ διδάσκει τὸν ἑαυτοῦ υἱόν διὰ μισθωτοῦ διδασκάλου, οἰκοδομοῦμαι οἰκίαν=οἰκοδομῶ ἐμαυτῷ οἰκίαν διὰ μισθωτοῦ οἰκοδόμου, ναυπηγοῦμαι ναῦν=ναυπηγῶ ἐμαυτῷ ναῦν διὰ μισθωτοῦ ναυπηγοῦ, κλπ.

γ'. Μέσα ἀλληλοπαθῆ ῥήματα.

§ 87. Μέσα ἀλληλοπαθῆ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουν, ὅτι δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργοῦσιν ἀμοιβαίως ἐπ' ἀλλήλα· διὸ τὰ τοιαῦτα μέσα ῥήματα τίθενται εἰς πληθυντικόν (ἢ δυνικόν) ἀριθμὸν καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ ἀλληλοπαθεὶ ἀντωνυμίᾳ· οἷον, τυπτόμεθα=τύπτομεν ἀλλήλους, φιλούμεθα=φιλούμεν ἀλλήλους, κλπ.

Σημ. Τὰ διάμεσα καὶ ἀλληλοπαθῆ μέσα ῥήματα εἶνε ὀλιγάριθμα, διότι ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν συνήθως ἀναλελυμένως· οἷον, ἀδικοῦσιν ἀλλήλους, ἀμελοῦσιν ἀλλήλων, πολεμοῦσιν ἀλλήλους.

¹ Αἰτῶ σε χρήματα σημαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ἀπροσδιορίστως δι' ἐμαυτὸν ἢ δι' ἄλλον· αἰτοῦμαι δὲ σε χρήματα σημαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ὀρισμένως δι' ἐμαυτὸν καὶ οὐχὶ δι' ἄλλον.

Ε. Σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων.

§ 88. Ἀποθετικὰ ῥήματα λέγονται, ὅσα ἀποθέμενα τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, λήγουσι πάντοτε εἰς μαι· εἶνε δὲ τὰ πλεῖστα μέσης διαθέσεως, τινὰ δὲ ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς καὶ ὀλίγα οὐδέτερας· διὸ ταῦτα συντάσσονται ὡς τὰ ἐνεργητικὰ, παθητικὰ, οὐδέτερα καὶ μέσα ῥήματα· οἷον, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων (§ 75,3), μάχομαι τοῖς πολεμίοις (§ 77,1), ἐργάζομαι τὴν γῆν (§ 79,1), βιάζομαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, κεῖται ἐπὶ τῆς κλίνης, κάθεται ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσύχως (§ 92), κλπ.

Γ'. Σύνταξις τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων.

§ 89. Τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα εἶνε ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς φωνῆς· οἷον, χρή, δεῖ, προσήκει, ἔξεστι, μέτεστι, λέγεται, ᾄδεται, ἐνδέχεται, κλπ. Συντάσσονται δὲ τριχῶς.

α. Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ αἰτιατικῆς, ἥτις εἶνε ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· οἷον, δεῖ με φάναι, χρή με γινῶναι.

β'. Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ δοτικῆς, ἥτις εἶνε συντακτικὴ τοῦ ἀπροσώπου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· οἷον, ἔδοξε τῇ βουλῇ πέμψαι πρέσβεις, ἔξεστί μοι ἀποδημεῖν, κλπ.

γ'. Μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς· οἷον, δεῖ μοι χρημάτων, μέτεστί μοι πλούτου, μέλει ἡμῶν τῷ Θεῷ.

§ 90. Ἐπὶ μὲν τῆς α. καὶ β'. περιστάσεως ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων εἶνε τὸ ἀπαρέμφατον· οἷον, χρή σιγᾶν, προσήκει σοι ἀκούειν· ἐπὶ δὲ τῆς γ'. εἶνε τὸ σύστοιχον αὐτῶν οὐσιαστικὸν ἀφηρημένον ὄνομα· οἷον, πολλῶν ἐνδεῖ μοι=ἔστι μοι πολλῶν ἐνδεῖα, μέτεστί μοι πλούτου=ἔστι μοι μετουσία πλούτου, μέλει ἡμῶν τῷ Θεῷ=ἔστι μέλησις ἡμῶν τῷ Θεῷ, κλπ.

Σημ. α. Πάντα σχεδὸν τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς· οἷον, δοκεῖς μοι καλῶς λέγειν (Ξφν.), ἀνθρώποις μέλω (Όμρ.), ἑορταί· πᾶσι μέλουσι (Πлт.), πολλοὺ δέω, ὁ ποταμὸς οὐκ ἀπέχρησε τῇ στρατιᾷ (Όρδ.), Κύρες λέγεται, ᾄδεται, ὁμολογεῖται.

Σημ. β'. Τὸ δοκεῖ εἶνε ἀπρόσωπον μὲν, ὅταν τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτῶμενον

Ἀπαρέμματον εἶνε τελικόν· οἶον, ἔδοξε τῇ βουλῇ στεφανῶσαι τὸν ἄνδρα· προσωπικὸν δέ, ὅταν εἶνε εἰδικόν· οἶον, ἔδοξεν ὁ Κύρος λέγειν τι τῷ Ἀστυάγει. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ δοκεῖ καὶ προσωπικῶς λαμβανόμενον φυλάττει ἄττικῶς καὶ τὴν δοτικὴν προσωπικὴν (μοί, ἐμοί)· οἶον, δοκῶ μοι, δοκοῦμεν ἐμοιγε.

Σύνταξις τῶν εἰς τὸ ρηματικῶν ἐπιθέτων.

§ 91. Τὰ εἰς τέος ρηματικὰ ἐπίθετα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως· καὶ προσωπικῶς μὲν λαμβανόμενα τίθενται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ὁμοιοπτῶτως, ὁμοιοαριθμῶς καὶ ὁμοιογενῶς, ὡς πᾶν ἄλλο ἐπίθετον· οἶον, βοηθητέος ὁ φίλος, ὠφελιτέα ἡ πατρίς, ἀκουστέον τὸ ῥῆμα. Ἀπροσώπως δὲ λαμβανόμενα, τίθενται πάντοτε κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικῶς μετὰ τοῦ ἐστὶ λεγομένου ἢ ἐννοουμένου κατὰ τὴν προσήκουσαν ἔγκλισιν, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῇ οὐδετέρᾳ μετοχῇ τοῦ ἀπροσώπου· δεῖ ἢ προσήκει καὶ τῷ συστοίχῳ αὐτῶν ἀπαρεμφάτῳ· οἶον, φατέον ἐστὶ—δεόν ἐστὶ φάναι, ὠφελιτέον ἡμῖν τὴν πατρίδα—προσήκον ἡμῖν ἐστὶν ὠφελεῖν τὴν πατρίδα, τί ἂν αὐτῷ ποιητέον εἴη; ἐμοί μὲν δοκεῖ εὐκτέον εἶναι.

§ 92. Τὰ ἀπροσώπως λαμβανόμενα εἰς τέον δυνάμει τῆς ρηματικῆς αὐτῶν φύσεως δέχονται καὶ ὑποκείμενον καὶ ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον προσδιορισμὸν κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λόγου. Καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον αὐτῶν τίθεται συνήθως μὲν κατὰ δοτικὴν δυνάμει τοῦ συνδετικοῦ ἐστὶ· σπανιώτερον δὲ καὶ κατ' αἰτιατικὴν δυνάμει τοῦ ἐμπεριεχομένου ἀπαρεμφάτου ἢ πρὸς ἀποφυγὴν δύο δοτικῶν· οἶον, ὠφελιτέον ἡμῖν τὴν πατρίδα, οὐ δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς κακῶς φρονούσι. Τὸ δὲ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐξ οὗ παράγονται ῥήματος· οἶον, ἐπιμελητέον ἡμῖν τῶν μαθημάτων, βοηθητέον τοῖς φίλοις, ἀσκητέον τὴν ἀρετὴν, κλπ.

Σημ. α'. Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς τέος ρηματικῶν ἐπιθέτων, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου ἐπιθέτου, τίθενται ἄττικῶς ἐνίοτε χάριν ἐμφάσεως ἢ μεγαλοπρεπείας καὶ πληθυντικῶς· οἶον, συνεκποτέα σοι καὶ τῇ τρύγᾳ (Ἀρσ.), ἀντὶ συνεκποτέον, Σμέρδιος ἀκουστέα (Ἡρό.), ἀντὶ ἀκουστέον, δῆλὰ

ἐστίν, ἀντὶ δὴλόν ἐστι, δεινὰ λέγειν, ἀντὶ δεινὸν λέγειν, ἀδύνατα πολεμεῖν (Θουκ.) κλπ.

Σημ. 6'. Τὰ εἰς τὸς, πρωτοπικῶς μὲν λαμβανόμενα, σημαίνουσι πάθος, ἀπροσώπως δὲ ἐνέργειαν οἷον, πλευστέα ἢ θάλασσα = δέον ἐστὶ πλευσθῆναι τὴν θάλασσαν, πλευστέον ἡμῖν τὴν θάλασσαν = δέον ἐστὶν ἡμῖν πλεῦσαι τὴν θάλασσαν.

Σύνταξις τοῦ ἀπαρέμφατου.

§ 93. Τὸ ἀπαρέμφατον ἀρχῇθεν ἦτο ῥῆμα, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα μετέπεσεν εἰς ὀνομαστικὴν χρῆσιν.

§ 94. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς χρήσεως διέσωσε καὶ τὴν ῥηματικὴν αὐτοῦ φύσιν, διὰ τοῦτο συντάσσεται καὶ ὡς ὀνομαστικὸν¹ καὶ ὡς ῥῆμα, ἤγουν δέχεται ἀπάσας τὰς συντάξεις τῶν ὀνομαστικῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ἥτοι γίνεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἀπρόθετος ἢ ἐμπρόθετος προσδιορισμός, καὶ δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον ἐπίρρηματικὸν ἢ ὡς ἐπίρρηματικὸν προσδιορισμὸν κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐξ οὗ μετέπεσε ῥήματος καὶ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον λαμβάνει καὶ τὸ οὐδέτερον ἄρθρον ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς καὶ τὰ ὀνομαστικά ὀνόματα οἷον, τὸ λέγειν = ὁ λόγος, τὸ γράφειν = ἡ γραφή. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ὀνομάζεται ἰδίως ὀνομαστικόν.

α. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον.

§ 95. Τὸ ἀπαρέμφατον γίνεται ὑποκείμενον ἐν ἄρθρῳ μὲν πατὸς ῥήματος οἷον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαί ἐστι, τὸ ἐσθίειν πολλὰ τοὺς λογισμοὺς ἀφαιρεῖ, κλπ. Ἀνθρώπῳ δὲ τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων ἢ τοῦ συνδετικοῦ (ἐστὶ), ὅταν κατηγορούμενον εἴνε οὐδέτερον ἐπίθετον (χαλεπὸν, δεινόν, δίκαιον, ἀναγκαῖον, εἰκός, κλπ.) ἢ ἀνθρώπῳ ὀνομαστικόν (ῥα, καιρὸς, σχολή, ἐλπὶς, ἀνέγκη, κίνδυνος, θέμις) οἷον, δεῖ ἀκούειν, χαλεπὸν ἐστὶ λέγειν.

¹ Τὸ ἀπαρέμφατον διαφέρει τοῦ ἀπρημένου ῥηματικοῦ ὀνομαστικοῦ κατὰ τοῦτο, ὅτι ἔχει διάθεσιν καὶ χρόνον καὶ στερεῖται πτωτικῶν καταλήξεων.

πρὸς γαστέρα ὥτα οὐκ ἔχουσιν, δεινὸν πρὸς κέντρα λακτιζειν, ὦρα λέγειν, καιρὸς ἀπιέναι, κλπ.¹

6'. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον.

§ 96. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον τίθεται ἐν ἄρθρῳ μετὰ παντός ῥήματος οἷον, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, χρῶμαι τῷ σωφρόνως ζῆν, ἐφίεμαι τοῦ καλῶς λέγειν, κλπ. Ἀνάρθρως δὲ μετὰ ἰδιαίτερας τινὸς κλάσεως ῥημάτων, ἅτινα, ἀτελεῖ ἐννοιοῦν ἔχοντα, ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἀπαρέμφατον καλεῖται κοινῶς εἰδικὸν μὲν, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ὅτι (ὥς) εἰς ὀριστικὴν ἢ εὐκτικὴν ἔγκλισιν· οἷον, λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν σφαῖραν εἶναι = λέγουσιν, ὅτι ἡ γῆ ἐστὶ σφαῖρα· τελικὸν δέ, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ὅτι εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν· οἷον, δίδωμί σοι πέντε δραχμας· πρίασθαι βιβλία = ἵνα πρίη, κλπ.²

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν ἀπροσώπων, τοῦ ὥστε, τοῦ ῥήματος μέλλω καὶ πολλῶν ἐφεικτῶν καὶ τινῶν δοξαστικῶν ῥημάτων δὲν εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ ἀναλελυμένον.

§ 97. Μετὰ εἰδικοῦ μὲν ἀπαρεμφάτου συντάσσονται τὰ δοξαστικά, ἀφηγηματικά, ἐπαγγελτικά, ὁμοτικά, ἐλπιστικά, ἀπειλητικά καὶ γνωστικά (ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας)· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπαγγελτικά, ἐλπιστικά, ἀπειλητικά καὶ τὸ ῥῆμα μέλλω, ἐπειδὴ φύσει ἔχουσι μέλλοντος σημασίαν, ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως μὲν κατὰ μέλλοντα χρόνον, σπανιώτερον δὲ κατ' ἐνεστώτα ἢ παρκεείμενον καὶ σπανιώτατα κατ' ἀόριστον· τὰ δὲ λοιπὰ ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον κατὰ πάντα χρόνον· οἷον, ὑπισχνέται ἤξειν, ἐλπίζω ὕψεσθαι, μέλλω ἐρεῖν, οἶμαι, ἡγοῦμαι, δοκῶ, λέγω, φημί σε ἀγαθὸν εἶναι.³

¹ Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν οδσιαστικῶν ὦρα, καιρὸς, κλπ. ὑπολαμβάνουσιν τινες ὡς γενικὴν αὐτῶν καὶ οὐχὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἐστί.

² Τὸ ἀπαρέμφατον ὠνομάσθη εἰδικὸν μὲν, διότι εἰδικεύει τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος· τελικὸν δέ, διότι σημαίνει τέλος (σκοπὸν).

³ Τὸ ἡγοῦμαι ἀντὶ μὲν τοῦ ἡγεμονεύω γενικῇ συντάσσεται· ἡγοῦμαι

§ 98. Μετὰ τελικοῦ δέ,

1) Τὰ προαιρετικά καὶ ἐφετικά (βουλευτικά, ὀρεκτικά)· οἷον, προαιρουμαι, ἐθέλω, βούλομαι, ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ὀρέγομαι, σπεύδω, τολμῶ, κλπ.

2) Τὰ προτρεπτικά, ἀναγκαστικά καὶ ἐπιτακτικά· οἷον, προτρέπω, παραινῶ, ἀναγκάζω, κελεύω, ἐπιτάττω σοι ποιεῖν ταῦτα.

3) Τὰ εὐχετικά καὶ ἱκετευτικά· οἷον, εὐχομαι ταῦτα γενέσθαι, δέομαι σοι ποιεῖν τὰ δίκαια.

4) Τὰ κωλυτικά καὶ ἀπαγορευτικά· οἷον, κωλύω, εἴργω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω σε ποιεῖν ταῦτα.

5) Τὰ σημαίνοντα δύναμιν, ἰκανότητα, ἀνοχήν, φύσιν, ἔθος, καὶ τὰ τοῦτοις ἐναντία· οἷον, δύναμαι, ἐθίζω, εἴωθα, φιλῶ (=συνειθίζω), ἀνέχομαι τὸ ἴσον ἔχειν· ἐπὶ δὲ καὶ τὰ ἰσοδύναμα αὐτῶν ἐπιθετά· οἷον, δυνατός, ἰκανός, δεινός λέγειν, ἄξιος τιμᾶσθαι. Ἀλλὰ τὸ ἀπαρέμφρατον τῶν τοιούτων ἐπιθέτων σημαίνει κυρίως τὸ κατὰ τι.

6) Τὰ σημαίνονται φόβον, αἰδῶ καὶ αἰσχύνην· οἷον, φοβοῦμαι, αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι ποιεῖν ταῦτα.

7) Τὰ γνωστικά (ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας)· οἷον, οἶδα γράφειν· ἐπίσταμαι λέγειν.

8) Τὰ πειστικά καὶ τὰ σημαίνοντα φροντίδα, ἀγῶνα, ζήτησιν καὶ ἐν γένει πᾶσαν προσπᾶθειαν πρὸς τινα πράξιν· οἷον, πείθω, φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, ἀγωνίζομαι ποιεῖν τι ἀγαθόν, ἐρευνῶ, ζητῶ εὑρεῖν τι.

§ 99. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφράτου συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥῆμα, καὶ μάλιστα τὰ δόσεως καὶ προσφοράς, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ τέλος (ὁ σκοπὸς) πράξεώς τινος· οἷον, Ξενοφῶν τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοῦ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον, πρῆχον ἑμαυτὸν τέμνειν καὶ καίειν, δίδωμί σοι πέντε δραχμὰς πρίασθαι βιβλία.

τοῦ στρατοῦ, ἀντὶ δὲ τοῦ ὁδηγῶ δοτικῇ ἢ μόνη ἢ μετ' αἰτιατικῆς ἢ γενικῆς· ἡγοῦμαί σοι τὴν ὁδὸν ἢ τῆς ὁδοῦ, ἀντὶ δὲ τοῦ νομίζω διπλῇ αἰτιατικῇ· ἡγοῦμαί σε ἀγαθόν.

§ 100. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφράτου συντάσσονται καὶ τὰ ἐξῆς μόρια ὥστε, ὡς, πρὶν καὶ τὸ οἷος (τε)· οἷον, ὥστε λέγειν, ὡς εἰπεῖν, πρὶν ἔλθειν, οἷός τε λέγειν.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφρατον μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ὡς ἀποτελεῖ φράσεις τινὰς ἀπολύτους· οἷον, ὡς (ἔπος) εἰπεῖν, (ὡς) συνελόντι εἰπεῖν, ὡς γέ μοι δοκεῖν, ἐμοὶ δοκεῖν, μικροῦ δεῖν. Καὶ ἐλλείπει τοῦ δεῖν· οἷον, μικροῦ ἀπέθανεν.

§ 101. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφρατον τίθεται κατὰ χρόνον ἐνεστώτῃ, παρκαίμενον καὶ ἀόριστον καὶ σπανιώτατα κατὰ μέλλοντα·¹ οἷον, βούλομαι λέγειν, εἰπεῖν, εἰρηκέναι.

4. Ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον τοῦ ἀπαρεμφράτου,
καὶ ἐπιθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ
τοῦ ὑποκειμένου αὐτοῦ.

§ 102. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφράτου ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφρατον ἐξαρτᾶται, καθ' ἣν πτώσιν εὐρίσκεται (συνήθ. ὄνομ.)· διὸ καὶ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τούτου· οἷον, Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱός, ἐβούλετο αὐτὸς μόνος λέγειν, ἐφήρισαντο ἐξελθεῖν βοηθήσαντες. Ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν, πρὸς ἣν συμφωνεῖ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς αὐτοῦ προσδιορισμὸς· οἷον, οἱ ἄνθρωποι φασὶ τὴν γῆν σφαῖραν εἶναι, οὐ χρὴ τὸν ἄνθρωπον ὑπερφρονεῖν θνητὸν ὄντα.—Ταῦτοπροσωπία μὲν λέγεται, ὅταν τὸ ῥῆμα καὶ τὸ ἀπαρέμφρατον αὐτοῦ ἔχωσι τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, ἑτεροπροσωπία δέ, ὅταν ἔχωσι διέφορον.

§ 103. Πολλάκις ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφράτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ ἐξαρτᾶται, ἢ ἄλλος τις προσδιορισμὸς αὐτοῦ· καὶ ἐνταῦθα τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμ-

¹ Τὸ ἀπαρέμφρατον τίθεται κατ' ἐνεστώτῃ μὲν, ὅταν σημαίνηται τὸ διαρκές καὶ πολλάκις γινόμενον, κατ' ἀόριστον δέ, ὅταν σημαίνηται τὸ στιγμιαῖον ἢ ἅπαξ γινόμενον κατὰ παρκαίμενον δέ, ὅταν σημαίνηται τὸ τετελεσμένον, κατὰ μέλλοντα δέ, ὅταν σημαίνηται τὸ μέλλον.

φάτου δέν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον ἢ ὁ προσδιορισμός, καθ' ἣν πτώσιν εὐρίσκεται· διὸ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς ἢ ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τούτου· οἷον, ἐδέοντο Κύρου προθυμοτάτου γενέσθαι (Ξενφ.), ἔξεστιν ὑμῖν εὐδαίμοσι γίγνεσθαι (Εὐρπ.), ἦλθον ἐπὶ τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι (Πλτ.), παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαβόντι τὸ στράτευμα ἡκεῖν (Ξενφ.), μὴ ἀναγκάσης ἐμὲ κακῇ γενέσθαι.

§ 104. Ἐπὶ ταύτης ὁμῶς τῆς περιστάσεως, πολλάκις τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς καὶ μάλιστα ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται καὶ κατ' αἰτιατικὴν ἀντὶ γενικῆς ἢ δοτικῆς· οἷον, ἐδέοντό μου προστάτην γίγνεσθαι (Ξενφ.), συμφέρει αὐτοῖς φίλους μᾶλλον ἢ πολέμους εἶναι (Ξενφ.), κακούργου μὲν ἔστι κριθέντα ἀποθανεῖν (Δημ.), δέομαι ὑμῶν καταψηφίσασθαι Θεομνήστου ἐνθυμουμένους, καὶ Ξενία τῷ Ἀρκάδι ἡκεῖν παραγγέλλει λαβόντα τοῦτον ἄνδρα (Ξενφ.).

β'. ἀντικείμενον καὶ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 105. Τὸ ἀντικείμενον καὶ οἱ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθενται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ μετέπεσε, καὶ τὴν χρεῖαν τοῦ λέγου· οἷον, ἐπιθυμῶ τῆς ἀρετῆς, βοηθεῖν τοῖς φίλοις, σκάπτειν τὴν γῆν, παύειν τινὰ τῆς ὑπηρεσίας, διδόναι τινὶ χρήματα, ἐνδύειν τινὰ χιτῶνα, φοιτᾶν εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ζῆν ἡσυχῶς κλπ.

§ 106. Τὸ ἀπαρέμφατον συντάσσεται καὶ μεθ' ἑτέρου ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς, ἐὰν τὸ ἐξ οὗ μετέπεσε ῥῆμα συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς· οἷον, νομίζεις δύνασθαι ποιῆσαι Ἀθηναίους πάντας πείθεσθαι σοι; (Ξενφ.), ἔρασκεν ἰδεῖν σε ἐρχόμενον κλπ.

Σύνταξις τῆς μετοχῆς.

§ 107. Ἡ μετοχὴ ἀρχῆθεν ἦτο ῥῆμα, ἀλλ' ὕστερον μετέπε-

σεν εἰς ἐπίθετον.¹ ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιθετικῆς μορφῆς ἐφύλαξε καὶ τὴν ῥηματικὴν αὐτῆς φύσιν, διὰ τοῦτο συντάσσεται καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ ὡς ῥῆμα, ἥτοι τίθεται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ὑποκειται εἰς πάντα τὰ περὶ συμφωνίας τοῦ ἐπιθέτου πρὸς τὸ οὐσιαστικὸν εἰρημένα (33—36) καὶ δέχεται ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς· κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ μετεσχηματίσθη, καὶ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου· οἷον, ὁ ἐπιμελούμενος τῶν μαθημάτων μαθητὴς προκόπτει, ἡ βοηθοῦσα τοῖς ἀδυνάτοις γυνή, τὸ ἀναγινώσκον τὸν θεὸν Πλάτωνα μερῶν, διώκων τινὰ τῆς πόλεως, ζῶν ἡσύχως, ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπλεον ἐν ταραχῇ ὄντας. Ἐτι δὲ δέχεται καὶ τὴν γενικὴν διαιρετικὴν· οἷον, τῶν ἀνθρώπων οἱ μανθάνοντες.

§ 108. Ἐτι δὲ συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ἄλλης μετοχῆς, ἐάν τὸ ἐξ οὗ μετεσχηματίσθη ῥῆμα συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς· οἷον, γράφειν ἐθέλων, βουλόμενος· λέγειν, ὁρῶν ὑμᾶς ἔκοντας, κλπ.

§ 109. Ὑποκείμενον τῆς μετοχῆς εἶνε τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ αὕτη ἀποδίδεται· οἷον, Θεμιστοκλῆς νέος ἔτι ὢν καὶ ἀφανής, ἐγὼ διδάσκων, σὺ ἀκούων.

Χρῆσις τῆς μετοχῆς.

§ 110. Ἡ χρῆσις τῆς μετοχῆς εἶνε τριττὴ, ἐπιθετικὴ, παρενθετικὴ καὶ κατηγορηματικὴ.

Α'. Ἐπιθετικὴ μετοχή.

§ 111. Ἐπιθετικὴ λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν τίθεται μετὰ

¹ Ἡ μετοχὴ διαφέρει τοῦ μὲν ἐπιθέτου κατὰ τοῦτο, ὅτι ἔχει διάθεσιν καὶ χρόνον, τῶν ὁποίων στεροῦνται τὰ ἐπίθετα· τοῦ δὲ ῥήματος, ὅτι δὲν ἔχει πρόσωπον. Σημειωτέον δ' ὅτι μόνῃ ἡ μετοχὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον διέσωσαν καὶ τὴν ῥηματικὴν αὐτῶν σύνταξιν, πάντα δὲ τὰ ἄλλα ῥηματικὰ παράγωγα ὀνόματα μετέβαλον τὸ ἀντικείμενον εἰς γενικὴν ἀντικειμενικὴν ἢ ὑποκειμενικὴν· οἷον, κόπτω ξύλα = κοπεύ, ξύλων εἰμί, κλπ.

τῶν οὐσιαστικῶν εἰς τόπον ἐπιθέτου· οἶον, ὁ ἐπιμελούμενος μαθητής=ὁ ἐπιμελής μαθητής, ἡ φθονοῦσα γυνή=ἡ φθονερά, τὸ θάλλον δένδρον=τὸ θαλερόν.

Β'. Παρενθετική μετοχή.

§ 112. Παρενθετική λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν παρεντίθεται εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα ἐκφράσῃ ἐν παρόδῳ δευτερεύουσάν τινα περιστάσιν αὐτῆς ἀντὶ τοῦ συστοίχου ῥήματος καὶ τοῦ προσήκοντος συνδέσμου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας· αἱ περιστάσεις δέ, ἅς δύνανται νὰ ἐκφράσῃ ἡ παρενθετική μετοχή, εἰσὶ κυρίως ἑξ· διὸ καὶ αὕτη εἶνε ἑξ εἰδῶν.

α) Ἀναφορική, ὅταν ἐκφράζῃ ἀναφορὰν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὅς, ὅστις, κλπ.) εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 202, 203)· οἶον, Γνωθωνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον=ὅς ὤρεξεν, ὁ ἐπιμείνας νηὶ χειμαζομένῃ δεσπότης αὐτῆς ἔστω=ὅς ἂν ὑπομείνῃ.

Σημ. α'. Ἡ ἀναφορική μετοχή φέρεται συνήθως μὲν ἐν ἄνθρωπος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν ἄνερῳ· οἶον, γυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχεν ὧν τέκτουςαν=ἡ ἔτικτεν. Ὑποδιρίζεται δὲ εἰς οὐσιαστικὴν, κυρίως ἀναφορικὴν καὶ ἀριστολογικὴν. Καὶ οὐσιαστικὴ μὲν λέγεται, ὅταν τίθεται ἄνευ οὐσιαστικοῦ καὶ λαμβάνηται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ· οἶον, οἱ προσήκοντες αὐτοῦ· τὸ συμφέρον τῆς πόλεως, κλπ.· κυρίως δὲ ἀναφορική, ὅταν τίθεται μετ' οὐσιαστικοῦ λεγομένου ἢ νοουμένου· οἶον, Γνωθωνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον· ἀριστολογικὴ δὲ, ὅταν τίθεται ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγομένου ἢ νοουμένου· οἶον, ὁ ὑπομείνας σωθήσεται=ὅς ἂν ὑπομείνῃ.

Σημ. β'. Ἡ κυρίως ἀναφορική διαφέρει τῆς ἀριστολογικῆς 1) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορική λέγεται ἐνίοτε καὶ ἐν ἄνθρωπος, ἡ δὲ ἀριστολογικὴ πάντοτε ἐν ἄνθρωπος 2) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορική ἀναφέρεται εἰς γνωστὰ καὶ ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἡ δὲ ἀριστολογικὴ εἰς ἀόριστα καὶ γενικά 3) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορική τίθεται εἰς πάντα χρόνον, ἡ δὲ ἀριστολογικὴ κατ' ἀόριστον ἢ μέλλοντα 4) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορική ἀναλύεται εἰς ὀριστικὴν, ἡ δὲ ἀριστολογικὴ εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀριστολογικοῦ ἂν, ἢ εἰς εὐκτικὴν ἄνευ αὐτοῦ (150—152).

β'.) Αἰτιολογική, ὅταν σημαίνῃ αἰτίαν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων, ἐπειδὴ, γάρ, ὅτι, κλπ.

εἰς ὀριστικὴν ἐγκλίσιν· οἷον, ἡ δὲ ὄρνις πιμελής γενομένη οὐδ' ἅπαζ τῆς ἡμέρας τεκεῖν ἠδύνατο—ἐπειδὴ ἐγένετο.

Σημ. Ἡ αἰτιολογικὴ μετοχὴ πρὸς ἐπίτασιν τῆς αἰτίας προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τὰ μόρια 1) ἅτε (ὁ) καὶ σπανιώτερον οἶα (ὁ), ὅταν ἡ αἰτία εἴη ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι πραγματικῆς οἷον, ἅτε παῖς ὢν (ὁ Κύρος) φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἦρδετο τῇ στολῇ (Ξενρ.), οἶα δὲ παῖς φιλόστοργος ὢν (ὁ Κύρος) ἤσπαζετο αὐτὸν (τὸν πάππον). 2) Τὸ ὥς, ὅταν ἡ αἰτία εἴη ἐξ ὑποκειμένου, ἥτοι γνώμη, δοξασία τοῦ ὑποκειμένου· οἷον, οἱ ἄνθρωποι δεδίασι τὸν θάνατον, ὥς εὐεϊδότες, ὅτι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν ἐστὶ (Πלט.).

γ.) Χρονικὴ, ὅταν σημαίνῃ χρόνον καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ἐπεὶ, ὅτε, ἐπὶ, ἐπειδὴ, ὅταν, κλπ. εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 153—155)· οἷον, παρταξάμενοι ἐμάχοντο—ἐπεὶ παρτάξαντο, ἐλθόντες παρέδωκαν τὴν ἀποικίαν—ὅτε ἤλθον, Κανδαύλην ἀποκτείνας ἐμέ καὶ τὴν βασιλείαν ἔχε—ἐπειδὴ ἀποκτείνης.

δ.) Ὑποθετικὴ, ὅταν σημαίνῃ ὑπόθεσιν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων, εἰ, ἐάν, ἂν καὶ ἢν εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 159—160)· οἷον, ταῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω—εἰ ταῦτ' ἔχω, ἅπαντα ἔχω· ὁμιλητικὸς ἔσει μὴ δύσερις ὢν—ἐάν μὴ δύσερις ἦς· οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμῶν εὐδαιμονεῖν—εἰ μὴ κάμοις, κλπ.

ε.) Ἐναντιωματικὴ, ὅταν σημαίνῃ ἐναντίωσιν καὶ δύνηται ν' ἀναλυθῇ διὰ τῶν ἐναντιωματικῶν συνδέσμων καὶ τοι ἢ εἰ καὶ εἰς ὀριστικὴν· οἷον, Κύρος ὕψ' ὕμῶν λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει—καί τοι ἢ εἰ καὶ ἐλοιδορεῖτο.

Σημ. Ἡ ἐναντιωματικὴ μετοχὴ χάριν ἐπιτάσεως ἢ σαφηνείας τῆς ἐναντιότητος προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τοὺς ἐναντιωματικοὺς συνδέσμους, καί, καὶ περ (περ ποιητ.), καὶ τοι, περὶ ὧν σημειώτερον, ὅτι ὁ μὲν καί, καὶ καὶ περ συντάσσονται πάντοτε σχεδὸν μετὰ μετοχῆς, ὁ δὲ καὶ τοι παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις συντάσσεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ παραφατικῆς ἐγκλίσεως, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ μετὰ μετοχῆς οἷον, συμφοραὶ καὶ βραχὺν ὄντα τὸν βίον, μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιοῦσιν· συμβουλεύω σοι καὶ περ νεώτερος ὢν καὶ τοι δεδοίκα πολλά. Εἰς δὲ τὴν κυρίαν πρότασιν προστίθεται ἐνίοτε τὸ ὅμως πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐναντιότητος.

ς.) Τροπικὴ (ὀργανικὴ), ὅταν ἐκφράζῃ τρόπον ἢ μέσον (ὁρ-

γχνον) καὶ δύνηται νὰ παρὰφράζῃται διὰ τροπικοῦ ἐπιρρήματος· ἢ διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἢ διὰ γενικῆς ἐμπροθέτου ὀνόματος ἢ ἀπαρεμφάτου· οἷον, θαρρῶν ἔλεγε=μετὰ θάρρους, ἢ θαρραλέως ἔλεγε, χαίρων ψάλλω=μετὰ χαρᾶς, καὶ ὁ Κυαξάρχης τελευτῶν εἶπεν=τελευταῖον, ληιζόμενοι ζώσιν=τῷ ληισμῷ ἢ τῷ ληιζεσθαι ἢ διὰ τοῦ ληισμοῦ ἢ διὰ τοῦ ληίζεσθαι, οἱ Πέρσαι θηρῶντες ἐμάνθχνον τὸ πολεμεῖν=τῇ θήρῃ ἢ τῷ θηρᾶν.

Γ'. Κατηγορηματικὴ μετοχή.

§ 113. Κατηγορηματικὴ λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν τίθεται εἰς τόπον κατηγορουμένου, ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας τοῦ ὑποκειμένου κατὰ πτωσὶν ὀνομαστικὴν, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τοῦ ἀντικειμένου κατὰ πτωσὶν αὐτοῦ· οἷον, μέμνησο ἄνθρωπος ὢν, ὅρῳ σε ἐρχόμενον.

§ 114. Ἡ μὲν ἐπιθετικὴ καὶ παρενθετικὴ μετοχὴ τίθεται μετὰ πάσης κλάσεως ῥημάτων, ἡ δὲ κατηγορηματικὴ τίθεται μετὰ ἰδιαιτέρας καὶ ὀρισμένης τῆξεως ῥημάτων· τοιαῦτα δὲ εἰσὶ τὰ ἑξῆς·

1) Τὸ συνδετικὸν καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ· οἷον, οἱ Πλαταιεῖς συμμαχοῦντες τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν, τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχον ἔχοντα.

2) Τὰ διαρκεῖς σημαντικὰ, οἷον, διάγω, διαγίγνομαι μελετῶν· διατελῶ ἐργαζόμενος.

3) Τὸ τυγχάνω, λανθάνω, φθάνω καὶ οἴχομαι· οἷον, ἐτυχχάνομεν περιπατοῦντες (=ἔτυχε νὰ περιπατῶμεν), ἔλαθεν ἀπίων (=ἀνεχώρησε λεληθότως=χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ τις), ἔλαθε πεσών (=ἔπεσε χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ), ἔφθην εἰπών (=εἶπον πρὶν, ἢ πρότερον), ὄχετο ἀπίων.

§ 115. Εἰς τὴν κατηγορηματικὴν μετοχὴν ὑπάγεται καὶ ἡ συγγενὴς τοῦ ἀπαρεμφάτου εἰδικὴ καὶ τελικὴ μετοχὴ· καὶ εἰδικὴ μὲν λέγεται ἐκείνη ἡ μετοχὴ, ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὥς εἰς ὀριστικὴν ἢ εὐκτικὴν· τελικὴ δὲ ἐκείνη,

ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τοῦ ἵνα εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν οἶον, ὁρῶμεν τοὺς σώφρονας οὐδὲν ἀνόσιον ποιοῦντας—ὁρῶμεν, ὅτι οἱ σώφρονες οὐδὲν ἀνόσιον ποιοῦσι, πέμπω τινὰ ἀγγελοῦντα—ἔν' ἀναγγεῖλῃ κλπ.

§ 116. Μετ' εἰδικῆς μέν' μετοχῆς συντάσσονται·

1) Τὰ αἰσθητικά· οἶον, ὁρῶ, βλέπω σε ἐρχόμενον, αἰσθάνομαι, ἀκούω σου διαλεγόμενον.

2) Τὰ γνωστικά ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας· οἶον, οἶδα, γιννώσκω σε ἐπιστάμενον τὴν ἐπιστήμην.

3) Τὰ δηλωτικά, δεικτικά καὶ εὐρετικά· οἶον, φαίνεται ψευδόμενος, ἡγγέλθη πολιορκῶν, πυνθάνομαι οὐ πολλοὺς ὑμᾶς ὄντας, εὕρισκω ὑμᾶς ἐργαζομένους.

4) Τὰ ἀγγελτικά, λεκτικά καὶ σπανίως τὰ δοξαστικά· οἶον, ἀγγέλλω, φημί, λέγω, ὁμολογῶ ταῦτα οὕτως ἔχοντα.

5) Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά· οἶον, μέμνησο ἀνθρώπων.

6) Τὰ ἠθικοῦ παθήματος (χαρᾶς, λύπης, αἰσχύνης, μεταμελείας, κλπ.)· οἶον, χαίρω ὁρῶν τὸ φῶς, οὐκ ἂν ἀχθοίμην μανθάνων, οὐκ αἰσχύνομαι ταῦτα λέγων· ἡδομαι, τέρπομαι, ἀγαπῶ (=εὐχαριστοῦμαι) τιμώμενος· λυποῦμαι, ἀνιώμαι, ὀργίζομαι, χλευσῶ φέρω ὑβρίζομενος. Ἀλλ' αὕτη ἡ μετοχὴ σημαίνει κυρίως τὴν αἰτίαν τοῦ ἠθικοῦ παθήματος.

Σημ. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων συντάσσονται καὶ μετ' εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ εἰδικοῦ λόγου.

§ 117. Μετὰ τελικῆς δέ,

1) τὰ κινήσεως σημαντικά καὶ τινὰ ἄλλα· φέρεται δὲ αὕτη συνηθέστατα κατὰ μέλλοντα χρόνον καὶ σπανίως ἐνεστώτα· οἶον, ἤκα ἐρῶν, πέμπω σε ἀγγελοῦντα, τρέφω σε μαχοῦμενον, ἀλλ' οὐ λοιδορούμενον.

Σημ. α'. Τὰ κινήσεως σημαντικά ῥήματα τὸν σκοπὸν τῆς κινήσεως ἐκφέρουσι διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνου· ἀνεῦ μὲν τοῦ ὥς, ὅταν ὁ σκοπὸς εἴη ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι βέβαιος καὶ πάντῃ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ λέγοντος· οἶον, Μελίτας ἐρχεται κατηγορήσων (Πλτ.). Μετὰ δὲ τοῦ ὥς, ὅταν ὁ σκοπὸς θεωρῇται ἐξ ὑποκειμένου, ἥτοι γνώμη, κρίσις, πρό-

φασιν τοῦ ὑποκειμένου αὐτῆς· οἶον, ὡς διαβαλὼν ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον (Πλτ.). Σοφαίνετον τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιὸν ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὡς πολεμῆσων Τιτσαφέρνει (Ξνφ.).

Σημ. 6'. Καὶ ἄλλα πολλὰ ῥήματα ἐκφέρουσι τὸν σκοπὸν τῆς πράξεως διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνου μετὰ τοῦ ὡς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκωρασθῇ ὁ σκοπὸς ἐξ ὑποκειμένου· οἶον, Ἀρταξέρξης συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενῶν (Ξνφ.).

2) Τὰ καρτερίας καὶ ἀνοχῆς καὶ παραβλέψεως σημαντικά· οἶον, καρτερῶ, ὑπομένω, ἀνέχομαι ὑβρίζόμενος· μὴ παρίδῃς τὴν σαυτοῦ φύσιν πᾶσιν διαλυθεῖσιν· περιορῶ ἑμαυτὸν ὑβρίζόμενον.

3) Τὰ ἐνάρξεως, λήξεως καὶ παύσεως· οἶον, ἄρχομαι, λήγω, παύομαι πονῶν.

Περὶ ἀπόλυτου μετοχῆς.

§ 118. Ἀπόλυτος καλεῖται ἡ μετοχή, ὅταν δὲν ἀποδίδωται οὔτε εἰς τὸ ὑποκείμενον οὔτε εἰς τὸ κατηγορούμενον οὔτε εἰς τὸ ἀντικείμενον οὔτε εἰς ἄλλον τινὰ προσδιορισμὸν τῆς προτάσεως, ἢν αὐτὴ προσδιορίζει, ἀλλ' ἔχουσα ἴδιον ὑποκείμενον τίθεται ἀνεξαρτήτως τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως· οἶον, ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοίχος ἔπεσε· τὸ στρόφιον λυθὲν, τὰ κάρυα μοῦζέπιπτεν. Τίθεται δὲ συνήθως μὲν κατὰ γενικὴν ἢ αἰτιατικὴν, σπανίως δὲ κατ' ὀνομαστικὴν καὶ σπανιώτατα κατὰ δοτικὴν.—Ἡ ἀπόλυτος μετοχή εἶνε κατηγορηματικὴ.

Α'. Γενικὴ ἀπόλυτος.

§ 119. Ἡ γενικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα εἴνε προσωπικόν· οἶον, θεοῦ θέλοντος, οὐδὲν ἰσχύει φθόνος, ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοίχος ἔπεσε. Καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ χρόνου ὀριζομένου δι' ἱστορικοῦ προσώπου· οἶον, ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος, ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδώρου κλπ.

§ 120. Εὐρίσκεται ἐνίοτε γενικὴ ἀπόλυτος καὶ ἐπὶ ταῦτο-προσωπίας· οἶον, ὑμῶν βοηθησάντων προθύμως, πόλιν προσληψέσθε (Θουκ.)· ἀποχωρησάντων τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπηκολούθησαν αὐτοῖς οἱ Λοκροὶ (Θουκ.).

§ 121. Ἡ πρώτη καὶ ἀρχικὴ σημασία τῆς ἀπολύτου γενικῆς ἦτο ἡ χρονικὴ, μετὰ ταῦτα ὅμως ἐξετάθη καὶ εἰς πάσας σχεδὸν τὰς λοιπὰς· οἷον, μὴ γὰρ σωθέντων ἐκείνων τότε, οὐδ' ἂν ὑμεῖς ὑπῆρχετε νῦν—εἰ μὴ ἐσώθησαν ταῦτα γέγονε, Ἀλκιβιάδου συμπράττοντος—τῇ συμπράξει· οὐδὲν δὲ τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς ἔχει τὰ πράγματα—ἐπειδὴ οὐδὲν τῶν δεόντων ὑμεῖς ποιεῖτε, κλπ.

Β'. Αἰτιατικὴ ἀπόλυτος.

§ 122. Ἡ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε ἀπρόσωπον· τίθεται δὲ κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικῶς καὶ ἔχει ὑποκειμένον ἀπαρέμφατον ἢ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ· οἷον, ταῦτα ἔπραττον, δέον ἕτερα (πράττειν)· ἄδηλον ὅν, ὅποτε τις ἐπελθὼν, ἄλλος ἀφαιρήσεται (Θουκ.)· διὰ τί μένεις, ἐξὸν ἀπιέναι· τοὺς σκόπτειν δυναμένους· εὐφρεῖς καλοῦσι, προσῆκον τῆς προσηγορίας ταύτης τυγχάνειν τοὺς ἀρίστα πρὸς ἀρετὴν πεφυκότας (Ἰσokr.)· εἰρημένον αὐτοῖς παρῆναι, οὐχ ἤκουσιν.

§ 123. Καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ῥημάτων γίνεται αἰτιατικὴ ἀπόλυτος, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ ὡς σημαίνοντος τὸ ἐξ ὑποκειμένου (γνώμην, δοξασίαν, εἰκασίαν, κλπ. τοῦ ὑποκειμένου), ἢ τοῦ ὥσπερ σημαίνοντος καὶ τινι εἰρωνείᾳ τοῦ λέγοντος· οἷον, ἐσιώπα, ὡς πάντας εἰδότες (Ξενφ.)· πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενφ.)—ὥσανεῖ—ὥσ' ἂν νή.

Γ'. Ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος.

§ 124. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας (συνήθως μετὰ παρένθεσιν τινα) χάριν συντομίας καὶ ἐμφάσεως καὶ ἀνάγεται εἰς τὸ ἀνακλῶντον σχῆμα (§ 462)· οἷον, ἐκείνοι (οἱ ἐνδεκα) εἰσελθόντες, εἶπεν ὁ Κριτίας (Ξενφ.)· ἀποβλέψας πρὸς τὸν στόλον, ἔδοξέ μοι πάγκαλος εἶναι (Πλτ.).

Δ'. Δοτική απόλυτος.

§ 125. Ἡ δοτική απόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα εἴνε κινήσεως σημαντικόν· σημαίνει δὲ συνήθως χρόνον· οἶον, προϊόντι τῷ Κύρῳ, ὁ πατήρ ἤρχετο λόγου τοιοῦδε (Ξενφ.)· περιόντι τῷ ἐνικυτῷ, φαίνουσι πάλιν οἱ ἔφοροι φρουράν ἐπὶ τὴν Ἥλιν.

Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μετοχῆς.

§ 126. Ἐπὶ τῆς μετοχῆς παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς·

α) Μόνον αἱ αἰτιολογικαί, εἰδικαὶ καὶ τελικαὶ μετοχαὶ ἐπιδέχονται τὸ ὥς, αἵτινες ἄνευ μὲν τοῦ ὥς σημαίνουν τὸ ἐξ ἀντικειμένου ἥτοι τὸ πραγματικόν καὶ ἀληθές, μετὰ δὲ τοῦ ὥς τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἥτοι γνώμην, κρίσιν, ιδέαν, πεποιθήσιν τοῦ ὑποκειμένου, ἢ καὶ τὸ ὅλως ψευδές καὶ μόνον φαινόμενον. Τὸ δὲ ὥσπερ μετὰ μετοχῆς σημαίνει γνώμην ἢ κρίσιν ψευδῇ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος μετὰ τινος εἰρωνείας· οἶον, ὥσπερ πολέμου ὄντος, αἱ ἀναγκάζονται (οἱ τύραννοι) στράτευμα τρέφειν (Ξενφ.)· πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενφ.).

Σημ. Τὸ ὥσπερ, καθὼς καὶ τὸ ὥς, εἶνε ἐνταῦθα κυρίως τροπικόν.

β'. Οὐδεμία μετοχὴ δέχεται ἄρθρον πλὴν τῆς ἀναφορικῆς, περὶ ἧς σημειωτέον, ὅτι ἡ μὲν ἄοριστολογικὴ φέρεται πάντοτε ἐνᾶρθρως, ἡ δὲ κυρίως ἀναφορικὴ καὶ οὐσιαστικὴ φέρονται ἐνίοτε καὶ ἀνάρθρως.

γ'. Ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων ῥημάτων τρέπεται εἰς μετοχὴν τὸ τῆς προτέρης μὲν ἐνεργείας, δευτερευούσης δὲ ἐννοίας· οἶον, ἀναστὰς ἔλεξεν. Ἀλλ' αἱ ἐξαρθρώμεναι ἀπὸ τῶν ῥημάτων τυγχάνω, λανθάνω, φθάνω καὶ διατελῶ σημαίνουν τὴν πρωτεύουσαν ἐννοίαν, αὐτὰ δὲ τὰ ῥήματα ἔχουσιν ἐπιρρηματικὴν ἐννοίαν· ἡ δὲ τελικὴ καὶ ἀναφορικὴ ἐν μέλλοντι χρόνῳ σημαίνουν τὴν ὑστερωτέραν τῆς τοῦ ῥήματος πράξιν· οἶον, ἤκω ἐρῶν, ὁ ἀριστεύων εἰς διδασκάλου ἔτω.

δ'. Πολλάκις μία μετοχή προσδιορίζει τὴν ἄλλην· οἷον, ἤλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾶκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύειν, ἀπασῶν δὲ ἅμα κρατήσκειν—ἐπειδὴ ἐνόμιζον (Ἰσκρ.), καὶ ῥηδίως (φαίνονται) ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπὸ τινῶν αἰ πλειόνων (Θουκ.)—φαίνονται, ὅτι ἀπέλειπον, ἐπειδὴ ἐβιάζοντο.

ε'. Ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἀποδίδονται δύο ἢ πλείονες μετοχαί, ἂν μὲν εἶνε ὁμοειδεῖς, φέρονται συνδεδεμέναι διὰ συνδέσμων (συμπλεκτικῶν ἢ διαζευτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν)· ἂν δὲ εἶνε ἑτεροειδεῖς, φέρονται ἀσυνδέτως· οἷον, κυμαίνουσιν οὖν ἔχων τὴν ψυχὴν, συγκαλέσας τοὺς φίλους καὶ τὸν παῖδα παραστησάμενος, τοιοῦτων λόγων ἤρξατο (Ἡρότ.).

Σημ. Καὶ ἀπόλυτος μετοχή δυνατὸν νὰ συνδεθῇ μετὰ μὴ ἀπολύτου, ὅταν εἶνε ὁμοειδεῖς· οἷον, οὐχ ἡσύχαζον, ἀνδρῶν σφίσιν ἐνότων καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες (Θουκ.).

§ 127. Ὅμοιοιδεῖς μετοχαί φέρονται ἀσυνδέτως 1) ἐπὶ ἀσυνδέτου σχήματος· οἷον, ἡμεῖς γὰρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, ὁμῶς προαγορεύομεν (Πλτ.). 2) Ὅταν μετὰ τῶν μετοχῶν παρεμπέσῃ τὸ ῥῆμα αὐτῶν· οἷον, μείναντες τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τῇ ἄλλῃ ἐπορεύοντο, πρωϊότεροι ἀναστάντες. 3) Ὅταν ἡ μία προσδιορίσῃ τὴν ἄλλην· οἷον, ἤλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾶκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύειν, ἀπασῶν δὲ ἅμα κρατήσκειν.

§ 128. Λέγουσι δέ, ὅτι καὶ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων εὐρίσκονται ὁμοιοειδεῖς μετοχαί ἀσύνδετοι· οἷον, ὁ δὲ Κύρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον (Ξεφ.). Καὶ τοῦναντίον ἑτεροειδεῖς μετοχαί εὐρίσκονται συνδεδεμέναι· οἷον, Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος (χρον.) εὐθὺς καθισταμένου καὶ ἐλπίσας αἰτιολ.) (Θουκ.).

Περὶ τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν τοῦ ῥήματος.

§ 129. Αἱ ἑξ περιστάσεις, τὸ ποῦ (ὁ τόπος), τὸ πότε (ὁ χρόνος), τὸ διὰ τί (ἡ αἰτία), τὸ πῶς (ὁ τρόπος), τὸ πόσον (τὸ ποσόν) καὶ τὸ κατὰ τι λέγονται κοινοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ῥήματος· διότι πᾶν ῥῆμα δέχεται αὐτούς· γίνονται δὲ ἢ δι' ἐπιρρημάτων ἢ διὰ πλαγίως τινὸς πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου.

Α'. Τὸ ποῦ ἢ ὁ τόπος.

§ 130. Ὁ τόπος παρίσταται κυρίως τετραχῶς· α.) τόπος, ἐν ᾧ ἵσταται τι, β'.) τόπος, ἐξ οὗ ἄρχεται νὰ κινῆται τι, γ'.) τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, δ'.) τόπος, δι' οὗ περᾶ τι

α.) Ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἵσταται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἐν τόπῳ στάσιν σημαίνοντος· οἶον, Ἀθήνησιν, αὐτόθι, οἴκοι, αὐτοῦ, ἐκεῖ, ἔνδον μένει, 2) διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν· οἶον, ἐν οἰκίᾳ, ἐν Ἀθήναις μένει. Καὶ ἄνευ τῆς ἐν ἐπὶ τῶν δῆμων συνήθως τῆς Ἀττικῆς· οἶον, Μαραθῶνι, Σχλαμῖνι, Πλαταιαῖς· ἀλλὰ καὶ ἐν Μαραθῶνι, ἐν Πλαταιαῖς καὶ αἰεποτε ἐν Ἀθήναις· 3) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἶον, κατ' οἶκον μένει.

β'.) Ὁ τόπος, ἐξ οὗ ἄρχεται τι νὰ κινῆται, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν σημαίνοντος· οἶον, οἴκοθεν, οὐρανόθεν, Ἀθήνηθεν ἔρχεται, 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐκ, ἀπὸ, παρὰ· οἶον, ἐξ ἀγορᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἔρχομαι, πρέσβεις παρὰ βασιλέως ἔρχονται.

γ'.) Ὁ τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν εἰς τόπον κίνησιν σημαίνοντος· οἶον, οἴκαδε, Μέγαράδε, Ἀθήναζε πορεύεται· 2) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπὶ, καὶ ὡς· οἶον, διέβησαν εἰς Σικελίαν, ἔφυγον πρὸς τὴν γῆν, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν, ἐπορεύετο ὡς τὸν βασιλέα.

δ'.) Ὁ τόπος, δι' οὗ περᾶ τι, φέρεται διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ· οἶον, ἐξελαύνει διὰ τῆς Φρυγίας, ὁ ποταμὸς ρεῖ διὰ τῆς πόλεως.

Β'. Τὸ πότε ἢ ὁ χρόνος.

§ 131. Ὁ χρόνος διεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν δύο ἐρωτήματα, τὸ πόσον καὶ πότε· καὶ τὸ μὲν πόσον φέρεται πάντοτε δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου· οἷον, ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κύρος εἴκοσιν ἡμέρας. Τὸ δὲ πότε φέρεται 1) διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος· οἷον χθὲς κατέβησαν εἰς τὸν Πειραιᾶ, νῦν γράφω, αὔριον γράφω, νύκτωρ ἀπῆλθε· 2) διὰ γενικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἴνε ἀόριστος καὶ μόνον φυσικῶς διηρημένος· οἷον, οἱ λαγὼ τῆς νυκτὸς νέμονται, οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιος, τοῦ δὲ θέρους εὐσκίος. Καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ ἐποχῆς· οἷον, ἐπὶ Θησέως. 3) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἴνε ὠρισμένος· οἷον, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ταῦτ' ἐγένετο. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀττικῶν ἑορτῶν· οἷον, Παναθηναίους, Διονυσίους. Καὶ μετὰ τῆς ἐν, ὅταν σημαίνεται τὸ ὅλον χρονικὸν διάστημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι οἷον, ἐν ἐβδομήκοντα ἔτεσι ταῦτ' ἐγένετο. 4) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἷον, κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε. Καὶ ἄνευ τῆς κατὰ ἐπὶ ἐπιρρηματικῆς ἐννοίας ἢ ἐμπροθέτου τινός· ἀλλ' ἡ αἰτιατικὴ αὕτη τίθεται πάντοτε μετὰ τινος τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ καὶ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας οὗτος ἢ τοῦ ἡδῆ· οἷον, Πρωταγόρας τρίτην ἡδῆ ἡμέραν ἀποδεδήμηκεν=πρὸ δύο ἡμερῶν, ἐξήλθομεν ἔτος τουτὶ τρίτον εἰς Πάνακτον. Καὶ μετὰ τῆς περί, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νά ἐκφρασθῇ τὸ ὡς ἐγγίστα ἢ τὸ περίπου· οἷον, περί δειλῆν, περί λύχνων ἀφ᾽ ἀφ᾽ ἀφίκετο.

Γ'. Τὸ διὰ τί ἢ τὸ αἶτιον.

§ 132. Τὸ αἶτιον εἴνε πέντε εἰδῶν α.) ποιητικόν, β.) προτρεπτικόν, γ.) τελικόν, δ.) ἡθικόν, ε.) ὀργανικόν· ἀλλὰ τὸ τελευταῖον ὑπάρχει κυρίως εἰς τὸ πῶς, καὶ ἐκεῖ θά γείνη ἡ διδασκαλία αὐτοῦ.

α. Ποιητικόν αἶτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα ὅπερ ἐνεργεῖ, καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ μεταβαίνουσα εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐπιφέρει εἰς αὐτὸ ἀλλοίωσιν τινα, ἥτις καλεῖται πά-

θος· εἶνε δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἡ ἐμπρόθετος γενική ἢ ἡ ἀπρόθετος δοτική· οἷον, Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει τὸν Ἑκτορα, ὁ Ἑκτωρ ἀποκτείνεται ὑπ' Ἀχιλλέως· ἐγὼ εἶρηκα ταῦτα, ταῦτα εἴρηται μοι.

β'.) Προτρεπτικὸν αἷτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ κινεῖ τὸ ποιητικὸν αἷτιον εἰς ἐνέργειαν· φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ· οἷον, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει. Καὶ ἄνευ τῆς ὑπὸ ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων ψυχικὸν πάθος (θαυμασμόν, ἔπαινον, φθόνον, οἶκτον, κλπ.)· οἷον, θαυμάζω σε τῆς ἀρετῆς, ἐπαινῶ σε τῆς προθυμίας, φθονεῖ μοι τῶν ἀγαθῶν, ἐλεῶ τὸν ἄνδρα τῆς πενίας, ζηλῶ σε τοῦ πλούτου. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν (κατηγορίας, αἰτιάσεως καὶ τιμωρίας σημαντικῶν) ῥημάτων· οἷον, διώκω μὲν κατηγορίας, φεύγω δὲ φόβου, γράφομαι τινα κλοπῆς, Σφοδρίαν ὑπῆγον θανάτου, Φίλιππος αἰτιᾶται με πολέμου, τιμωρῶ τινα ἐξαπάτης, κλπ. 2) Διὰ δοτικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπὶ· οἷον, ἀγροικίᾳ ταῦτα πράττει, φθόνῳ οὐκ ἔπαινει τὰ καλὰ, ἐπὶ τούτῳ Κίμων ἐθανάτωσεν Ἐπικράτην. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων ἡθικὸν πάθος (χαράν, λύπην, ἡδονήν, κλπ.)· οἷον, χαίρω τῇ σῇ ἐπιδύσει καὶ ἐπὶ τῇ σῇ ἐπιδύσει, ἡδέτο τῇ στολῇ, ἐχαλέπαινον τοῖς εἰρημένοις, ἐλυποῦντο τοῖς πεπραγμένοις, κλπ. 4) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ· οἷον, διὰ τοῦτο ταῦτα πράττει, δι' ἡμᾶς ζῶσιν.

γ'.) Τελικὸν αἷτιον λέγεται ὁ σκοπός, οὗ ἕνεκα ὁρᾶται τὸ ποιητικὸν αἷτιον εἰς ἐνέργειαν· φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἕνεκα ἢ χάριν· οἷον, δένδρα θεραπεύουσι καρποῦ ἕνεκα, κοινωνίας χάριν. Καὶ μετὰ μόνης γενικῆς ἐνάρθρου ἀπαρεμφάτου· οἷον, τοῦ μὴ διαφυγεῖν τὸν λαγὼν ἐκ τῶν δικτύων σκοποῦς καθίσταμεν. 2) Διὰ δοτικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπὶ· οἷον, πλεῖστα ἐπιτήδεια ἐλάμβανε τῇ στρατιᾷ, συλλαμβάνει τινα ἐπὶ θανάτῳ. 3) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς εἰς, πρὸς, ἐπὶ (μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων)· οἷον, εἰς ἀγαθὸν ἔγραψα ταῦτα, πρὸς δόξαν λέγει ταῦτα, πορεύομαι ἐφ' ὕδωρ, κλπ.

Σημ. Τὸ τελικὸν αἵτιον φέρεται καὶ διὰ τελικοῦ ἀπαρεμμάτου, τελικῆς μετοχῆς καὶ τελικῶν λόγων.

δ'.) Τὸ ἠθικὸν αἵτιον φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου καὶ σημαίνει 1) ὅτι γίνεται τι πρὸς χάριν ἢ ὠφέλειαν, ἢ τοῦναντίον πρὸς λύπην ἢ βλάβην προσώπου τινός· οἷον, πᾶς ἀνὴρ ἑαυτῷ πονεῖ, διδάσκω σοι τὸν υἱόν, τέθνηκεν ἡμῖν ὁ εὐεργέτης (= πρὸς λύπην ἢ βλάβην ἡμῶν). 2) Εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον αἰσθημα προσώπου τινός· οἷον, ἡ μήτηρ οὐκ ἔχ' σε ποιεῖν, ὅ,τι ἂν βούλῃ, ἔν' αὐτῇ μακάριος ᾖς (= διὰ τὴν γαίην μακάριος), ἡ γυνὴ ἄχθεται, ὅτι οὐ τῶν ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ἐστίν, πῶς ἡμῖν ἔχεις; — τί μᾶς κἀμνεις; 3) Κρίσιν τινός· οἷον, ὁ ἐσθλὸς εὐγενὴς ἐμοί γ' ἀνὴρ — κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον.

Σημ. Ἡ δοτικὴ τοῦ ἠθικοῦ αἰτίου ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν καλεῖται περιποιητικὴ μὲν, ὅταν σημαίνῃ τὸ πρόσωπον, πρὸς χάριν ἢ ὠφέλειαν τοῦ ὁποίου γίνεται τι, ἀντιπεριποιητικὴ δέ, ὅταν σημαίνῃ τὸ πρόσωπον, πρὸς λύπην ἢ βλάβην τοῦ ὁποίου γίνεται τι· ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων λεγεται ἠθικὴ.

Δ'. Τὸ πῶς ἢ ὁ τρόπος.

§ 113. Τὸ πῶς σημαίνει α.) τὸν τρόπον, β.) τὸ ὄργανον.

α.) Ὁ τρόπος σημαίνει τὸ πῶς γίνεται τι καὶ φέρεται 1) διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων, καλῶς, κακῶς, κυνηδόν, ἑλληνιστί, πεζῇ κλπ. 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ, μετὰ, ἐκ· οἷον, διὰ πένθους τὸ γῆρας ἄγει, μετὰ χαρᾶς λέγει, ἐκ περισσοῦ πράττει ταῦτα. 3) Διὰ δοτικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἐν ἢ σύν· οἷον, τούτῳ τῷ τρόπῳ, τίνι τρόπῳ, βίᾳ, σπουδῇ, προφάσει, ἐν σιγῇ ταῦτ' ἐγένετο, σὺν χαρᾷ λέγε, ταῦτα. 4) Δι' αἰτιατικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ, εἰς, ἀνά· οἷον, τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα, εἰς τὰχος ταῦτα ἐγένετο· ἀνά δέκα εἰσήλασαν εἰς τὴν πόλιν.

β.) Τὸ ὄργανον ἦτοι τὸ ὑλικὸν ἢ ἠθικὸν μέσον, δι' οὗ γίνεται τι φέρεται. 1) διὰ δοτικῆς (ὀργανικῆς) συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ μετὰ τῆς ἐν ἢ (σύν)· οἷον, πατάσσει· ῥάβδῳ, βάλ-

λει τινὰ λίθοις, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις μάχονται, τὸ νεκρὸν
 ζῶν τῇδε κουριεὶς χειρί. 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ (ἀπό,
 μετὰ, ἐκ) οἶον, διὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἢ μετὰ μαχαιρῶν καὶ
 ξύλων μάχονται, ἀπὸ στόματος εἰπεῖν, ἐκ χρυσῶν φιαλῶν πίνειν.

Σημ. Ἡ δοτικὴ (ἀπρόθετος) σημαίνει πολλάκις τὸ ὁμοῦ διὸ ὑπὸ μὲν
 τῶν παλαιῶν γραμματικῶν καλεῖται δοτικὴ ἑλλειπτικὴ τῆς σὺν, ὑπὸ δὲ
 τῶν νεωτέρων δοτικὴ συνοδευτικὴ τίθεται δὲ ἡ μόνη (ἐπὶ περιληπτικῶν
 ὀνομάτων καὶ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων) ἢ συνηθέστερον μετὰ τῆς
 αὐτόθι οἶον, Ἀθηναῖοι πολλῇ στρατιᾷ (πολλᾷς ναυσί, στρατιώταις,
 στρατεύματι, κλπ.) ὤρμητο, οἱ πολέμιοι ἐνέπρησαν τὴν πόλιν αὐτοῖς
 τοῖς ἱεροῖς, πέντε καὶ εἴκοσι νῆες ἀπώλοντο αὐτοῖς ἀνδράσιν.

Ε'. Τὸ πόσον ἢ τὸ ποσόν.

§ 134. Πῶς τὸ ποσὸν ἀνάγονται α) τὸ τοπικὸν ἢ χρονικὸν
 διάστημα, β'.) τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς, γ'.) τὸ τίμημα, δ'.) τὸ
 ποσάκις, ε) πᾶσα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπίτασις.

α.) Τὸ τοπικὸν ἢ χρονικὸν διάστημα φέρεται δι' αἰτιατικῆς
 ἀπροθέτου οἶον, ἀπέχει ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἐβδό-
 μήκοντα, ἔζησεν ἔτη ὀγδοήκοντα (§ 131).

β'.) Τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τίθεται εἰς τὰ συγκριτικὰ καὶ
 ὑπερθετικὰ καὶ φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου (§ 45,
 17 σημ. γ'.) οἶον, ἐνικυτῷ πρεσβύτερος.

γ'.) Τὸ τίμημα φέρεται πάντοτε διὰ γενικῆς ἄνευ ἢ μετὰ
 τῆς ἀντί· οἶον, τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰθ' οἱ
 θεοί, τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς ἢ ἀντί δραχμῆς (§ 65, 6).

δ'.) Τὸ ποσάκις φέρεται διὰ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων,
 ἅπαξ, δις, τρίς, πολλάκις, κλπ. οἶον, ἅπαξ ἦλθε, δις εἶπον, κλπ.

ε) Ἡ ἐπίτασις γίνεται διὰ τῶν ἐπιτατικῶν ἐπιρρημάτων
 οἶον, λίαν, ἄγαν πονεῖ, κόπτει τὴν θύραν σφόδρα, πάνυ καλῶς,
 ἥττον, ἥκιστα σοφός, κλπ.

ΣΤ'. Τὸ κατὰ τι.

§ 135. Κατὰ τι λέγεται τὸ μέρος, καθ' ὃ πάσχει τὸ ὑποκείμε-

μενον ἢ ὑπερέχει ἢ διαφέρει φέρεται δέ, 1) δι' αἰτιατικῆς συνήθως μὲν μόνῃς, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ (εἰς, πρὸς) οἶον, κἄμνει τοὺς ὀρθαλμοὺς, βροτῶν πάντων ὑπερέσχεν ὄλθον, διαφέρει γυνὴ ἄνδρὸς τὴν φύσιν, πολλὸ πλείστον ἐκείνοι κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν (Λυσ.), ἄνδρα πρὸς δικαιοσύνην διαφέροντα (Αἰσχ.), καὶ πάντων τῶν ἡλικίων διαφύων ἐφάνετο (ὁ Κύριος) καὶ εἰς τὸ ταχὺ μανθάνειν, ἃ δέοι, καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀνδρείως ἕκαστα ποιεῖν. 2) Διὰ δοτικῆς ἀπρόθετον· οἶον, Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὡμότητι καὶ συκοφαντίᾳ παντὶ ὑπερέχει.

§ 136. Τὸ κατὰ τι εἰς τὰ συγκριτικὰ, ὑπεροχικὰ καὶ διαφορικὰ ῥήματα, φέρεται συνήθως κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον· οἶον, οἱ κρᾶτιστοι καὶ τιμαῖς καὶ δώροις πλεονεκτοῦσιν· ὁ σπουδαῖος διαφέρει τοῦ φαύλου τῇ δόξῃ. Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὡμότητι καὶ συκοφαντίᾳ.

Σημ. Τὸ κατὰ τι εἰς τὰ παθητικὰ ῥήματα τίθεται πάντοτε κατ' αἰτιατικὴν· οἶον, πλήττομαι τὸν πόδα, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, πάτρω τοὺς πόδας (§ 80 σημ. α.). Ἀλλὰ ὅταν τὸ πάσχον μέρος συνοδεύηται μετὰ δεικτικῆς ἀντωνυμίας, τὸ κατὰ τι φέρεται διὰ δοτικῆς· οἶον, ταύτῃ τῇ χειρὶ τέτμηται.

Περὶ ἐγκλίσεων.

§ 137. Ἐγκλις, λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐκδηλοῦται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου· εἶνε δὲ αἱ ἐγκλίσεις τέσσαρες, ὀριστική, ὑποτακτική, εὐκτική καὶ προστακτική· (ἴδε Γραμ. Α. Χριστ. § 259, 4 σημ. γ').

§ 138. Ἐπειδὴ αἱ κρίσεις καὶ τὰ βουλήματα ἡμῶν δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσιν ἀνεξαρτήτως ἢ ἐξηρητημένως ἀπ' ἄλλων, λεγομένων ἢ ἐννοουμένων, καὶ ἐπομένως αἱ προτάσεις δυνατὸν νὰ εἶνε ἀνεξάρτητοι (ἀπόλυτοι) ἢ ἐξηρητημένοι ἀφ' ἐτέρων, διὰ τοῦτο καὶ ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων εἶνε διττή, ἀνεξάρτητος καὶ ἐξηρητημένη.

Σημ. Αἱ μὲν ἀνεξάρτητοι προτάσεις, ἐπειδὴ σημαίνουναι -ὰς κυρίας ἐ-ὡς ἀνεξάρτητως ἀπ' ἄλλων, λέγονται κυριαί, αἱ δὲ ἐξαρτώμεναι, ἐ-

πειδὴ σημαίνουναι τὰς ὑποδεεστέρας ἐννοίας καὶ ὑποτασσομένης εἰς τὰς κυρίας, καθ' ἃς βυθίζουσι καὶ τὰς ἐγκλίσεις αὐτῶν, λέγονται ὑποταγεῖς.

Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

α'. Ὀριστικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 139. Ἡ ὀριστικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἦτοι τὸ ὠρισμένον καὶ ὄντως ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον, καὶ τίθεται·

1) Ἐπὶ ὠρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων· οἶον, τὸ πῦρ καίει, ἔστι θεός, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ὁ Φίλιππος οὐκ ἔστι δίκαιος.

2) Ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀνεξαρτήτων (ἀπολύτων) καὶ ἀνενδοιαστών· οἶον, τίς κόπτει τὴν θύραν; πῶς ἔχει; πότε ἦλθες; Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ παρελθόντων πραγμάτων· οἶον, τί ἂν ἐγένετο;

3) Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν καθ' ἱστορικὸν χρόνον, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· οἶον, ἔλεγον ἂν, εἶπον ἂν, εἰρήκειν ἂν.

4) Ἐπὶ εὐχῆς παρελθόντων πραγμάτων μετὰ τοῦ εἶθε καθ' ἱστορικὸν χρόνον· εἶθε σοὶ συνεγενόμην. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς· οἶον, εἶθε μὴ ἐγένετο.

β'. Προστακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 140. Ἡ προστακτικὴ ἐκφράζει ἄφεςιν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ, καὶ τίθεται·

1) Ἐπὶ προσταγῆς· οἶον, παῖ, ἄπτε λύχνον. Καὶ μετὰ τῶν μορίων ἴθι, ἄγε, δεῦτε, δεῦρο, φέρε ἐν β'. προσώπῳ πρὸς ἐπίτασιν τῆς προσταγῆς· οἶον, ἴθι καταβόησον, ἄγε κάλεσον, δεῦτε ἄγετε, δεῦρο εἰπέ, φέρε δὴ σκέψασθε.

2) Ἐπὶ παραινέσεως καὶ προτροπῆς· οἶον, τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ γονεῖς τίμα, θάρρει, ἔλπιδε.

3) Ἐπὶ δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρας περὶ ἐνεστώτων ἢ μελ-

λόντων πραγμάτων· οἷον, μῆνιν ἄειδε θεά, κλυθί μευ, ἀργυρό-
τοξε, ἔρρωσο, εὐτύχει, ἔρρ' ἐς κόρακας.

4) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἐνεστώτα (ἢ παρα-
κείμενον), οἷον, μὴ λέγε, μὴ δέδιθι, μὴ κεκωλύσθω, μὴ κε-
κράγετε.¹

γ'. Ὑποτακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 141. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ὑποκειμένου, καὶ ἐπο-
μένως τὸ προσδοκώμενον, καὶ τίθεται·

1) Ἐπὶ τῶν αὐθυποτάκτων, ἥτοι ὅταν τὸ ὑποκείμενον προ-
τρέπη ἑαυτὸ καὶ ἄλλους εἰς τὸ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ πρακτέ-
ον ἢ μὴ πρακτέον· οἷον, ἄγωμεν, ἴωμεν, μὴ φοβώμεθα. Καὶ
μετὰ τῶν παρακλεισματορικῶν μορίων, ἴθι, ἄγε, φέρε, δεῦτε·
οἷον, ἴθι· ἀνακκλέσωμεν, ἄγε σκοπώμεν, φέρε σκεψώμεθα, δεῦ-
τε προσκυνήσωμεν.

Σημ. Τὰ αὐθυπότακτα φέρονται κατὰ ἁ. πληθυντικὸν πρόσωπον, ἐνίστα-
δὲ καὶ καθ' ἐνικὸν συνήθως μετὰ τοῦ φέρε· οἷον, ἄγωμεν, φέρε εἴπω. Ἀλλὰ
καὶ ἐπὶ β'. προσώπου· οἷον, φέρ', ὦ τέκνον, νῦν καὶ τὸ τῆς νήσου μάθης.

2) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἀόριστον χρόνον
συνήθως δευτέρου προσώπου· οἷον, μὴ εἴπῃς, μὴ εἴπητε, μὴ τις
ὑποβάλῃ. Καὶ πρωθυστερώς· οἷον, ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς.

Σημ. Ἡ ἀπαγόρευσις γίνεται διὰ τοῦ μὴ ἐπὶ β'. ἢ γ'. προσώπου,
καὶ φέρεται ἐπὶ μὲν ἐνεστώτος καὶ παρακείμενου εἰς προστακτικὴν· οἷον,
μὴ λέγε, μὴ λέγετε, μὴ λεγέτω, μὴ λεγέτωσαν, μὴ ἑσταθί· ἐπὶ δὲ ἀορί-
στου εἰς ὑποτακτικὴν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν β'. προσώπου πάντοτε εἰς ὑποτακτι-
κὴν, ἐπὶ δὲ γ'. καὶ εἰς προστακτικὴν· οἷον, μὴ εἴπῃς, μὴ εἴπωμεν, μὴ
τις εἴπῃ καί, μὴ τις εἰπάτω.²

3) Ἐπὶ ἐρωτήσεων ἁ.) ἀπορηματορικῶν, ὅταν δῆλα δὴ ἐν ἀμυ-

¹ Ἡ μὲν προσταγὴ γίνεται ἀπὸ ἀνωτέρου πρὸς κατώτερον, ἡ δὲ δεη-
σις ἀπὸ κατωτέρου πρὸς ἀνώτερον, ἡ δὲ προτροπὴ καὶ παραίνεσις ἐπὶ
ἰσοβάθμων ἢ καὶ ἀδιαφόρων.

² Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ συντάσσεται παντὶ
χρόνῳ καὶ προσώπῳ τῆς προστακτικῆς, πλὴν τῶν δευτέρων προσώπων
τοῦ ἀορίστου, ἀπερ' αὖτὸ ὑποτακτικῇ συντάσσεται.

χανία εὐρισκόμενός τις, ἐρωτᾷ αὐτὸς ἑαυτὸν περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρακτέου· οἷον, τί δρῶ; τί φῶ; ποῦ στῶ; ποῖ φύγω; β'.) Διστακτικῶν, ὅταν δῆλα δὴ ἀμφιβάλλων τις περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρακτέου ἐρωτᾷ ἄλλον, ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἄδειαν ἢ γνώμην νὰ πράξῃ ἢ νὰ μὴ πράξῃ αὐτό· οἷον εἶπω τι τῶν εἰωθότων, ὧ δέσποτα; δέξεσθε ἡμᾶς ἢ ἀπίωμεν; Καὶ προτασσομένου πολλῶν τοῦ ῥήματος βούλει, βούλεσθε, θέλει, θέλετε (ποιητ.). οἷον, βούλει πρίωμαί σε; βούλεσθε φῶμεν; γ'.) Ἀγανακτικῶν, ὅταν δῆλ. μετ' ἀγανακτήσεως ἀποκρίνηται τις ἐρωτηματικῶς ἐπὶ ἀναλαμβάνων τὰ αὐτὰς λέξεις τοῦ προλαλήσαντος πρὸς αὐτόν, ἀπορρίπτων τὴν αἵτησιν αὐτοῦ· οἷον, λῦσόν με, Ζεῦ· λύσω σε φῆς; Αἰσχύλε, παραινῶ σοι σιωπᾶν· σοὶ γ' ἐγὼ σιωπῶ;
 4) Ἐπὶ δισταγμοῦ μετὰ τοῦ μὴ· οἷον, μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθές, εἰπεῖν.

δ'. *Εὐχτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.*

§ 142. Ἡ εὐχτικὴ ἐκφράζει ἐπιθυμίαν ἢ ἀρέσκειαν τοῦ ὑποκειμένου, καὶ τίθεται·

1). Ἐπὶ εὐχῆς μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων· οἷον, τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα· γένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλεός σου. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς· οἷον, μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας. Καὶ μετὰ τῶν μορίων εἴθε, εἰ (γάρ) πρὸς ἐπίτασιν τῆς εὐχῆς· οἷον εἴθε γένοιτο ἀγαθός ὁ ἐμὸς παῖς· εἰ γενοίμην, τέκνον, ἀντί σου νεκρός· εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίوسي καὶ χερσίν. Ἐπὶ δὲ καὶ μετὰ τοῦ οὕτως (ἢ ὥς) ἐπὶ ὅρκου· οἷον, οὕτως ὀναίμην τῶν τέκνων, μισῶ τὸν ἄνδρα—ἔτσι νὰ χαρῶ τὰ τέκνα μου, μισῶ τὸν ἄνδρα.

Σημ. Ἡ εὐχὴ ἐπὶ μὲν τῶν μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων φέρεται εἰς προστακτικὴν ἢ συνηθέστερον εἰς εὐχτικὴν παντὸς χρόνου, πλὴν μέλλοντος·¹ οἷον, μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας, μὴ γένοιτο, εὐτύχει. Ἐπὶ δὲ

¹ Ἡ εὐχὴ οὐδέποτε φέρεται δι' εὐχτικοῦ μέλλοντος, διότι ἡ εὐχὴ ἀπαιτεῖ θετικὴν ἐκπλήρωσιν, ὁ δὲ μέλλων ἄγνωστον καὶ ἀμφίβαλόν τι σημαίνει· ἄρα ἄχρηστος ἐν ταῖς εὐχαῖς.

παρελθόντων εἰς ὀριστικὴν ἱστορικὴν χρόνον μετὰ τοῦ εἶθε· οἷον, εἴθε σοὶ συνεγενόμην. Καὶ μετὰ τοῦ ὠφελον σὺν ἀπαρεμφάτῳ ἀνευ ἢ μετὰ τοῦ εἴθε ἢ εἰ γάρ· οἷον, ὠφελον ἐκλιπεῖν βίον, εἴθ' ὠφελ' ἢ προμνήστρι' ἀπολέσθαι κακῶς (Ἀριστφ.), εἰ γάρ ὠφελον οἷοί τ' εἶναι οἱ πολλοί.

2) Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων κατ' ἐνεστώτα ἢ ἀόριστον ἢ ὑπερσυντελικὸν χρόνον· οἷον, εἴποιμι ἄν, λέγοις ἄν, εἰρήκοι ἄν.

3) Ἐπὶ ἐρωτήσεως τοῦ δυνάτοῦ γενέσθαι μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἷον, τί τις ἄν εἴποι;

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐπάται ὅτι ὁ δυνητικὸς λόγος φέρεται διὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων εἰς ὀριστικὴν ἱστορικὴν χρόνον (παρατακτικῶν, ὑπερσυντελικῶν, ἀορίστου)· οἷον, ἔγραφον ἄν, ἐγεγράφειν ἄν, ἔγραφα ἄν. Ἐπὶ δὲ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων εἰς εὐκτικὴν παντὸς χρόνου πλὴν μέλλοντος· οἷον, γράψιμοι ἄν, γεγράφοιμι ἄν, γράψαιμι ἄν.

§ 143. Ἡ εὐκτική μετὰ δυνητικοῦ ἂν τίθεται προσέτι 1) ἀντὶ προστακτικῆς πρὸς εὐγενῆ ἔκφρασιν καὶ ἀποφυγὴν τοῦ ἀποτόμου τῆς προστακτικῆς· οἷον, λέγοις ἄν ὡς τέχιστα=λέγε, χωροῖς ἄν=χώρει. 2) Ἀντὶ ὀριστικῆς ἐπὶ συμπερασμάτων καὶ γνωμικῶν ἀναντιρρήτων πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ φορτικοῦ καὶ αὐθεντικοῦ τῆς ὀριστικῆς· οἷον, οὐκοῦν ἡ ῥητορικὴ δημηγορία ἄν εἴη, ἀντὶ ἐστίν, ἀνὴρ ἄριστος οὐκ ἄν εἴη δυσμενής, ἀντὶ οὐκ ἔστιν.

Σημ. γεν. Ἀπασαί αἱ ἐγκλίσεις δέχονται τὸν δυνητικὸν ἂν πλὴν τῆς προστακτικῆς καὶ ὑποτακτικῆς. ὁ δὲ μὲν ὑποτακτικῆς συντασσόμενος ἂν εἴνε ἀοριστολογικὸς ἢ ὑποθετικὸς.

Β'. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

§ 144 α. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων μόνον αἱ εἰδικαί, ἀναφορικά, χρονικά, ὑποθετικά, τελικά, ἐρωτηματικά, διαπορητικά καὶ διστακτικά ἔχουσιν ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς πιθανότητος καὶ τοῦ ὀρισμένου ἢ ἀορίστου τῶν ἐννοιῶν καὶ τῆς σχέσεως τοῦ χρόνου, καθ' ὃν γίνονται αἱ πράξεις, μεγάλην ἐπῆρειαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα, ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων, περὶ αὐτῶν μό-

νον θέλομεν παρηματευθῆ, τὰς δὲ λοιπὰς, ὡς οὐδεμίαν ἐπὶ-
ρειαν εἰς τὴν χοῆσιν τῶν ἐγκλίσεων ἐχούσας, θέλομεν ἐξετάσει
ἐν τῷ περὶ συνδέσεως τῶν προτάσεων.

α. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προτάσεων.

§ 144 β'. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν εἰδικῶν
συνδέσμων ὅτι ἢ ὥς· ἀπαιτοῦσι δὲ αὐτὰς τὰ γνωστικά, δηλω-
τικά, δεικτικά, ἀγγελτικά, ἀφηγηματικά, αἰσθητικά καὶ σπα-
νίως τὰ δοξαστικά ῥήματα· καλοῦνται δὲ οὕτω, διότι εἰδι-
κεύουσι τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥήματος. Ἡ
δὲ φυσικὴ τάξις εἶνε νὰ προηγήται ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐ-
πιφέρηται ἡ εἰδική· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφη-
νείας προηγείται ἡ εἰδική καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία· οἷον, οἶδ'
ὅτι ἀληθὴ λέγεις καί, ὅτι ἀληθὴ λέγεις οἶδα.

Σημ. Ἡ εἰδικὴ σχέσις παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, τῆς σημαίνου-
σης τὴν γενικὴν ἔννοιαν καὶ τῆς σημαίνουσης τὴν μερικὴν· καὶ ἡ μὲν ση-
μαίνουσα τὴν γενικὴν ἔννοιαν εἶνε ἡ κυρία· ἡ δὲ σημαίνουσα τὴν μερι-
κὴν καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς εἰδικούς συνδέσμους εἶνε ἡ ἐξηρητημένη
καὶ ἡ ὑποταγής.

§ 145. Φέρονται δὲ εἰς ὀριστικὴν μὲν, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρ-
τῶνται ῥῆμα εἶνε ἀρχικοῦ χρόνου, ἥτοι ὅταν ὁ λόγος γίνηται
περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἷον, οἶδα ὅτι ταῦ-
τα ἀληθὴ ἐστίν, νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς· Ἡρακλῆς χαλ-
κεύει. Εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα εἶνε ἱ-
στορικοῦ χρόνου, ἥτοι, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων
πραγμάτων· οἷον, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται, ὅτι κενὸς ὁ φόβος
εἶη. Κῦρος ἔλεγεν, ὅτι ἡ δόδος ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς
Βαβυλῶνα.

Σημ. Ἀρχικοὶ χρόνοι θεωροῦνται ἐνταῦθα ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων, ὁ πα-
ρακείμενος τῆς ὀριστικῆς καὶ πάντες οἱ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ προστατι-
κῆς, ἱστορικοί δὲ ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος, ὁ ὑπερσυντελικός· τῆς ὀριστι-
κῆς καὶ πάντες· οἱ ~~ἐν~~ πλεονάζοντες λόγῳ τῆς εὐκτικῆς· ἐτι δὲ ὡς ἀρχικός μὲν
θεωρεῖται καὶ ὁ ἀπὲρ ἐνεστώτος λαμβανόμενος ἀόριστος, ὡς ἱστορικός δέ,
καὶ ὁ ἱστορικός καλούμενος ἐνεστώς.

§ 146. Ἀλλὰ καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ

προτάσει, φέρονται εἰς ὀριστικὴν, ὅταν τὸ πρᾶγμα εἴη πραγματικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ αὐτὸς ὁ γράφων ἢ ὁ λέγων καὶ παραδέχεται αὐτό· οἷον, καὶ εὐθύς ἔγνωσαν πάντες, ὅτι ἑγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεὺς· ἠπιστάμεθα, ὅτι ἤξει πλοῖα· οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι ἄρκοι πολλοὺς ἤδη πλησιάσαντας διέφθειραν· ἠγγέλθη Περικλεῖ, ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε.

§ 147. Πολλάκις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξακρῶνται ὁμοῦ ὀριστικὴ καὶ εὐκτικὴ· καὶ διὰ μὲν τῆς ὀριστικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι τὸ θετικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ δέχεται καὶ ὁ γράφων ἢ ὁ λέγων· διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἥτοι ἀπλῶς τὸ παριστάμενον ὡς γνώμη ἢ κρίσις τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξακρᾶται· οἷον, ἔλεγον, ὅτι Κύρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαίος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη.

§ 148. Τὸ μὲν ὅτι δηλοῖ τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι τὸ πραγματικὸν καὶ βέβαιον· οἷον, ἀγγέλλουσιν, ὅτι ἡ πόλις πολιορκεῖται. Τὸ δὲ ὡς τὸ ἐξ ὑποκειμένου, ἥτοι γνώμην, κρίσιν, δοξασίαν, πρόφασιν τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξακρᾶται, εἶτι δὲ τὸ φαινόμενον καὶ ψευδές· οἷον, ἔλεγον τινες τῶν ῥητόρων, ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρὴ τοῖς ἔνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι· νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἡφαιστος χαλκεύει· Θέογνις καὶ Πείσων ἔλεγον, ὡς εἰέν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀγθόμενοι· Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη πολλάκις καταντᾷ τόσον λεπτή, ὥστε ἐν πολλοῖς δυσκόλως διακρίνεται.

β'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων.

§ 149. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ συνδέονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων. Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις αὐτῶν εἶναι νὰ προηγῇται τὸ ἀναφερόμενον καὶ νὰ ἐπιφέρηται τὸ ἀναφορικόν· οἷον, ἐστὶ Δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὀρᾷ· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ

σαφηνείας προηγείται τὸ ἀναφορικὸν καὶ ἐπιφέρεται τὸ ἀναφερόμενον· οἷον, ὃ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἶεται.

Σημ. Ἡ ἀναφορικὴ σχέσις παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, ὧν ἡ μὲν ἔχουσα τὸ ἀναφορικὸν λέγεται ἀναφορικὴ καὶ εἶνε ἡ ὑποταγῆς, ἡ δὲ ἔχουσα τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρεται τὸ ἀναφορικὸν λέγεται ἀναφερομένη καὶ εἶνε ἡ κυρία.

§ 150. Τὰ ἀναφορικὰ ἀναφέρονται ἢ εἰς ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἢ εἰς ἀόριστα καὶ ὑποθετικά. Καὶ ὅταν μὲν ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ θετικὰς πράξεις, τίθενται αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων, οἰουδήποτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει 1) εἰς ὀριστικὴν· οἷον, ἔστι Δίχης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὁρᾷ (§ 139, 1)· ἡξίου τὴν αὐτὴν Πασίῳι γενέσθαι ζημίαν, ἥσπερ ἂν αὐτὸς ἐτύχανε (§ 139, 3)· ταῦτα γέγονεν, ἃ εἴθε μὴ ἐγένετο (§ 139, 4). 2) Εἰς εὐκτικὴν· οἷον, ὥρῳ σε διώκοντα, ὧν μὴ τύχοις (§ 142, 1)· οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι (§ 142, 2). 3) Εἰς ὑποτακτικὴν· οἷον, εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὧδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς σκέψεως (Πλτ.) (§ 141, 1)· 4) Εἰς προστακτικὴν· οἷον, κρατῆρές εἰσιν, ὧν κρατ' ἔρεψον (Σφκλ.)· αὕτη ἐστὶν ἡ βίβλος, ἣν λαβέ (§ 140, 1).

§ 151. Ὅταν δὲ τὰ ἀναφορικὰ ἀναφέρονται εἰς ἀόριστα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ ὑποθετικὰς πράξεις, τότε, ἐὰν μὲν ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἀρκτικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἂν· οἷον, οὓς ἂν βούλῃ ποιήσασθαι φίλους, ἀγαθόν τι λέγε περὶ αὐτῶν· πᾶν ὃ, τι ἂν μέλλῃς εἶρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ· ὅπου ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάζονται οἱ νέοι. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ ἂν· οἷον, ὃν ἔλοιεν τῶν τῶντων ἔσφαττον· τοὺς ἀνθρώπους ἐφόρευον, ὅτῳ ἐντυγχάναιεν· ἐκέλευον αὐτοῖς ἐπισθαι, ὅποι τις ἡγοῖτο.

γ'. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν χρονικῶν προτάσεων.

§ 152. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν (σχέσιν) χρόνου καὶ συνδέονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ὅτε, ὁπότε, ἤνικα, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὥς, ἕως, πρίν, ἔστε, ἄφ' οὗ, ἐξ οὗ, μέχρι(ς) οὗ, ἄχρι(ς) οὗ. Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις εἶνε νὰ προηγῇται ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ χρονικὴ· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἡ σαφηνείας προηγείται ἡ χρονικὴ καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία· οἷον, τότε ἀπέθανεν ὁ ἵππος, ὅτε ἔμαθε μὴ τρώγειν· καί, ὅτε ἔμαθεν ὁ ἵππος μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν.

Σημ. Καὶ ἡ σχέση τοῦ χρόνου παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, ὧν ἡ μὲν ἔχουσα τὰ ἀναφορικὰ χρονικὰ μόρια λέγεται χρονικὴ ἀναφορικὴ καὶ εἶνε ἡ ὑποταγὴς, ἡ δὲ ἔχουσα τὸν χρόνον πρὸς διὰ τὰ ἀναφορικὰ χρονικὰ μόρια ἀναφέρονται λέγεται ἀναφερομένη χρονικὴ καὶ εἶνε ἡ κυρία.

§ 153. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐπὶ μὲν ὠρισμένου σημείου χρόνου καὶ θετικῶν πράξεων τίθενται εἰς ὀριστικὴν, οἰοῦντοτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἷον, ὅτ' εὐτυχεῖς, μὴ μέγα φρονεῖ· ὀλίγον πρόσθεν, ὅτε ἐγὼ ἔφην πλουτεῖν, ἐγέλασας· ἔρκει τῇ πόλει τὰ τεῖχη διασώζειν, ὁπότε οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰσέβαλον· οὐτε τότε ἰέναι ἤθελε, πρίν ἢ γυνὴ αὐτὸν ἐπείσεν.

§ 154. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἀορίστου σημείου χρόνου καὶ ὑποθετικῶν πράξεων τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μὲν μετὰ τῶν αὐτῶν χρονικῶν συνδέσμων καὶ τοῦ ἀριστολογικοῦ ἄν(=ὅταν, ἐπὶ, ἐπειδάν, κλπ.), ἐάν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἀρχικῶν χρόνου· οἷον, ὅταν ὁ νοῦς ὑπὸ οἴνου διαρρηχθῇ, ταῦτά πάσχει· τοῖς ἄρμυσι τοῖς τοῖς ἡνίοχους ἀποβαλοῦσι μαινόμεθα πάντα, ὁπότεν ὀργιζόμεθα· ἐπειδάν ἀκούσητε, κρίνατε· οὐκ ἀκούει, πρίν ἂν αὐτὸς ἀποφθίῃ, κλπ. Εἰς εὐκτικὴν δὲ ἄνευ τοῦ ἂν, ἐάν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου καὶ συνήθως ὅταν ἡ πράξις ἐπικυραζόμετο ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῇ καθωμλημένῃ μεταφράζεται συνήθως διὰ τοῦ ὁσάκις· οἷον, ὅτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο, πολλοὶ τὸν Κλέαρχον ἀπέλειπον· ὁπότε εὖ πράττοι, ἔχαιρεν· ἀπηγόρευε μηδένα βαλεῖν, πρίν Κῦρος ἐμπλησθεῖν βῆλων.

§ 155. Πολλάκις καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἁοριστολογικοῦ ἄν. οἶον, ἦν δ' ἡ γνώμη, ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι χωρῶσιν ἐπὶ σφᾶς, ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολέμους. Καὶ τοῦναντίον τίθενται ἐνίοτε εἰς εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, καὶ ἀρκτικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει. οἶον, ἐπεὶ τις ἐσθίειν τὰ ἱκανὰ ἔχει, ἐκπονοῦντι ὀρθῶς μᾶλλον δοκεῖ μοι ἡ υἱεία παραμένειν (Ξενφ.).

§ 156. Τὰ ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ καὶ μάλιστα τὰ ἐπειδὴ καὶ ὥς, λαμβάνονται πολλάκις καὶ αἰτιολογικῶς, καὶ συντάσσονται μεθ' ὀριστικῆς. οἶον, ὅτε τοίνυν ταῦτα οὕτως ἔχει, ἀντὶ ἐπειδὴ ἐπεὶ ἡσθένει Δαρείος καὶ ὑπώπτει τελευτῇ τοῦ βίου, ἐβούλετό οἱ τῷ παιδὶ ἀμφοτέρω παρεῖναι. Ἀλλὰ πολλάκις ὁ χρόνος καὶ ἡ αἰτία συμπίπτουσι τόσον, ὥστε δυσκόλως διακρίνονται.

δ'. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν προτάσεων.

§ 157. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων εἰ, ἐάν, ἂν, καὶ δηλοῦσιν ὑπόθεσιν συνεπειᾶς τινός· διὸ οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι συνίστανται ἐκ δύο προτάσεων, τῶν ὁποίων ἡ μὲν δηλοῦσα τὴν ὑπόθεσιν καλεῖται ἰδίως πρότασις, ἡ δὲ δηλοῦσα τὴν συνέπειαν, ἀπόδοσις· οἶον, ἐάν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ, κλπ.

Σημ. α'. Δυνατὸν μία ὑπόθεσις νὰ ἔχῃ δύο συνεπειάς, καὶ τοῦναντίον μία συνέπεια νὰ ἔχῃ δύο ὑποθέσεις· οἶον, εἰ μὲν ἔθανες πρὸ πόλεως, μακάριος ἦσθ' ἂν, εἴ τι τῶν δε μακάριον.

Σημ. β'. Ἡ ἀπόδοσις ἦτοι ἡ σημαίνουσα τὴν συνέπειαν εἶνε ἡ κυρία πρότασις, ἡ δὲ πρότασις ἦτοι ἡ σημαίνουσα τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς ὑποθετικούς συνδέσμους εἶνε ἡ ὑποταγίς.

§ 158. Ἡ φυσικὴ τάξις αὐτῶν εἶνε νὰ προηγῇται ἡ πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ ἀπόδοσις· οἶον, ἐάν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ. Ἀλλὰ πολλάκις χάριν σαφηνείας ἢ ἐμφάσεως προτάσσεται ἡ ἀπόδοσις

καὶ ἐπιφέρεται ἢ παρεντίθεται ἢ πρότασις· οἷον, ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πᾶσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησάμεθα· εὐλαβοῦ τὰ διαβολάς, καὶ ψευδεῖς ὧσιν ἅπας ὁ λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.

§ 159. Τύποι τῶν ὑποθετικῶν λόγων εἰσι τέσσαρες.

α. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων ἢ καὶ παρελθόντων πραγμάτων, καὶ ἡ ὑπόθεσις εἶνε ὁμολογούμενως ἀληθής, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶναι ἀναγκαία καὶ ἀπαράιτητος· οἷον, εἰ εἰσὶ βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ· εἰ Φίλιππος τέθνηκε, καὶ αὐρίον ἔσται τεθνηκώς· εἰ ἐθρόντησε, καὶ ἤστραψεν. Εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἂν, ὅταν εἶνε ἐνδοιαστὴ περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἄνευ δὲ τοῦ ἂν, ὅταν εἶνε εὐχὴ ἢ κατάραιον, εἰ ἔστι θεῖόν τι ὁ ἔρως, οὐδὲν κακὸν ἂν εἴη· ὁλοίμην, εἰ φρόνησιν τάνδε ἔχω. Εἰς προστακτικὴν δέ, ὅταν εἶνε προσταγὴ ἢ παραίνεσις· οἷον, εἰ ἔχεις, δός· εἰ ἐθέλεις, δίδαξον. Εἰς ὑποτακτικὴν δὲ ἐπὶ αὐθυποτάκτων· οἷον, εἰ δοκεῖ, στείχωμεν.¹

β. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου (παρατ. ὑπερσ. ἁορ.), ὅταν ὁ λόγος εἶνε περὶ παρελθόντων πραγμάτων καὶ ἡ ὑπόθεσις γίνηται ἐναντία τῆς ἀληθοῦς συμβάσεως αὐτῶν, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἂν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶνε ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ παρελθόντι, ἄνευ δὲ τοῦ ἂν, ὅταν εἶνε ἀναγκαία καὶ ἀπαράιτητος· οἷον, εἰ κλυστῆρσιν ἐχρήτο, ὁ ἀσθενὴς οὐκ ἂν ἀπέθνησκεν· εἰ εἶχον, ἐδίδουν ἂν· εἰ ταῦτα ἐξ ἀρχῆς ἐγίγνωσκε, πολέμιος ἦν. Εἰς εὐκτικὴν δὲ (σπανιώτερον) μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν θεωρῇται ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ ἐνεστώτι ἢ

¹ Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ ἀπόδοσις τοῦ τύπου τούτου τίθεται εἰς πᾶσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἡ θελεῖ τεθῇ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

μέλλοντι· οἷον, εἴ μοι πολεμεῖν ἐπέσθῃτε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην.

γ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς εὐκτικήν παντός χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις εἴνε δυνκτὴ προβληματώδης ἰδέα τοῦ ὑποκειμένου περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς εὐκτικήν μὲν μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἂν κατ' ἐνεστώτα ἢ ἄοριστον ἢ παρκαείμενον (ὅσάκις ἔχει ὑπερσυντελικοῦ σημασίαν) χρόνον καὶ οὐδέποτε κατὰ μέλλοντα, ὅταν ἡ συνέπεια εἴνε ἐνδοιαστή, ἄνευ δὲ τοῦ ἂν, ὅταν εἴνε εὐχὴ ἢ κατάρρα (διότι ἡ εὐχὴ καὶ ἡ κατάρρα δὲν ἐπιδέχονται τὸ ἂν). οἷον, ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησαίμεθα· εἰς ταῦτα λέγοις, ἀμαρτάνοις ἂν· εἰ μὲν συμβουλεύοιμι, ἂ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι κἀγαθὰ γένοιτο—εἴθε γένοιτο. Εἰς ὀριστικήν δὲ μέλλοντος συνήθως χρόνου, ὅταν εἴνε ἀναγκαίᾳ καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, τὸ λέγειν εὖ δεινὸν ἐστίν, εἰ φέροι τινὰ βλάβην· εἰ ζητοίης, εὐρήσεις.

δ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ ἔάν, ἂν καὶ ἦν εἰς ὑποτακτικήν παντός χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων καὶ ἡ ἐπαλήθευσις αὐτῆς προσδοκᾶται, ἐπαφιεμένη εἰς τὰς περιστάσεις καὶ τὸν χρόνον, ἐν ᾗ ἀποδείξωσιν αὐτήν, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικήν μὲν μέλλοντος συνήθως χρόνου ἢ ἐνεστώτος ἢ καὶ παρκαείμενου, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῇται ἀναγκαίᾳ καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, ἔάν τις φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· ἔάν ἀληθεύσῃς, ὑπισχνούμαι σοι δέκα τάλαντα· κἂν τοῦτο νικήσωμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποιήται. Εἰς προστακτικήν δέ, ὅταν εἴνε προσταγὴ ἢ παραίνεσις· οἷον, ἂν βούλησθε, χειροτονήσατε. Εἰς εὐκτικήν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν εἴνε ἐνδοιαστή· οἷον, ἔάν ἐθελήσῃτε πράττειν ἄξιως ὑμῶν αὐτῶν, ἴσως ἂν μέγα τι κτήσασθε ἀγαθόν.

Σημ. Ἡ ἀπόδοσις καὶ τῶν τεσσάρων τύπων φέρεται εἰς ὀριστικήν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῇται ἀναγκαίᾳ καὶ ἀπαραίτητος, εἰς εὐκτικήν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν θεωρῇται ἐνδοιαστή ἐν τῷ μέλλοντι ἢ ἐνεστώτι.

§ 160. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται καὶ δι' ὑποθετικῆς μετοχῆς

(§ 112, δ'.)· οἷον, ταῦτ' ἔχων ἅπαντα ἔχω—εἰ ταῦτ' ἔχω· ὁμιλητικός· ἔσει, μὴ δύσερις ὦν—ἐάν μὴ δύσερις ᾦς· οὐκ ἂν δύναιο, μὴ καμῶν, εὐδαιμονεῖν—εἰ μὴ κάμοις. Ἡ δὲ ἀπόδοσις καὶ δι' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν κατὰ πάντα χρόνον, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ ὑποθετικός λόγος ἐξαρτᾶται, ἀπαιτῇ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχήν· οἷον, νομίζων, εἰ μὲν εἰσιν ἄξια θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἥττον ἡμῶν γνῶσεσθαι τὰ δίκαια—ὅτι ὑμεῖς γνῶσεσθε· ἐπαγγελλόμεθα Ἀριαίφ, ἐάν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείου αὐτὸν καθιεῖν—ὅτι αὐτὸν καθιοῦμεν· Κύρος, εἰ ἐβίωσεν, ἄριστος ἂν δοκεῖ ἄρχων γενέσθαι—ὅτι ἄριστος ἂν ἄρχων ἐγένετο· νομίζοντες, εἰ ταύτην πρώτην λάθοιεν, ῥαδίως ἂν σφίσιν τᾶλλα προχωρήσειν—ὅτι ῥαδίως ἂν τᾶλλα προχωρήσειεν· ὁρῶν (ὁ Δημοσθένης) τὸ παρατείχισμα τῶν Συρακουσίων..., ἀπλοῦν τε ὃν καὶ εἰ ἐπικρατήσεί τις τῶν τε Ἐπιπολῶν τῆς ἀναβάσεως καὶ αὐτῆς τοῦ ἐν αὐταῖς στρατοπέδου ῥαδίως ἂν αὐτὸ ληφθῆν, ἤπειγετο ἐπιθέσθαι τῇ πείρᾳ—ὁρῶν ὅτι, εἰ ἐπικρατήσεί τις, ῥαδίως ἂν αὐτὸ ληφθῇ. Ὡσαύτως δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ἡ ἀπόδοσις καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε· οἷον, ὥστε, εἰ τὸ ἐν τῷ πλησιάζειν ἀλλήλους ἀγαθόν ἐστι, καὶ τοῦτο ὑπ' αὐτὸ περιελήφθαι· ὥστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἔμοι, μηδὲνα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾶ κεχοῖσθαι συμφορᾷ.

Σημ. Ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ὁρθὴν ἀνάλυσιν τῶν τοιούτων ἐξηρημένων ὑποθετικῶν προτάσεων.

§ 161. Ὁ δυνητικός ἂν δυνατόν νὰ τεθῇ καὶ δις ἐν τῇ αὐτῇ ἀποδόσει· οἷον, ἐγὼ δέ, εἰ ἐπιχειρήσαιμι ἐν τῷ σφ' οἴκῳ μανθάνειν οἰκονομεῖν, ἴσως ἂν καταλυμνηαίμην ἂν σου τὸν οἶκον· Καὶ τοῦναντίον δύναται ὁ ἂν καὶ ὅλως νὰ παραλειφθῇ καὶ μάλιστα παρὰ ποιηταῖς, παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς παραλείπεται συνήθως ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων, ἐχρῆν, ἔδει, προσῆκε, κλπ.

§ 162. Πολλᾶκις ἡ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου παραλείπεται καὶ τίθεται μόνον ἡ ἀπόδοσις μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· καὶ οὕτως ἀποτελεῖται ὁ δυνητικός καλούμενος λόγος· ὁ δυν

ικός λοιπὸν λόγος εἶνε ἀπόδοσις παραλειφθείσης προτάσεως, ἔρεται δὲ διὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικοῦ ρόπου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· εἰς ὀκτικὴν δὲ παντὸς χρόνου πλὴν μέλλοντος, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ δυνατὸν γενέσθαι (ἐνδοιαστών). οἷον, ἔλεγον ν, εἶπον ἂν, εἰρήκειν ἂν (εἰ ἐβουλόμην, εἰ ἐξῆν μοι), λέγοιμι ν, εἴποιμι ἂν, εἰρήκοιμι ἂν (εἰ βουλόμην, εἰ ἐξεῖν μοι).

§ 163. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπόδοσις τίθεται καὶ εἰς ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴν (§ 160), διὰ τοῦτο καὶ ὁ δυνητικὸς λόγος φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς μετὰ τοῦ ἂν κατὰ πάντα ρόνον, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ δυνητικὸς λόγος ἐξαρτᾶται, αἰτιῇ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ὁ δυνατὸν γενέσθαι ἐν τῷ παρελθόντι ἢ μέλλοντι ἢ καὶ ἐνεστώτι· οἷον, οἶονται οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχρίστους καὶ περὶ θεοῦ, ν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν—ὅτι ἀμελῶς ἂν ἔχοιεν· εὐρίσκω ταῦτα ἂν μόνην γενομένην τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπὴν· ὅτι αὕτη μόνη γένοιτο ἂν ἀποτροπὴ. Ὡσαύτως δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ὁ δυνητικὸς λόγος καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ στε· οἷον, ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορεῖσαι.¹

ε. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν τελικῶν προτάσεων.

§ 164. Αἱ τελικαὶ προτάσεις δηλοῦσι τὸ τέλος (τὸν σκοπὸν) πράξεώς τινος, καὶ συνδέονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἵνα, πως, ὥς (ὅφρα ποιητ.), καὶ ἀποφατικῶς, ἵνα μή, ὅπως μή, ὥς μή, καὶ ἔπονται ἢ προηγούνται τῆς κυρίας προτάσεως· οἷον, δύο τα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ ἔγωμεν· ὅπως ἀσφαλῶς θηρήῃ, ἱππέας προσέλαβεν.

Σημ. Ἡ τελικὴ σχέσις φέρεται διὰ δύο προτάσεων, τῆς σημαίνουσας

¹ Σημειοῦσιν οἱ παλαιοὶ γραμματικοί, ὅτι μόνον τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον ἐπιδέχεται τὸν δυνητικὸν ἂν, ἐκ δὲ τῶν τελικῶν μόνον τὸ ἀπὸ τοῦ στε καὶ ἀπὸ τοῦ δύναμαι ἐξαρτώμενον.

τὴν προῖν καὶ τῆς σημαίνουσης τὸ τέλος· καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὴν προῖν λέγεται κυρία, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ τέλος καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς τελικοὺς συνδέσμους καλεῖται τελική.

§ 165. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἄρκτικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου· οἷον, δύο ὧτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἔν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἤττονα δὲ λέγωμεν· πολλά με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλά μηδὲ ἔν μάθω· διηγησόμεθα, ὡς μάλλον δῆλον γένηται. Μένων ἐπεθύμει μὲν ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπεθύμει δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· ἐνταῦθα κατέμεινεν, ὡς μὴ βοηθοῖεν οἱ φρουροὶ τῶν Μήδων.

§ 166. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμεναι φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, 1) ὅταν ὁ σκοπὸς παρατείνηται μέχρι τοῦ ἐνεστώτος ἢ καὶ περαιτέρω· οἷον, παρήλθομεν, ὅπως μὴ ῥαδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων χεῖρον βουλευέσθῃ· ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν ἥλιον, ἵνα τὴν γῆν φωτίζῃ. 2) Ὅταν ὁ λαλῶν ἢ ὁ γράφων μεταφερόμενος διὰ τῆς ζωῆς φαντασίας τοῦ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστὼς διηγῆται τὰ παρελθόντα ὡς παρόντα· οἷον, Ἀβροκόμας τὰ πλοῖα κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ.

§ 167. Ἐνίοτε ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ· καὶ διὰ μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ὁ σκοπὸς ἐκφράζεται ὡς κοινὴ γνώμη, διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ὡς ἰδίᾳ γνώμῃ τοῦ λέγοντος· οἷον, ναῦς οἱ Κορίνθιοι ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσῃσι καὶ τὰς ὀγκάδας αὐτῶν ἦσσαν οἱ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν.

§ 168. Αἱ τελικαὶ προτάσεις, καὶ μάλιστα αἱ διὰ τοῦ ἵνα ἐκφερόμεναι, τίθενται καὶ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου, μάλιστα παρατακτικῇ, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων, ἅτινα ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ δὲν ἐξετελέσθησαν, ἢ τούναντίον δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ ἐξετελέσθησαν, καὶ ἐπομένως ὁ σκοπὸς ἀπέτυχεν· οἷον, ἔχρην αὐτὸν λαβεῖν γραφῆν,

ἔν' εἶχεν ἀπαιτεῖν κατὰ νόμους· οὐκοῦν ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεύξαι πτερόν, ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

§ 169. Διὰ τὴν συγγένειαν τῆς ὑποτακτικῆς πρὸς τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς φέρεται ἐνίοτε τὸ τελικὸν ὅπως (καὶ ὡς) καὶ εἰς μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς ἀντὶ τοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς· οἷον, οἱ σύμμαχοι δι' οὐδὲν ἄλλο τρέφονται ἢ ὅπως μαχοῦνται ὑπὲρ τῶν τρεφόντων.

§ 170. Τὸ ὡς καὶ μάλιστα τὸ ὅπως (ὡς ἀναφορικὰ) προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε καὶ τὸν ἀοριστολογικὸν ἂν καὶ συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσονται μετ' εὐκτικῆς (§ 150, 151)· οἷον, τὰς ἀρετὰς ἐπιτηδεύομεν, ὅπως ἂν μετὰ πλείστων ἀγαθῶν τὸν βίον διάγωμεν· ὡς δ' ἂν μηδὲ ἄνεμοι βλάπτωσιν, ἡθμὸν βλεφαρίδας ἐμφῦσαι· γύμναζε σαυτὸν πόνοις ἐκουσίοις, ὅπως ἂν δύναιο καὶ τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν· καὶ προσφέρουσιν, ὡς ἂν ἐνδοῖεν τὸ ἔκπωμα εὐληπτότατα τῷ μέλλοντι πίνειν.

§ 171. Τὸ ὅπως εἶνε καὶ τροπικὸν (= πῶς, τίνι τρόπῳ) καὶ συντάσσεται μετὰ παντὸς χρόνου τῆς ὀριστικῆς· οἷον, ὅταν οὖν ἐθέλης γινώσκειν, ὅπως σοι χρήσεται φίλῳ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, γινώσκειν πρῶτον χρή, ὅπως ἐχρήσατο τῷ πατρὶ ἢ ὅπως τῇ μητρὶ, ἢ ὅπως τῷ ἀδελφῷ χρῆται, ἢ ὅπως ἔχει πρὸς τὴν γυναῖκα. Ἄλλ' ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος σκέψεως, φροντίδος, ἐπιμελείας, παρασκευῆς, ὑποψίας καὶ τῶν τοιούτων σημαντικοῦ, προστακτικῆς μάλιστα ἐγκλίσεως, συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· οἷον, σκόπει, ὅπως τὰ παρόντα σωθήσεται· φρόντιζε, ὅπως μηδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας ποιήσεις.

§ 172. Διὰ τὴν συγγένειαν τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς ἐνεστώτος, ἢ συνηθέστερον θ'. ἀορίστου καὶ σπανίως α., ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος ἀρχτικοῦ χρόνου· οἷον, σκεπτέον δοκεῖ εἶναι ὅπως ἀσφαλέστατα μένωμεν· τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι, ὅπως ὡς ἐλάχιστα τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν.

§ 173. Ἐπὶ προτροπῆς καὶ παραινέσεως τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ τροπικὸν ὅπως ἐξαρτᾶται, πολλάκις παραλείπεται, οἷον, ὅπως σώσεις με (=σκόπει). ὅπως μὴ ἀπολεῖ μαστιγούμενος (=ῥα). Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· διότι ἐννοεῖται ῥῆμα σκεπτικὸν προστακτικῆς ἐγκλίσεως, καί, ὅταν προηγῇται σκεπτικὸν ῥῆμα προστακτικῆς ἐγκλίσεως, τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· ὅπου δὲ εὕρισκεται μεθ' ὑποτακτικῆς, εἶνε τελικόν· οἷον, ῥα, ὅπως μὴ λάθῃ σε τὸ λεγόμενον = ἵνα.

§ 174. Καὶ τὸ τροπικὸν ὅπως προσλαμβάνει τὸν ἀοριστολογικὸν ἂν καὶ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσεται μετ' εὐκτικῆς· οἷον, οἱ κηχαρισταὶ σωφροσύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακουργῶσιν· οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν τις σαφέστερον ἐπιδειξῇ δυνηθεῖν· νῦν σκοπῶ, ὅπως ἂν μάχιστα εὐφραينوίμεθα.

ς'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπ' ἐρωτήσεως.

§ 174. Ἡ ἐρώτησις γίνεται ἐπὶ ἀγνώστων καὶ διαπορευμένων προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ εἶνε εὐθεῖα ἢ πλαγία, καὶ ἀπλῆ ἢ σύνθετος.

§ 176. Καὶ εὐθεῖα μὲν λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν γίνηται ἀμέσως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐρωτῶντος προσώπου· οἷον, τίς εἰ καὶ πόθεν πάρει; Πλαγία δέ, ὅταν φέρεται παρ' ἄλλου προσώπου διηγηματικῶς· οἷον, ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς τίς εἴη καὶ πόθεν πλέοι. Καὶ ἀπλῆ μὲν λέγεται, ὅταν γίνηται περὶ ἑνὸς μόνου ἐρωτήματος· οἷον, τίς εἰ; τί βούλει; Σύνθετος δέ, ὅταν γίνηται περὶ δύο ἢ πλειόνων· οἷον, τίς εἰ καὶ πόθεν πάρει; πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;

§ 177. Ἡ μὲν εὐθεῖα ἐρώτησις φέρεται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (τίς, ποῖος, πότερος, πόσος, πηλίκος, πότε, ποῦ, πῶς, κλπ.), ἡ δὲ πλαγία, συνήθως μὲν διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (ὅστις, ὁποῖος, ὅσος, ὅποτε·

ρος, ὁπότε, ὅπου, ὅπως, κλπ.), σπανιώτερον δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν, καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν ῥημάτων ἐρωτῶν, ἐρέσθαι, περὶθάρεσθαι καὶ τῶν τοιούτων. Ἡ δὲ σύνθετος φέρεται παρὰ μὲν τῷ Ὁμήρῳ διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ, ἢ—ἢ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς συνηθέστερον διὰ τοῦ πότερον—ἢ, πότερα—ἢ, καὶ σπανίως διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ (ἴδε τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα).

§ 178. Ἐπὶ δὲ ἀγανακτήσεως ἢ θαυμάσμου ἢ εἰρωνείας ἢ ἐρώτησις φέρεται διὰ τοῦ εἴτα, ἔπειτα· οἷον, εἴτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με ; ἔπειτα οὐκ οἶει φροντίζειν (τοὺς θεοὺς) τῶν ἀνθρώπων ;

§ 179. Ἡ μὲν εὐθεία ἐρώτησις, ἀπλῆ ἢ σύνθετος οὖσα, φέρεται εἰς ὀριστικὴν, ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν κατὰ τὰ εἰρημμένα ἐν τῷ περὶ χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· οἷον, τίς εἶ ; πῶς ἔχεις ; πότερον ἔξ ἄρχειν ἢ ἄλλον καθίστης ἀντ' αὐτοῦ ; (§ 139, 2)· τί εἶπω ; πῇ στῶ ; εἶπω τι τῶν εἰωθότων, ᾧ δέσποτα ; λύσω σε φῆς ; πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν ; (§ 141, 3)· τί ἂν εἴποιμι ; (§ 142, 3).

§ 180. Ἡ δὲ πλαγία, ἀπλῆ ἢ σύνθετος οὖσα, φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δὲ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἱστορικοῦ· οἷον, ἐρωτᾷ, τίς ἐστι καὶ πόθεν πλεῖ· ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς τίς εἶη καὶ πόθεν πλεοῖ· καὶ ἤρετο ὅ,τι καὶ εἶη τὸ σύνθημα· ἢ μῆτηρ διηρώτα τὸν Κύρον πότερον βούλοιτο μένειν ἢ ἀπιέναι· ἐρωτᾷ εἰ φίλος ἐστί· ἠρώτα εἰ φίλος εἶη.

§ 181. Ἡ πλαγία ἐρώτησις, ἐπειδὴ εἶνε κυρίως ἀντικείμενον τοῦ ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ῥήματος, φέρεται ἄνευ ἐρωτηματικοῦ σημείου.

§ 182. Ἡ ἀπόλυτος ἐρώτησις, ὅταν ἀναφέρηται οὐχὶ εἰς μονήρη λέξιν, ἀλλὰ εἰς ὅλην τὴν πρότασιν, ἐξαγγέλλεται 1) διὰ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς καὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ σημείου (;)· οἷον, Ἕλληνας ὄντες, βαρβάρους δουλεύσομεν ; 2) διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν μορίων, ἄρα, ἦ, οὖν, οὐκοῦν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἄρα καὶ

μῶν τίθενται ἐπὶ ἀποφατικῆς ἀποκρίσεως, τὸ δὲ οὐκοῦν ἐπὶ καταφατικῆς, τὸ δὲ ἢ καὶ οὖν, ἐπὶ ἀναποφασίστου· καὶ τὸ μὲν ἄρα λέγεται ἐπὶ ἀμφιβόλων πραγμάτων, τὸ δὲ ἢ ἐπὶ βεβαίων.

§ 183. Ἡ ἀπόκρισις γίνεται ὁμοιοπτῶτως καὶ καταλλήλως πρὸς τὴν ἐρώτησιν· οἶον, τίς κόπτει τὴν θύραν; ἔγωγε (οὗτος, ἐκεῖνος, ὁ Σωκράτης)· πότερος; ἕτερος (οὐδέτερος κλπ.)· ποῖος; οἷος (ὁποῖος, ἀγαθός, φαῦλος, κλπ.)· πόσος; ὅσος (ὀπόσος, πολλός, ὀλίγος, κλπ.)· πῶστος; πρῶτος (τρίτος, κλπ.)· ποσταῖος; δευτεραῖος (τριταῖος, κλπ.)· πηλίκος; ἡλίκος (ὀπηλίκος, διέτης, τριέτης, κλπ.)· ποδαπός; Ἀθηναῖος· πῆ; ποῦ; ὅπηρ, ὅπου (Ἀθήνησιν, ἐν Ἀθήναις, αὐτόθι, κλπ.)· ποῖ; ὅποι (Ἀθήναζε, εἰς Ἀθήνας, κλπ.)· πόθεν; (οὐρανόθεν, Ἀθήνηθεν, κλπ.)· πότε; ὅποτε (σήμερον, αὔριον, χθές, κλπ.)· πῶς; ὅπως (καλῶς, κακῶς, κλπ.)· πηνίκα; ἡνίκα (ὀπηνίκα, ὀρθρος βαθύς, κλπ.).

§ 184. Ὅταν εἶνε πολλαὶ ἐρωτήσεις, αἱ ἀποκρίσεις φέρονται κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἐρωτήσεων· οἶον, τίς εἶ καὶ πόθεν πάρει; Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου Ἀθήνηθεν.

ζ'. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν διαπορητικῶν καὶ διστακτικῶν προτάσεων.

§ 185. Εἰς τὴν πλαγίαν ἐρώτησιν ὑπάγονται καὶ αἱ διαπορητικαὶ καὶ διστακτικαὶ προτάσεις· δέχονται ὁμῶς τὴν σύνταξιν τῶν τελικῶν προτάσεων

Α'. Διαπορητικαὶ προτάσεις.

§ 186. Αἱ διαπορητικαὶ προτάσεις, σημαίνουσι ἀπορίαν τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· ὅθεν γίνονται ἐπὶ ἀμφιβαλλομένων καὶ διαπορευμένων πραγμάτων, καὶ ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος σημαίνοντος ἀπορίαν, ἀμφιβολίαν, ἄγνοιαν, θαυμασμόν καὶ τὰ τοιαῦτα (ἀπορῶ, οὐκ οἶδα, ἄγνοῶ, οὐ γινώσκω, οὐκ ἔχω, θαυμάζω, βουλεύομαι, σκέπτομαι, κλπ.).

§ 187. Φέρονται δὲ διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων, δι' ὧν καὶ ἡ πλαγία ἐρώτησις (ὅς, ὅστις, τίς, κλπ.), καὶ τίθενται εἰς ὑποτα-

κτικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου· οἶον, ἀπορῶ ὅποι τράπωμαι· οὐκ οἶδα ὅ,τι πῶ· οὐκ ἔχω ὅ,τι εἶπω· βουλευέται, ποῖ τράπηται. Εἰς Εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου οἶον, ἠπόρει ποῖαν ὁδὸν τράποιτο· ἠπόρει εἰ ταῦτα οὕτως ἔχοι· οὐκ εἶχον ὅ,τι εἵποιμι κλπ.

§ 188. Πολλάκις ὅμως καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμεναι φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἄνευ εὐκτικῆς, ὅταν ἡ διαπόρησις θεωρῆται πιθανωτέρα· οἶον, Πρῶδικος ἠπόρει ὅποτέραν τράπηται, ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσι τοὺς ἄνδρας, εἴτε ἄλλο τι χρήσονται.

§ 189. Ἀντὶ δὲ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται ἐνίοτε ὁ συγγενῆς αὐτῆς μέλλων τῆς ὀριστικῆς· οἶον, οὐκ ἔχω ὅ,τι χρήσομαι σκυτῷ (Πλτ.)· ἀπορῶ ποῖαν ὁδὸν τρέψομαι. Ὅθεν πολλάκις εὐρίσκονται ἐξαρτῶμεναι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος ὁμοῦ ὑποτακτικῆ καὶ ὀριστικῆ μέλλοντος χρόνου ἀντὶ ἀορίστου ὑποτακτικῆς· οἶον, ἀπορῶ, ὅ,τι χρήσομαι τοῖς ὑπολοίποις καὶ τίνος πρῶτον μνησθῶ.

§ 190. Ἐπὶ δὲ ἐνεστώτων καὶ θετικῶν πραγμάτων τίθεται καὶ ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς καὶ μάλιστα ὁ τοῦ χρή· οἶον, οὐκ ἔχω ὅ,τι χρή λέγειν· σάφ' οὐκ οἶδα, εἰ θεός ἐστι.

Β'. Διστακτικαὶ προτάσεις.

§ 191. Αἱ διστακτικαὶ προτάσεις σημαίνουσι δισταγμὸν τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος καὶ φέρονται διὰ τοῦ διστακτικοῦ μή, ὅταν προηγῆται ῥῆμα σημαῖνον φόβον, ὑποψίαν, ζήτησιν, φροντίδα, σκέψιν, αἰδῶ, αἰσχύνην καὶ τὰ τοιαῦτα, ἡγουν, φοβοῦμαι, δέδοικα, ὀρωδῶ, ὀκνῶ, σκοπῶ, φροντίζω, ὀρῶ, φυλάττομαι, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, κτλ.

§ 192. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου καὶ ὁ δισταγμὸς εἶνε περὶ μελλόντων πραγμάτων, εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ καὶ ὁ δισταγμὸς εἶνε περὶ πραγμάτων, ἀπερ' ἐμελλον νὰ γίνωσιν ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ παρελθόντος· οἶον, φοβοῦμαι, δέδοικα, μὴ τι κακὸν πάθω· ὅρα, μὴ τι κακὸν πάθῃς· φρον-

τίξε, μὴ ἄπρακτος ἀπέλθης· ἐφοβούμεν μὴ αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειεν· ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες, μὴ προσαγάγοιεν τὸ στράτευμα πρὸς τὸ κέρας· ὑπόπτευε, μὴ ἀπάτης ἕνεκα λέγοιτο.

§ 193. Καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτώμεναι τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, ὅταν ὁ φόβος θεωρῇται θετικώτερος καὶ πιθανώτερος· οἷον, οἱ θεώμενοι ἐφοβοῦντο, μὴ τι πάθῃ· οἱ Κερκυραῖοι ἐφοβήθησαν, μὴ (αἱ νῆες) πολέμιοι ὦσιν.

§ 194. Ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται πολλάκις ὁ συγγενὴς αὐτῆς μέλλων τῆς ὀριστικῆς· οἷον, φοβοῦμαι, μὴ κείσομαι.

§ 195. Ὅταν δὲ ὁ δισταγμὸς παρίσταται ὡς θετικὸς ἐν τῷ παρόντι ἢ παρελθόντι, τίθεται ὁ ἐνεστώς ἢ οἱ παραχρηζόμενοι χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ μάλιστα ὁ παρακείμενος· οἷον, φοβεῖσθε, μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διέκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· ὅρα, μὴ τὸ ἐναντίον ἐστί· νῦν δὲ φοβοῦμεθα, μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν· ὅρα, μὴ παίζων ἔλεγεν· δεῖδω, μὴ δὴ πάντα ἡ θεὰ νημερτέα εἶπεν.

§ 196. Ἐπὶ δυνητικῆς δὲ ἐννοίας τίθεται εὐκτική μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, οἰουδήποτε χρόνου ἡγουμένου· οἷον, δέδοικα ἐγώ, μὴ πρὶν λέγοις ἂν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἐμοῦ.

§ 197. Πολλάκις τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ διστακτικὴ πρότασις ῥῆμα (δέδοικα, φοβοῦμαι, ὅρα κλπ.) ἐλλείπει· οἷον, μὴ ἀληθές ἢ· μὴ ἀγριώτερον ἢ τὸ ἀληθές εἰπεῖν· μὴ με νοήσῃ, κλπ.

Περὶ χρόνων τοῦ ῥήματος.

Α'. Χρόνοι τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.

Ἐνεστώς.

§ 198. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει τὸ παρὸν διαρκές· ἡ δὲ διάρκειά δύναται νὰ εἴνε ἢ βραχεῖα (στιγμιαία) ἢ μακρά ἢ καὶ αἰωνία· οἷον, Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει τὸν Ἑκτόρα, γράφει, ζῇ, ἐστὶ θεός· Ἐτι δὲ ὁ ἐνεστώς σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἔθος ἢ συνήθως γινόμενον καὶ ἐπαναλαμβανόμενον· οἷον, πλοῖον εἰς Δῆλον οἱ Ἀθηναῖοι πέμπουσιν· οἱ γονεῖς φιλοῦσι τὰ τέκνα.

§ 199. Ὁ ἐνεστῶς τίθεται καὶ ἐπὶ διηγήσεως παρελθόντων πραγμάτων ἀντὶ τοῦ ἀόριστου, ὅταν ὁ διηγούμενος θέλῃ νὰ παραστήσῃ τὰ παρελθόντα ζωηρῶς καὶ οἶονεῖ παρόντα· οἶον, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν· ὁ δὲ πείθεται τε καὶ συλλαμβάνει τὸν Κῦρον, ἀντὶ διέβαλε, ἐπείσθη, συνέλαβεν. Ὁ τοιοῦτος ἐνεστῶς καλεῖται *ιστορικός*.

Παρατατικός.

§ 200. Ὁ Παρατατικός σημαίνει τὸ παρελθὸν διαρκές σχετικῶς πρὸς ἄλλο σύγχορον παρελθόν· οἶον, ἔγραφον (ὅτε ἤλθες). ἐνίοτε δὲ σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἐπικράτησιν ἢ συνήθως γινόμενον· οἶον, Σωκράτης, ὥσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγε. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἶον, ἀναλαμβάνων τὰ ποιήματα, ἀνηρώτων ἄν τί λέγοιεν.

Ἀόριστος.

§ 201. Ὁ ἀόριστος σημαίνει τὸ παρελθὸν ἀσχέτως καὶ ἀπαξ γινόμενον· οἶον, ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον. Ὅθεν ἐν ταῖς διηγήσεσι παρελθόντων πραγμάτων ὁ μὲν παρατατικός σημαίνει τὸ διαρκές ἢ πολλάκις γινόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ στιγμιαῖον ἢ τὸ ἀπαξ· οἶον, τοὺς μὲν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο.

§ 202. Ὁ ἀόριστος ἐπὶ τῶν ἐκ πείρας ἀποδεδειγμένων ἢ κατ' ἔθος γινομένων τίθεται ἀντὶ τοῦ ἐνεστώτος· οἶον, κἄλλος ἢ χρόνος ἀνέλωσεν ἡ νόσος ἐμάχρηνεν, ἀντὶ ἀνάλισκει, μαχαίνει· αἱ πανηγύρεις, διὰ πολλοῦ χρόνου συλλεγεῖσθαι, ταχέως διελύθησαν (Ἰσκρ.). Ἐπὶ δὲ τοῦ συνήθως γινομένου προσλαμβάνει πολλάκις τὸν δυνητικὸν ἄν· οἶον, ἔλεξα ἄν (=εἰώθειν λέγειν).

Παρακείμενος.

§ 203. Ὁ παρακείμενος σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρόντι καὶ σωζόμενον συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα· οἶον, τέθηκεν ὁ ἀνὴρ, πεποιήται ἡ γέφυρα.

§ 204. Πολλοὶ παρακείμενοι ἔλαβον σημασίαν ἐνεστώτος, οἱ δὲ ὑπερσυντελικοὶ αὐτῶν παρατατικοῦ· εἰσὶ δὲ οἱ ἐξ ἧς, οἰδχα, εἴ-

ρηκα, δέδοικα, δέδια, ἔοικα, εἴωθα, μέμνημαι, πέποιθα, κάθημαι, κέκτημαι, κέκλημαι, ἔστηκα, γέγηθα καὶ τινες ἄλλοι· τούτων δὲ οἱ ἐνεστώτες ἢ ὅλως ἐξέλιπον ἢ σώζονται μὲν, ἀλλ' ἐπ' ἄλλης σημασίας.

Ἵπερσυντελικός.

§ 205. Ὁ ὑπερσυντελικὸς σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλου παρελθόντος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα σωζόμενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἷον, ἐγεγράφειν τὴν ἐπιστολὴν (εἶχα γράφει, ἢ εἶχα γεγραμμένην τὴν ἐπιστολὴν, ὅτε ἦλθες).

Μέλλων.

§ 206. Ὁ μέλλων σημαίνει τὸ μέλλον νὰ γείνη ἢ πολλάκις (κατὰ παράτασιν) ἢ ἅπαξ (κατὰ συντέλειαν)· οἷον, γράψω (=θὰ γράφω ἢ ὅθι γράψω).

Περιφραστικὸς μέλλων.

§ 207. Ὁ μέλλων, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τι ὡς σκωπούμενον ἢ μελετώμενον, περιφράζεται διὰ τοῦ ῥήματος μέλλω καὶ τοῦ συστοίχου ἀπαρεμφάτου συνήθως μέλλοντος ἢ ἐνεστώτος καὶ σπανίως ἀορίστου χρόνου· οἷον, μέλλω ἀγαθὸν τι πράξειν· μέλλω τι πράττειν· εἰ μέλλει κακὸς γενέσθαι, δεῖ αὐτὸν πρότερον ἀγαθὸν γενέσθαι. Ὁ τοιοῦτος μέλλων καλεῖται περιφραστικὸς μέλλων.

Μετ' ὀλίγον μέλλων.

§ 208. Ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διαμένον τὸ ἀποτέλεσμα· οἷον, ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται. Ἐνίοτε δὲ ἐκφράζει καὶ τὸ ὅσον οὕτω ἥτοι τὸ μετ' ὀλίγον γεννησόμενον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔλαβεν· οἷον, φράζε καὶ πεπράζεται.

Β'. Χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων.

§ 209. Πάντες οἱ χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων ἔχουσι μέλλοντος σημασίαν· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστώς σημαίνει τὸ διαρκές ἢ τὸ

πολλάκις γενησόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκαρὲς ἢ τὸ ἀπαξ, ὃ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον καὶ διαμένον.

§ 210. Συνήθεις χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων εἶνε ὁ ἐνεστώτης καὶ ὁ ἀόριστος· διότι ὁ μὲν παρατακτικὸς ταυτίζεται μετὰ τοῦ ἐνεστώτος, ὁ δὲ ὑπερσυντελικὸς μετὰ τοῦ παρακειμένου, ὁ δὲ μέλλων ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ προστακτικῇ δὲν ὑπάρχει, ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ ὑπάρχει μὲν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων, καὶ συνήθως ἐπὶ τῶν εἰδικῶν, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ πραγμάτων, ἅτινα ἐμελλον νὰ γίνωσιν ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ δὲ παρακείμενος εἶναι σπάνιος, διότι ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ σχηματίζεται συνηθέστερον περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μετοχῆς καὶ τοῦ συνδετικού ῥήματος· οἷον γεγραφὼς ὦ, ἦς, ἦ· γεγραφὼς εἶην, εἴης, εἴῃ, κλπ. ἐν δὲ τῇ προστακτικῇ ὁ ἐνεργητικὸς εἶνε ἄχρηστος, πλὴν τῶν ἐχόντων τὴν θι κατάληξιν καὶ ὀλίγων ἄλλων τινῶν· οἷον ἔσθι, δέδιθι, ἔσταθι, τέθναθι, κέκραχθι, τέτλαθι, ἄνωγε, γέγωνε, κέχνητε, πεποιήτε, βεβηκέτω, τεθηπέτω, ἐπανατετάλκετω, ἐοικέτω, δεδορκέτω.

Γ'. Χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 211. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε εὐχρηστοί, ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται· οἷον, βούλομαι γράφειν, γράψαι (γράφειν), γράφηναι (ἐν τῷ παρόντι)· ἐβούλόμην γράφειν, γράψαι (γράφειν), γεγραφέναι (ἐν τῷ παρελθόντι)· βουλήσομαι γράφειν, γράψαι (γράφειν), γεγραφέναι (ἐν τῷ μέλλοντι). Οἱ χρόνοι λοιπὸν τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία τμήματα τοῦ χρόνου, τὸ παρόν, τὸ παρελθόν καὶ τὸ μέλλον· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστώτης ἐκφράζει τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλάκις γινόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκαρὲς ἢ τὸ ἀπαξ, ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον, ὁ δὲ μέλλων τὸ μέλλον σχετικῶς πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται.

Δ'. Χρόνοι τῆς μετοχῆς.

§ 212. Ἀπαντῶσι οἱ χρόνοι τῆς μετοχῆς εἶνε εὐχρηστοί, ἀκολουθοῦσιν ἑμῶς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως, εἰς ἣν ἡ μετοχὴ ἀνήκει· οἷον, τυγχάνω γράφων, γράψας κλπ. (ἐν τῷ παρόντι)· ἐτύγγανον γράφων, γράψας, κλπ. (ἐν τῷ παρελθόντι)· τεύξομαι γράφων, γράψας, κλπ. (ἐν τῷ μέλλοντι). Καὶ οἱ χρόνοι λοιπὸν τῆς μετοχῆς ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία τμήματα τοῦ χρόνου, ἀλλὰ σχετικῶς πρὸς τὴν πράξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥήμα τῆς προτάσεως, ἡγουν ὁ μὲν ἐνεστώς ἐκφράζει τὸ σύγχρονον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ πρότερον, ὁ δὲ μέλλων τὸ ὕστερον,¹ ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον· οἷον, περιπατῶν διαλέγομαι, ἀναστὰς εἶπεν, προρεύομαι εἰς τὸ σχολεῖον ἀκροασόμενος τῶν μαθημάτων, ὁρῶ τὴν γέφυραν πεποιτημένην.

Περὶ ἄρθρου.

§ 213. Τὸ ἄρθρον ὀρίζει καὶ διακρίνει ἢ ἐξαίρει τὸ μεθ' οὗ τίθεται ἀτομικῶς ἢ εἰδικῶς· διὸ τὸ ἄρθρον εἶναι δύο εἰδῶν, ὀριστικὸν (διακριτικόν) καὶ εἰδοποιούν.²

α). Ἀρθρον ὀριστικόν.

§ 214. Τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον τίθεται

- 1) Ἐπὶ γνωστῶν καὶ ὀρισμένων ἢ ἐξόχων προσώπων ἢ πραγμάτων· οἷον, ἦκεν ὁ ἄνθρωπος (= ὁ γνωστὸς ἢ προεγνωσμένος ἡμῖν ἄνθρωπος), ἡ ἀρετὴ, ὁ Πυθαγόρας (= ὁ περιώνυμος καὶ ἐξοχος).
- 2) Ἐπὶ προειρημένων, ὡς γνωστῶν ἢ δὴ ὄντων· οἷον, ἡ χώρα ἐνεκα ἀναπαύσεώς ἐστι· τὴν δὲ ἀνάπαυσιν ἀναγκαῖον ἡδεῖαν εἶναι.
- 3) Ἐπὶ τῶν ἐπεξηγήματικῶν προσδιορισμῶν, ἥτοι ὅταν οὖ-

¹ Διὸ οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ καλοῦσι τὴν μὲν κατ' ἐνεστώτα μετοχὴν συγχρονιστικὴν, τὴν δὲ κατ' ἀόριστον προτερόχρονον, τὴν δὲ κατὰ μέλλοντα ὑστερόχρονον· οἷον, περιπατῶν διαλέγεται, ἀναστὰς εἶπεν, ἔρχεται κατηγορήσων.

² Τὸ ἄρθρον προὔφεσσετο γινώσκειν δηλοῦν (Ἀπολ.). Ποιεῖ δὲ (τὸ ἄρθρον) ἀναπόλησιν προεγνωσμένου του (Γαζῆς). Τὸ ἄρθρον οὐ πρώτης γνώσεως, ἀλλὰ δευτέρας σημαντικόν (ἄλλοι).

σιαστικόν τι ἢ ἐπίθετον τίθεται κατόπιν κυρίου ἢ προσηγο-
ρικοῦ ὀνόματος ἢ προσωπικῆς ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας πρὸς ἐ-
πεξήγησιν· οἷον, Κυαξάρης ὁ τοῦ Ἀστυάρχου παῖς, Φίλιππος
ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος, ἐγὼ ὁ
Σωκράτης, σὺ ὁ Πλάτων, οὗτος ὁ ἀνὴρ, κλπ.

4) Ἐπὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκ-
φρασθῇ μέρος ὅλου ἀριθμοῦ προλεγομένου ἢ ἐννοουμένου· οἷον,
ἐναυμάχησαν ναυσὶν ἐβδομήκοντα, ὧν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες
ἦσαν· ζυνῆσαν τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν) ἀπὸ πόλεως ἐκάστης.

§ 215. Τὸ ἄρθρον πολλάκις ἀναπληροῖ τὴν κτητικὴν ἀντω-
νυμίαν· οἷον, τίμα τοὺς γονεῖς=τοὺς σοὺς ἢ τοῦ σεαυτοῦ γο-
νεῖς, εἶπεν ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα=πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα.

Σημ. α'. Τὸ ἄρθρον μεταβάλλει τὴν συνήθη σημασίαν λέξεων τινων εἰς
ἄλλην καὶ μάλιστα ἐν τῇ πληθυντικῇ ἀριθμῷ· οἷον, οἱ πολλοί=ὁ ὄχλος
ἢ οἱ δημοκρατικοί, οἱ ὀλίγοι=οἱ ὀλιγαρχικοί, ἄλλος=διάφορος, οἱ ἄλλοι
=οἱ λοιποί, πάντες=ὅλοι, οἱ πάντες=τὸ σύνολον, κλπ.

Σημ. β'. Τὰ πληθυντικά τοῦ πολλοῦ ἐνάρθρως λεγόμενα ἔχουσι παρα-
θετικὴν ἔννοιαν· οἷον, οἱ πολλοὶ τραυματίζονται ἐγένοντο (Λουκ.)=οἱ πλείο-
νες=οἱ περισσώτεροι, καὶ τὰ πολλὰ τοὺς ἀλαζόνας τούτους φιλοσόφους
σκόπτει=ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

β'. **Ἄρθρον εἰδοποιόν.*

§ 216. Τὸ εἰδοποιόν ἄρθρον τίθεται ἐπὶ διαιρέσεως γενῶν
ἢ εἰδῶν· οἷον, ὁ ἄνθρωπος ἐν τῶν ζώων ἐστίν· ὁ κύων ἐστὶ πι-
στότατος· ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναικὸς· ὁ τύραννος, ὁ ῥήτωρ,
ὁ ἰατρός, κλπ.

§ 217. Ἐκ τῆς εἰδοποιουῦ σημασίας τοῦ ἄρθρου πηγάζει καὶ
ἡ τοῦ καθόλου καὶ ἡ τοῦ ἐκάστου· οἷον, ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνη-
τός=πᾶς ἄνθρωπος, ὁ ὑπομείνας σωθήσεται=πᾶς, ὃς ἂν ὑπο-
μείνῃ, Κῦρος ἔδωκεν ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαρεικά τοῦ μηνός
τῷ στρατιώτῃ=καθ' ἑκαστον μῆνα εἰς ἑκαστον στρατιώτην.

Οὐσιαστικοποιὸς δύναιμις τοῦ ἄρθρου.

§ 218. Τὸ ἄρθρον τιθέμενον πρὸ ἐπιθέτου, ἐπιθετικῆς ἀντω-
νυμίας, μετοχῆς, ἐπιρρήματος καὶ προθετοπτῶτου τινὸς ἄνευ οὐ

οὐσιαστικοῦ, μεταβάλλει αὐτὰ εἰς οὐσιαστικά· οἷον, ὁ πλούσιος, τὸ ὀπλητικόν, τὸ πολιτικόν (=οἱ ὀπλῖται, οἱ πολῖται), ὁ ἄρχων, τὰ συμφέρον, τὸ δεδιδός (=τὸ δέος), οἱ λέγοντες (=οἱ εἰρησώτες), οἱ τεκόντες (οἱ γονεῖς), οἱ ἐνταῦθα, οἱ πάλαι, οἱ νῦν, αἱ ἐν τῇ πόλει, οἱ σὺν Κύρῳ, κλπ.

Σχμ. δ. Τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μεταχθῶν, ἐνάρθρως καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, λαμβάνονται πολλάκις ἀντὶ τῶν συστοίχων ἀφηρημένων οὐσιαστικῶν· οἷον, τὸ πιστόν, τὸ πρόθυμον, τὸ θεόν, τὸ βουλούμενον, τὸ ποθεῖν, ἀντὶ ἡ πίστις, ἡ προθυμία, ἡ θεότης, ἡ βούλησις, ὁ πόθος.

Σχμ. εἰ. Τὰ οὐδέτερα πληθυντικὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιθετικῶν ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, σημαίνουσι γενικὴν καὶ ἀόριστον ἔννοιαν· οἷον, τὰ ἀγαθὰ, τὰ ἀναγκαῖα = πᾶν ὃ, τι εἶνε ἀγαθόν, ἀναγκαῖον· καὶ ἅμα, τὰ σά, τὰ ἡμέτερα.

Σχμ. γ'. Γενικὴ καὶ ἀόριστος ἔννοια ἐκφράζεται ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ οὐδέτερον ἄρθρον τίθηται πρὸ γενικῆς οὐσιαστικοῦ ἢ πρὸ ἐμπροθέτου τινὸς περιγραφτικῶς· οἷον, τὸ τῶν χρημάτων ποθεῖτε ἀκοῦσαι (Δημ.), τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, τὰ τῶν θεῶν φέρειν δεῖ, παρασκευάζει τὰ τοῦ πολέμου, τὰ τοῦ χειμῶνος, σκέψαι δὲ πρῶτον τὰ περὶ Ἀλκιβιάδου, εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, τὰ καθ' ἡμᾶς. Ἐντεῦθεν προήλθον καὶ αἱ ἁπλῆαι περιφράσεις καὶ περιγραφαί· οἷον τὰ τῆς τύχης, ἀντὶ ἡ τύχη, τὰ τῆς ἐπιθυμίας, ἀντὶ ἡ ἐπιθυμία, τὰ τῆς ὀργῆς, ἀντὶ ἡ ὀργή, τὰ τῶν Θεταλῶν, τὰ τῶν βαρβάρων, ἀντὶ οἱ Θεταλοί, οἱ βάρβαροι, κλπ.

§ 219. Πολλὰ ἔναρθρα ἐπίθετα γίνονται οὐσιαστικά κατ' ἔλκεσιν οὐσιαστικῶν· οἷον, ἡ δεξιὰ, ἡ ἀριστερά (χεῖρ)· ἡ εὐθεία, ἡ ἀκέραιος, ἡ κάθετος, ἡ περίμετρος, ἡ διαγώνιος (γραμμὴ)· ἡ ὀρθή, ἡ λοξή (ὁδός)· ἡ πολεμία, ἡ φιλία, ἡ ἔρημος (χώρα)· ἡ οἰκουμένη (γῆ)· ἡ μουσική, ἡ ῥητορική, ἡ ἱατρική, ἡ γραμματικὴ (τέχνη)· ὁ ἄκρατος (οἶνος)· τὴν λευκὴν, τὴν μέλαιναν, τὴν σώφρονα, τὴν ἀναιροῦσαν (ψῆφον)· ὁ πεζός (στρατός)· ἡ προτεραία, ἡ ὑστεραία (ἡμέρα)· ὁ Κυζικηνός (στατάρ)· ὁ Ἰόνιος (κόλπος)· τὰ Ὀλύμπια, τὰ Διονύσια (ιερά)· ὁ κατὰ γῆν, ὁ κατ' ἡπειρον (πολεμος) ὡσαύτως καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ τινὰ ἐπιρρήματα· οἷον, ἡ ἐμὴ (γνώμη)· ἡ σήμερον (ἡμέρα), κλπ.¹

¹ Ὅπως ἔλεγον ὁ φιλόσοφος (=ὁ γνωστὸς καὶ περιώνυμος Ἀριστοτέλης), ὁ ῥήτωρ (=ὁ Δημοσθένης), ὁ ποιητής (=ὁ Ὅμηρος).

Ἐπιθετοποιὸς δύναμις τοῦ ἄρθρου.

§ 220. Τὸ ἄρθρον, τιθέμενον πρὸ τῶν ἐπιρρημάτων, προθε-
τοπτῶτων καὶ πλαγιόπτῶτων οὐσιαστικῶν μετὰ τοῦ ἰδίου
αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ, μεταβάλλει αὐτὰ εἰς ἐπίθετον· οἷον, οἱ
πάλαι ἄνθρωποι (=οἱ παλαιοί), αἱ πέλας κῶμοι (=αἱ γει-
τονικαί), ἡ λυδιστὶ ἁρμονία (=ἡ λυδία), αἱ μετὰ δόξης ἡδοναί
(=αἱ ἔνδοξοι), ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος (=ὁ ἀθηναϊκός), κλπ.¹

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ ἐπιθέτου σὺν οὐσιαστικῷ.

§ 221. Τὸ ἐπίθετον, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις ἐπιθετικῶς ἐκ-
λαμβανομένη (§ 220), τιθέμενον μετ' οὐσιαστικοῦ (ὅπερ δυνα-
τὸν νὰ εἶνε καὶ ἑναρθρον καὶ ἀναρθρον), καὶ προτασσόμενον
καὶ ἐπιτασσόμενον φέρεται ἐνάρθρως μὲν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ
διακριθῇ τὸ οὐσιαστικὸν ἀπὸ παντὸς ἄλλου ὁμοειδοῦς· οἷον, ὁ
χρηστὸς ἀνὴρ, ἡ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστὸς (=ὁ χρηστὸς καὶ οὐχὶ ὁ
φραῦλος), φέρει τὸν ὄζυν πέλεκυν ἢ τὸν πέλεκυν τὸν ὄζυν (=τὸν
ὄζυν καὶ οὐχὶ τὸν ἀμβλύν), τί διαφέρει ἄνθρωπος ἀκρατὴς θηρίου
τοῦ ἀκρατεστάτου; Ἀνάρθρως δέ, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ πα-
ράσταθῇ τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἐν διαφόρῳ καταστάσει ἢ περι-
στάσει· οἷον, φέρει ὄζυν τὸν πέλεκυν, ἢ τὸν πέλεκυν ὄζυν (=ὁ-
ζυν καὶ οὐχὶ ἀμβλύν), οἱ ἄνθρωποι μισοῦσι κακὸν τὸν ἄνδρα
(=ὅταν, ἐὰν ᾖ κακός), πονηρὸν λέγεις τὸ πρᾶγμα (=τὸ πρᾶ-
γμα, ὃ λέγεις, πονηρὸν ἐστὶ)

Θέσις τοῦ ἄρθρου.

§ 222. Τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν· οἷον, ὁ ἀνὴρ,

¹ Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον· ὅτι, ὅταν μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ
τοῦ οὐσιαστικοῦ παρεμπέσῃ ἐπίρρημα ἢ προθετόπτῶτον τι, μὴ ἐγκει-
μένης μετοχῆς, ἐννοεῖται ἡ ὑπαρκτικὴ μετοχὴ ἢ ἄλλη κατάλληλος εἰς
τὴν ἐννοίαν· οἷον, ἡ ἐνταῦθα εἰρήνη (=οὕσα), ὁ πρὸς ἡμᾶς πόλεμος
(=γινόμενος), οἱ ἐκ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἦλθον (=ἀναχωρήσαντες).
Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἐλλείπῃ τὸ οὐσιαστικὸν τοῦ ἄρθρου· οἷον, οἱ ἐν τῇ
πόλει (=ὄντες), Φαλῆνος ὤχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ (=ὄντες), ἦλθον εἰς
Ἀθήνας οἱ παρὰ Νικίου (=πεμφθέντες), κλπ.

ἡ γυνή, τὸ δένδρον· ὅταν δὲ τὰ οὐσιαστικὰ λέγωνται μετ' ἐπιθέτου ἢ ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβάνομένης (§ 288) τότε, ἐὰν μὲν τὸ ἐπίθετον προτάσσῃται τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ἄρθρον τίθεται μόνον πρὸ τοῦ ἐπιθέτου, ἐὰν δὲ ἐπιτάσσῃται, τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου καὶ πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ· ὅς, ὁ χρηστός ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός, ὁ ἐμὸς πατήρ ἢ ὁ πατήρ ὁ ἐμός, ἡ φθονοῦσα γυνή ἢ ἡ γυνή ἡ φθονοῦσα, ἡ ἄγαν ἀμέλεια ἢ ἡ ἀμέλεια ἡ ἄγαν, οἱ πάλαι ἄνθρωποι ἢ οἱ ἄνθρωποι οἱ πάλαι, αἱ μετὰ δόξης ἡδοναὶ ἢ αἱ ἡδοναὶ αἱ μετὰ δόξης, τὰ τῆς πόλεως τείχη ἢ τὰ τείχη τὰ τῆς πόλεως, ὁ (τῶν) Ἀθηνῶν ἰὼν δῆμος ἢ ὁ δῆμος ὁ (τῶν) Ἀθηναίων.¹

Σημ. Ὅταν πολλὰ ἑνάρθρα οὐσιαστικὰ ἀκολουθοῦσιν ἀλλεπαλλήλα. ἡ ἀρθρα τίθενται συνήθως πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν ἀλλεπαλλήλως οὕτως, ὥστε τὸ μὲν πρῶτον ἀποδίδοται εἰς τὸ τελευταῖον οὐσιαστικόν, τὸ δὲ δευτέρον εἰς τὸ παρατελευταῖον, τὸ δὲ τρίτον (ἐὰν ὑπάρχῃ) εἰς τὸ προπαρατελευταῖον· οἶον, τὰ τῆς πόλεως τείχη, ὁ τὰ τῆς πόλεως τείχη παρασκευάζων.

Παράλειψις τοῦ οὐσιαστικοῦ τοῦ ἁρθρου.

§ 223. Τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ τὸ ἄρθρον ἀποδίδοται, παραλείπεται

1) Ὅταν ἔξωθεν ἢ ἐκ τῶν ἄνωτέρω εὐκόλως ἐννοῇται· οἶον, οἱ ἀγαθοὶ (ἄνθρωποι) οὐ μακροῦ βίου, ἀλλὰ λαμπροῦ δέονται· ὁ ἐμὸς πατήρ καὶ ὁ τοῦ φίλου· ἡ δημοκρατία τῶν Ἀθηναίων καὶ ἡ τῆς Ῥώμης.

2) Ἐπὶ καταγωγῆς ἢ κτήσεως, ὅτε τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ γενικῆς κυρίου συνήθως ὀνόματος· οἶον, Πτολεμαῖος ὁ Ἀριστονίκου (πατήρ), Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου (υἱός), Ἑλένη ἡ Τυνδάρεω (θυ-

¹ Τὸ ἄρθρον ἐνταῦθα εἶνε τοῦ ἐπιθέτου καὶ οὐχὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, διὸ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπανάληψις, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἐπιτάσσῃται τῷ οὐσιαστικῷ ἐνάρθρως· διότι τὸ οὐσιαστικὸν δυνατὸν νὰ εἶνε, ὡς εἶδομεν, καὶ ἄναρθρον· ἀλλὰ τοῦναντίον τὸ ἄρθρον τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ, ὅταν τὸ ἐπίθετον προτάσσῃται ἐνάρθρως, ἀποβάλλεται· οἶον, ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός = ὁ χρηστός ἀνὴρ, καὶ οὐχί, ὁ χρηστός ὁ ἀνὴρ.

γάτηρ), Ἑλένη ἡ Μενελάου (γυνή)¹, μετέβησάν εἰς τὴν Φιλίππου (χώραν), ἀπῆλθον εἰς τὰς ἑαυτῶν (πατρίδας), ἐλαύνει ἐπὶ τοὺς Μένωνος (στρατιώτας), κλπ.²

3) Ἐπὶ ὀρισμένων τινῶν ἐπιθέτων, ἅπερ, διὰ τὴν συχνὴν παρὰ τοὺς ἄλλους τῶν οὐσιαστικῶν, ἔλαβον οὐσιαστικῶν σημασίαν· οἷον, ἡ δεξιὰ, ἡ ἀριστερά (χείρ), ἡ ὀρθή, ἡ λοξή (ὁδός), κλπ. (ἴδε § 282).

Ἀχρηστία τοῦ ἄρθρου.

§ 224. Ἀνάρθρως τίθενται·

1) Τὰ ἄγνωστα πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ γενικά καὶ ἀόριστοι ἔνοια· οἷον, ἦκεν ἄνθρωπος (= ἄνθρωπός τις ἄγνωστος) καὶ πρῶτον ἤδη ἐνώπιον ἡμῶν παρουσιαζόμενος), ἀρετή, κλπ. Πρὸς ἐπίτασιν δὲ τῆς ἀοριστίας προστίθεται εἰς τὸ ἄναρθρον οὐσιαστικὸν καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τὴν οἷον, γυνή τις ὅρην εἶχεν.

2) Τὸ κατηγορούμενον· οἷον ὁ θεός ἐστὶ δίκαιος, ὁ Πλάτων ἦν μαθητὴς τοῦ Σωκράτους. Ὅταν ὅμως τὸ κατηγορούμενον εἶνε γνωστὸν καὶ περιβόητον, τίθεται ἐνάρθρως· οἷον, οὗτός ἐστιν ὁ δίκαιος, οὗτός ἐστιν ὁ προδότης.

3) Τὰ κύρια ὀνόματα, ὡς οἴκοθεν γνωστά, καὶ πάντοτε, ὅταν ἐπιφέρηται ἐπίθετον ἑνάρθρον· οἷον, Πλάτων, Σωκράτης ὁ φιλόσοφος. Ὅταν ὅμως ταῦτα εἶνε ἔξοχα καὶ περιώνυμα ἢ προλέγωνται, τίθενται ἐνάρθρως· οἷον, ὁ Ὅμηρος, ὁ Δημοσθένης, πρὸς Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθη· ὁ γὰρ Ἀντιφῶν. Ἐτι ἐνάρθρως, ὡς οἴκοθεν γνωστά, τίθεται καὶ τό, (μέγας) βασιλεὺς (ὁ τῶν Περσῶν), ἐν Ἀκροπόλει, πρυτάνεις.

Σημ. Τὸ πᾶς, ὅταν μὲν τίθεται ἐνάρθρως εἰς ἑνάρθρον οὐσιαστικόν, ἀμβλύνεται ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦς οἷον, πᾶς ἄνθρωπος, πᾶσα πόλις· ὅταν δὲ

¹ Πολλάκις ἀπορεῖται τί τῶν οὐσιαστικῶν ἐλλείπει, ἀλλ' ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου αἰροῦσι τὴν ἀπορίαν ταύτην· ἡγοῦν, εἰς τό, Ἑλένη Μενελάου, δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ ἡ θυγάτηρ ἢ ἡ γυνή· ἀλλ' ἡ ἱστορία ὁδηγεῖ ὅμως ἐπὶ τὴν Ἑλένην ἥτο γυνὴ τοῦ Μενελάου.

² Οὕτω λέγεται, ὁ Ἀττικὸς, ὁ Πατρῶν (ἀρχιερεὺς).

τίθεται πάλιν ἀνάρθρως, εἰς ἑναρθρον ὁμως οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ ὅλον τοῦ οὐσιαστικοῦ παραβληθέντος πρὸς ἄλλα ὁμοειδῆ οὐσιαστικά· οἷον, πᾶς ὁ δῆμος, πᾶσα ἡ πόλις (= ὅλη ἡ πόλις ὡς πρὸς ἄλλας)· ὅταν δὲ τίθεται ἐνάρθρως εἰς ἑναρθρον οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ σύνολον τῶν μερῶν τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, ἡ πᾶσα πόλις = τὸ σύνολον τῆς αὐτῆς πόλεως· τὰ πάντα ἔτη ἕξ = τὸ ὅλον ἕξ ἔτη.

Συμφωνία τοῦ ἄρθρου πρὸς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 225. Τὸ ἄρθρον συμφωνεῖ πρὸς τὸ οὐσιαστικόν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν (§ 33)· οἷον, ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὸ δένδρον. Ἀλλὰ τὸ οὐδέτερον ἐνικὸν τίθεται καὶ μετὰ παντὸς μέρους λόγου καὶ παντὸς γένους καὶ ἀριθμοῦ, ὅταν ταῦτα λαμβάνονται ὀρικῶς· οἷον, τὸ ἀνὴρ καὶ τὸ γυνή εἰσιν ὀνόματα οὐσιαστικά· τὸ ἐγὼ καὶ σύ εἰσιν ἀντωνυμῖαι προσωπικαί· τὸ χθές οὐκ ἔστι σήμερον· τὸ περὶ ἐστὶ πρόθεσις δισύλλαβος, τὸ εὖ λέγειν καλὸν ἐστίν· ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν ὑμᾶς πείσωμεν· ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· τὸ δὲ ὑμᾶς, ὅταν εἴπω, τὴν πόλιν λέγω.

Σημ. Οἱ γραμματικοὶ ὁμως συνειθίζουσι νὰ προτάσσωσι τῶν μερῶν τοῦ λόγου τὸ ἄρθρον κατὰ τὸ νοούμενον γένος τῆς ὀνομασίας αὐτῶν· οἷον ὁ ἐπεὶ (σύνδεσμος), ἡ ἐγὼ (ἀντωνυμία), ἡ περὶ (πρόθεσις), τὸ λέγω (ῥῆμα).

Ἀντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ ἄρθρου

§ 226. Τὸ ἄρθρον ἀρχῆθεν ἦτο δεικτικὴ ἀντωνυμία καὶ τοιοῦτον εὐρίσκεται πάντοτε σχεδὸν παρ' Ὀμήρῳ· παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς διέμεινεν ἡ τοιαύτη χρῆσις τοῦ ἄρθρου ἐπὶ ὀλίγων καὶ ὀρισμένων περιστάσεων τῶν ἑξῆς·

α'. Ἐπὶ τῶν ἀντιθέσεων τῶν γινομένων διὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τῶν ἀντιθετικῶν συνδέσμων (μὲν—δέ)· οἷον, (τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ), τὸ μὲν θνητὸν ἐστίν, ἡ δὲ ἀθάνατος. Καὶ μετὰ μόνου τοῦ δέ· οἷον, Κῦρος δὲ μετεπέμπετο Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελεν.

β'. Ἐπὶ τῶν φράσεων τὴν καὶ τόν, τὸ καὶ τό, τὰ καὶ τὰ· οἷον, καί μοι κάλει τόν καὶ τόν· εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἄνθρωπος οὗτος, οὐκ ἂν ἀπέθνησκεν.

γ'. Ἐπὶ τοῦ πρὸ τοῦ (προτοῦ)· οἶον, μικρά, ἃ πρὸ τοῦ με-
γέλα ἦν, φαίνεται· ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ.

δ'. Ἐπὶ τοῦ ἐπιμερισμοῦ· οἶον, τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν
ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι.

§ 227. Ἐπιμερισμὸς δὲ λέγεται ἡ λογικὴ διαίρεσις ὅλου τι-
νός εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ μέρη· γίνεται δὲ διὰ τοῦ ἄρθρου μετὰ
τοῦ μὲν ἡγουμένου, καὶ τοῦ δὲ ἐπιφερομένου ἅπαξ ἢ πολλάκις,
καὶ φέρεται διχῶς·

α'. Ὄταν τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς τὸ ὅλον, τὰ μέρη ἐπιφέρονται
ὁμοιοπτῶτως τῷ ὅλῳ· οἶον, ἀετοὶ διέπτησαν δύο, ὁ μὲν ἀπ' ἀ-
νατολῶν (διέπτη), ὁ δὲ ἀπὸ δυσμῶν (διέπτη). Καὶ πλαγίως·
οἶον, ἡσθόμην ἀετῶν διαπτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν,
τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν· εἶδον ἀετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν ἀπ'
ἀνατολῶν τὸν δὲ ἀπὸ δυσμῶν. Καὶ ἀπολύτως· οἶον, ἀετῶν δια-
πτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν, εἶ-
πεν ὁ Κάλχας.

β'. Ὄταν τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς τὰ μέρη, τὸ μὲν ὅλον φέρεται
κατὰ γενικὴν πληθυντικὴν, δικιρετικὴν καλουμένην, τὰ δὲ μέ-
ρη τίθενται, καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου·
οἶον, τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑφ' ἡμῖν, οἱ δὲ ὑπὸ τοῖς Λακεδαι-
μονίαις εἰσίν· τῶν λιποτακτησάντων στρατιωτῶν, οἱ μὲν διέ-
φυγον, τοὺς δὲ συνέλαβον, τοῖς δὲ θανάσιμα βέλη ἀπήντησε,
τῶν δὲ θάνατον κατέγνωσαν. Ἀλλὰ πολλάκις τὸ ὅλον ἀντὶ νᾶ
τεθῇ κατὰ γενικὴν τίθεται ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὰ μέρη κατὰ
σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος (§ 255)· οἶον, οἱ πολέμιοι, οἱ μὲν
ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο· ἀετοὺς δια-
πτάντας δύο, τὸν μὲν βέλει ἀπέκτειναν, τὸν δὲ λίθῳ· ἀετοὺς
διαπτᾶσι δύο, τῷ μὲν βέλος ἀπήντησε, τῷ δὲ λίθος.

Σημ. Τὸ ὅλον, ὅταν φέρηται ἐν πλαγίᾳ πτώσει, τίθεται πάντοτε
μετὰ μετοχῆς· οἶον, ἡσθόμην ἀετῶν διαπτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατο-
λῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν· ἀετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν βέλει ἀπέ-
κτειναν, τὸν δὲ λίθῳ, κλπ.

Περὶ ἀντωνυμιῶν.

§ 228. Αἱ ἀντωνυμίαι λαμβάνονται ἀντὶ ὀνομάτων, καὶ αἱ μὲν προσωπικαί, αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς συντάσσονται ὡς τὰ οὐσιαστικά, αἱ δὲ λοιπαὶ ὡς τὰ ἐπίθετα.

Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 229. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσι τὰ τρία πρόσωπα τῆς ὁμιλίας, καὶ αἱ μὲν ὀνομαστικαὶ αὐτῶν τίθενται μετὰ τὸν ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς ἢ ἀντιθέσεως, ἄλλως παραλείπονται (§ 6)· οἷον, ἐγὼ γράφω (=ἐγὼ καὶ οὐκ ἄλλος), σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν τοὺς ἄλλους ἐπιχειρῶ. Αἱ δὲ πλάγιοι ὀρθοτονούμεναι μὲν διχστέλλουσι καὶ αὐταὶ πρόσωπα· οἷον, ἐμοῦ ἄκουσον (ἐμοῦ καὶ οὐκ ἄλλου)· ἐγκλινόμεναι δὲ ἄνευ ἀντιδιαστολῆς λέγονται· οἷον, ἄκουσόν μου (=οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄλλου).

§ 230. Τῆς τριτοπροσώπου ἡ μὲν ἐνικὴ ὀνομαστικὴ ἐλλείπει καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἡ αὐτός, ἡ δὲ γενικὴ (οὗ) καὶ ἡ αἰτιατικὴ (ἐ) σπανιώτατα εὐρίσκονται παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀπτικαῖς ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται αἱ πλάγιοι τῆς αὐτοῦ ἢ τῆς τριτοπροσώπου αὐτοπαθεῖς (ἐαυτοῦ), ἡ δὲ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ (σφ) εὐρίσκεται, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων· οἷον, ἐπειδὴ ἐκεῖνοί τε ἀπέκρουον καὶ σφεῖς ἡσυχάζον, τοὺς στρατηγούς ἐν αἰτίᾳ εἶχον (Θουκ.). Ἡ δὲ ἐνικὴ δοτικὴ (οἱ) καὶ αἱ πλάγιοι τοῦ πληθυντικοῦ (σφῶν, σφίσι, σφᾶς) εὐρίσκονται, ἀλλὰ πάντοτε ἐπ' αὐτοπαθείας καὶ ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων (§ 304). Τὰ δὲ δοτικὰ (σφῶι καὶ σφῶιν) εἶνε ὅλως ἄχρηστα παρὰ τοῖς πεζοῖς ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται ἡ ἄμφορ ἢ ἡ ἀμφοτέροσ ἢ καὶ ἡ ἐκάτερος.

Σημ. Ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἐπεξηγήσεως, προστίθεται μετὰ τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας καὶ τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου ἐνάρθρως· οἷον, ἐγὼ ὁ Σοκράτης, σὺ ὁ Πλάτων. Πολλάκις δὲ παραλείπεται ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία καὶ τίθεται μόνον τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου, καὶ τότε τὰ ὀνόματα, τὰ δὲ πᾶσι φύσει εἶνε τρίτου προσώπου, συντάσσονται δυνάμει τῆς ἐννοουμένης προσωπικῆς ἀντωνυμίας μετὰ α'. ἢ ε'. προσώπου ῥήματος· οἷον, ὁ Θεμι-

κλής ἤκω=ἐγὼ ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Φαληρεὺς οὗτος Ἀπολλόδωρος οὐ
 ἀμενεῖς;=σὺ ὁ Ἀπολλόδωρος.

Ἡ ὀριστική ἢ ἐπαναληπτική ἀντωνυμία αὐτός.

§ 231. Ἡ αὐτός, μετὰ ἢ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγομένη, δια-
 τελλεῖ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· οἷον, αὐτὸς
 ὁ πατήρ (=αὐτὸς καὶ οὐκ ἄλλος), αὐτὸν τὸν βασιλέα συλλαμ-
 βάνουσιν (=αὐτὸν τὸν ἴδιον), αὐτὸς ἔφα (=αὐτὸς ὁ Πυθαγόρας
 καὶ οὐδεὶς ἄλλος).

§ 232. Τὴν αὐτὴν διασταλτικὴν ἔννοιαν ἔχει καὶ ὅταν τί-
 θηται μετὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν καὶ τῶν κυρίων ὀνο-
 μάτων· οἷον, ἐστρατήγει Νικίας τρίτος αὐτός (=ὁ Νικίας με-
 τὰ δύο ἄλλων, ὧν ἐπισημότερος ἦν αὐτός).

§ 233. Ἐκ τῆς διασταλτικῆς ἐννοίας προκύπτει καὶ ἡ τοῦ
 μόνου· οἷον, ἄνευ σίτου τὸ ὄψον αὐτὸ ἐσθίουσιν, αὐτοὶ ἐσμεν.

§ 234. Ἐνάρθρως δὲ τιθεμένη σημαίνει ταυτότητα· οἷον, τὴν
 τακτικὴν ἀνθρωποὶ κατάρκουν οἱ αὐτοί.

§ 235. Πολλάκις ἐν πλαγαίαις πτώσεσι τίθεται καὶ ἀντὶ τοῦ
 ποσειρημένου ὀνόματος πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς
 λέξεως· οἷον, σύνειμι τοῖς φίλοις καὶ ἡδομαι αὐτοῖς, τοῦτο αὐ-
 τὸν (τὸν Φίλιππον) ταράττει.

Ἀντωνυμίαι αὐτοπαθεῖς.

§ 236. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπ' αὐτοπαθείας·
 αὐτοπάθεια δὲ λέγεται, ὅταν αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῇ καὶ
 πάσχη· οἷον, ἐγὼ λούω ἑμαυτόν, σὺ λούεις σεαυτόν, ἐκείνος
 λούει ἑαυτόν. Αἱ αὐτοπαθεῖς λοιπὸν ἀντωνυμίαι τίθενται, ὅταν
 ἀναφέρονται εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως (ἐπὶ ταύ-
 τῃ προσωπίᾳ, ἢ γουν ὅταν τὸ ἀντικείμενον ταύτοπροσωπῇ τῷ
 ὑποκειμένῳ)· ἀλλ' ἐπὶ ἐξηρημένων προτάσεων καὶ μάλιστα
 παρεμφατικῶν τίθενται καὶ ὅταν ἀναφέρονται οὐχὶ εἰς τὸ ὑπο-
 κείμενον τῆς ἐξηρημένης προτάσεως, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς κυρίως
 οἷον, οἱ πολῖται οἴονται χρῆναι τοὺς ἄρχοντας ἑαυτοῖς (τοῖς πο-

λίταις) πλείστα ἀγαθὰ πορίζειν· οὐχ ὅρξ· ὅτι καὶ Μήδους ἀπνιπντα· δεδίδχεν ἑαυτοῦ μείον ἔχειν· εἰσιέναι ἐκέλευεν, εἰ μέλλοι, σὺν ἑαυτῷ πλεῖν.

§ 237. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγαι τῶν προσωπικῶν καὶ μάλιστα αἱ τῆς τριτοπροσώπου (οὔ, ἐ), αἶ, σφῶν, σφίσι, σφᾶς· οἷον, λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύην ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας· οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι πέμπουσιν εἰς Κέρκυραν πρέσβεις δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τοὺς φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι· ἐγὼ κελεύω ἐμὲ μιμῆσθαι. Ἔτι δὲ καὶ αἱ πλάγαι τῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ διηγηματικοῦ λόγου, ἥτοι ὅταν ὁ λόγος ἀναφέρηται οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· οἷον, Μειδίᾳς ἄνδρα ἀτυχοῦντα οὐδὲν αὐτὸν (τὸν Μειδίαν) ἡδίκηκότα συκοφαντεῖν ᾤετο δεῖν.

§ 238. Πολλάκις τὸ ὑποκείμενον δὲν ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτό, ἀλλ' εἰς τι τῶν αὐτοῦ· διὸ ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τότε τίθεται κατὰ γενικὴν (κτητικὴν) πτώσιν (§ 106)· οἷον, λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, σώζω τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν, σώζεις τὰ σαυτοῦ. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγαι τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας συνήθως ἐπὶ ἐξηρημένων προτάσεων (ἀπαρεμφατικῶν ἢ μετοχικῶν)· οἷον, δὸς τὴν σὴν καὶ λάβε τὴν ἐμήν· λέγουσιν (οἱ Κορίνθιοι), ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ζυμμάχους ὑμᾶς δέχσθαι· ἑώρων τοὺς σφετέρους πονοῦντας.

Κτητικαὶ Ἀντωνυμιαί.

§ 239. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμιαί δηλοῦσι τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἀνήκει τι· διὸ τίθενται, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τι εἴνε κτῆμα προσώπου τινός, καὶ ἰσαδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν ἀφ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· συντάσσονται δὲ ὡς ἐπίθετα· οἷον, ὁ ἐμὸς πατήρ—ὁ πατήρ μου, ἡ τῇ γνῶμῃ—ἡ γνῶμη σου, τὰ ἡμέτερα βιβλία—τὰ βιβλία ἡμῶν κλπ.

Σημ. Ἀντὶ δὲ τῆς κτητικῆς τίθενται καὶ αἱ γενικαὶ τῶν ἐγκλιτικῶν προσωπικῶν ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς· οἷον, διδάσκω τὸν παῖδά μου ἢ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα, τίμα τοὺς γονεῖς σου ἢ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς.

§ 240. Ἐπειδὴ δὲ ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (§ 239), διὰ τοῦτο οἱ ἐπιθετικοὶ καὶ μεταχρηστικοὶ προδιορισμοὶ αὐτῶν, ὅταν ἀναφέρονται εἰς τὸ πρόσωπον, εἴ οὐ αὐταὶ παράγονται καὶ οὐχὶ εἰς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ ἐπιθετικῶς ἀποδίδονται, τίθενται κατὰ γενικὴν ὁμοιόριθμον τῇ γενικῇ τῶν ἀφ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· οἷον, διαρπάζοντες τὰ ἐμὰ τοῦ κακοδαίμονος, εἶδον τὴν σὴν ἀνδρίαν ἀναβαίνοντα, καὶ βλέψαντος, ἡ ὑμετέρα τῶν σοφιστῶν τέχνη ἐπέδωκεν.

Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία.

§ 241. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία τίθεται ἐπὶ ἀλληλοπαθείας· ἀλληλοπάθεια δὲ λέγεται, ὅταν δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργῶσιν ἀμοιβαίως τὸ ἐν ἐπὶ τὸ ἕτερον· διὸ μόνον ἀπὸ τοῦ δυνικῆς ἢ πληθυντικῆς ἀριθμοῦ καὶ ἐν πλαγίαις πτώσεσιν εἶναι εὐχρηστος· οἷον, φιλοῦμεν ἀλλήλους, καταγελῶσιν ἀλλήλους, καὶ πονηροὶ ἀλλήλοις ὅμοιοι, κλπ.

§ 242. Ἀντὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς λαμβάνονται ἐνίοτε τὰ πληθυντικὰ τῆς αὐτοπαθοῦς, οἷον, παυσόμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς τοὺς φιλονεικίας, κοινῇ τοὺς βαρβάρους πολεμήσωμεν· καὶ παίζομεν ἑαυτοὺς καὶ παίζομεθα..

Σημ. Αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμίαι παθ. σύνταξιν δὲν ἐπιδέχονται, ἤτοι δὲν συντάσσονται μετὰ παθ. ῥήματος.

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 243. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε τρεῖς, οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε· τίθενται δὲ πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ πλησίον καὶ παρόντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος τὰ μακρὰν καὶ ἀπόντα, ἡ δὲ ὅδε τὰ αἰσθητῶς ἢ νοερῶς ὁρατὰ καὶ οἰονεὶ δακτυλοδεικτούμενα· οἷον, ἐκεῖνο λεωκόριον, τοῦτο θησεῖον, ὅδε ἡ πόλις.

§ 244. Ἐπὶ δὲ τῶν διηγήσεων ἡ μὲν οὗτος καὶ ἐκεῖνος ἀποδίδονται εἰς τὰ προειρημένα, ἡ δὲ ὅδε εἰς τὰ ῥηθησόμενα· ὅταν γὰρ μὲν ταῦτα λέγεις, παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι...

§ 245. Ἐάν δὲ τὰ προειρημένα εἶνε δύο, ἡ μὲν ἐκεῖνος ἀναφέρεται εἰς τὸ πρῶτον, ὡς ἀπώτερον, ἡ δὲ οὗτος εἰς τὸ δεύτερον, ὡς πλησιέστερον· οἷον, ἔθιζε σαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπόν, ἀλλὰ σύννουν· δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ αὐθάδης, διὰ τοῦτο δὲ φρόνιμος εἶναι δόξεις.

§ 246. Ὅταν δὲ εἰς τὰ ἡδὴ εἰρημένα εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλα, τότε ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ προλεχθέντα, ὡς πλησιέστερα ὄντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος, τὰ ῥηθησόμενα, ὡς μᾶλλον ἀπέχοντα· οἷον, πλὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὧ θεοῦτατε, μὴ ἐλπίσης, ἐκεῖνα δὲ ἡδέως ἂν μάθομι παρὰ σοῦ, ὅπως φέρεις.

§ 247. Ἡ οὗτος καὶ ἐκεῖνος τίθεται προσέτι

α'. Ἐπὶ τῶν προαναφωνήσεων, ἥτοι ὅταν θέλωμεν νὰ προεξαγγέλλωμεν τὰ ῥηθησόμενα· οἷον, τοῦτο ἐντέλλομαι ὑμῖν, τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· Πρόξενος ἔνδηλον καὶ τοῦτο εἶχεν, ὅτι οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετ' ἀδικίας· ἐκεῖνο δὲ φανερόν, ὅτι, κλπ.

β'. Ἐπὶ τῶν ἀνακεφαλαιώσεων προειρημένων· οἷον, καὶ τὴν ὁμότητα καὶ τὴν ἄνοιαν καὶ τὴν ὕβριν καὶ τὴν ὀργήν, καὶ ταῦτα ἄφες.

γ'. Ἐπὶ τῶν ἀνταποδόσεων· ἀνταποδίδονται δὲ εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ἢ εἰς τὰς ἀναφορικὰς μετοχάς· οἷον, ὅ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἶεται, ὁ γὰρ ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ· ἀθέμιστός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολέμου ἔραται.

δ'. Ἐπὶ ταυτότητος μετὰ τῆς αὐτός· οἷον, αὐτὸς οὗτος· αὐτὰ ταῦτα.

§ 248. Ἡ ἐκεῖνος τίθεται καὶ ἐπὶ ἐπαίνου, ἢ τοῦναντίον ἐπὶ φλόγου· οἷον, Ἀριστείδης ἐκεῖνος, ὁ προδότης ἐκεῖνος.

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμιαί.

§ 249. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμιαί εἶνε δύο, ὃς καὶ ὅστις, καὶ χρησιμεύουσιν εἰς ἀναφορὰν εἰρημένων ἢ ῥηθησομένων προσώπων ἢ πραγμάτων· καὶ ἡ μὲν ὃς ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένα, ἡ δὲ ὅστις εἰς ἀόριστα καὶ γενικά· οἷον, ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πρῶτα

ορθῶς μακχίριος, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει. Ἡγουμένου δὲ ῥήματος γνωστικοῦ, δηλωτικοῦ, ἀφηγηματικοῦ καὶ τῶν τοιούτων, λαμβάνονται ἀντὶ τῆς ἐρωτηματικῆς τίς, τί· οἶον, οὐκ οἶδα πρὸς ὃ, τι ἀποβλέψω· δηλώσει ὅστις ἐστί· πέμπει πρὸς Κύρον εἰπὼν ὅς ἦν.

§ 250. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ὀνόματα, τὰς προσωπικὰς ἢ δεικτικὰς ἀντωνυμίας, ἀπχρέματον καὶ ὁλόκληρον πρότασιν, καὶ συμφωνοῦσι πρὸς αὐτὰ ἀναγκαίως μὲν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ πτώσιν· διότι ἡ πτώσις ἀκολουθεῖ τὴν σύνταξιν τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως· οἶον, θαυμάζω Σωκράτην, ὃς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς· Ἀσπασία, ἣ διδασκάλῳ ἐχρήσατο Περικλῆς· ὁ θεός, ὃς ἐφορᾷ τὰ πάντα· ἐγώ, ὃς λέγω· σύ, ὃς ἀκούεις· οὗτος, ὃς γράφει· τὸ φιλοσοφεῖν, ὃ θεῖόν ἐστι· τὸ γινῶθι σαυτόν, ὃ μέγιστόν ἐστιν.

§ 251. Ὅταν τὰ ἀναφερόμενα οὐσιαστικὰ εἶνε πολλά, ἐὰν μὲν εἶνε ἔμφυχα καὶ διάφορα κατὰ γένος, ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται πληθυντικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος· οἶον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή καὶ τὸ τέκνον, οὓς ὁρῶ· ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον, ἃς ἐλέω. Ἐὰν δὲ εἶνε ἄψυχα, ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς εἴτε ὁμοιογενῇ εἶνε ταῦτα, εἴτε ἑτερογενῇ· οἶον, ὁρῶν αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀρθαλμῶν ὑπογραφῇ, καὶ χρώματος ἐντρίψει, καὶ κόμῃς προσθέταις, ἃ νόμιμα ἦν Μῆδοις· τὴν ἄγνοιαν καὶ τὸν πλάνον, ἃ παρὰ τῆς Ἀπάτης ἐπεπώκει· σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας.

§ 252. Πολλάκις τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρονται παραλείπεται· οἶον, ν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος—ἐκεῖνος· μέμνησο ὧν ἔπραξας—ἐκεῖνων. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι συντάσσονται οὐ μόνον μετὰ γ'. προσώπου ῥήματος, ἀλλὰ καὶ μετὰ α. καὶ β'. ὅταν ἀναφέρονται εἰς προσωπικὴν ἀντωνυμίαν α. ἢ β'. προσώπου· οἶον, ὃς λέγω (=ἐγώ, 2^α λέγω), ὃς λέγεις (=σύ, ὃς λέγεις), ὃς λέγει (=ἐκεῖνος, ὃς λέγει) (§ 250).

Συσχετικά ἄντωνυμιαί.

§ 253. Αἱ συσχετικαὶ ἄντωνυμιαί σημαίνουσι τὴν μεταξύ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων σχέσιν, καὶ αἱ μὲν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμεναι εἶνε ἀναφορικαὶ (οἷος, ὁποῖος, ὅσος, ὅπως, ἡλίκος), αἱ δὲ ἀπὸ συμφώνου, δεικτικαὶ (τοῖος, τοιόσδε, τοσοῦτος, τόσος, τοσόςδε, τοσοῦτος, τηλικούτος, τηλίκος, τηλικόςδε). Ἐγούνται δὲ ἀλλήλων ἢ ἔπονται οἷον, τοιοῦτός ἐστιν ὁ Περικλῆς, οἷος ὁ Θεμιστοκλῆς καί, οἷός ἐστιν ὁ Θεμιστοκλῆς, τοιοῦτος καὶ ὁ Περικλῆς.

§ 254. Ἀναφέρονται δὲ ἡ μὲν οἷος καὶ ὁποῖος εἰς τὴν τοῖος, τοιόσδε καὶ τοιοῦτος, καὶ τίθενται ἐπὶ ποιότητος· ἡ δὲ ὅσος καὶ ὅπως εἰς τὴν τόσος, τοσόςδε καὶ τοσοῦτος, καὶ τίθενται ἐπὶ ποσότητος· ἡ δὲ ἡλίκος εἰς τὴν τηλίκος, τηλικόςδε καὶ τηλικούτος, καὶ τίθεται ἐπὶ μεγέθους.

§ 255. Ἐπὶ ἀποσιωπήσεως ἢ θαυμασμοῦ παραλείπονται τὰ δεικτικά καὶ τίθενται μόνα τὰ ἀναφορικά· οἷον, πεπεύραμαι συμφορῶν, οἷων οὐδεὶς, ὃ οἷα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει! ἡλίκος καὶ οἷος γέγονε! ὅσην ἔχει τὴν δύναμιν! Καὶ τοῦναντίον παραλείπονται τὰ ἀναφορικά καὶ τίθενται μόνα τὰ δεικτικά· οἷον, αἶ τοιαῦτα λέγεις, τοσαῦτα γέγονε, τοῖος μέγας βούπος ὁρώρει!

§ 256. Ἡ οἷος συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου, καὶ ἐγαπημένης μὲν τῆς δεικτικῆς τοιοῦτος, ἰσοδυναμεῖ τῷ ὥστε· οἷον, οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμελοῦνται, ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται οἷοι πονηροῦ τινος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐπιτελεῖσθαι. Παραλειπομένης δὲ τῆς τοιοῦτος σημαίνει ἄνευ μὲν τοῦ τὲ τὸ ἐπιτήδειος, μετὰ δὲ τοῦ τὲ τὸ δυνατός ἢ ἱκανός· οἷον, καὶ τοὺς μὲν πρόσθεν ὀδόντας πᾶσι ζῷοις, οἷους τέμνειν εἰς οὐτε φέρειν ὄπλα, οὐτε ἔγχος οἷός τ' ἦν· οὐχ οἷον τε μένειν.

§ 257. Μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ ἡ ὅσος καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ὥστε· οἷον, ὅσον ἀποζῆν, ὅσον κἀμὲ εἰδέναι. Ἀλλ' ἐν τοῖς τοιούτοις δυνατὸν γὰρ ἐννοηθῇ τὸ ἐστί—ὅσον ἐστί κἀμὲ εἰδέναι.

Ἡ ἀόριστος τις καὶ τί.

§ 258. Αἱ ἀόριστοι τις καὶ τί σημαίνουσι ἀόριστον πρόσωπον ἢ πράγμα· διὸ καὶ τίθενται μετ' ἐνάθρων οὐσιαστικῶν πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀοριστείας αὐτῶν καὶ συντάσσονται ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· οἶον, ἀνὴρ τις, γυνή τις, δένδρον τι, τῶν ἱερέων τις. Οὕτω συντάσσεται καὶ ἡ ὁστις· οἶον, ὅστις μαθητὴς καὶ, ὅστις τῶν μαθητῶν.

§ 259. Τιθεμένη μὲν ὡς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου σημαίνει τὸ τῆς καθωμιλημένης ἑταρ, *μία*, ἔν· οἶον, ἀνθρωπὸς τις, γυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχεν, ὁ σοφιστὴς πέφανται ἔμπαρὸς τις περὶ τὰ τῆς ψυχῆς μαθήματα.

§ 260. Τιθεμένη δὲ ὡς ὑποκείμενον λεκτικοῦ μάλιστα ῥηματος παρὰ γγελματικῶς μὲν ἢ προτρεπτικῶς σημαίνει τὸ ἔκαστος ἢ τὸ εἷς· οἶον, λεγέτω τις, ἥ γινώσκει (Ξενφ.)· ζύλα τις σχισάτω· ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ. Ἀλλως δὲ σημαίνει τὸ *κατεῖς*· οἶον, ὅπου τις ἀλγεῖ, ἐκεῖσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει.

§ 261. Τιθεμένη δὲ ὡς κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον, δοξαστικῶν μάλιστα ἢ λεκτικῶν ῥημάτων, σημαίνει μέγα τι καὶ σημαντικόν· οἶον, καὶν δόξης τισὶν εἶναι τις—καὶ ἂν φανῇς ὅτι καὶ τι τι εἶσαι· ἡὔχεις τις εἶναι· ἔδοξε λέγειν τι (ὁ Κύρος)—σημαντικόν τι. Καὶ τούναντίον σημαίνει καταφρονητικῶς τὸ ἀσήμαντον ἢ τὸ τίποτε· οἶον, οἶεταί τις εἶναι—νομίζει, ὅτι καὶ τι τι εἶνε. Ἀλλὰ τοῦτο φέρεται συνηθέστατα διὰ τοῦ οὐδεὶς ἢ μηδεὶς· οἶον, φρονοῦσι δήμου μεῖζον, ὄντες οὐδένας (Εὐριπ.)—ἐν ᾧ δὲν εἶνε τίποτε· οὐδὲν λέγειν οἰμαί σε—νομίζω, ὅτι τίποτε δὲν λέγεις.

§ 262. Τιθεμένη δὲ μετὰ τῶν ποσότητος ἢ ποιότητος σημαντικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν σημαίνει τὸ περίπου ἢ τὸ σχεδόν· οἶον, πόσον τι πλῆθος συμμάχων πάρεσθ' ἔχων; (Εὐριπ.), πόλου τινὸς γένους Σπιθριδάτης; τοιαῦτα ἅττα διελέχθησαν, παρεγένοντό τινες δύο νῆες. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ πολὺς, ὀλίγος, πᾶς, καὶ τῶν ἐπιρρημάτων, πάνυ, πο-

λύ, μηδέν, σχεδόν· οἶον, ἐξῆλθον πολλοί τινες, πέννητα φεύγει πᾶς τις φίλος, ἔφυγον μηδέν τι πᾶν διωκόμενοι, κλπ.

Σημ. Μετὰ τοῦ εἰ τιθεμένη (=εἴ τις), λαμβάνεται πολλάκις καὶ ἀντὶ τῆς ὁποίας οἶον. Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς νέους καὶ εἴ τις ἄλλος παρ' αὐτοῦ ἐφοίτα· εἴ τινα λάβοιεν ἀπέκτεινον. Καὶ μετὰ τοῦ ἀριστολογικοῦ ἀν' οἶον, ἀπόκριναι, εἴ τι ἂν σε ἐρωτῶ (Λυσ.)=ὅ, τι ἂν σε ἐρωτῶ.

Ἑρωτηματικά ἀντωνυμίας.

§ 263. Ἑρωτηματικὰ ἀντωνυμίας εἶνε ἡ τις, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, ποδαπός, πόστος καὶ ποσταῖος, καὶ τίθενται ἐπὶ ἐρωτήσεως.

α. Ἡ τις τίθεται ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπίθετα· οἶον, τίς ἀνὴρ; τίς γυνή; τί ῥῆμα; Ἀλλὰ πολλάκις καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· οἶον, τίς ἀνδρῶν; Ἐὰν δὲ ἡ ἐρώτησις γίνηται μετ' ἀπορίας, ἐπιφέρεται καὶ τὸ ποτέ ἢ τὸ δήποτε ἢ τὸ ἄρα· οἶον, τίς ἦν ποτέ ἡ διάνοια τῶν τότε Ἀθηναίων; (Δημ.) τί δήποτε, ὦ Μέλιτε...; τίς ἄρ' ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών;

Σημ. Τὸ ἐνικὸν οὐδέτερον (τί) σημαίνει ἐνίοτε αἰτίαν· οἶον, τί ταῦτα ποιεῖς;=διὰ τί κάμνεις ταῦτα; Τιθέμενον δὲ εἰς τόπον κατηγορουμένου, δύναται νὰ συνταγῇ καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ὑποκειμένου· οἶον, τί οὖν, τί ταῦτά ἐστιν; τί ἦν τὰ λεγόμενα καὶ πραχθέντα;

β. Ἡ πότερος σημαίνει τίς (ποῖος) ἐκ τῶν δύο, καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, ποτέρα χεὶρ πάσχει; καὶ, ποτέρα τῶν χειρῶν πάσχει; Τὸ δὲ οὐδέτερον πότερον ἢ ποτέρα μετὰ τοῦ ἢ ἐπιφερομένου λαμβάνεται καὶ ἐπιρρηματικῶς· οἶον, πότερόν σε τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρόν, ἢ ἐμὸν εἶναι φῆ; Πολύτακις δὲ τίθεται καὶ δίς· οἶον, πότερος ὁ Νηρεὺς, καὶ πότερος ὁ Θερσίτης;

γ. Ἡ ποῖος τίθεται ἐπὶ ποιότητος καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, ποῖον μῦθον εἶπες; ποῖος τῶν θανόντων κακός; Ἐπὶ δὲ εἰκασίας ἢ τοῦ περίπου ἐπιφέρεται καὶ ἡ ἀρίστος τίς· οἶον, τᾶλλα δ' ὁ ἀνὴρ ποῖός τις;=ὥς ἂν ποῖος νὰ εἶνε, ἢ ποῖος περίπου εἶνε;

δ'. Ἡ πόσος τίθεται ἐπὶ ποσότητος· οἷον, πόσοι εἰσὶν οἱ παλαιοί; Καὶ μετὰ τῆς ἀορίστου τίς ἐπὶ εἰκασίας ἢ τοῦ περιπόου· οἷον, πόσοι τινές εἰσιν οἱ ἐχθροί;—ὡς πόσοι ἢ πόσοι περιπόου· νὰ εἶνε οἱ ἐχθροί;

ε'. Ἡ πηλίκος τίθεται ἐπὶ μεγέθους· οἷον, πηλίκος ἦσθα ἐπὶ τῶν μηδικῶν; πηλίκη ἐκάστη γραμμὴ;

ς'. Ἡ ποδαπὸς τίθεται ἐπὶ τόπου (πατριδος· οἷον, ποδαπὸς εἶ; Πάριος.

ζ'. Ἡ πόστος τίθεται ἐπὶ τάξεως· οἷον, πόστον ἔτος ἐστίν; πέμπτον.

η'. Ἡ ποσταῖος τίθεται ἐπὶ χρόνου· οἷον, ποσταῖος πᾶραι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ; τριταῖος.

Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 264. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπὶ ἐπιμερισμοῦ (§ 290)· εἶνε δὲ τέσσαρες, ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος καὶ σημαίνουσιν ἢ μὲν ἕτερος εἰς ἐκ τῶν δύο, ἢ δὲ ἐκάτερος δύο καθ' ἕνα χωριστά, ἢ δὲ ἕκαστος πολλοὶ καθ' ἕνα χωριστά, ἢ δὲ ἄλλος εἰς ἐκ τῶν πολλῶν.

Σημ. Ἡ ἕτερος ἐνάρθρως μὲν λεγομένη σημαίνει εἷς ἐκ τῶν δύο· οἷον, ἡ ἑτέρα τῶν χειρῶν. Ἀνάρθρως δὲ λαμβάνεται ἀντὶ τῆς ἄλλος (= διάφορος)· οἷον, ὁ φίλος ἕτερος τοῦ κόλακος.

§ 265. Συντάσσονται δὲ ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· οἷον, ἡ ἑτέρα χεὶρ καὶ, ἡ ἑτέρα τῶν χειρῶν πάσχει, ἐκάτερος ποὺς πάσχει καί, ἐκάτερος τῶν ποδῶν πάσχει, ἕκαστον ζῶον καί, ἕκαστον τῶν ζῴων αἰσθήσεις ἔχει, ἄλλος μαθητὴς καί, ἄλλος τῶν μαθητῶν. Καὶ μετὰ τῆς ἀορίστου τίς· οἷον, ἔλπεται τις ἕκαστος, ἄλλος τις εἶπε ταῦτα.

§ 266. Ἡ ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος (ἐν ταῖς φράσεσιν, ἄλλος ἄλλοθεν, ἄλλος ἄλλο) διὰ τὴν περιληπτικὴν ἔννοιαν αὐτῶν συντάσσονται πολλάκις καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· οἷον, ταῦτα εἰπόντος, ἀπῆλθον ἐκάτερος· ἕκαστος αὐτῶν λέγουσι καί, μ' ἡσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν· ἡρώτων ἄλλος ἄλλος.

Περὶ προθέσεων.

§ 267. Αἱ κύριαι προθέσεις εἶνε 18, καὶ τίθενται ἢ ἐν συνθέσει μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ἢ ἐν συντάξει (χωριστὰ) μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν πτωτικῶν ἢ τῶν ὡς πτωτικῶν ἐκλαμβανομένων· οἷον, παραλαμβάνω, παραλαβή, παρὰ τὴν ὁδόν, ἐπὶ γῆς, παρὰ σοῦ, ἐν τούτῳ, πρὸς τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἀγαθόν, περὶ τοῦ κρίναι, κλπ.

§ 268. Συντάσσονται δὲ ἢ μετὰ μιᾶς τῶν πλαγίων πτώσεων καὶ λέγονται μονόπτωτοι, ἢ μετὰ δύο καὶ λέγονται δίπτωτοι ἢ μετὰ τριῶν καὶ λέγονται τρίπτωτοι.

α. Αἱ μονόπτωτοι εἶνε ὀκτώ· ἀντί, ἀπό, ἐκ, καὶ πρὸ συντασσόμεναι μετὰ γενικῆς· ἐν καὶ σὺν μετὰ δοτικῆς· εἰς, ἀνὰ μετ' αἰτιατικῆς.

β'. Αἱ δίπτωτοι εἶνε τέσσαρες, διά, κατὰ, μετὰ, ὑπὲρ συντασσόμεναι μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

γ'. Αἱ τρίπτωτοι εἶνε ἑξ, παρὰ, πρὸς, ἐπὶ, ἄμφι, περὶ καὶ ὑπὸ συντασσόμεναι μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

Α'. Μονόπτωτοι προθέσεις.

α. Μετὰ γενικῆς.

Ἀντί.

§ 269. Ἡ ἀντί συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) ἀνταλλαγὴν, ἀντικατάστασιν καὶ ἀνταμοιβήν· οἷον, ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀλλάξασθαι, αὐτὸς βασιλεύσει ἀντὶ ἐκείνου, ἀντὶ πολλῶν πόνων μικρὰ ἀπολαμβάνω. 2) Προτίμησιν· οἷον, τὸν καλὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου αἰρεῖται. 3) Ὁρκον (ἀντὶ τῆς πρὸς)· οἷον, ἀντὶ τῶν παιδῶν τῶνδε σ' ἱκετεύομεν. 4) Αἰτίαν· οἷον, ἀνθ' ὧν σε διεπορθμεύσασθην. 5) Σύγκρισιν ἀντὶ τοῦ ἢ μετὰ τῶν συγκριτικῶν· οἷον, αἰρετώτερός ἐστιν ὁ καλὸς θάνατος ἀντὶ αἰσχροῦ βίου.

Ἐν συνθέσει δέ, 1) τὸ ἀντικρύ· οἷον, ἀντιμέτωπος. 2) Ἀνταλλαγὴν καὶ ἀντικατάστασιν· οἷον, ἀντιδίδωμι, ἀνθύπατος. 3) Ἐ-

ναντιότητα· οἶον, ἀντίπαλος, ἀντίχριστος. 4) Ἰσότητα ἢ ὁμοιότητα· οἶον, ἀντίθεος (=ἰσόθεος), ἀντάξιος, ἀντίτυπος. 5) Οἰκαιοποίησιν· οἶον, ἀντιποιοῦμαι.—Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀντι εἶνε ἡ τοῦ ἀντικρύ.

Ἀπό.

§ 270. Ἡ ἀπὸ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν. 1) ἀποχωρισμὸν μέρους ἀπὸ ὅλου· οἶον, ἀφορίζω τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. 3) Τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἄρχεται τινὰ κινῆται· οἶον, Κύρος ὁρμάται ἀπὸ Σάρδεων. 3) Τὸ σημειόν, ἐξ οὗ ἄρχεται τι· οἶον, ἐνταῦθ' αἱ διώρυχες ἀπὸ Τίγρητος ποταμοῦ ρέουσιν. 4) Τὸ μακρὰν καὶ ἔξω· οἶον, αἱ πάλαι πόλεις διὰ τὴν ληστείαν ἀπὸ θαλάσσης ἐκίσθησαν, ἀπὸ σκοποῦ. 5) Θεσιν, ἐφ' ἧς ἰστάμενόν τι ἐνεργεῖ· οἶον, ἀπὸ νεώς, ἀπὸ πύργου μάχεσθαι. 6) Χρόνον· οἶον, ἀπὸ παίδων, ἀπὸ πρῶτης. 7) Τὸ ὕστερον· οἶον, ἀπὸ δειπνοῦ ἐμάχοντο (=μετὰ δειπνον). 8) Καταγωγὴν· οἶον, τῶν ἀπ' Ἡρακλέους, ἀπὸ Ζήγκλης. 9) Μέσον, ἀφορμὴν, αἰτίαν· οἶον, ἀπὸ τῆς λείας τρέφονται, ἀπὸ στάσεως ἐκπίπτοντες, χωλὸς ἀπὸ τραύματος. 10) Ὑλὴν· οἶον, ἀπὸ κέδρου.

Ἐν συνθέσει δέ, 1) ἀποχωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν· οἶον, ἀποικῶ, ἀποδημῶ, ἀπέρχομαι. 2) Πηῦσιν ἢ τελειοποίησιν· οἶον, ἀπολήγω, ἀποτελῶ, ἀπεργάζομαι, ἀποφράττω. 3) Ἀρνησιν, στήρησιν, ἀποβολὴν· οἶον, ἀπόφημι, ἀπαυδῶ, ἀπομανθάνω (λησμονῶ). 4) Τὸ πάλιν ἢ τὸ ὀπίσω· οἶον, ἀποκαθίστημι, ἀπολαμβάνω.—Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀπὸ εἶνε ἡ τοῦ χωρισμοῦ.

Ἐκ ἢ ἐξ.

§ 271. Ἡ ἐκ ἢ ἐξ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν. 1) τὴν ἐκ τινος περιφερείας ἔξοδον (τὴν ἀπὸ τύπου κίνησιν)· οἶον, ἐκ Πύλου, ἐξ ἀγορᾶς, ἐξ οἰκίας. 2) Τὸ μέρος, ἐξ οὗ κρατοῦμέν τι· οἶον, ἐκ τῆς χειρὸς λαμβάνω τινὰ. 3) Τὸ ἔξω καὶ τὸ μακρὰν· οἶον, ἐκ ποδῶν, ἐξ ὀρθλαγῶν. 4) Διάστημα· οἶον, ἐξ ἀκοντίου βολῆς. 5) Χρόνον· οἶον, ἐκ παίδων, ἐκ νεότητος, ἐξ ἀρχῆς. 6) Τὸ ὕστερον· οἶον, ἐκ τούτου ἀνέστη

Χρυσάντας, ἐκ πολέμου εἰρήνη. 7) Καταγωγὴν οἶον, βασιλεὺς ἐκ βασιλέων, ἦν ἐξ Ἀργούς. 8) Μεταβολὴν οἶον, ἐκ πενήτων πλοῦσοι γεγόνασιν. 9) Ἐκλογὴν, προτίμῃσιν, ἐξαίρεσιν οἶον, ἐκ πάντων προτιμῶνται, τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐκ πάντων μάλιστα ἄνοσον ἐτύγχανεν ὄν. 10) Αἰτίαν, μέσον, ὄργανον οἶον, ἐξ ὧν ἐφθείροντο, ἐκ ῥαθυμίας ἢ πενίας, ἐκ χρυσῶν φιλῶν πίνειν. 11) Ὑλὴν οἶον, ἐκ ξύλων πεποιήνται τὰ πλοῖα, στέφανος ἐξ ἀκανθῶν. 12) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν οἶον, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐμφανῶς.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἔξω ἢ μακρὰν οἶον, ἐκβάλλω, ἐξέρχομαι, ἐκπέμπω. 2) Ἐπίτασιν ἢ τὸ λίαν οἶον, ἐκπρεπής, ἐξοχος. 3) Τὸ ἐντελῶς οἶον, ἐκμανθάνω, ἐξοπλίζω, ἐκβαρβαρῶ, ἐξελληνίζω. 4) Τὸ ἄνω οἶον, ἐξαίρω, ἐξάλλομαι.—Ἡ κυρία σημασία τῆς ἐκ εἶνε ἢ τῆς ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω κινήσεως.

Πρό.

§ 272. Ἡ πρό συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ἔμπροσθεν οἶον, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, πρὸ ποδῶν, πρὸ τῆς πόλεως. 2) Τὸ πρότερον οἶον, πρὸ τῶν τρωικῶν, πρὸ ἡμῶν. 3) Ὑπεράσπισιν οἶον, πρὸ τῶν παιδῶν καὶ γυναικῶν μάχεσθαι πρὸ τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκειν. 4) Προτίμῃσιν οἶον, βούλομαι γονεῖς πρὸ παντὸς ἔχειν.

Ἐν συνθέσει δὲ ἔχει τὰς αὐτάς σημασίας, ὥς καὶ ἐν συντάξει οἶον, προαύλιον, προλέγω, προκινδυνεύω, προαιροῦμαι.—Ἡ κυρία σημασία τῆς πρὸ εἶνε ἢ τοῦ ἔμπροσθεν.

β'. Μετὰ μόνης δοτικῆς.

Ἐν.

§ 273. Ἡ ἐν συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ἔνδον ἢ τὴν ἐν τόπῳ ἢ χρόνῳ στάσιν οἶον, ἐν οἰκίᾳ, ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τῷ πολέμῳ. 2) Τὸ μεταξύ ἢ τὸ πλησίον ἢ τὸ ἐνώπιον οἶον, ὁχληρὸν ἐστὶν ἐν νέοις ἀνὴρ γέρον, ἢ ἐν Μυκᾷ μύχῃ, ἐν δήμῳ λέγειν. 3) Τὸ ἐπ' αὐτῷ οἶον, ἐν ὅρεσιν, ἐν γῇ πένεσθαι. 4) Ἐξου-

σίαν· οἶον, ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα ἢ ἀπολέσαι.
 5) Τὸ μέσον (ὄργανον), τρόπον· οἶον, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις
 μάχεσθαι, ἐν τάχει. 6) Περίφρασιν· οἶον, ἐν φόβῳ, ἐν ὀργῇ εἰμι,
 γίγνομαι=φοβοῦμαι, ὀργίζομαι· τὰ δὲ ἐν ᾧδου, ἐν Διονύσου, ἐν
 διδασκάλου εἶνε ἐλλειπτικά τοῦ, τόπῳ, δόμῳ, θεάτρῳ, οἰκίᾳ.

Ἐν συνθέτει δὲ 1) τὸ ἐντός· οἶον, ἐνοικῶ, ἔγγειος. 2) Τὸ
 μεταξύ· οἶον, ἐμπίπτω. 3) Ἐπιβουλὴν· οἶον, ἐνεδρεύω.—Ἡ
 κυρία σημασία τῆς ἐν εἶνε ἡ τοῦ ἐντός.

Σὺν καὶ ἀττικῶς ζύν.

§ 274. Ἡ σὺν συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει ἐν
 συντάξει μὲν 1) τὸ ὁμοῦ· οἶον, σὺν ὄπλοις. 2) Συμφωνίαν
 οἶον, σὺν τῷ νόμῳ. 3) Βοήθειαν ἢ θέλησιν· οἶον, σὺν θεῷ. 4)
 Ὅργανον, μέσον, τρόπον· οἶον, τὸν νεκρὸν ζύν τῇδε κουριεὺς
 χειρὶ· σὺν βίᾳ πράττει=βιαίως.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὁμοῦ· οἶον, συμπάσχω. 2) Βοήθειαν
 οἶον, συμπράττω, συμμαχῶ. 3) Τὸ ἐντελῶς· οἶον, συγκαλύπτω,
 συντρίβω. 4) Τὴν ἐν τάξει καὶ ἀρμονίᾳ πλοκὴν· οἶον, συγγρά-
 φω, συντάττω.—Ἡ κυρία σημασία τῆς σὺν εἶνε ἡ τοῦ ὁμοῦ.

γ'. Μετὰ μόνης αἰτιατικῆς.

Εἰς καὶ ἀττικῶς ἐς.

§ 275. Ἡ εἰς συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν
 συντάξει μὲν 1) τὴν εἰς τόπον συνήθως κίνησιν (τὸ τέρμα τῆς
 κινήσεως)· οἶον, ἀρίκετο εἰς Λακεδαιμόνα, ἔπλευσαν εἰς Πει-
 ραιᾶ, εἰς Πέρσας πορεύεται. 2) Τὸ ἔσω· οἶον, εἰς φρέαρ ἐμβάλειν,
 ὁ δῆμος εἰς ἱερὸν καθεζόμενος. 3) Χρόνον ἢ τὸ ἔως· οἶον, ἦκεν
 εἰς τριακοστὴν ἡμέραν, εἰς αὔριον, εἰς εἴκοσι στρατιώτας. 4)
 Διαίρεσιν καὶ ἐπιμερισμὸν μάλιστα ἐπὶ στρατιωτικῶν φράσεων·
 οἶον, ἡ ἡμέρα διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, εἰς δύο ἄγειν τὸν λόχον.
 5) Σκοπὸν· οἶον, χρήσιμον εἰς πόλεμον, εἶπον εἰς ἀγαθόν. 6)
 Ἀναφοράν, ἠθικὴν σχέσιν· οἶον, πολλὰ ἐπύρχουσιν εὐεργεσίαι
 ἡμῖν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λακεδαιμονίων, ὅμοι εἰς Ἀπόλλωνα

(πρὸς τιμὴν ἢ ἔπαινον)· τὰ δὲ εἰς ἄδου, εἰς διδασκαλίου, εἰς Διονύσου εἶνε ἑλλειπτικά τοῦ δόμον, οἰκίαν, θέατρον.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὴν ἐκ τῶν ἔξω εἰς τὰ ἔσω κίνησιν· οἶον, εἰσέρχομαι, εἰσάγω. 2) Ἐπίτασιν· οἶον, εἰσακούω. — Ἡ κυρία σημασία τῆς εἰς εἶνε ἢ τοῦ τέρματος τῆς κινήσεως.

Ἀνά.

§ 276. Ἡ ἀνὰ συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὴν πρὸς τὰ ἄνω κίνησιν· οἶον, ἀνά τὸν ποταμὸν πλεῖ (πρὸς τὰς πηγάς). 2) Τὸ ἐπάνω ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει· οἶον, ἀνά τὰ ὄρη οἰκεῖν, ἀνά τὴν ὁδόν, ἀνά πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν. 3) Διανομὴν ἢ περιοδικὴν ἐπανάληψιν ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν· οἶον, ἀνά πέντε παρασάγγας, ἀνά διακόσια στάδια, ἀνά πᾶσαν ἡμέραν, ἀνά πᾶν ἔτος. 4) Τὸ ὀπίσω· οἶον, ἀνά πόδας χωρεῖ. 5) Περιέφρασιν· οἶον, ἀνά στόμα ἔχειν (=ἐν στόματι), ἀνά κράτος (=ἰσχυρῶς), ἀνά θυμόν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) κίνησιν πρὸς τὰ ἄνω· οἶον, ἀναπηδῶ, ἀνέρχομαι, ἀναβαίνω· ἐπομένως καὶ τὴν ἀπὸ τῶν παραλίων πρὸς τὰ μεσόγεια ἢ πρὸς τὸ πέλαγος· οἶον, ἀναβαίνειν, ἀνάγεσθαι. 2) Τὸ πάλιν· οἶον, ἀναβιβῶ, ἀναβλαστάνω, ἀναμάχομαι. 3) Τὸ ὀπίσω· οἶον, ἀναποδίζω, ἀνακρούω. — Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀνὰ εἶνε ἢ τοῦ ἄνω.

Β'. Προθέσεις διπτῶται.

Διά.

§ 277. Ἡ διὰ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ διὰ μέσου τοπικῶς· οἶον, διὰ τῆς ἀγορᾶς παρεύεται, ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας. 2) Διάρκειαν χρόνου· οἶον, διὰ βίου εὐτυχεῖν (καθ' ὅλον τὸν βίον), διὰ παντός τοῦ αἰῶνος μένειν. 3) Διάλειμμα (τὸ μεταξὺ διάστημα) τόπου ἢ χρόνου· οἶον, διὰ δέκα ἐπάλλεων πύργοι ἦσαν, Μεσσήνην διὰ τριακοσίων ἐτῶν μέλλουσι κατακτείνει (=μετὰ παρέλευσιν τριακοσίων ἐτῶν). 4) Τὸ ὄργανον ἢ τὸ μέσον· οἶον, διὰ μαχαίρων καὶ ξύλων μάχονται.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) αἰτίαν· οἶον, διὰ τὴν ἡμετέραν ῥθυμίαν ἠϋξῆται ὁ Φίλιππος. 2) Τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἐξαρτᾶται· οἶον, διὰ γε ἡμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀπολώλειτε.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ διὰ μέσου τοπικῶς· οἶον, διέρχομαι, διαβαίνω. 2) Διάρκειαν χρόνου· οἶον, διαμένω, διατελῶ, διάγω. 3) Χωρισμὸν ἢ διανομήν· οἶον, διίσταμαι, διέχω, διαδίδωμι. 4) Ἐπίτασιν· οἶον, διακελεύομαι, διάλευκος, διάδηλος. — Ἡ κυρία σημασία τῆς διὰ εἶνε ἡ τοῦ διὰ μέσου.

Κατὰ.

§ 278. Ἡ κατὰ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν, 1) κίνησιν ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω· οἶον, κατὰ τεύχους ῥίπτειν, κατὰ κρημνῶν φέρεσθαι. 2) Κίνησιν κατ' ἐπὶ πλάτος· οἶον, κατὰ σκοποῦ τοξεύειν, κατὰ κόρυς παίζειν. 3) Τὸ ἐπὶ πλάτος· οἶον, κατὰ γῆς κᾶθηται, κατὰ πετρῶν σπείρειν, καθ' ὕδατος γράφειν. 4) Τὸ ἐναντίον τινὸς μάλιστα μετὰ τῶν λεκτικῶν ῥημάτων· οἶον, κατ' ἐμοῦ λέγει, ὁ κατ' Αἰσχύνου λόγος τοῦ Δημοσθένους. 5) Ὁρκον ἢ ὑπόσχεσιν· οἶον, καθ' ἱερῶν τελειῶν ὀμνυμι (=ὀμνύω τιθεὶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ἱερῶν), εὐχομαι κατὰ βοός, ἐκατόμβης (=εὐχομαι ὑπισχνούμενος τῷ θεῷ βοῶν ἐκατόμβην).

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τόπον ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει· οἶον, δεήσεις κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγένοντο (=ἐν τῇ ἀγορᾷ), οἱ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν πεσόντες. 2) Τὸ ἀντικρὺ· οἶον, οἱ Ἕλληνες ἐνίκων τοὺς καθ' ἑαυτοὺς, κείται δὲ ἡ Κεφαλληνία κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν. 3) Τὸ κατόπιν· οἶον, κατὰ πόδας. 4) Χρόνον· οἶον, κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, κατὰ τὰ τρωϊκά, οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι. 5) Ὁμοιότητα ἢ συμφωνίαν· οἶον, κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφεῖ, τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα, κατὰ νόμον. 6) Διανομήν· οἶον, ἔχωρίσαμεν πάντα κατὰ φυλάς, διέστησαν κατὰ διακοσίους, κατὰ ἔθνη, κατὰ μῆνα, κατ' ἔτος. 7) Τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἐξαρτᾶται· οἶον, τὸ κατ' ἐμέ, τὸ κατὰ δύναμιν, αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναί = αἱ τοῦ σώματος ἡδοναί. 8) Τρόπον (ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν)· οἶον, καθ' ὑπερβολήν, κατὰ κράτος, κατὰ σπουδήν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ κάτω, ἰδίως ἀπὸ τῶν μεσογειῶν ἢ τοῦ πελάγους πρὸς τὰ παράλια· οἶον, καταπίπτειν, καταβάλλειν, καταβαίνειν, κατάγεσθαι, κατιέναι, (ἐπὶ τῶν εἰς τὴν πατρίδα ἐπανιόντων ἐξορίστων). 2) Τὸ ἐναντίον· οἶον, κατηγορῶ, καταλαλῶ, κατακρίνω. 3) Ἐπίτασιν (τὸ ἐξ ὁλοκληρίου ἢ τὸ ἐντελῶς)· οἶον, καταφαγεῖν, κατακαίειν, κατὰδηλον.—Ἡ κυρία σημασία αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ κάτω.

Μετά.

§ 279. Ἡ μετὰ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὁμοῦ· οἶον, τίμα τὸ δαιμόνιον αἰ μὲν, μάλιστα δὲ μετὰ τῆς πόλεως. 2) Τὸ ὄργανον ἢ τὸ μέσον· οἶον, μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἐμάχοντο. 3) Τρόπον (ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν)· οἶον, μηδὲν μετ' ὀργῆς ποιεῖ, μετὰ καιροῦ γενέσθαι (=ἐγκαίρως).

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὕστερον· οἶον, μετὰ τὰ τρωϊκά· Κῦρος μετὰ Καμβύσην τῶν Περσῶν ἐβασίλευσεν. 2) Τὸ μεταξὺ ἢ τὸ ἐν τινι· οἶον, μετὰ χεῖρας ἔχειν τι. 3) Χρόνον (τὸ ἐν καιρῷ)· οἶον, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) μέθεξιν καὶ κοινωνίαν· οἶον, μετέχω, μεταλαμβάνω. 2) Μεταβολήν· οἶον, μετανοῶ, μεταβάλλω. 3) Τὸ ὀπίσω ἢ τὸ πάλιν· οἶον, μετάφρενον, μεταβουλεύομαι. 4) Τὸ ὕστερον ἢ τὸ κατόπιν· οἶον, μεταδόρπιος, μεταδιώκω. 5) Τὸ μεταξὺ· οἶον, μεθόριον, μεταπύργιον, μεταχειρίζομαι.—Ἡ κυρία σημασία τῆς μετὰ εἶνε ἡ τοῦ ὁμοῦ.

Ὑπέρ.

§ 280. Ἡ ὑπὲρ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὑπεράνω τοπικῶς ἐν κινήσει ἢ ἐν στάσει· οἶον, ἥλιος τοῦ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιάν αὐτῶν παρέχει, ὑπὲρ τῆς κόμης γήλοφος ἦν. 2) Ὑπεράσπισιν (βοήθειαν)· οἶον, ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν τέκνων. 3) Σκοπὸν (οὐ ἔνεκα), ἢ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος· οἶον, ὑπὲρ τοῦ μηδένα ἀποθνήσκειν, ὑπὲρ ὧν εἶπον πάλιν ἐρῶ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὑπεράνω τοπικῶς ἐν κινήσει ἢ ἐν στάσει· οἶον, ναὸς ὑπὲρ τὴν κρήνην, ὑπὲρ ὦμον ἡλυθ' ἄκωκὴ ἔγχεος. 2) Τὸ πλεόν ἐπὶ χρόνου· οἶον, ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότες. 3) Τὸ μᾶλλον· οἶον, ὑπὲρ ἄνθρωπον φρονεῖ, ὑπὲρ δύναμιν ποιεῖ, ὑπὲρ χιόνα λευκός.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὑπεράνω ἢ ὑπεράνωθεν· οἶον, ὑπερουράνιος, ὑπεράλλομαι. 2) Τὸ ἐπέκεινα· οἶον, ὑπερόριος. 3) Ὑπερόχην καὶ ἐπίτασιν· οἶον, ὑπερέχειν, ὑπερβαίνειν, ὑπερλαμπρός, ὑπερπλουτος. 4) Ὑπεράσπισιν· οἶον, ὑπέρμαχος, ὑπεραπολογοῦμαι. 5) Περιφρόνησιν· οἶον, ὑπερορῶ.—Ἡ κυρία σημασία τῆς ὑπὲρ εἶνε ἡ τοῦ ὑπεράνω.

Γ'. Προθέσεις τρίπτωτοι.

Παρά.

§ 281. Ἡ παρὰ συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ πρόσωπον (συνήθως), ἐξ οὗ ἔρχεται, δίδοται τι μετὰ τῶν κινήσεως, δόσεως σημαντικῶν καὶ γνωστικῶν ῥημάτων· οἶον, ἀγγελία ἦλθε παρὰ βασιλέως, ἤκουσα παρὰ Σωκράτους, αἱ παρὰ θεῶν τιμωρίαι. 2) Τὸ ποιητικὸν αἷτιον· οἶον, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ πλησίον (συνήθως ἐπὶ προσώπου)· οἶον, παρ' ἐμοὶ διατρίβει, παρὰ τῷ διδασκάλῳ σιτεῖται. 2) Ἐξουσίαν· οἶον, παρὰ σοὶ κεῖται. 3) Κτήσιν· οἶον τὸ παρ' ὑμῖν ναυτικὸν καὶ τὸ ἡμέτερον. 4) Κρίσιν· οἶον, θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται, παρ' ἐμοὶ κριτῇ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) κίνησιν πρὸς πρόσωπον ἢ (τόπον)· οἶον, ἔρχεται παρὰ Πρωταγόραν. 2) Τὸ πλησίον ἐν κινήσει παραλλήλῳ ἢ στάσει (συνθ. ἐπὶ πράγματος)· οἶον παρὰ τὴν θάλασσαν πορεύεται, παρὰ τὸν ποταμὸν κῶμαι ἦσαν, παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἦν. 3) Τὸ ἐναντίον ἢ τὸ ἐκτὸς τοῦ προσήκοντος· οἶον, παρὰ τὸν νόμον, παρὰ φύσιν, παρ' ἐλπίδα, παρὰ μέλος ἔδει. 4) Τὸ μᾶλλον (= ὑπὲρ)· οἶον, ἐπόνει παρὰ τοὺς ἄλλους. 5) Ἐξάρεσιν ἢ διαφορᾷ (= πλὴν, καὶ κοινῶς παρὰ)· οἶον, οὐκ ἔστι

παρὰ ταῦτ' ἄλλα, παρὰ τρεῖς ψήφους, παρὰ μίαν τεσσαράκοντα, παρὰ μικρὸν ἀπέβηθησεν. 6) Σύγκρισιν· οἶον, δεῖ τὰς πράξεις παρ' ἀλλήλας τίθεσθαι, ἡλίου τε ἐκλείψεις πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονεύμενα. 7) Αἰτίαν· οἶον, παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν Φίλιππος ἐπηύξηται. 8) Χρόνον κατὰ διαρκειαν· οἶον, οἷα δὲ καὶ ἐλάλει παρὰ τὸν πλοῦν, παρὰ τὸν πόλεμον, τιμωρίαις παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα χρῆσθαι.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ πλησίον ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει· οἶον, παρὰκλήθηναι, πάρειμι, πάρεδρος, παραπλέω, παρέρχομαι. 2) Τὸ ἔξω τοῦ ὀρθοῦ λόγου (παράβασιν, διαστροφὴν)· οἶον, παράλογος, παράνομος, παρερμηνεύω. 3) Ὀλιγορίαν, οἶον, παρορῶ. 4) Τὸ πλέον (ἐπίτασιν)· οἶον παρὰτολμος. — Ἡ κυρία σημασία τῆς παρὰ εἶνε ἢ τοῦ πλησίον.

Πρὸς.

§ 282. Ἡ πρὸς συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) κατὰγωγὴν ἢ συγγένειαν· οἶον, ὁ πρὸς μητρός θεῖος. 2) Αἰτίαν ποιητικὴν· οἶον, θήσκει πρὸς τῆςδε τῆς γυναικός. 3) Τὸ ἐνώπιον ἢ τὸ πλησίον· οἶον, πρὸς θεῶν ἀσεβεῖς, πρὸς θαλάσσης. 4) Ὅρκον (κατ' ἐλλείψιν τοῦ ἰκετεύω ἢ δέομαι)· οἶον, τὴν συγγένειαν πρὸς θεῶν μή μοι λέγε — τὴν συγγένειαν διὰ τὸ ὄνομα τῶν θεῶν μή μοι ἀναφέρεις. 5) Τὸ ἴδιον ἢ πρέπον· οἶον, οὐ πρὸς ἀνδρὸς σοφοῦ ταῦτα, οὐ πρὸς τῆς ἡμετέρας δόξης ταῦτα.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ πλησίον· οἶον, πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ. 2) Προσθήκην· οἶον, πρὸς τούτοις, πρὸς τοῖς ἄλλοις.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) διεύθυνσιν (κίνησιν) πρὸς τι (συνήθως πρόσωπον)· οἶον, ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς πρέσβεις, πλεῖν πρὸς οἴκους. 2) Σκοπὸν· οἶον, μανθάνομεν πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν. 3) Σύγκρισιν καὶ ἀναλογίαν· οἶον, πρὸς τοὺς ζῶντας τὸν ζῶντα ἐξέταξε, πέντε πρὸς τέσσαρα. 4) Συμφωνίαν· οἶον, πρὸς αὐλὸν ᾄδει. 5) Ἐναντιόσθητα ἢ κίνησιν ἐχθρικὴν· οἶον, πρὸς ταῦτα ἀντιταχθῆναι, πρὸς κέντρα λακτίζει, ἐπολέμουν πρὸς ἀλλήλους. 6) Ἀναφοράν ἢ σχέσιν φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν· οἶον ἀπέσταλκά

σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον, τεκμήριον μὲν τῆς πρὸς ὑμᾶς φι-
λίας, σημεῖον δὲ τῆς πρὸς Ἰππόνικον συνηθείας.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) κίνησιν ἢ διεύθυνσιν πρὸς τι· οἶον, προσιέ-
ναι, προσέρχεσθαι. 2) Τὸ πλησίον ἢ τὸ ἀρμόζον· οἶον, προσμέ-
νω, προσήκει. 3) Προσθήκην· οἶον, προστίθηναι. 4) Τὸ ἐναντίον·
οἶον, προσβάλλω. 5) Ἐπιπολήν· οἶον, προσψαύω.—Ἡ κυρία ση-
μασία αὐτῆς εἶνε ἢ τοῦ πλησίον ἢ τοῦ ἐκ μέρους.

Ἐπί.

§ 283. Ἡ ἐπὶ συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων
πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ
ἐπᾶνω ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει· οἶον, ἐπὶ τῆς τραπέζης κεῖται ἢ
βίβλος, ἐφ' ἀμάξης πορεύεται. 2) Κίνησιν μετὰ σκοποῦ μετὰ
κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· οἶον, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, ἐπὶ
Σάμου πλεῖν. 3) Χρόνον· οἶον, ἐπὶ Θησέως, ἐπὶ εἰρήνης, ἐφ' ἡ-
μῶν ταῦτα ἐγένετο. 4) Στρατιωτικὴν τάξιν· οἶον, ἐπὶ τριῶν
εἰς βάθος ἐτάχθησαν. 5) Ἐπιστάσιαν· οἶον, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης,
οἱ ἐπὶ τῶν ὄπλων.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ ἐπᾶνω ἐφηρμοσμένως· οἶον, οἱ Θοῤ-
κες ἄλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσιν, Κύρος ἐφ' Ἰππῳ
ἐπορεύετο. 2) Τὸ κατόπιν ἢ ὕστερον· οἶον, ἐπὶ τούτοις καὶ ἔτε-
ρα διηγεῖται. 3) Τὸ πλησίον· οἶον, ἐπὶ τῷ ποταμῷ ᾠκοδόμει.
4) Αἰτίαν ποιητικὴν ἢ τελικὴν ἢ προτρεπτικὴν ἢ καὶ ὀργανί-
κην· οἶον, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς Σικελίας, συλλαμβάνει τινὰ ἐπὶ θανά-
τῳ, ἐπὶ ποίῳ ποτὲ ἔργῳ ὁ ἄνθρωπος ὀφθαλμὸς καλεῖται; ἐπὶ τῷ
σῶ ὀνόματι. 5) Ἐξουσίαν ἢ ἐπιστάσιαν· οἶον, ἐπ' ἐμοὶ ἐστίν (εἶνε
εἰς τὴν ἐξουσίαν μου), καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν αἰτιῶνται,
τὸ ἐπ' ἐμοὶ (τὸ κατ' ἐμέ). 6) Συνθήκην· οἶον, ἐπὶ τούτοις εἰρή-
νην ἐποιήσαντο, ἐπὶ ὁκτώ ὀβολοῖς δανεῖζουσι τοῦ μηνὸς τὴν
μῆν. 7) Προσθήκην τινὸς ἐπᾶνω εἰς ἄλλο ἢ κατόπιν ἄλλου ἢ
μετ' ἄλλου· οἶον, τάλαντα ἐπὶ τάλαντοισιν συντιθέντες. 8) Τι-
μὴν· οἶον, λίθινος λέων ἔστηκεν ἐπὶ Λεωνίδῃ, λέγειν ἐπὶ τοῖς
τεθνεῶσιν=πρὸς τιμὴν τοῦ Λεωνίδου, κλπ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) κίνησιν ἀπλῶς πρὸς τι· οἶον, ἐπὶ τὴν

θύρην ἐβάδιζεν. Κίνησιν πρὸς τὰ ἄνω· οἶον, ἀναβαίνειν ἐπ' ἵππον. Κίνησιν ἐχθρικὴν· οἶον, στρατεύεται ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Κίνησιν μετὰ σκοποῦ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· οἶον, ἰέναι ἐφ' ὕδαρ, ἐπὶ πῦρ ἐλθόντος σου. 2) Ἐκτασιν τοπικὴν· οἶον, τὸ ὄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι. 3) Διάρκειαν χρόνου· οἶον, ἐπὶ πολλὰς νύκτας βοαὶ ἐγένοντο, ἐπὶ δέκα ἔτη. 4) Θέσιν σχετικῶς πρὸς τόπον τινά· οἶον, ἐπὶ δεξιᾷ, ἐπ' ἀριστερὰ τινος καίται τι. 5) Συμφωνίαν ἢ ἀναλογίαν· οἶον, ἐπὶ στάθμην ἔθυνεν. 6) Ἐξουσίαν ἢ τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἀποβλέπει ἢ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τινος· οἶον, ἐφ' αὐτοὺς ποιεῖν, σῶθηθ' ὅσον γε τοῦπ' ἐμέ. 7) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν· οἶον, ἐπὶ μέγα —μεγάλως, ἐπὶ πολὺ.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἐπάνω· οἶον, ἐπιβαίνω, ἐπούρανιος, ἐπι-
 δερμῖς. 2) Τὸ ἐναντίον· οἶον, ἐπιστρατεύει, ἐπελαύνει, ἐπιδρο-
 μή. 3) Κίνησιν εἰς τόπον· οἶον, ἐπῆλθον εἰς ποταμόν. 4) Τὸ ὀ-
 πισθεν ἢ τὸ ὕστερον· οἶον, ἐπιτάττειν, ἐπιζῶ, ἐπικτητός. 5)
 ἐπιμερισμὸν ἢ ἀναλογίαν· οἶον, ἐπίτριτος. 6) Ἐπίτασιν ἢ τοῦ-
 ναντίον ἐλάττωσιν· οἶον, ἐπίφογος, ἐπίκυρτος. — Ἡ πρώτη ση-
 μασία τῆς ἐπὶ εἶνε ἢ τοῦ ἐπάνω.

Περὶ.

§ 284. Ἡ περὶ συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων
 πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ
 περὶ οὗ ὁ λόγος ἤτοι τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου μετὰ τῶν ἀρη-
 γηματικῶν καὶ σκεπτικῶν ῥημάτων· οἶον, λέγουσι περὶ φιλοσο-
 φίας, βουλευόνται περὶ εἰρήνης. 2) Τὸ μᾶλλον· οἶον, περὶ πολ-
 λοῦ, μικροῦ, παντός, οὐδενὸς ποιουμαί τι. 3) Τὸ περίξ, οἶον,
 περὶ Δαρδανίας.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ περίξ· οἶον, περὶ ταῖς κεφαλαῖς εἶχον
 τιάρας. 2) Αἰτίαν μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων φόβον,
 θάρρος, ἐλπίδα· οἶον, δέδοικα περὶ τοῦ παιδὶ, θάρρει περὶ σεαυτοῦ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ περίξ τοπικῶς καὶ χρονικῶς· οἶον,
 περὶ τὴν πόλιν, περὶ ἔθρον, περὶ δαίλην, περὶ λύχνων ἀφάς. 2)
 Τὸ ὡς ἐγγιστα ἢ τὸ περίπου μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν· οἶον,
 περὶ τοὺς τριακοσίους ἀπέθανον. 3) Τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ἐνασχολεῖ-

ταί τις· οἶον, περὶ φιλοσοφίαν σπουδάζει. 4) Τὸ κατὰ τι· οἶον, περὶ τοῦτο δεινὸς εἶ. 5) Περιφρασιν ἀντὶ ἐπιθέτων· οἶον, τὰ περὶ τὸν πόλεμον=τὰ πολεμικά, τὰ περὶ τὴν δίκαιαν=τὰ δικαιο-
τητικά, τὰ περὶ ἐμὲ πράγματα=τὰ ἐμὰ πράγματα.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ περί· οἶον, περιάγω, περιβλέπω, περι-
βάλλω. 2) Τὸ κρείττον (ὑπεροχήν)· οἶον, περιγίνομαι=νικῶ.
3) Τὸ λίαν (ἐπίτασιν)· οἶον, περίβλεπτος, περίλυπος, περιβόη-
τος. 4) Περιφρόνησιν· οἶον, περιορῶ. — Ἡ πρώτη σημασία τῆς
περὶ εἶνε ἢ τοῦ περί.

Ἀμφί.

§ 285. Ἡ ἀμφί ἔχει τὴν αὐτὴν σύνταξιν καὶ τὰ αὐτὰ ση-
μαινόμενα τῆς περί, καὶ εἶνε σπανία παρὰ τοῖς πεζοῖς· μετα-
χειρίζονται δὲ αὐτὴν εἰς τοὺς χρονικοὺς ἢ ἀριθμητικοὺς προσδιο-
ρισμοὺς· οἶον, Κλέαρχος ἦν, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφί τὰ πενήκοντα
ἔτη. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἡ ἀμφί καὶ ἡ περί μετ' ἀρσενικοῦ ἄρ-
θρου πληθ. ἀριθμοῦ καὶ αἰτιατικῆς κυρίου ὀνόματος ἐνδόξων ἢ
ἐξόχων ἀνδρῶν σημαίνουν· περιφραστικῶς ἢ μόνον τὸ κύριον ὀ-
νομα, ἢ μόνον τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ, ἢ ὁμοῦ τὸ κύριον ὄνομα καὶ
τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ· οἶον, οἱ περὶ Ζῆθον=ὁ Ζῆθος, οἱ ἀμφί Ὀρ-
φέα=οἱ Ὀρφικοί, οἱ ἀμφί Κῦρον=ὁ Κῦρος καὶ οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ.

Υπό.

§ 286. Ἡ ὑπὸ συτάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων
πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ
ὑποκάτω· οἶον, ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός, πηγὴ ὑπὸ τῆς πλατάνου ρεῖ,
ὑπὸ μάλης φέρει τὴν βίβλον. 2) Ἐξάρτησιν καὶ συνοδίαν (συμ-
φωνίαν)· οἶον, χωρεῖν ὑπ' αὐλητῶν, ὑπὸ φορμύγγων χορεῦειν, ὑπὸ
φρανοῦ πορεύεσθαι. 3) Ὑποταγὴν (σπαν.)· οἶον, πάλιν ὑπὸ βασι-
λέως ἐγένοντο. 4) Αἵτιον ποιητικὸν ἢ προτροπικόν· οἶον, Ἐκ-
τωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ Ἀχιλλέως, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ ὑποκάτω· οἶον, τί ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱμα-
τίῳ; ὑπὸ σκηνῆς, ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει. 2) Ὑποταγὴν ἢ ἐξάρτη-
σιν· οἶον, τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑφ' ἡμῖν, οἱ δὲ ὑπὸ Λακεδαιμο-

νίοις εἰσίν, ὑπὸ βαρβρίτῳ χορεύειν. 3) Ποιητικὸν αἵτιον· οἶον, ὑπ' Ἀριστοτέλει παιδευθεῖς.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὑποκάτω συνηθέστερον ἐπὶ ἐκτάσεως τοπικῆς· οἶον, ἐπορευόμεν ὑπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος, ὑπὸ τὴν σκιάν ἐκαθέζετο. 2) Ὑποταγὴν· οἶον, ὑφ' ἐαυτὸν ποιεῖσθαι πόλεις καὶ ἔθνη.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὑποκάτω· οἶον, ὑπόγειος, ὑφαλός, ὑποτάσσω. 2) Τὸ κυρίως καὶ τὸ λάθρα ἢ τὸ σχολαίως· οἶον, ὑποκλέπτω, ὑπεξέρχομαι, ὑποχωρῶ, ὑποδύομαι. 3) Μείωσιν (τὸ ὀλίγον)· οἶον, ὑπόλευκος, ὑπόκωφος, ὑπόπικρος — Ἡ πρώτη σημασία αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ ὑποκάτω.

§ 287. Προθέσεις κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς εἶνε καὶ τὰ μόρια ἔνεκα (ἐνεκεν), ἄνευ, πλὴν, ἄχρι, μέχρι, χωρίς, ἕως, ὡς, νῆ, καὶ μὰ, ἅτινα τίθενται πάντοτε ἐν συντάξει καὶ οὐδέποτε ἐν συνθέσει ἐκτὸς τοῦ πλὴν, ὅπερ συντίθεται μετὰ τοῦ μέλους· οἶον, πλημμελής, πλημμέλεια, πλημμελῶ συντάσσονται δὲ μετὰ γενικῆς, πλὴν τοῦ ὡς, νῆ καὶ μὰ, ἅτινα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς καὶ τὸ μὲν ὡς λέγεται πάντοτε σχεδὸν ἐπὶ προσώπου· οἶον, πορεύεται ὡς τὸν βασιλέα, πολλῶν φυγόντων ὡς τὸν Παιραιᾶ.¹ Τὰ δὲ νῆ καὶ μὰ λέγονται ἐπὶ ὅρκου· ἀλλὰ τὸ μὲν νῆ ἐπὶ κατωμόσεως (καταφάσεως), τὸ δὲ μὰ ἐπὶ ἀπωμόσεως (ἀποφάσεως)· οἶον, νῆ Δί' εἶπον ταῦτα, μὰ Δί' οὐκ εἶπον ταῦτα. Προηγούμενου δὲ τοῦ βεβαιωτικοῦ ναί, τίθεται τὸ μὰ καὶ ἐπὶ κατωμόσεως· οἶον, ναί μὰ τὸν Δί' εἶπον ταῦτα. Ἀττικῶς δὲ τίθενται καὶ ὁμοῦ ἀμφοτέρω, ἡγούμενον τὸ νῆ καὶ ἐπιπερόμενον τὸ μὰ· οἶον, νῆ μὰ Δία.

Σημ. Αἱ προθέσεις πολλάκις ἀντὶ νὰ τεθῶσι πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων ἐν συντάξει τίθενται πρὸ τῶν ῥημάτων ἐν συνθέσει, φυλάττουσθαι

¹ Κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς τὸ ὡς προθετικῶς λαμβανόμενον πάντοτε μετὰ προσώπου συντάσσεται καὶ οὐδέποτε μετὰ τόπου· ὅπου δὲ εὐρίσκεται συντεταγμένον μετὰ τοπικῆς αἰτιατικῆς θεωρεῖται, ὅτι προῆλθεν ἐκ παραφθορᾶς ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν τῆς εἰς· διὸ διορθοῦνται νῦν τὰ τοιαῦτα χωρὶς ὑπὸ τῶν κριτικῶν.

τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν, ἣν εἶχον καὶ ὅτε συνετάττοντο μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων διὰ τὰ οὕτως ἀπὸ προθέσεων σύνθετα ῥήματα συντάσσονται δυνάμει τῶν προθέσεων καὶ οὐχὶ δυνάμει τῆς φύσεως αὐτῶν· οἷον, κατεψηφίσαντό μου=ἐψηφίσαντο κατ' ἐμοῦ, προαπόλλυνται τῶν ἄλλων=ἀπόλλυνται πρὸ τῶν ἄλλων, πλατάνω ὑποτρέχειν=τρέχει ὑπὸ πλατάνῳ, κλπ. Πολλάκις δὲ χάριν σαφηνείας ἢ ἐμφάσεως ἢ αὐτῇ πρόθεσις τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ῥήματος καὶ πρὸ τῆς πλαγίας πτώσεως· οἷον, ἐξήγαγον τάνδραποδα ἐκ τῆς οἰκίας, ἀπήλασε Χαλδαίους ἀπὸ τῶν ἄκρων, τὸ ἐν ἡμῖν ἐνοικοῦν πνεῦμα. Καὶ τοῦναντίον ἐνίοτε ἐλλείπει αὐτῆς ἢ πρόθεσις καὶ ἀπὸ τῆς πλαγίας πτώσεως καὶ ἀπὸ τοῦ ῥήματος· οἷον, αἱ Ἀθηναῖοι ἤλθον πολλῶ στρατῷ,=σὺν πολλῶ στρατῷ, ἀπόλοντο αἱ νῆες αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι=τὸν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι, Μαραθῶνι=ἐν Μαραθῶνι, τί τὰ τέκνα κλαίεις;=διὰ τί, νεώτατος δ' ἦν Πριαμιδῶν, ὃ καὶ με γῆς ὑπεξέπεμψεν (ὁ πατήρ)=δι' ὃ. ¹

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προθέσεων.

§ 288. Αἱ προθέσεις ἀρχῇθεν ἦσαν ἐπιρρήματα καὶ ἐτίθεντο πάντοτε ἐν συντάξει, καὶ οὕτως εὐρίσκονται παρ' Ὀμήρῳ παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς διέσωσε τὴν ἐπιρρηματικὴν ταύτην ἔννοιαν μόνον ἢ πρὸς μετὰ τοῦ καὶ ἡγουμένου, ἢ τοῦ δὲ ἐπιφρομένου· οἷον, ἄθλιον ἔφη εἶναι τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα καὶ ἐλεεινόν γε πρὸς (=καὶ προσέτι), ἐγὼ ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι, πρὸς δέ (=προσέτι δέ). Μετὰ ταῦτα ὅμως μετέπεσον εἰς προθετικὴν χρῆσιν καὶ συνετέθησαν μετὰ τῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων καὶ πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων ἐτέθησαν ἐν συντάξει.

§ 289. Ἐκάστη πρόθεσις ἀπαιτεῖ ἰδίαν λέξιν· οἷον, ἔπειτα εἰς Πέρσας πρὸς τε τὸ κοινὸν καὶ τὸν Καμβύσην, ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν ἄδου, μάχεσθαι πρὸ τῶν παίδων καὶ πρὸ τῶν γυναικῶν. Ὅταν ὅμως ἢ αὐτὴ πρόθεσις ἀποδίδωται εἰς δύο ἢ πλείονας λέξεις συνδεδεμένας διὰ συνδέσμων συμπλεκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν, τότε ἢ πρόθεσις τίθεται συνήθως μόνον πρὸ τῆς πρώτης καὶ ἐννοεῖται εἰς τὰς λοιπὰς· οἷον, κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ ἐκ-

¹ Τοῦτο καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν σχῆμα ἐλλείψεως τῶν προθέσεων, ὅπερ οἱ νεώτεροι δὲν δέχονται.

τριακήν, εἰς ναύτας καὶ κελευστάς καὶ κυβερνήτας ἢ δύναιμις ἀφίκετο, ἐγὼ οἶμαι ὑμᾶς οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεισθαι, ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας. Δύο ὁμῶς προθέσεις δὲν τίθενται εἰς μίαν λέξιν κατ' ἑλλειψιν τῆς πρώτης λέξεως, ἡγουν δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν· τὸν ὑπὲρ καὶ ὑπὸ γῆν χρυσόν, οὔτε ἐπὶ καὶ ὑπὸ γῆς, ἀλλὰ πάντοτε τὸν ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρυσόν, ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς. Μόνον παρὰ ποιηταῖς χάριν τοῦ μέτρου τίθεται ἡ πρόθεσις εἰς τὴν δευτέραν λέξιν καὶ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὴν πρώτην· οἶον, ἄλως ἢ ἐπὶ γῆς.

§ 290. Τῶν προθέσεων αἱ μὲν σημαίνουσαι στάσιν συντάσσονται μετὰ στάσεως σημαντικῶν ῥημάτων, αἱ δὲ σημαίνουσαι κίνησιν μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· οἶον, μένει ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς Εὐρώπην διεβίβασε τὸν στρατὸν ὁ Ξέρξης. Ἀλλὰ πολλάκις στάσεως σημαντικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ κινήσεως σημαντικῆς προθέσεως (εἰς), καὶ τούναντιον κινήσεως σημαντικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ στάσεως σημαντικῆς προθέσεως (ἐν) διὰ προηγουμένην κίνησιν ἢ στάσιν· οἶον, ἐκαθέζετο εἰς τὸ Ἡραῖον=καταφυγὼν εἰς τὸ Ἡραῖον ἐκαθέζετο ἐν αὐτῷ, οἱ ἐν τῷ Ἡραίῳ καταπεφευγότες ἐξῆσαν=οἱ καταπεφευγότες καὶ ὄντες ἐν τῷ Ἡραίῳ ἐξῆσαν ἀπ' αὐτοῦ.

Περὶ τῶν ἀποφατικῶν μορίων.

§ 291. Δύο εἶνε τὰ ἀποφατικά μόρια τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης τὸ οὐ καὶ μὴ, ἐξ ὧν κατὰ σύνθεσιν ἡ παραγωγὴν γίνεται τὸ οὔτε, οὐδέ, οὐδεῖς, οὐκέτι, οὐδαμῶς· μήτε, μηδέ, μηδεῖς, μηκέτι, μηδαμῶς, κλπ. Πᾶν δ' ὅ,τι ἂν εἴπωμεν περὶ τῶν ἀπλῶν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων καὶ παραγῶγων.

§ 292. Τὸ μὲν οὐ σημαίνει ἄρνησιν ἀνεξάρτητον, ἥτοι προερχομένην οἰκοθεν ἐκ τῆς βουλήσεως αὐτοῦ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος, τὸ δὲ μὴ ἐξηρητημένην, ἥτοι προερχομένην ἐξωθεν ἐπιβαλλομένην ὑφ' ἐτέρου· διὸ τὸ μὲν οὐ τίθεται, ὅπου ἡ ἄρνησις προέρχεται οἰκοθεν καὶ ὅπου τὰ πράγματα εἶνε ὠρισμένα καὶ θετικά, τὸ δὲ μὴ, ὅπου ἡ ἄρνησις προέρχεται ἐξωθεν καὶ ὅπου

τὰ πράγματα εἶνε ἀόριστα καὶ ἐνδοιστά (ὑποθετικά)· οἶον, οὐ βούλομαι, ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἄδικος, μὴ λέγε, μὴ τι ἀληθές ἦ, μὴ γένοιτο, κλπ.

Χρήσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 293. Ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τὸ μὲν οὐ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἶον, οὐ λέγω, οὐκ ἂν εἴποιμι. Τὸ δὲ μὴ, μετὰ πασῶν τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων· οἶον, μὴ λέγε, μὴ εἴπῃς, μὴ γένοιτο, φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;

§ 294. Τὸ μὴ συντάσσεται καὶ μεθ' ὀριστικῆς· 1) ἐπὶ ἀπευχῆς παρελθόντων πραγμάτων· οἶον, εἴθε μὴ ἐγένετο. 2) Ἐπὶ ἐρωτήσεων, ἐν αἷς περιμένεται ἢ ποθεῖται ἀποφατικὴ ἀπόκρισις· οἶον, μὴ τι νεώτερον ἀγγέλλεις;=οὐ· ὅταν ὅμως περιμένηται καταφατικὴ ἀπόκρισις, τίθεται τὸ οὐ· οἶον, τὰ ἀγαθὰ οὐ καὶ κακὰ δοκεῖ σοι εἶναι;=ναί.

Χρήσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

§ 295. Ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων τὸ μὲν οὐ τίθεται 1) εἰς τὰς αἰτιολογικὰς προτάσεις· οἶον, ἐπεὶ οὐ βούλεσθε. 2) Εἰς τὰς εἰδικὰς· οἶον, οἶδ' ὅτι οὐκ ἀληθὴ λέγεις· ἥδειν, ὅτι οὐ ῥᾶδιον εἶη. 3) Εἰς τὰς ἀναφορικὰς καὶ χρονικὰς, ὅταν ἀναφέρονται εἰς ὥρισμένον τι καὶ θετικόν· οἶον, Πρωταγόρας, ὃν οὐτε γινώσκεις· ἃ οὐκ ἔατε ἡμᾶς τοὺς παῖδας ποιεῖν, ταῦτα αὐτοὶ ἐποιοῦτε. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, οἶον, ὁ Τίγρις ποταμὸς ἔστι ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆναι. 4) Εἰς τὰς πλαγίαις ἐρωτήσεις, ὅταν ἡ ἐρώτησις γίνηται περὶ ὥρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων· οἶον, ἡρώτα πῶς οὐκ αἰσχρόν ἐστιν· Πρωταγόρας ἐρωτᾷ, εἰ οὐκ αἰσχύνομαι. 5) Εἰς τὰς ἀποτελεσματικὰς προτάσεις, ὅταν τὸ ὥστε συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἶον, αἰ δόξαι δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν· οὗτός ἐστιν ὁ συκοφαντῶν, ὥστε οὐδὲν ἂν δικαίως αὐτοῦ λέγοντος ἀποδέχοισθε.

§ 296. Τὸ δὲ μὴ τίθεται ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων προτάσεων·
 1) εἰς τὰς ὑποθετικὰς καὶ τελικὰς προτάσεις· οἷον, εἰ μὴ καθέ-
 ξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ· οὐδὲν ἢ μάθῃς ἐὰν νοῦς μὴ
 παρῇ· εἰ μὴ ἀναγκάζοιτο· ἵνα μὴ κακοῖς ἐθιζώμεθα· ὅπως μὴ
 θάνῃς. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἷον, ὅπως ἂν μὴ ἔχοι ἀν-
 τιλαβὴν ἢ χεῖρ (Θουκ.). 2) Εἰς τὰς διστακτικὰς προτάσεις·
 οἷον, δέδοικα μὴ ἀποθάνῃ· ἐδεδοίκειν μὴ ἀποθάνοι. 3) Εἰς τὰς
 ἀναφορικὰς καὶ χρονικὰς, ὅταν ἀναφέρονται εἰς ἀόριστον καὶ
 ὑποθετικόν τι· οἷον, ἃ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἶομαι εἰδέναι· σαθρόν ἐ-
 στι πᾶν, ὅ,τι ἂν μὴ δικαίως ἢ πεπραγμένον, μερίστη γίγνεται
 σωτηρία, ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ· ὁπότε μὴ φαῖεν,
 ἀπάγοντες ἀπέκτεινον· ἐπεὶ μὴ ἀντανάχοιεν, ἀναχωροῦντες ἡ-
 σύχαζον. 4) Εἰς τὰς πλαγίας ἐρωτήσεις, ὅταν ἡ ἐρώτησις γίνη-
 ται περὶ ἀμφιβόλων καὶ ἀορίστων πραγμάτων· οἷον, ἡρώτων,
 εἰ μηδὲν φροντίζοι τῶν παρόντων. 5) Εἰς τὰς ἀποτελεσματι-
 κάς προτάσεις, ὅταν τὸ ὥστε(ως) συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς
 ἢ προστακτικῆς· οἷον, ὥστε μὴ ἀποκάμῃς, ὥς μὴ λίαν στένε.

Σημ. Τὸ οὐ πολλάκις, ἀποφάσκον μονήρη τινὰ λέξιν, ἰσοδυναμεῖ τῇ
 ἀπερητικῇ ἃ διὸ συντάσσεται, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, καὶ μετὰ τελικῶν
 καὶ ὑπερθετικῶν προτάσεων καὶ ἐπομένως μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτικῆς·
 οἷον, οὐτ' ἀργύριον οὐτε χρυσίον διδοὺς ἀναπείσεις με, ὅπως ἐγὼ ταῦτ'
 οὐκ Ἀθηναίους φράσω· ἐν δὲ οὐ φάσκη=ἀρνῆται.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου.

§ 297. Τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται τὸ μὴ, ἀλλὰ πολλὰ τῶν
 εἰδικῶν δέχονται καὶ τὸ οὐ· οἷον, αἰροῦμαι μὴ ῥαθυμεῖν, χρὴ
 μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους, ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ
 καλόν, φημι αὐτόν οὐ διαμενεῖν, ἡγοῦμαι αὐτοὺς οὐ τι διαπρά-
 ξασθαι. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἷον, οἷός ἐστι μὴ ἂν ἀ-
 παρνηθῇαι, οἷεσθε οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν;¹

§ 298. Τὸ μὴ τίθεται καὶ ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται
 ἀπὸ τοῦ ὥστε(ως) ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἷον, ὥστε μὴ-

¹ Τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, ὅταν ἔχῃ τὸν δυνητικὸν ἄν, δέχεται τὸ οὐ,
 τὸ δὲ τελικὸν τὸ μὴ.

κέτι ἀμαρτάνειν τοιαῦτα αὐτοῖς εἶργασται, ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορήσαι. Ἄλλ' ὅταν τὸ ἀτοτέλεσμα θεωρῇται πιθανόν, τότε τίθεται, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, καὶ τὸ οὐ οἶον, ὅμως πάντως εἰδέναι ἡγοῦμαι τοῦτον οὕτω σκαιόν, ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα.

§ 299. Τὰ κωλύσεως, ἀρνήσεως, ἀπαγορεύσεως καὶ ἐναντιώσεως σημαντικὰ ῥήματα (κωλύω, εἶργω, κατέχω, ἀπέχω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω, ἄρνούμαι, κλπ.) ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως μετὰ τοῦ μή, ὅπερ δὲν ἀναιρεῖ τὴν τοῦ ἀπαρεμφάτου ἔννοιαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιτείνει τὴν φύσει ἐνυπάρχουσαν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ῥήμασιν ἄρνησιν· οἶον, ἐκώλυον αὐτὸν μὴ προσεὔχεσθαι, ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν, ἤρνούντο μὴ πεπτωκέναι, ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν χώραν στρατεῦσαι. Ὅταν δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα λέγωνται μετ' ἀρνήσεως, τότε εἰς τὸ ἀπαρέμφατον αὐτῶν προτίθεται καὶ τὸ οὐ (οὐχί) μετὰ τὸ μή=(μὴ οὐ)· οἶον, οὐ κωλυσόμεθα μὴ οὐ μαθεῖν, οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι, τίνα οἶε ἀπαρνήσασθαι μὴ οὐχί ἐπίστασθαι τὰ δίκαια;

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ μετοχῆς.

§ 300. Ἀπασαι αἱ μετοχαὶ δέχονται τὸ οὐ πλὴν τῆς ὑποθετικῆς, τελικῆς, τῆς ἀναφορικῆς καὶ χρονικῆς, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ ὑποθετικόν, αἵτινες δέχονται τὸ μή¹ οἶον, παρανομοῦσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ διδόντες σοι χρυσίον, τί ταῦτ' αἰτίῃς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη; φανερὸς γέγονας οὐ συγγενῆς ὢν, ὁρῶ ὅμως οὐ δυναμένους, οἱ οὐ δυνάμενοι (=οἱ οὐ δύνανται), ἔρχεται τῆλ' ἠδὲ εἰς φῶς οὐ ζητούμενον (=καὶ τοι οὐ ζητεῖται), ὁμιλητικὸς ἔσει μὴ δύσερις ὢν (=ἂν μὴ δύσερις ᾗς), ἅπαντα δόκει ποιεῖν, ὡς μὴδὲν λήσων, ὁ μὴ δαρεῖς οὐ παιδεύεται (=ὅς ἂν μὴ δαρῇ), ὁ μὴδὲν ἀδικῶν οὐδενός δέεται νόμου (=ὅστις μὴδὲν ἀδικεῖ).

§ 301. Τὸ οὐ καὶ μὴ τίθενται καὶ εἰς τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόμα-

¹ Τὸ μὴ τίθεται ἐνίοτε καὶ εἰς αἰτιολογικὴν καὶ ἐναντιωματικὴν μετοχήν, ὅταν ἡ ἔννοια εἴη ἐξ ὑποκειμένου καὶ οὐχὶ ἐξ ἀντικειμένου.

τα, ἢ ἐπίθετα ἢ καὶ ἐπιρρήματα, τὸ μὲν οὐ, ὅταν ταῦτα σημαίνωσιν ὀρισμένον τι καὶ θετικόν, τὸ δὲ μή, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ ὑποθετικόν· οἷον, τὴν τῶν γεφυρῶν οὐ διάλυσιν, χῶρον οὐχ ἄγνόν, ἢ μὴ ἐμπειρίαν (= εἰ μὴ τις ἔχει ἐμπειρίαν), τὰ μὴ καλὰ (= ἄτινα μὴ καλὰ), μὴ καλῶς κλπ.

§ 302. Ὅταν εἰς ἀπλὴν ἄρνησιν (οὐ, μὴ) εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ καὶ τὸ πρόσωπον ἢ τόπος ἢ χρόνος ἢ ὁ τρόπος ἀποφατικῶς, φέρεται διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀποφατικοῦ μορίου συνθέτων (οὐδεῖς, οὐδαμοῦ, οὐδέποτε, οὐδαμῶς, μηδεῖς, μηδαμοῦ, μηδέποτε, μηδαμῶς), περὶ ὧν σημειωτέον ὅτι ἐὰν μὲν τὸ ἀπλοῦν προτάσσηται, τὰ ἀποφατικὰ ταῦτα μόρια δὲν ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ἀλλ' ἐπιτείνουσι τὴν ἀπλὴν ἄρνησιν· οἷον, οὐκ ἐποίησεν οὐδὲν οὐδαμοῦ οὐδέποτε οὐδεῖς, μὴ λεγέτω μηδεῖς, μηδέποτε μηδέν· ὡσαύτως καὶ ἄνευ τοῦ ἀπλοῦ ἀποφατικοῦ· οἷον, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδὲν πράττει, μηδεῖς μηδαμοῦ μηδέν λεγέτω· ἐὰν δὲ τὸ ἀπλοῦν ἐπιτάσσηται, ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ὥστε ἡ ἀποφατικὴ πρότασις ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀντιθέτῳ καταφατικῇ· οἷον, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδέποτε οὐκ ἀγαπᾷ τὴν δόξαν=πάντες πανταχοῦ πάντοτε ἀγαπῶσι τὴν δόξαν, οὐδεῖς τὴν ἡγεμονίαν οὐκ ἀγαπᾷ=πᾶς τὴν ἡγεμονίαν ἀγαπᾷ.¹

§ 303. Τὰ ἀποφατικὰ μόρια τίθενται συνήθως πρὸ ἐκείνης τῆς λέξεως, τῆς ὁποίας τὴν ἔννοιαν ἀναιροῦσιν· οἷον, οὐ πάντα ὀρθῶς λέγει, πάντα οὐκ ὀρθῶς λέγει, πάντα ὀρθῶς οὐ λέγει. Πολλῶς ὅμως καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀντιθέσεως τίθενται καὶ μετὰ τὴν ἀποφασκομένην λέξιν· οἷον, ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομένουσιν δὲ οὐ· θεὸν νόμιζε καὶ σέβου, ζήτει δὲ μή.

Περὶ τῶν οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ.

§ 304. Ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν οὐ καὶ μὴ γίνεται τὸ οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ, ἄτινα ἔχουσι διάφορον ἔννοιαν καὶ σύνταξιν.

§ 305. α. Τὸ οὐ μὴ σημαίνει ἄρνησιν ἐμφαντικὴν καὶ συντάσ-

¹ « Δύο ἀρνήσεις μίαν κατάφασιν ποιοῦσιν » ἔλεγον οἱ παλαιοὶ γραμματικοί.

σεται μετὰ β'. συνήθως ἀορίστου ὑποτακτικῆς ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς· οἷον, οὐ μὴ λάβῃς, οὐ μὴ πιστεύσω = ὅχι δὲν θὰ πιστεύσω. Σπανίως δὲ καὶ μετ' ἐνεστώτος ὑποτακτικῆς· οἷον, οὐ μὴ δύνῃται βασιλεὺς ἡμᾶς καταβαλεῖν.¹

Σημ. Τὸ οὐ μὴ ἐπὶ ἐρωτήσεως συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς β'. προσώπου, καὶ σημαίνει ἔντονον ἀπαγόρευσιν· οἷον, οὐ μὴ λαλήσεις ; = μὴ λαλήσης.

§ 306. Μεταξὺ τοῦ οὐ καὶ τοῦ μὴ δυνατὸν νὰ παρεμπέσῃ καὶ ἄλλη λέξις· οἷον, οὐ σοι μὴ μεθέψομαι, ἀλλ' οὐ ποτε ἐξ ἐμοῦ γε μὴ πάθῃς τόδε.

§ 307. β'. Τὸ μὴ οὐ (μὴ οὐχί) σημαίνει ἀπλὴν ἄρνησιν καὶ οὐχὶ ἐμφαντικὴν ὡς τὸ οὐ μὴ, καὶ συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ὑποθετικῆς μετοχῆς, ὅταν προηγῇται ἄρνησις ἢ λέξεις ἄρνητικαί· οἷον, οὐχ ὅσιόν σοι ἐστὶ μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνη (Πлт.). ἀδύνατον ἦν μὴ οὐ μέγала βλάπτειν, οὐκ ἂν ἀξιόπιστος εἴην λέγων μὴ οὐχὶ πρότερον φανείς οἶός εἰμι, δυσάλητος γὰρ ἂν εἴην τοιάνδε μὴ οὐ κατοιικτείρων ἔδραν.² Ἔτι δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται τὸ μὴ οὐ, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ το ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, εἴνε κωλύσεως, ἀπαγορεύσεως, ἀρνήσεως καὶ ἐναντιώσεως σημαντικὸν μετ' ἀποφατικοῦ τινος μορίου (§ 299)· οἷον, οὐ κωλύομεθα μὴ οὐ βοηθεῖν, οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι.

§ 308. Ἐπὶ δὲ τῶν διστακτικῶν προτάσεων (§ 192) συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς μὲν (ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς), ὅταν τὸ

¹ Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ οὐ μὴ συντάσσεται δευτέρῳ ἀορίστῳ ὑποτακτικῆς, καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ μέλλοντι ὀριστικῆς· ἀλλ' οὐ πάντῃ ὀρθῶς· διότι ὁ δαυησινδὸς κανὼν ὁ δρίζων, ὅτι τὸ ὅπως, ὅπως μὴ καὶ οὐ μὴ συντάσσονται μετὰ β'. ἀορίστου ὑποτακτικῆς καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς καὶ οὐδέποτε μετὰ α. ἐνεργ. ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα· διότι τὰ μόρια ταῦτα εὐρίσκονται ἐνίοτε συντεταγμένα καὶ μετὰ α. ἐνεργητικοῦ ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς.

² Σημειωτέον ὅτι ἡ πρότασις, εἰς ἣν ἀποδίδεται ἢ μετὰ τοῦ μ ἢ ο ὁ ὑποθετικὴ μετοχή, ἔχει πάντοτε τὸν δυνατικὸν ἂν.

ῥῆμα, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, εἶνε ἀρκτικοῦ χρόνου· μετ' εὐκτικῆς δέ, ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε ἱστορικοῦ· οἷον, δέδοικα, μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ· φοβοῦμαι, μὴ οὐκ ἀποθάνῃ· ἐδεδόικειν, μὴ οὐκ ἀποθάνοι· ἐφοβείτο, μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλείας.

Σημ. τὸ οὐ τίθεται ἐνταῦθα, ἵν' ἄρῃ τὴν ἔννοιαν τὴν ἐκφραζομένην ὑπὸ τῆς διαστακτικῆς προτάσεως· διότι τὸ μὴ μόνον, διαστακτικὸν ὄν (=μήπως), δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο· διὸ τὸ μὲν, δεδοικα μὴ ἀποθάνῃ, λέγει ὁ μὴ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον τοῦ νοσοῦντος (=φοβοῦμαι μήπως ἀποθάνῃ), τὸ δέ, δέδοικα μὴ οὐκ ἀποθάνῃ, λέγει ὁ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον αὐτοῦ (=φοβοῦμαι μήπως δὲν ἀποθάνῃ).

Περὶ ἐπιρρημάτων.

§ 309. Τὰ ἐπιρρήματα, ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα, ὡς τὰ ἐπίθετα τὰ οὐσιαστικά· οἷον, εὖ πράττω, καλῶς λέγω, λίαν πονεῖ. Ἀλλὰ πολλὰκις προσδιορίζουσι καὶ τὰ ἐπίθετα ἢ καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα· οἷον, λίαν ἀγαθός, πάνυ ταπεινός, σφόδρα δριμύς, λίαν πρωί, πάνυ· σαφῶς, ἄλλοθι· που, πάλαι ποτέ, κλπ. Δυνατὸν δὲ καὶ πλείονα τοῦ ἐνὸς ἐπιρρήματα νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα· οἷον, καλῶς καὶ δικαίως καὶ δεόντως πεποίηκε ταῦτα.

§ 310. Τὰ ἐπιρρήματα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν διακρίνονται κυρίως εἰς τέσσαρας τάξεις· α.) εἰς τὰ μετὰ ῥημάτων συντασσόμενα. β.) Εἰς τὰ μετὰ πλαγίας πτώσεως οὐσιαστικοῦ. γ.) Εἰς τὰ μετ' ἐπιθέτων. δ.) Εἰς τὰ μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων.

Α'. Ἐπιρρήματα μετὰ ῥημάτων συντασσόμενα.

§ 311. Τὰ ἐπιρρήματα προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα, κυρίως τετραχῶς, κατὰ τόπον, χρόνον, τρόπον (ποιότητα) καὶ ποσόν, διὸ καὶ ταῦτα εἶνε κυρίως τεσσάρων εἰδῶν, τοπικά, χρονικά, τροπικά καὶ ποσότητος σημαντικά.

α. Τοπικά ἐπιρρήματα.

§ 312. Τὰ τοπικά ἐπιρρήματα σημαίνουσι τόπον ἢ ἐνστάσει ἢ ἐν κινήσει, ἥτοι τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, τὴν ἀπὸ τόπου κινήσιν καὶ τὴν εἰς τόπον κινήσιν (§ 130)· συντάσσονται δὲ τὰ μὲν κινήσεως σημαντικά μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων,

τὰ δὲ στάσεως μετὰ τῶν στάσεως· οἶον, οὐρανόθεν ἔρχεται, οἴκαδε πορεύεται, ἴωμεν ἐκεῖσε, εἴσω φέρονται, αὐτόθι μένει, Ἀθήνησιν οἰκεῖ, ἔνδον ἦν, κλπ.

§ 313. Τὰ μὲν εἰς ου καὶ ἡ λήγοντα σημαίνουνσι στάσιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν στάσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς οι σημαίνουνσι κίνησιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· οἶον, καὶ ποῦ ἐστὶν οὗτος; ποῦ κεῖται ἡ βίβλος; πῇ στῶ; ποῖ βῶ; ὅποι ἔλθῃ. Ἀλλ' ἐνίοτε εἴτε διὰ τὴν μετὰ κίνησιν στάσιν, εἴτε διὰ σύμπτυξιν τῶν ἐννοιῶν, συντάσσονται καὶ ἀντιστροφῶς τὰ μὲν εἰς ου καὶ ἡ μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς οι μετὰ στάσεως· οἶον, ποῦ βάντος; ὅπου βέβηκεν οὐδεὶς οἶδε, πῇ βῶ; πῇ τρέψω; ὅποι γῆς ἐσμεν.

Σημ. γ'. Τὸ δὲ ἐνταῦθα, ἔνθα (συνήθως μετὰ τοῦ δὴ) καὶ ἔνθεν λαμβάνονται ἐνίοτε καὶ χρονικῶς· οἶον, ἐνταῦθα εἶπεν ὁ Κύριος, ἔνθα δὴ ὁ Θρασύβουλος ἔλεξεν.

§ 314. Σημειωτέον δ' ὅτι, ἐάν ὅλον τόπου τινὸς ἐκφράζηται δι' ἐπιρρήματος καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ συνεκφρασθῇ καὶ μέρος τι αὐτοῦ, τὸ μέρος τοῦτο φέρεται διὰ πλαγίας πτώσεως μετὰ τῆς ταῦτοσήμου τῇ ἐπιρρήματι προθέσεως· οἶον, ἀπῆρεν Ἀθήνηθεν ἐκ τοῦ Πειραιῶς, ἀπέρχεται οἴκοθεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, κατῆρεν Ἀθήναζε εἰς τὸν Πειραιᾶ· πορευόμεθα οἴκαδε εἰς Πολεμάρχου, ἐλθόντες οἴκαδε ὡς ἐμέ, μένει οἶκοι ἐν Ἀττικῇ. Ἐάν δὲ καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος παρίστανται ἐν στάσει προθετοπώτως, τὸ μὲν ὅλον φέρεται διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν, τὸ δὲ μέρος δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἶον, εὗροις δ' ἂν αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ κατὰ τὸ Κράνειον.

Σημ. Πολλάκις στάσεως σημαντικὸν ἐπιρρήμα συντάσσεται μετὰ κινήσεως σημαντικοῦ ῥήματος, καὶ τούναντίον κινήσεως σημαντικὸν ἐπιρρήμα συντάσσεται μετὰ στάσεως σημαντικοῦ ῥήματος δυνάμει προηγουμένης κινήσεως ἢ στάσεως, ἢ δυνάμει συμπτώσεως ἐννοιῶν (§ 372, β', 3)· οἶον, ἐνταῦθα κατέφυγεν, παρασκευάζεται οἴκαδε, κλπ.

β'. Χρονικὰ ἐπιρρήματα.

§ 315. Τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων τὰ μὲν σημαίνουνσι χρό-

νον ἐνεστῶτα, τὰ δὲ παρελθόντα, τὰ δὲ μέλλοντα, τὰ δὲ καὶ τὰ τρία σημεία τοῦ χρόνου· διὸ συντάσσονται τὰ μὲν σημαίνοντα ἐνεστῶτα χρόνον μετὰ ῥήματος ἐνεστῶτος χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα παρελθόντα μετὰ ῥήματος παρελθενός χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα μέλλοντα μετὰ ῥήματος μέλλοντος χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα καὶ τὰ τρία σημεία τοῦ χρόνου μετὰ ῥήματος παντός χρόνου· οἶον, νυνὶ γράφω, χθὲς ἔγραψα, αὔριον γράψω, ἄρτι ἐπεπαύμην, νῦν γράφω, γράψω, ἔγραψα.

γ'. Τροπικὰ καὶ ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα.

§ 316. Τὰ τροπικὰ καὶ ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντός χρόνου ῥήματος· οἶον, καλῶς λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα· ὀρθῶς ποιῶ, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα κλπ.

Σημ. Τὸ μὲν εὖ ποιεῖν, κακῶς ποιεῖν εἶνε ενεργητικὰ = εὐεργετεῖν, κακοποιεῖν, τὸ δὲ, εὖ πάσχειν, κακῶς πάσχειν, εἶνε παθητικὰ = εὐεργετῆσθαι, κακοποιεῖσθαι· οὕτως ἔχει καὶ τὸ εὖ λέγειν, κακῶς λέγειν πρὸς τὸ εὖ ἀκούειν, κακῶς ἀκούειν = εὐλογεῖν, κακολογεῖν, εὐλογεῖσθαι, κακολογεῖσθαι· τὸ δὲ εὖ πράττειν εἶνε ἴσον τῷ εὐτυχεῖν, τὸ δὲ κακῶς πράττειν ἴσον τῷ δυστυχεῖν.

δ'. Ἐπιρρήματα ποσότητος.

§ 317. Τὰ ποσότητος ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντός χρόνου ῥήματος· οἶον, ἅπαξ ἤλθε, πολλάκις ἔρῳ, κλπ. Εἰς τὸ ποσὸν ὑπάρχοντα καὶ τὰ ἐπιτακτικὰ· οἶον, λίχν πονῶ, πονήσω, ἐπόνησα, κλπ.

Β'. Ἐπιρρήματα μετὰ πλαγίας πτώσεως συντασσόμενα.

§ 318. Τὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται καὶ μετὰ πλαγίας πτώσεως, γενικῆς ἢ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς.

α'. Ἐπιρρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 319. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ μεσότητος, τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ γενικῆς συντασσόμενων· οἶον, ἀξίως ἡμῶν αὐτῶν πολεμήσωμεν, τῶν μεγίστων παιδευμάτων ἀπέφρω ἔχουσι, κλπ.

Σημ. Τὸ ἔχω, ἤκω καὶ κεῖμαι καὶ τινὰ ἄλλα μετὰ τροπικοῦ ἢ ποιό-
τ ητος σημαντικοῦ ἐπιρρήματος λεγόμενα, συντάσσονται μετὰ γενικῆς ὀ-
νόματος ἣτις δὲν εἶνε συντακτικὴ αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦ τροπικοῦ ἐπιρρήμα-
τος· οἷον καλῶς ἔχω τοῦ σώματος, εὖ ἤκω φρενῶν, ἡ Κέρκυρα καλῶς πα-
ράπλου κεῖται, κλπ.

2) Τὰ χρονικά· οἷον, ὁπὲ τῆς ὥρας, πηνίκα τῆς ἡμέρας κλπ.

3) Τὰ τοπικά· οἷον, ποῦ γῆς, ὅπου γνώμης φέρει, ἔσω, ἐντός,
ἐνδον, ἔξω, ἐκτός, ἐγγύς, πλησίον, πόρρω, ἄνω, ἄνωθεν, ἀντι-
κρῦ, πέραν τινός.

4) Τὰ ποσότητος· οἷον, ἅπαξ τῆς ἡμέρας, δις τοῦ μηνός,
πολλάκις τοῦ ἔτους.

5) Τὰ τακτικά· οἷον, ἐξῆς τούτων καὶ ἄλλα διηγῆσθαι.

6) Τὰ ἐπικρυπτικά· οἷον, κρύφα τῶν στρατιωτῶν, λάθρα
τῶν πολεμίων.

7) Τὰ διαιρετικά καὶ ἐξαιρετικά· οἷον, χωρὶς τῶν ἄλλων,
δίχα στόματος, πάντα ἔχει πλὴν ὑγείας.

8) Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά· οἷον, μᾶλλον τῶν ἄλλων,
μάλιστα πάντων, πλεόν ἐμοῦ, ἥκιστα πάντων.

Σημ. Τὰ συγκριτικά συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτῶτως τῷ συγκρινομένῳ,
μεσολαβοῦντος τοῦ ἢ (§ 45, 17 σημ. α.)· οἷον, σὲ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνον ἄ-
γαι, σὺ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνός με ὠφελεῖ· ὡσαύτως καὶ μετὰ ῥήματος τῆς
αὐτῆς ἐγκλίσεως· οἷον, ὠφελῶ μᾶλλον ἢ βλάπτω ἐργαζόμενος.

6'. Ἐπιρρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 320. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἰσι τὰ
ἑξῆς·

1) Τὰ μεσότητος, τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ δοτικῆς
συντασσόμενων· οἷον, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις, ὁμοφώνως, ὁμολο-
γούμενως τοῖς εἰρημένοις.

2) Τὰ ἄθροιστικά· οἷον, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις, κλπ.

Τὰ δὲ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε μόνον
τὰ ὁμοικά, τὰ ὅποια οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ συγκαταλέγου-
σιν εἰς τὰς προθέσεις· τὴν δὲ σύντάξιν αὐτῶν ζήτηι ἐν § 287.

Γ'. Ἐπιρρήματα μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα.

§ 321. Τὰ μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε κυρίως τὰ ἐπιτακτικά, τροπικά καὶ ἀριθμητικά· οἷον, νῆες παντελῶς κεναί, ὅλως σοφοί, λίαν ἐπιμελής, σφόδρα δίκαιος, δὶς ἔν, ἑκατὸν δὶς.

Δ'. Ἐπιρρήματα μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα.

§ 322. Τὰ μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε κυρίως τὰ ἐπιτακτικά, τοπικά καὶ χρονικά· οἷον, λίαν καλῶς, πάνυ σαφῶς, ἐνταῦθ' αὖτις, πάλαι ποτέ, αἰεὶ ποτε πάλιν αὖτις, νῦν πρῶτον κλπ.

Σημ. Τὰ ἐπιτακτικά ἐπιρρήματα τιθέμενα μετὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων δίδουσιν εἰς αὐτὰ ἔννοιαν ὑπερθετικοῦ· οἷον, λίαν σοφός=σοφώτατος, πάνυ καλῶς γράφει=καλλιςτα, λίαν ταχέως τρέχει=τάχιστα, κλπ.

Περὶ ἐπιφωνημάτων.

§ 323. Πάντα τὰ ἐπιφωνήματα συντάσσονται μετὰ τῶν πτωτικῶν καὶ οὐδὲν σχεδὸν μετὰ τῶν ῥημάτων· διαιροῦνται δὲ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς δύο, εἰς τὸ κλητικὸν καὶ εἰς τὰ παθηματικά.

α. Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα συντάσσεται μετὰ κλητικῆς, καὶ τίθεται ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων· οἷον, ὦ φίλε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὦ λέγων εὐχερῶς ὅ,τι ἂν βουληθῆς.

β. Τὰ παθηματικά ἐπιφώνηματα συντάσσονται διχῶς, 1) μετ' ὀνομαστικῆς ἢ κλητικῆς, σημαίνουσης τὸ πάσχον πρόσωπον· οἷον, ὦ τλήμων ἐγώ! οἴμοι τάλας! ὦ μοι ἐγώ τί πάθω! φεῦ, φεῦ, μῆτερ ἄθλία. 3) Μετὰ γενικῆς σημαίνουσης τὸ αἷτιον τοῦ ψυχικοῦ παθήματος· οἷον, φεῦ τῆς ἀνοίας! ὦ τῆς μωρίας! βαβαὶ τῆς κακίας! οἴμοι τῶν κακῶν! 3) μετὰ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς, σημαίνουσης τὸ πάσχον πρόσωπον· οἷον, οἴμοι τῷ ταλαιπώρῳ! οὐαὶ μοι! αἶ με δειλὴν!

Σημ. Ἡ γενικὴ τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ ἐπιφωνήματος· οἷον, τῆς δυστυχίας! τῆς ἀναίδείας!

Περὶ συνδέσεως λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν.

§ 324. Σύνδεσις λέγεται, ὅταν πρὸς ἐντελῇ ἔκφρασιν τῶν ἡμετέρων διανοημάτων ἢ βουλευμάτων ἀναγκάζωμεθα νὰ συνάπτωμεν λέξιν μετ' ἄλλης λέξεως, ἢ πρότασιν μετ' ἄλλης προτάσεως, ἢ κῶλον μετ' ἄλλου κώλου, ἢ περίοδον μετ' ἄλλης περιόδου, ἢ παράγραφον μετ' ἄλλης παραγράφου.

§ 325. Ἡ σύνδεσις εἶνε διττή, ἐξωτερικὴ (κατὰ παράταξιν), ἢ ἐσωτερικὴ (καθ' ὑπόταξιν). Καὶ ἐξωτερικὴ μὲν λέγεται ἡ σύνδεσις, ὅταν ἰσοδύναμοι προτάσεις παρατίθωνται ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων οὕτως, ὥστε ἡ μία δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἄνευ τῆς ἐτέρας· οἷον, διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, ζῇ ἢ ἀπέθανεν, οὔτε εἶρηκα οὔτε λέγοιμι ἄν. Ἐσωτερικὴ δέ, ὅταν ἡ μία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἄλλης οὕτως, ὥστε ἄνευ αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· οἷον, ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλὸς οὐχ ὁρᾷ· ἐὰν ᾗς φιλομαθὴς, ἔσει καὶ πολυμαθής.

§ 326. Αἱ ἐσωτερικῶς λοιπὸν συνδεόμεναι προτάσεις εἶνε δύο εἰδῶν, κύριαι (πρωτεύουσαι) καὶ ὑποταγεῖς (δευτερεύουσαι)· καὶ κύριαι μὲν λέγονται αἱ σημαίνουσαι τὴν κυρίαν ἔννοιαν, ὑποταγεῖς δὲ αἱ σημαίνουσαι τὴν ὑποδεεστέραν, ἣτις τίθεται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς κυρίας· ὅθεν ἐν ταῖς ἀνωτέρω προτάσεσιν αἱ μὲν οὐχ ὁρᾷ καὶ ἔσει πολυμαθής, εἶνε κύριαι, αἱ δὲ ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλὸς καὶ ἐὰν ᾗς φιλομαθὴς, εἶνε ὑποταγεῖς.

Σημ. Δυνατὸν ἐν τῇ αὐτῇ περιόδῳ ἢ ἐν τῷ αὐτῷ κώλῳ νὰ ὑπάρχωσι δύο ἢ καὶ πλείονες κύριαι προτάσεις, καὶ δύο ἢ πλείονες ὑποταγεῖς· δυνατὸν δὲ καὶ ἀπὸ ὑποταγῶν προτάσεως νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλη ὑποταγής.

§ 327. Ἄπασαι δὲ αἱ ἰσοδύναμοι προτάσεις, εἴτε κύριαι εἶνε εἴτε ὑποταγεῖς, λέγονται ὁμοταγεῖς (ὁμοειδεῖς) καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς.

§ 328. Εἶδη δὲ τῆς συνδέσεως εἶνε δέκα· διὸ καὶ δέκα εἰδῶν προτάσεις ὑπάρχουσι, συμπλεκτικαί, διαζευκτικαί, ἀντιθετικαί ἢ ἐναντιωματικαί, συμπερασματικαί, αἰτιολογικαί, εἰδικαί, ἀντιφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαί καὶ τελικαί· συνδέονται δὲ διὰ τῶν συνδέσμων καὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων. Ἐνταῦθα

δὲ θέλομεν ἐξετάσει τὰς πέντε πρώτας, τὰς δὲ ἄλλας ἐξηγή-
σαμεν ἐν τῷ περὶ ἐγκλίσεων (§ 137—197).

α. Συμπλεκτικαὶ προτάσεις.

§ 329. Αἱ συμπλεκτικαὶ προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συν-
δέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων, καὶ, τὲ,
καταφατικῶς, οὔτε—οὔτε, μήτε—μήτε, ἀποφατικῶς· οἶον, Σω-
κράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, αἱ Μυκῆναι ἢ Σπάρτη τε·
οὔτε γράμματα οἶδεν, οὔτε νεῖν ἐπίσταται· μήτε γέλωτα προ-
πετῇ στέργει, μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου.

§ 330. Ἀποφατικὴ σύνδεσις γίνεται καὶ διὰ τοῦ οὐδὲ καὶ
μηδὲ, ἀλλὰ μετ' ἐπιδοτικῆς συνήθως ἐννοίας καὶ σπανίως μετ'
ἀπλῆς ἀποφατικῆς· οἶον, ἐλπίζω οὐδὲ τοὺς πολεμίους μενεῖν
ἔτι=οὐ μόνον τοὺς ἄλλους, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς πολεμίους· οὐδ'
Ἡρακλῆς πρὸς δῖο· πρὸς σοῦ οὐδ' ἐμοῦ φράσω= καὶ οὐκ ἐμοῦ·
ὃ μηδ' εἰπεῖν τινι θέμις.

§ 331. Ὁ μὲν καὶ προτάσσεται τῆς λέξεως, ἣν συνδέει, ὁ
δὲ τὲ ἐπιφέρεται· διὸ ὁ μὲν καὶ λέγεται προτακτικός, ὁ δὲ τὲ
ἐπιτακτικός. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἀρκτικός ὢν ὁ καὶ, ἀπαιτεῖ
καὶ ἕτερον καὶ· οἶον, καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτων φιλοσοφοῦσι.
Πολλῶς δὲ τίθενται καὶ ἐκ παραλλήλου, προτασσόμενος ὁ τὲ
καὶ ἐπιφερόμενος ὁ καὶ πρὸς σφικτοτέραν σύνδεσιν· οἶον, ἄν-
δρες τε καὶ γυναῖκες.

§ 332. Ἐάν δὲ μετ' ἀποφατικὴν πρότασιν ἐπιφέρηται ἄλλη
καταφατικὴ, αὕτη συνδέεται διὰ τοῦ τὲ ἢ καὶ ἢ δέ· οἶον οὔτε
ἐπινεῦσαι ἠθέλησεν εἰσὶν αὐτῷ· ὥρσαν μήτε προδώσειν ἀλλή-
λους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι· οὔτε τῆς ἀρχῆς ἀπέτυχεν καὶ τὴν
φιλίαν διετήρησεν· οὔτε γραμματικὴν ἀνέγνω, διδάσκειν δὲ
ἐπιχειρεῖ.

§ 333. Οἱ συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι συνδέουσιν ὁμοειδῆ κατ'
ἐννοιαν· διὸ συνδέουσιν οὐ μόνον ὁμοειδῆ μέρη λόγου· οἶον, Σω-
κράτης καὶ Πλάτων γράφουσι, χρήματα καὶ στρατιώτας πέμπει,
ἐγὼ καὶ σὺ περιπατοῦμεν, Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ,

νῦν καὶ αἰεὶ· ἀλλὰ καὶ ἑτεροειδῆ, ὅταν εἴνε τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ἤρουν ὄνομα μετὰ ἀναφορικῆς μετοχῆς ἢ ὀνομαστικοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, καὶ ἐπίθετον ἢ ἐπίρρημα μετὰ μετοχῆς ἢ ἐμπροθέτου τινός, καὶ ἐμπρόθετον μετὰ μετοχῆς οἶον, τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἄλλως ἔχουσιν, ἡ δειλία καὶ τὸ διεέναι προδότας τῆς πατρίδος ποιεῖ, ἐγὼ καὶ ὅστις βούλεται, κοινὴν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἐπαμύνουσιν διετέλεσαν παρέχοντες, εὐδαιμόνως καὶ ἡσυχῶς ζῆ, ἀφόβως καὶ μετὰ παρρησίας λαλεῖ, διὰ τὸ φιλεῖν καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχων.

§ 334. Εἰς τὴν συμπλεκτικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κλιμακωτὴ καλουμένη σύνδεσις, ἣτις γίνεται διὰ τῶν οὐ μόνον— ἀλλὰ καί, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ τι μεῖζον εἰς ἕλαττον, ἢ τούναντίον ἕλαττόν τι εἰς μεῖζον οἶον, οὐ σοὶ μόνον λαιδορῆσεται, ἀλλὰ καὶ ἐμοί. Ναυσικύδης οὐ μόνον ἑαυτὸν καὶ οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ ὅς πολλὰς.

§ 335. Ἀντὶ τοῦ οὐ μόνον τίθεται πολλάκις ἐπὶ μὲν καταφατικῆς ἐννοίας τὸ οὐχ ὅτι οἶον, οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ—οὐ μόνον ὁ Κρίτων ἡσύχαζεν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ—καὶ ὁ Κρίτων καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἡσύχαζον. Ἐπὶ δὲ ἀποφατικῆς τίθεται τὸ οὐχ ὅπως οἶον, ἡ δὲ γῆ οὐχ ὅπως καρπὸν ἤνεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν φρεάτων ἐπέλιπεν—οὐ μόνον ἡ γῆ οὐκ ἔδωκε καρπὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐπέλιπεν—οὔτε ἡ γῆ ἔδωκε καρπὸν, οὔτε τὸ ὕδωρ τῶν φρεάτων ἦν.

§ 336. Ἀντὶ τῶν οὐ μόνον, οὐχ ὅτι, οὐχ ὅπως τίθενται τὰ μὴ μόνον, μὴ ὅτι, μὴ ὅπως, ὅταν ἡ φύσις τῆς συντάξεως ἀπαίτη τὸ μὴ καὶ οὐχὶ τὸ οὐ οἶον, ἀποδέχου τῶν ἐταίρων μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας· μὴ ὅτι θεός, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι οὐ φιλοῦσι τοὺς ἀπιστοῦντας· μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε.

§ 337. Ἐὰν δὲν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἀρθῶσιν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων αἱ ἐννοιαί, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἐπαναλαμβάνεται τὸ οὐ,

ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τίθεται μετὰ τὸν ἀλλὰ ὁ οὐδὲ ἀντὶ τοῦ καί· οἶον, οὐ μόνον γράμματα οὐκ οἶδεν, ἀλλ' οὐδὲ νεῖν ἐπίσταται· οἱ δὲ οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο, ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν· οὐκ ἂν ἡμεῖς ἐργαζοίμεθα μὴ ὅτι τὴν τούτων, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἡμετέραν. Δὲν ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ οὐ ἐν τῇ πρώτῃ προτάσει, ὅταν τὸ ἔκθεμα αὐτῆς εἴνε ἀρνητικὸν ἢ ὅταν αὕτη φέρεται διὰ τῶν ἀρνητικῆν ἔννοιαν ἐχόντων οὐχ ὅπως, μὴ ὅπως, οὐχ οἶον (§ 335)· οἶον, οὐχ ὅτι τῶν ὄντων ἀπεστερήμην, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἔζων (Δημ.)· οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' οὐδὲ δουλείας μετρίας ἡξιώθημεν τυχεῖν (Ἰσκρ.)=οὐ μόνον οὐ· μὴ ὅπως ὀρεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε.

§ 338. Ὅταν μετ' ἀποφατικὴν πρᾶξιν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐπε-νεχθῇ καὶ ἑτέρα ἀποφατικὴ δυσκολωτέρα καὶ ἐπιπονωτέρα τῆς πρώτης, φέρεται αὕτη διὰ τοῦ μὴ ὅτι ἢ οὐχ ὅπως, ἅπερ τότε ἰσοδυναμοῦσι τῷ, πολλῷ μᾶλλον· οἶον, διὰ τὸν χειμῶνα οὐδὲ πλεῖν, μὴ ὅτι ἀναιρεῖσθαι τοὺς ἄνδρας δυνατόν ἦν=οὐδὲ νὰ πλεῦσωσιν ἤτο δυνατόν, πολλῷ δὲ μᾶλλον νὰ σηκώνωσι τοὺς νεκρούς· οὐδὲ ἰστέναι χαμῆ, οὐχ ὅπως βαδίζειν ἡδύνατο.

Β'. Διαζευκτικαὶ προτάσεις.

§ 339. Αἱ διαζευκτικαὶ προτάσεις εἴνε ὁμταγεῖς καὶ συν-δέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ, ἢτοι—ἢ, εἴτε—εἴτε, ἐάντε—ἐάντε, ἄντε—ἄντε, ἤντε—ἤντε· σημαίνουνσι δὲ διζεύξιν (χωρισμὸν) δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν¹. διὸ μεταχειρίζομεθα αὐτάς, ὅταν θέλωμεν ἐκ δύο ἢ περισσοτέ-ρων ἐννοιῶν νὰ θέσωμεν μίαν καὶ νὰ ἄρωμεν τὰς λοιπὰς· οἶον, πρὶν ζῶν ἢ θάνατος, εἰς ἀρχὸς ἀνὴρ ἔστω ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ Δίος Ὀδυσσεύς.

§ 340. Ὁ ἢ τίθεται δις ἢ πολλάκις κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου, ἀλλὰ ὁ πρῶτος δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ, ὅταν δὲν

¹ Οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ἔλεγον «οἱ διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι διαζευ-κνοῦσι μὲν τὰς ἐννοίας, συνδέουσι δὲ τὰς προτάσεις».

ἀπαιτῆται ἔμφασις· οἶον, δός μοι χρυσόν ἢ ἄργυρον ἢ τι τῶν πολυτίμων.

§ 341. Ὁ ἦτοι προτάσσεται τοῦ ἦ, καὶ τίθεται, ὅταν εἶνε ἀνάγκη γὰρ ἐξαρθῇ τὸ πρῶτον τῶν διαζευγνυμένων μερῶν· οἶον, ἦτοι ἀγαθὸς ἢ φαῦλος.

§ 342. Οἱ σύνδεσμοι εἴτε—εἴτ' ε, ἐάντε—ἐάντε, ἄντε—ἄντε, ἦντε—ἦντε τίθενται, ὅταν ἡ ἐκλογή τῶν διαζευγνυμένων θεωρῆται ἀδιάφορος, καὶ αἱ ἔννοιαι εἶνε ὑποθετικά· συντάσσονται δὲ ὁ μὲν εἴτε μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς ἢ καὶ ὑποτακτικῆς (ἐπὶ διαπορήσεως), ἔτι δὲ καὶ μετὰ μετοχῆς· οἱ δὲ λοιποὶ μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 159, δ'). οἶον, εἴτε εὐγενὴς πέφυκας, εἴτ' ἐσθλῶν κακῇ· εἴτε ἐκ φύσεως μνήμονες εἶεν οἱ παῖδες, εἴτε καὶ τούναντίον ἐπιλήσμονες· ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσι τοὺς ἄνδρας, εἴτ' ἄλλο τι χρήσονται· εἴτ' ἄρα καὶ χρήσιμόν τι νομίζων αὐτὸν εἶναι, εἴτε καὶ ἀσφαλέστερον οὕτως ἡγούμενος· ἐάντε βούλῃ, ἐάντε μὴ· ἄντε ἄρχων, ἄντε ιδιώτης ὧν τυγχάνῃ· ἦντε πρὸς ἔω, ἦντε πρὸς ἐσπέραν, ἦντε πρὸς ἄρκτον, ἦντε πρὸς μεσημβρίαν ἄρξῃται πορεύεσθαι. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τοῦ κἄν(τε)—κἄν(τε)· οἶον, κἄν ῥήγμα ἢ κἄν στρέμμα κἄν ἄλλο τι.

Γ'. Ἀντιθετικά ἢ ἐναντιωματικά προτάσεις.

§ 343. Αἱ ἀντιθετικά ἢ ἐναντιωματικά προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν ἀντιθετικῶν ἢ ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, μὲν—δέ, μὲν—ἀλλά, μὲν—ὁμως, μὲν—ἀλλ' ὁμως, μὲν—ὁμως δέ, μὲν—μὲν τοι (γε), μὲν—μήν, μὲν—γὰρ μήν· σημαίνουσι δὲ ἀντίθεσιν ἢ ἐναντίωσιν δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν· οἶον, ὁ μὲν βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρά· Τυδεὺς μικρὸς μὲν ἦν δέμας, ἀλλὰ μαχητής· ἡ φύσις βούλεται μὲν, οὐ μὲν τοι δύναται· πάνυ μὲν οὐκ ἤθελεν, ὁμως δ' ἠναγκάσθη ὁμολογῆσαι κλπ.

§ 344. Ἡ ἀντίθεσις λοιπὸν γίνεται διὰ τοῦ μὲν, προηγουμένου καὶ τοῦ δέ, ἐπιφερομένου ἅπαξ ἢ πολλάκις κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου ἐπὶ μετρίας ἀντιθέσεως, ἐπὶ δὲ ἰσχυρᾷ ἐπιφέρεται ὁ

ἀλλά, ὅμως, ἀλλ' ὅμως, ὅμως δέ, μέντοι, μήν, γέ μήν, οὐ μήν, οὐ μήν ἀλλά.

§ 345. Ὁ μὲν τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ τοῦ δέ καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ οὖν (=μὲν οὖν) ἢ, ὅταν μετὰ τὸ πρῶτον μὲν, ἐπιφέρεται τὸ εἶτα ἢ ἔπειτα, διότι ταῦτα συνήθως τίθενται ἄνευ τοῦ δέ· οἷον, αἰσχυρθεῖν γὰρ ἄν, εἰ, τῶν μὲν ἄλλων μηδὲ τοὺς θεοὺς ἀναμαρτήτους εἶναι νομιζόντων, αὐτὸς τολμῶν λέγειν, ὥς οὐδὲν πώποτε πεπλημμελήκαμεν· πρῶτον μὲν οὖν εὐσέβει τὰ περὶ τοὺς θεοὺς· πρῶτον σκεπτέον τοῦτο, εἶτα ἢ ἔπειτα ἐκεῖνο. Καὶ τοῦναντίον τίθεται ὁ δέ, ἄνευ τοῦ μὲν, ὅταν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ λόγου εὐκόλως ἐννοῇται, ἢ ὅταν εἶνε μεταβατικὸς ἢ προσθετικὸς· οἷον, ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων=σὺ μὲν ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων· βούλομαι δὲ εἰπεῖν.

§ 346. Εἰς τὴν ἀνθετικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν σύνδεσις, ἣτις γίνεται διὰ τοῦ οὐ—ἀλλά, μὴ—ἀλλά, ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἐκ δύο ἐννοιῶν νάρθη ἢ πρώτη καὶ νὰ τεθῇ ἡ δευτέρα· καὶ αἴρεται μὲν ἡ ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ, τίθεται δὲ ἡ ἔχουσα τὸν ἀλλά, ὅστις διὰ τοῦτο ἐνταῦθα καλεῖται θετικὸς· οἷον, μέτρον δὲ αὐτῷ οὐχὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν· ἀγὰρ μὴ τὴν ὑπερβάλλουσαν κτῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπόλαυσιν.

Σημ. Ὅθεν ἡ μὲν ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ πρότασις λέγεται ἄρσις καὶ προηγέται· ἡ δὲ ἔχουσα τὸν ἀλλά, θέσις καὶ ἐπιφέρεται· πολλάκις ὅμως προηγέται ἡ θέσις καὶ ἐπιφέρεται ἡ ἄρσις· ἀλλὰ τότε ὁ ἀλλὰ μετατίθεται εἰς τὴν ἄρσιν, τιθέμενος πρὸ τοῦ οὐ ἢ τοῦ μὴ (=ἀλλ' οὐ, ἀλλὰ μὴ), καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ καί (=καὶ οὐ, καὶ μὴ)· οἷον, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι δι' ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τύχην ἐνίκησαν=οὐ διὰ τὴν τύχην, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν ἐνίκησαν=οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι δι' ἀρετὴν καὶ οὐ διὰ τὴν τύχην ἐνίκησαν· εἶναι βούλου τὰ περὶ τὴν ἐσθλότητα φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής=μὴ καλλωπιστής, ἀλλὰ φιλόκαλος=φιλόκαλος καὶ μὴ καλλωπιστής.

Δ'. Συμπερασματικαὶ προτάσεις.

§ 347. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις εἶνε ὑποταγεῖς καὶ συνδέονται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων, οὖν,

τοίνυν, ἄρα, ὥστε, κλπ. σημαίνουνσι δὲ συμπέρασμα προηγουμένων σκέψεων ἢ συνέπειαν προηγουμένων πράξεων· διὸ οἱ συμπερασματικοὶ ἢ συλλογιστικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο μερῶν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον περιέχει τὰς ἐνεργηθείσας πράξεις, τὸ δὲ δεύτερον, τὸ συμπέρασμα, (τὴν ἀκολουθίαν) καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται συμπερασματικὴ ἢ συλλογιστικὴ πρότασις· οἷον, ἀναρχία ἂν καὶ ἀταξία ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι· δεῖ οὖν πολὺ τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους εἶναι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν· εἴ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴν εἰσι βωμοί, ἄρα καὶ θεοί· ταχὺ δὲ τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ὁ Κύρος ἀνηλώκει, ὥστε ὁ Ἀστυάγης οὐκ εἶχεν αὐτῷ συλλέγειν θηρία, κλπ.

Ε'. Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.

§ 348. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἶνε ὑποταγεῖς καὶ συνδέονται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅτι, διότι, γάρ, κλπ. σημαίνουνσι δὲ αἷτιον αἰτιατοῦ τινος· διὸ οἱ αἰτιολογικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο προτάσεων ἐκ τῆς σημαίνουσας τὸ αἷτιον καὶ ἐκ τῆς σημαίνουσας τὸ αἰτιατόν, καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὸ αἷτιον εἶνε ἡ κυρία, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ αἰτιατόν ἢ ὑποταγῆς καὶ ἔχει τοὺς αἰτιολογικοὺς συνδέσμους· τίθενται δὲ αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἰς ὀριστικὴν (συνήθ.)· διότι, ἵνα προκύψῃ αἰτιατόν (ἀποτέλεσμα), πρέπει τὸ αἷτιον νὰ εἶνε πραγματικόν καὶ ἀληθές· οὖν, ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλός, οὐχ ὁρᾷ· μὴ λέγε ταῦτα· οὐ γὰρ ἀνέξομαι κλπ.

Σημ. Τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ὁ μὲν ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ αἰτιολογοῦσι συνήθως τὰ κατωτέρω, ὁ δὲ γάρ, διότι καὶ καλῶς τὰ ἀνωτέρω, οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τὰ ἀνωτέρω καὶ τὰ κατωτέρω· ὁ δὲ ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ λαμβάνονται πολλάκις καὶ χρονικῶς.

Περὶ συντακτικῶν σχημάτων.

§ 349. Σχῆμα συντακτικόν¹ λέγεται τὸ ἰδίωμα, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες γράφοντες ἢ λαλοῦντες χάριν ἐμφάσεως ἢ συν-

¹ Λέγεται συντακτικὸν πρὸς διάκρισιν τοῦ ῥητορικοῦ καὶ γραμματικοῦ σχήματος. *οὐλοῖ μοί φησιναι ἰσθοντοῦ μοιδα λωδωρον*

τομίας παρέβαινον ἐκουσίως καὶ ἐν γνώσει τοὺς συνήθεις καὶ κοινοὺς κανόνας τῆς συντάξεως· διὸ διαφέρει τὸ συντακτικὸν σχῆμα τοῦ σολοικισμοῦ· καθότι τὸ μὲν σχῆμα εἶνε μὲν παρά-θασις τῶν συντακτικῶν κανόνων, ἐκουσία ὅμως καὶ εὐχρηστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὁ δὲ σολοικισμὸς εἶνε παράθασις ἀκουσία καὶ ἄχρηστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.¹ Εἶδη δὲ τῶν σχημάτων εἰσι κυρίως ὀκτώ, ὅφ' ἃ ὑπάγονται ἕτερα εἰδικώτερα σχήματα.

Α'. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν.

§ 350. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ ἡ σύνταξις γίνεται κατ' ἔννοιαν καὶ οὐχὶ κατὰ λέξιν. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο, εἰς τὸ κατὰ τὸ νοούμενον ἢ σημαίνόμενον, καὶ εἰς τὸ κατὰ τὸ συνώνυμον.

α. Σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον ἢ κατὰ τὸ σημαίνόμενον λέγεται, ὅταν τὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα, ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ ὄντα, συντάσσωνται μετὰ πληθ. ῥήματος ἢ ἐπιθέτου καὶ μάλιστα μετοχῆς (§ 15, 2· § 35)· οἷον, ὁ δῆμος ἐφηφίσαντο, ἡ πληθὺς ἔφασαν, τὸ πλῆθος οἶονται, τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν, ὁ ὄχλος ἡθορίσθη θαυμάζοντες, τὸ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους, φάλαγγες ἐλπόμενοι, ἡ βουλὴ ἡσυχίαν εἶχεν οὐκ ἀγνοοῦντες.

β'. Σχῆμα κατὰ τὸ συνώνυμον λέγεται, ὅταν τὰ ἐπίθετα ἢ αἱ μετοχαὶ δὲν τίθωνται κατὰ τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος τοῦ συνωνύμου αὐτῶν· οἷον, φίλε τέκνον, ἀντιφίλε υἱέ ἢ παῖ, βρέφος εἰσορῶ φέροντα τόξον, ἀντί παιῖδα φέροντα, τὸ μειράκιον ἐγένετο καλός. Εἰς τοῦτο τὸ σχῆμα ἀνάγουσι καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου, ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις λεγόμενον, ἀντὶ νόσημα λεγόμενον· ἀλλ' οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ θεωροῦσι τὴν μετοχὴν λεγόμενον αἰτιατικὴν ἀπόλυτον.

§ 351. Τὸ κατὰ σύνεσιν σχῆμα ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὰ ἀναφο-

¹ Βαρβαρισμὸς μὲν εἶνε παράθασις τῶν τεχνολογικῶν κανόνων, σολοικισμὸς δὲ παράθασις τῶν συντακτικῶν. «βαρβαρισμὸς μὲν ἀμάρτημα περὶ λέξιν, σολοικισμὸς δὲ ἀμάρτημα περὶ λόγον» (Γαζής).

ρικὰ καὶ δεικτικὰ· οἷον, τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν· οἱ ὥρμουν· καὶ τὸ Ἀρκαδικόν, ὧν ἤρχε Κλεάνωρ· πλήθει, οὔπερ δικάσουσιν· πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἷγε ἐμέ ὑπῆρξαν ἄδικα ποιοῦντες (Ἡρόδ.).

Β'. Σχῆμα Ἀττικὸν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις.

§ 352. Σχῆμα Ἀττικὸν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἀττικῆς διαλέκτου, καθ' ὃ πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα συντάσσονται μεθ' ἐνικοῦ ῥήματος (§ 15,1)· οἷον, τὰ πράγματά ἐστι δεινὰ, ταῦτα εἴρηται μοι.

§ 353. Ἐνίοτε καὶ μάλιστα ἐπὶ ἐμφύχων ἢ ἐπὶ ἐννοίας πληθούς ἢ ἐκτάσεως εὐρίσκονται πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συντεταγμένα καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· οἷον, τὰ τέλη (=οἱ ἐν τέλει) τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχοντο αὐτοῖς, τὰ μεῖράκια κατεφρόνησαν, φανερά ἦσαν καὶ ἔκτων καὶ ἀνθρώπων ἔχνη πολλά, ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Σουενέσιος βασιλεία.

Σημ. Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται ἀττικὴ διότι μετεχειρίζοντο αὐτὴν οἱ Ἀττικοί· ἄλλ' εὑρηται ἐνίοτε καὶ παρ' Ὀμήρῳ καὶ Ἰωσὶν· οἷον, δοῦρα σέσηπε.

Γ'. Σχῆμα Βοιωτικὸν ἢ Πινδαρικόν.

§ 354. Σχῆμα Βοιωτικὸν ἢ Πινδαρικόν λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ πληθυντικὰ ὑποκείμενα ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους συντάσσονται μεθ' ἐνικοῦ ῥήματος· οἷον, ὕμνοι τέλλεται.

Σημ. Ὀνομάζεται δὲ Βοιωτικὸν τὸ σχῆμα τοῦτο, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὸ οἱ Βοιωτοί (Αἰολεῖς)· ἄλλ' εὑρηται καὶ παρ' Ὀμήρῳ (ἐν ὕμνοις), Πηϊδῶ καὶ Ἡροδότῳ.

Δ'. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιόπτωτον.

§ 355. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιόπτωτον καλεῖται τὸ ἰδίωμα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ τὸ ὅλον ἐν ταῖς διαιρέσεσι καὶ ἐπιμερισμοῖς ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ γενικὴν διαιρετικὴν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ φυσικωτέρα σύνταξις, τίθεται ὁμοιοπτῶτως τοῖς μέρεσιν ἢ τῷ μέρει· οἷον, οἱ δὲ κληρὸν ἐσημῆναντο ἕκαστος· οὗτοι,

μὲν ἄλλος ἄλλο λέγει· οἱ πολέμοι οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο (§ 227, β'), ἀντὶ τῶν πολεμίων οἱ μὲν, κτλ.

Σημ. Τὸ ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος, ἄλλο συντάσσονται ὅτε μὲν μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος συμφωνοῦντος πρὸς τὸ ὅλον, ὅτε δὲ μετὰ ἐνικοῦ συμφωνοῦντος πρὸς τὸ μέρος.

Ε'. Σχῆμα ἐφέλξεως ἢ ἀφομοιώσεως.

§ 256. Ἐφέλξις ἢ ἀφομοίωσις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, κατ' ὃ χάριν συντομίας ἢ εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως δύο προτάσεις ἢ λέξεις ἀνόμοιοι ἔλκονται πρὸς ἀλλήλας οὕτως, ὥστε ἡ ἢ ἡγουμένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἐπιφερομένην, ἢ τοῦναντίον ἢ ἐπιφερομένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἡγουμένην.

§ 357. Ἡ ἐφέλξις γίνεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν κατὰ τρεῖς μάλιστα τρόπους, καὶ εἰνεϊδίως τῶν Ἀττικῶν.

α'. Ὅταν τὸ ἀναφορικὸν δὲν τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα, εἰς ὃ ἀποδίδεται, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας· οἶον, ἀπολαύω τῶν ἀγαθῶν ὧν ἔχω, ἀντὶ ἃ ἔχω· χρεῶμαι βιβλίοις οἷς ἔχω, ἀντὶ ἃ ἔχω. Καὶ ἐλλείψει τοῦ οὐσιαστικοῦ οἶον μέμνημαι ὧν ἔπραξα = τῶν πράξεων, ὡς ἔπραξα. Καὶ ἐμπροθέτως· οἶον, εἰσφέρετε ἀπ' ὧν ἕκαστος ἔχει, ἀντὶ ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἕκαστος ἔχει.

Σημειῖται δὲ ὅτι ἡ πρόθεσις τοῦ παραλειπομένου δεικτικοῦ μεταβάλλει εἰς τὸ ἀναφορικόν· οἶον, εἰσφέρετε ἀπ' ὧν ἕκαστος ἔχει = εἰσφέρετε ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἕκαστος ἔχει.

§ 358. Ἵνα γείνη δὲ αὕτη ἡ ἐφέλξις, πρέπει νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐγκειμένη δεικτικὴ ἀντωνυμία, καὶ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως νὰ συντάσσῃται μετ' αἰτιατικῆς, τὸ δὲ ἀναφορικὸν νὰ εἶνε ἀντικείμενον καὶ νὰ προδιορίζῃ οὐσιωδῶς τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικόν.

β'. Ὅταν τὸ ἀναφορικὸν τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ ἀριθμὸν τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ· οἶον, Στυγὸς ὕδωρ, ὃς μέγιστος ὄρκος· πόλεις εἰσὶν ἐκείναι, οὓς, φωλεοὺς εἶναι νομίζεις· τὸν οὐρανόν, οὓς

πόλους καλοῦσιν· λόγοι εἰσίν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν· παρέστη φόβος, ἣν αἰδῶ εἵπομεν.

§ 359. Γίνεται δὲ ἡ τοιαύτη ἔφελξις, ὅταν τὸ μὲν ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως εἴναι ἐκ τῶν δεχομένων κατηγορούμενον (εἶναι, γίγνεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι, κλπ.), τὸ δὲ ἀναφορικὸν εἴναι ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον, τὸ δὲ κατηγορούμενον αὐτῆς εἴναι οὐσιαστικὸν καὶ ἐπιφέρηται.

§ 360. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐφέλξεως γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν· οἶον, κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο, ἀντὶ οὗτος (ὁ πόλεμος) ἐγένετο κίνησις μεγίστη· ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη, ἀντὶ αὗται (αἱ πύλαι) ἦσαν δύο τείχη, κλπ.

γ'. Ὅταν τὸ ἀναφορικὸν ἔλκον τὸ ἀναφερόμενον μεταφέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πρότασιν καὶ πτώσιν· οἶον, οὗτός ἐστιν ὃν εἶδες ἄνδρα—οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ὃν εἶδες. Καὶ κατ' ἀντιστροφὴν τῶν προτάσεων· οἶον, ὃν εἶδες ἄνδρα οὗτός ἐστι· Μελέαγρος τὰς τιμὰς ἃς ἔλαβε φανεραὶ—αἱ τιμαί, ἃς ὁ Μελέαγρος ἔλαβε, φανεραί.

Σημ. Ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως τὸ ἄρθρον τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐν τῇ ἐφέλξει παραλείπεται ἀλλὰ μόνον, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται μετὰ τὸ ἀναφορικὸν (ὅρα τὰ ἄνω παραδείγματα).

§ 361. Ἡ ἐφελξις αὕτη γίνεται συνήθως ἐν τῇ φράσει, οὐδεὶς ἐστὶν ὅστις οὐ· οἶον, Γοργίας οὐδενὶ ὅτῳ οὐκ ἀπεκρίνατο—οὐδεὶς ἦν, ὅτῳ Γοργίας οὐκ ἀπεκρίνατο· οὐδένᾳ κίνδυνον ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι—οὐδεὶς κίνδυνός ἐστιν, ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν· οὐκ ἐστὶν ἦντινα οὐκ ἤρξεν ἀρχήν.

§ 362. Ἐφελξις εἴναι καὶ ὅταν τὸ ἀναφορικὸν δὲν τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ μετοχὴ αὐτῆς, οἶον, τείχος, ὃ ποτε Ἀκαρῶνες τειχισάμενοι, κοινῇ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο· νῦν σοὶ φράσω πρῶτον, ὃ σὺ μαθὼν, ἄνθρωπος ἔσει (Ἄρσφ.)· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν μορίων· οἶον, ἀκολούθησαν ἐνταῦθα, ὅποι ἀφικόμενος εὐδαιμονήσεις.

§ 363. Ἐφελξίς γίνεται καὶ εἰς τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα καὶ μάλιστα εἰς τὰ εἰς *θεν*· οὖν, βῆναι ἐκείθεν, ὅθεν περ ἤκει = ἐκείσε, ὅθεν. Καὶ ἐλλείπει τοῦ δεικτικοῦ· οἶον, οἱ Ἀθηναῖοι διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπέξέθεντο παῖδας καὶ γυναῖκας = ἐκείθεν, ὅπου. Ἐντεῦθεν προῆλθον καὶ τὰ συνεπυγμένῃν ἔννοιαν ἔχοντα· οἶον, τὸν ἐκείθεν πόλεμον δεῦρο ἤζοντα = τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκείθεν δεῦρο ἤζοντα, κλπ.

§ 364. Ἐφελξίς γίνεται καὶ εἰς τὰς παραβολικὰς προτάσεις, δυνάμει τῆς ὁποίας αὐταὶ ἀφομοιοῦνται πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν· οἶον, οἶμαι τοὺς νεωτέρους πυνθάνεσθαι, ὥσπερ καὶ ἐμέ, ἀντὶ ὥσπερ καὶ ἐγὼ πυνθάνομαι. Ἀστυάγης τῷ Κύρῳ ἦδετο οὐ δυνάμεν σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὥσπερ σκύλακι γενναίῳ ἀνακλάζοντι, ὅπότε πλησιάζει θηρίῳ = ὥσπερ σκύλαξ γενναῖος ἀνακλάζει.

§ 365. Ἡ ἔφελξις ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὸ ῥῆμα.

α. Ὅταν τὸ συνδετικὸν ῥῆμα συμφωνῇ πρὸς τὸ κατηγορούμενον καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον (§ 16)· οἶον, οὗτοι (οἱ σοφισταὶ) φανερά ἐστι λώβη τε καὶ διαφθορά τῶν συγγιγνομένων· ὑπόλοιπόν ἐστὶν οἱ στρατηγοί· αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλεῖτο· οἱ ἀντιλέγοντες ὄχλος καὶ βρακκάνια κατεφαίνοντο· οἱ Ἀθηναῖοι ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπερ πρότερον ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο.

β. Ὅταν ἐπὶ τῶν συνθέτων προτάσεων, πολλῶν ὄντων τῶν ὑποκειμένων, τὸ ῥῆμα τίθεται ἐνικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον ἢ πλησιέστερον (§ 22)· οἶον, ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς στρατόπεδον· οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει· ἐστρατῆγαι τῶν νεῶν Ἀριστεύς καὶ Καλλικράτης καὶ Τιμάνωρ· Αἴγυπτος καὶ Κύπρος ἀφίστηκεν.

§ 366. Εἰς τὴν ἔφελξιν ὑπάγουσιν οἱ γραμματικοὶ καὶ τὰ ἐξῆς σχήματα.

α. Τὸ τῆς ὑπαλλογῆς, καθ' ὃ τὸ ἐπίθετον ἀντὶ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ φυσικῶς ἀνήκει, συμφωνεῖ πρὸς ἄλλο, εἰς ὃ δὲν ἀνήκει φυσικῶς· οἶον, λευκοπῆχες κτύπους χειροῖν, ἀντὶ κτύπους λευκοπηχεῖν χειροῖν.

6'. Τὸ σχῆμα τῆς μεταθέσεως, καθ' ὃ λέξις τις χάριν εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως μετατοπίζεται ἀπὸ τῆς οἰκείας θέσεως εἰς ἄλλην μὴ οἰκείαν οἶον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἔχθισοί εἰσι Καρχηδόνιοι Ῥωμαίοις, ἀντί, πάντες γὰρ Καρχηδόνιοι πάντων ἔχθιστοί εἰσι πᾶσι Ῥωμαίοις· ἐν ἄλλοτε ἄλλη—ἐν ἄλλῃ ἄλλοτε.

§ 367. Εἰς τὴν μετάθεσιν ὑπάγονται·

1) Ἡ πρόληψις, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον ὑποταγοῦς προτάσεως μετατίθεται εἰς τὴν κυρίαν εἰς τόπον ἀντικειμένου· οἶον, λέγουσι δ' ἡμᾶς, ὡς ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν, ἀντί λέγουσιν, ὡς ἡμεῖς· καί μοι τὸν υἱὸν εἰπέ, εἰ μεμάθηκε τὴν τέχνην, ἀντί καί μοι εἰπέ, εἰ ὁ υἱὸς μεμάθηκε τὴν τέχνην.

2) Τὸ ὑπερβατόν, καθ' ὃ λέξις τις διαχωρίζεται διὰ παρενθέσεως ἄλλης ἀπ' ἐκείνης, πρὸς ἣν ἀποδίδονται· οἶον, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἦθους, ἀντί τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγαθοῦ ἦθους.

3) Τὸ χιαστόν, καθ' ὃ δύο ἐπιφερόμεναι λέξεις ἢ προτάσεις ἀποδίδονται εἰς τὰς ἡγουμένας κατ' ἀντίθετον τάξιν, ὥστε ἡ ἀνταπόδοσις αὐτῶν παρίστησι τὸ σχῆμα τοῦ Χ· οἶον, οἱ τὴν φροντίδα ἔχοντες, οἰμωγὴ τε καὶ εὐχολὴ ὀλλύντων καὶ ὀλλυμένων·

Οἱ τὴν φροντίδα Χ ἔχοντες· οἰμωγὴ Χ εὐχολὴ ὀλλύντων Χ ὀλλυμένων.

4) Κύκλος, καθ' ὃν πλείονες τῶν δύο λέξεων ἢ προτάσεων ἀποδίδονται εἰς τὰς ἡγουμένας κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ὥστε ἡ πρώτη τῶν ἐπιφερομένων ἀποδίδεται εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ἡγουμένων καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς· οἶον, ὁ τὰ τῆς πόλεως πράγματα πράσσων· τριῶν ὄντων τῶν βίων, τοῦ μὲν πρακτικοῦ, τοῦ δὲ θεωρητικοῦ, τοῦ δὲ ἀπολαυστικοῦ, ὁ μὲν ἔκλυτος καὶ δοῦλος τῶν ἡδονῶν ζφώδης καὶ μικροπρεπής· ἐστίν· ὁ δὲ θεωρητικός, τοῦ πρακτικοῦ διαμαρτάνων, ἀνωφελής· ὁ δὲ πρακτικός ἀμοιρῆσας φιλοσοφίας ἄμουσος καὶ πλημμελής.

5) Τὸ ἀντεστραμμένον, καθ' ὃ αἱ ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικά, εἰδικαί, τελικαί καὶ ὁμοιωματικά προτάσεις προτάσσονται τῶν κυρίων ἀντί νὰ ἐπιτάσσωνται· οἶον, ὃ τις βούλεται

τοῦτο καὶ οἶεται· ὅτε ἔμαθε (ὁ ἵππος) μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν· εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς καὶ ψευδεῖς ὦσιν· ὅτι ἀληθῆ λέγεις οἰδαῖνα μὴ ἀποπλυνῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἐκείνο μέμνησθε· ὥσπερ γὰρ τῷ σώματι φῶς ὁ ἥλιος, οὕτω ψυχῇ προσευχή.

6) Τὸ *πρωθύστερον*, καθ' ὃ προτάσσεται τὸ φύσει ὕστερον καὶ ἐπιτάσσεται τὸ φύσει πρότερον· οἷον, θρέψασα τεκοῦσά τε πότνια μήτηρ· ἀνεσάν τε πύλας καὶ ἀπῶσαν ὀχῆας.

ς'. Σχῆμα πλεονασμοῦ.

§ 368. *Πλεονασμός* λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλλ. γλώσσης, καθ' ὃ προστίθεται εἰς τὸν λόγον μία ἢ πλείονες λέξεις, αἵτινες φαίνονται μὲν ὡς περιτταί, χρησιμεύουσιν ὅμως πρὸς δύναμιν, χάριν καὶ ἔμφασιν τοῦ λόγου, ἢ πρὸς περιγραφὴν τοῦ πράγματος· οἷον, ἔφη λέγων, καί, λέγει φᾶς, δρόμῳ θεῖν, φεύγειν φυγῇ, ὀρθαλμοῖς ὄρεν, πάλιν αὐθις, αὐ πάλιν, ὁρώντων, βλέπόντων ὁμῶν, χιῶν λευκή, λευκὸν γάλα, οἰκοδομεῖν οἰκίαν, ἐξ οὐρανόθεν, ἐκ τῆς οἰκίας ἐξήγαγον τὰνδράποδα, κλπ.

§ 369. Ἐβδη πλεονασμοῦ εἰσι.

α'. Τὸ ἐκ *παρ. ἰλλήλου*, καθ' ὃ μία καὶ ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζεται διὰ δύο ἀντιφατικῶν λέξεων ἐκφερομένων, τῆς μὲν καταφατικῶς, τῆς δὲ ἀποφατικῶς· οἷον, γνωστὰ κοῦκ ἄγνωστα, ἐκὼν καὶ οὐκ ἄκων, μέγιστον καὶ οὐχ ἥκιστα ἔβλαψεν ὁ παιανισμός, οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ μέλιστα, κλπ.

β'. Τὸ ἐκ *διὰ δυοῖν*, καθ' ὃ τὸ ἐπίθετον οὐσιαστικοῦ τινος μεταβάλλεται εἰς τὸ σύστοιχον οὐσιαστικὸν καὶ συνδέεται διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων· οἷον, χρυσὸν καὶ φιάλας, ἀντὶ χρυσᾶς φιάλας· ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῷ, ἀντὶ ἐσθῆτι χρυσῇ· στεφάνοις ἵπποις τε, ἀντὶ ἵππικοῖς στεφάνοις, κλπ.

ζ'. Σχῆμα ἐλλείψεως.

§ 370. *Ἐλλείψις* λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι λαλοῦντες ἢ γράφοντες παρέλειπον λέξεις τινὰς ἢ προτάσεις, ὅταν ἡδύναντο νὰ ἐννοῶνται ἢ ἐξῶθεν, ἢ ἐκ

τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω, ὥς πολλαχοῦ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰ-
δομεν· οἶον, γράφω (ἐγώ), φασίν (οἱ ἄνθρωποι), ἐστεφάνωσαν
Θεμιστοκλέα, ἡρίστευσε γὰρ (Θεμιστοκλῆς), Ἀλέξανδρος ἦν
Φιλίππου (υἱός), κοιμᾶται βαθύν (ὑπνον), ὑποτέραν τραπῶ (ὀ-
δόν), μετέβησαν εἰς τὴν Φιλίππου (χώραν), μείναντες ἐν ταῖς
ἐχυτῶν (πατρῴσιν), ἄρκντες (τὴν ἄγκυραν) ἔπλεον, μὴ ληφθῆς
(ὄρα), κλπ.

§ 371. Σημειώσεως δὲ ἄξια ἐνταῦθα εἶνε, ὅτι μετὰ τὸ οὐ-
δέτερον τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὃ) παραλείπεται τὸ δεικτι-
κὸν (τοῦτο) μετὰ τοῦ ἐστίν· οἶον, καὶ ὁ μάλιστα ἡνίασέ με, ὅτι
καὶ ὠνειδίζεν ἐμέ—ὁ μάλιστα ἡνίασέ με, ἔστι τοῦτο, ὅτι...

§ 372. Ἰδιαιτέρα εἶδη τῆς ἐλλείψεως εἶνε·

α. Ἡ ἀποσώπηση, καθ' ἣν ἀρξάμενος ἤδη ὁ λόγος διακό-
πτεται χάριν ῥητορικοῦ σκοποῦ καὶ μένει ἀτελής· οἶον, ἀλλ'
ἐμοὶ μέν..., οὐ βούλομαι δὲ δυσχερές εἰπεῖν οὐδέν, ἀρχόμενος
τοῦ λόγου. Εἰς τὸ σχῆμα τῆς ἀποσιωπήσεως ὑπάγονται·

1) Τὸ ἀνταπατόδοτον, ὅταν δηλ. παραλείπεται ἡ ἀπόδοσις
τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου· οἶον, ἐὰν μὲν ἐκὼν πείθεται (εὖ ἔχει), εἰ
δὲ μὴ, ὡς ξύλον διαστρεφόμενον εὐθύνουσιν ἀπειλαὶ καὶ πληγαί·
ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάλθυμοι Ἀχαιοί, εἰ δέ κε μὴ δώσωσι.

2) Ὁ δυνητικός λόγος, ὅταν δηλ. παραλείπεται ἡ πρότασις
τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου (§ 162)· οἶον, ἔλεγον ἄν, λέγοιμι ἄν, κλπ.

β. Ἡ βραχυλογία, καθ' ἣν τὰ δυνάμενα ἄλλως νὰ ἐκφρα-
σθῶσι διὰ περισσοτέρων λέξεων ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων· εἴ-
δη δὲ αὐτῆς εἶνε τρία.

1) Τὸ ἀπὸ κοινοῦ, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις ἀντὶ νὰ τεθῇ δις τί-
θεται ἅπαξ· οἶον, ἐγὼ μὲν ἱατρός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ιατρός)·
ἐγὼ μὲν διώκω (ἀρετὴν), σὺ δὲ φεύγεις ἀρετὴν· χώραν ἔχετε οὐ-
δὲν ἦττον ἡμῶν ἐντιμον—τῆς χώρας ἡμῶν.

2) Τὸ ἐξ ἀναλόγου, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις λαμβάνηται μὲν ἐκ
τῶν ἀνωτέρω, ἀλλὰ κατ' ἄλλον σχηματισμὸν καὶ τύπον· οἶον,
ἐστεφάνωσαν Θεμιστοκλέα· ἡρίστευσε γὰρ (ὁ Θεμιστοκλῆς)· σὺ
Ἕλληνας εἶ καὶ ἡμεῖς (ἐσμεν).

3) Τὸ ζευγμα, καθ' ὃ δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ ἀντικείμενα ἀποδίδονται εἰς ἓν ῥῆμα (ἢ μετοχὴν), ὅπερ ἀρμόζει εἰς ἓν ἢ εἰς τινὰ μόνον τῶν ὑποκειμένων ἢ ἀντικειμένων, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ἐννοοῦνται ἄλλα ῥήματα κατὰλληλα πρὸς τὴν ἐννοιαν· οἷον, ὅφει φῶς κάλλιστον καὶ κρότον χειρῶν πολὺν (ἀκούσῃ), οὐνοῦ πινομένου καὶ σίτου (ἐσθιομένου), ἡ μὲν (Θέτις) εἰς ἄλλα ἄλλο, Ζεὺς δὲ πρὸς δόμον (ἔβη).

Εἰς τὸ ζευγμα ὑπάγεται καὶ τὸ σχῆμα τῆς συμπύξεως τῶν ἐννοιῶν, καθ' ὃ πλείονες ἐννοιαί ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων λέξεων· οἷον, ἀνίστατο εἰς οἶκημα=ἀνίστατο, ἵνα πορευθεῖη εἰς οἶκημα· ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Σουενέσιος εἰς χωρίον ὄχυρόν=ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον, καταφυγόντες μετὰ Σουενέσιος εἰς χωρίον ὄχυρόν· παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα=παραγγέλλει ἵέναι εἰς τὰ ὅπλα· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων· οἷον, βοᾷ πῦρ καὶ δικέλλας=βοᾷ φέρειν αὐτῷ πῦρ καὶ δικέλλας· ἐβόα τις τῶν ξένων, βοήθεια κλπ.

4) Τὸ ἀσυνδέτορ, καθ' ὃ δύο ἢ περισσότεραι λέξεις ἢ προτάσεις χάριν γοργότητος ἢ ἐμφάσεως ἢ πάθους ψυχῆς φέρονται ἀσυνδέτως· οἷον, ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Πηγασαί, τᾶλλα πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο· συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐβωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον.

Η'. Σχῆμα ἀνακόλουθον.

§ 373. Ἀνακόλουθον σχῆμα λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλλ. γλώσσης, καθ' ὃ τὸ τέλος τῆς προτάσεως δὲν συμφωνεῖ συντακτικῶς πρὸς τὴν ἀρχήν· ἀλλ' ἄλλως ἀρχεται ἡ πρότασις καὶ ἄλλως τελευτᾷ· γίνεται δὲ κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, ἰδίως δὲ κατὰ τέσσαρας.

α. Ὅταν μετοχὴ ὀνομαστικῆς πτώσεως, ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει τῆς προτάσεως τελεῖσθαι, ἀποδίδωται χάριν ἐμφάσεως ἢ συντομίας εἰς ἑτεροπρόσωπον ῥῆμα· οἷον, ἀποβλέψας πρὸς τὸν στόλον ἐδοξέ

μοι πάγκαλος εἶναι· καὶ τοῖς Συρακουσίοις κατὰ πληξὶς ἐγένετο, ὁρῶντες. ¹

β'. Ὅταν αἰτιατικὴ οὐσιαστικοῦ τινος, τεθεῖσα ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, μεταβαλλομένου χάριν ἐμφάσεως τοῦ ἀρχικοῦ εἰρμοῦ τοῦ λόγου, μένῃ ἀναπόδοτος· οἶον, μητέρα δ' εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμαῖται γαμέεσθαι, ἅψ ἴτω εἰς μέγαρον=ὅσον διὰ τὴν μητέρα, εἰάν ἡ ψυχὴ τῆς ἐπιθυμῆ νὰ ὑπανδρευθῇ, ἅς ὑπάγῃ αὕτη εἰς μέγαρον· καὶ γὰρ τὴν Καῦνον πρότερον οὐ βουλομένην συμμαχεῖν, ὡς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδεις, τότε σφι καὶ αὕτη προσεγένετο.

γ'. Ὅταν ἐπὶ τῶν ἐπιμερισμῶν τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῇ εἰς γενικὴν τίθεται ὁμοιοπτῶτως τοῖς μέρεσιν (§ 227 β'). οἶον, ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχύ πάμπαν κατελύθησαν, οἱ δὲ ... θαυμάζονται· οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν· ἄνδρας τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ ἐζώγρησαν.

δ'. Ὅταν τὸ ῥῆμα τῶν παραβολικῶν καὶ τῶν διὰ τοῦ ἡεφερομένων συγκριτικῶν προτάσεων, ἀντὶ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως, συμφωνῇ πρὸς τὸ ἑαυτῶν οἶον, ὅσοι, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλεύομεθα, ἀντὶ ὅσοι ἐπιβουλεύονται, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς· ἡ τύχη αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα. Ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο ὑπάγεται κυρίως εἰς τὴν ἔφελξιν (§ 356).

Σημ. Εἰς τὸ ἀνακόλουθον σχῆμα ὑπάγεται καὶ ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος (§ 124).

Σχήματά τινα τῆς ῥητορικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν.

§ 374. Πρὸς τοῖς εἰρημένοις συντακτικοῖς σχήμασιν ἐπισυνάπομεν ὧδε καὶ τινα τῆς ῥητορικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν, ἅτινα συχνότατα ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσι, καὶ οἱ διδάσκαλοι πολλάκις μνημονεύουσιν αὐτά· εἰσὶ δὲ τὰ ἑξῆς.

α. *Εἰρωνεία*, ὅταν μετὰ πικρίας λέγωνται τὰ ἐναντία τῶν

¹ Τοιοῦτο καὶ τὸ τῆς καθωμιλημένης· ἐγὼ διὰ ταῦτα δὲν με μέλει.

ὑπαρχοντων· οἶον, ὁ καλός, ὁ τίμιος, ὁ σοφός, ὁ θαυμασίος, ἀντί ὁ κακός, ὁ ἄτιμος, ὁ ἀμαθής, κλπ.

β'. *Προσωποποιία*, ὅταν εἰς τὰ ἄψυχα ἀποδίδωται πρόσωπον· οἶον, ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρός, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει, φωνὴν ἀφιεῖς· οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ· ῥοιὰ καὶ μηλέα ἤριζον περὶ κάλλους.

γ'. *Ὀνοματοποιία*, ὅταν τὸ ὄνομα πλάττηται ἀπὸ τοῦ ἤχου τοῦ σημαινομένου· οἶον, φλοῖσθος (ὁ ἤχος τῆς θαλάσσης), ἔκλαγξαν ὁἷστοί, κλπ.

δ'. *Μεταφορά*, ὅταν λέξεις τις μεταφέρεται ἀπὸ τῆς κυρίας σημασίας εἰς ἄλλην μὴ κυρίαν· οἶον, ποιμὴν λαῶν, ἀντὶ ἄρχων· κορυφή, κνήμη, πόδες ὄρους· πῦρ ἔρωτος· σιδήρειον στῆθος· δόλους ῥάπτειν· προπέποται τὰ πράγματα τῆς πόλεως, κλπ.

ε'. *Εὐφημία*, ὅταν εἰς κακὸν τι ἀποδίδωμεν καλὸν ὄνομα· οἶον, εὐώνυμος, ἀριστερὰ χεῖρ, εὐζεινος πόντος, κλπ. οὕτω καὶ τὰ παρ' ἡμῖν γλυκάδι=ξείδι, τὸν ἔπιασε τὸ καλὸν τοῦ θεοῦ=κατελήφθη ὑπὸ ἐπιληψίας, κλπ.

ς'. *Αἰότης*, ὅταν μία κατφαπτική ἔννοια ἐκπράττεται δι' ἀντιφατικῆς (ἀντιθέτου) λέξεως ἀποφατικῶς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ἔλαττον τι τοῦ ὑπάρχοντος· οἶον, οὐκ ἄγνωστα=γνωστά· οὐχ ἥκιστα=μάλιστα· τοῖς Συρακουσίοις κατὰ πληξίς οὐκ ὀλίγη ἐγένετο· οὐκ ἄγνωσῶ, κλπ.

ζ'. *Ὁξέωρον*, ὅταν δύο ἀντιφατικά (ἐναντία) λέξεις συμπαρατίθωνται οὕτως ἀγχίνως, ὥστε νὰ φαίνηται ἀντίφασις τις τῶν ἐννοιῶν, ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει τοιαύτη· οἶον, σπεύδε βραδέως· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῆς συνθέσεως τῶν λέξεων· μωρόσοφος, κάλλαισχος, κλαυσίγελως, κλπ.

η'. *Ἀνθυποφορά*, ὅταν ὁ λέγων ἢ ὁ γράφων, θέλων ν' ἀναιρεσῇ ἐνδεχομένην ἐνστασίν τινος τῶν ἀντιδίκων ἢ τῶν ἀκροατῶν, ἐκφέρῃ αὐτὴν ἐρωτηματικῶς, καὶ εὐθὺς κατόπιν ἀναίρει αὐτὴν διὰ τοῦ ἀνθυποφορικοῦ ἁλλὰ· οἶον, τί βουλόμενοι μετεπέμπεσθε αὐτούς; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἀπασιν· ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε.

θ'. *Παρήχησις*, όταν συνεκφωνῶνται δύο ἢ περισσότεραι λέξεις, ἔχουσαι μὲν τὸν αὐτὸν ἦχον, διάφορον ὅμως σημαίνον· οἷον, ἔσωσά σ' ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι· τυφλὸς τὰ τ' ὅτα τὸν τε νοῦν τὰ τ' ὄμματ' εἶ.

ι. *Πολύπτωσις*, ὅταν τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐπαναλαμβάνηται εἰς τὴν αὐτὴν πρότασιν ἐν διαφόρῳ πτώσει· οἷον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἔχθιστοι Καρχηδόνιοι Ῥωμαίοις· πόνος πόνῳ πόνον φέρει.

ια. *Περίφρασις*, ὅταν τὰ δυνάμενα νὰ ἐκφρασθῶσι δι' ὀλιγωτέρων λέξεων, ἐκφράζωνται διὰ περισσοτέρων· οἷον, τὴν μάθησιν ποιείσθαι, ἀντὶ μανθάνετε· παραίνεσιν καὶ ἀξίωσιν ἔχουмен, ἀντὶ παραινοῦμεν καὶ ἀξιούμεν· τυγχάνομεν ὄντες, ἀντὶ ἐσμέν· υἱὲς Ἀχαιῶν, παῖδες Ἑλλήνων, παῖδες ἰατρῶν, ἀντὶ Ἀχαιοί, Ἑλληνες, ἰατροί· δι' ὀργῆς ἔχω, ἐν ὀργῇ εἰμι, ἀντὶ ὀργίζομαι· οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς, οἱ ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀντὶ οἱ Στωϊκοί, οἱ ῥήτορες· σοὺς χρῆμα μέγα, ἀντὶ μέγας σὺς· τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν, ἀντὶ αἱ νύκτες, κλπ.

ιβ'. *Ἀντιπτῶσις*, ὅταν πτώσεις τις τίθηται ἀντὶ ἄλλης· οἷον, οἱ ἄνθρωποι ἐν τῶν κτισμάτων τοῖς θεοῖς εἰσιν, ἀντὶ τῶν θεῶν ἡ πατρώα ἡμῖν οἰκία ὑπὸ πολλῶν ποιητῶν ἐγκεχωμιάσται, κλπ.

ιγ'. *Ἀντιχρονισμός*, ὅταν χρόνος τις τίθηται ἀντ' ἄλλου· οἷον, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον, ἀντὶ διέβαλε· μέμνημαι, κέκτημαι, οἶδα, ἔρχομαι, καταβαίνω, ἀντὶ καταβήσομαι, ἐλεύσομαι (§ 199, 204).

ιδ'. *Συνωνυμία*, ὅταν ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζηται διὰ δύο ταυτοσήμων λέξεων· οἷον, θάνατον μόνον τε· θοῶν ὠκυάλων νεῶν.

ιε'. *Ἀντονομασία*, ὅταν πατρωνυμικὸν ἢ ἄλλο τι ὄνομα ἐξοχότητος ἔνεκα λαμβάνηται ἀντὶ τῶν κυρίων· οἷον, Πηλεΐδης, ἀντὶ Ἀχιλλεύς, Ἀτρεΐδαι, ἀντὶ Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος· ὁ ποιητής, ὁ ῥήτωρ, ἀντὶ ὁ Ὅμηρος, ὁ Δημοσθένης.

ις'. *Συνεκδοχή*, 1) ὅταν τίθηται τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου· οἷον, τοίην κεφαλὴν ποθέω, ἀντὶ τοιοῦτον ἄνδρα· διὸν ὄμμα=Ζεὺς· κάρα Ἰοκάστης=Ἰοκάστη· κώπη=ναῦς. 2) Ὅταν λαμβάνηται ἡ ὕλη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς πεποιημένου· οἷον, σίδη-

ρος, ἀντὶ ξίφος ἢ ὄπλον· μελία—δόρυ ἐκ ξύλου μελίας. 3) Ὁ-
ταν λαμβάνηται τὸ γένος ἀντὶ τοῦ εἵδους καὶ τοῦταντίον τὸ
εἶδος ἀντὶ τοῦ γένους· οἶον, λάχανον, ἀντὶ ἡ κράμβη· πετεινός,
ἀντὶ ἀλέκτωρ· σίτος, ἀντὶ τροφή.

ιζ'. *Μετωνυμία*, ὅταν τίθεται 1) τὸ αἷτιον (ὄργανον, ἐφευ-
ρετής) ἀντὶ τοῦ αἰτιατοῦ· οἶον, Δημήτηρ, ἀντὶ σίτος· Βάκχος,
ἀντὶ οἶνος· Ἄρης, ἀντὶ πόλεμος· Ἡρακιστος, ἀντὶ πῦρ· Ποσει-
δων, ἀντὶ θάλασσα· ἀσπίς, ἀντὶ ἀσπιδοφόροι· ἵπποι, ἀντὶ ἵπ-
πεις. 2) Τὸ σημεῖον ἀντὶ τοῦ σημαينوμένου· οἶον, ἐλαία, ἀντὶ
εἰρήνη· δάφνη, ἀντὶ νίκη, κλπ. 3) Τὸ περιέχον ἀντὶ τοῦ περιε-
χομένου καὶ τούναντίον τὸ περιεχόμενον ἀντὶ τοῦ περιέχοντος·
οἶον, ἡ πόλις, ἀντὶ οἱ πολῖται· ἡ βουλή, ἀντὶ οἱ βουλευταί·
ἰχθύς, ἔλαιον, ὄψα, λάχανα, κλπ., ἀντὶ τῆς ἀγορᾶς, ἐν ᾗ πω-
λοῦνται οἱ ἰχθύες,, τὸ ἔλαιον, κλπ.

ιθ'. *Ἀντιμέτρεια ἢ ἐναλλαγή*, ὅταν μέρος τι λόγου τίθεται
ἀντ' ἄλλου· 1) τὸ ἀφρηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου· οἶον, πᾶσα
συμμαχία ἐπιχωρήσει, ἀντὶ πάντες οἱ σύμμαχοι· πᾶσα θεραπεία
εἶπετο, ἀντὶ πάντες οἱ θεράποντες· ἡ ὁμηλικία—οἱ ὁμήλικες· ἡ
δουλεία, ἀντὶ οἱ δοῦλοι· ἡ φυλακή, ἡ νεότης, ἀντὶ οἱ φύλακες,
οἱ νέοι, κλπ. 2) Τὸ οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· οἶον, τὴν
ἡμετέραν πόλιν παίδευσιν εἶναι τῆς Ἑλλάδος, ἀντὶ παιδεύτριαν·
ἡ Ἑλλὰς φωνή, ἀντὶ ἑλληνικὴ φωνή· βίη Ἡρακλέους, ἀντὶ βί-
αιος Ἡρακλῆς· νόσος, ἀντὶ λυμεών· ὀλεθρος, ἀντὶ ὀλέθριος, κλπ.
3) Τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν ἀντὶ τῶν συ-
στοίχων οὐσιαστικῶν ἀφρηρημένων· οἶον, τὸ πιστόν, τὸ ἀγαθόν,
τὸ θεῖον, τὸ δεδιός, τὸ ὑπερβᾶλλον, ἀντὶ ἡ πίστις, ἡ ἀγαθότης,
ἡ θεότης, τὸ δέος, ἡ ὑπερβολή· τὸ ἐμόν, τὰ ἡμέτερα, ἀντὶ
ἐγώ, ἡμεῖς. 4) Τὰ ἑναρθρα οὐδέτερα τῶν εἰς ἰκος κτητικῶν
ἀντὶ τῶν πρωτοτύπων· οἶον, τὸ πολιτικόν, τὸ ὀπλιτικόν, τὸ
συμμαχικόν, τὸ ἑλληνικόν, τὸ θωρικόν, τὸ βαρβαρικόν, ἀντὶ
οἱ πολῖται, οἱ ὀπλῖται, οἱ σύμμαχοι, οἱ Ἕλληνες κλπ. 5) Τὰ
εἰς μα ῥηματικά ἀντὶ τῶν πρωτοτύπων· οἶον, νύμφευμα, ἀντὶ
νύμφη, ἄλγῃμα στρατοῦ, ἀντὶ ἀλήτης στρατός. 6) Τὰ κύρια ὀνό-

ματα χωρῶν καὶ πόλεων, ἀντὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων ἐθνικῶν οἶον, πᾶσα ἡ Ἑλλὰς ἐσιθιρορροῦρει, ἀντὶ πάντες οἱ Ἑλληνες· ἡ Πελοπόννησος ἀπασα διεσπείρει, ἀντὶ πάντες οἱ Πελοποννήσιοι. Καὶ τούναντίον τὰ ἐθνικὰ ἀντὶ τῶν ἐξ ᾧν παράγονται κυρίων ὀνομάτων χωρῶν καὶ πόλεων οἶον, εἰς Πέρσας, ἐν Μήδοις, ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ἀντὶ εἰς Περσίαν, ἐν Μηδίᾳ, ἐξ Ἀθηνῶν. 7) Τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ ἀντὶ ἐπιρρημάτων οἶον, ἔρχομαι ταχύς, ὁ ποταμὸς ῥεῖ μέγας, εἰς πρώτους ὕμᾱς ἔρχομαι, ἀντὶ ταχέως, μεγαλωστί, πρῶτον εἰς ὕμᾱς, τελευταίων εἶπε=τελευταίον, κλπ.

§ 375. Ἐν ἀλλαγῇ γίνεται καὶ κατ'ἀριθμὸν, καθότι τὰ ὀνόματα τῶν τελετῶν καὶ πανηγύρεων (ἐορτῶν) πρὸς παράστασιν πάντων τῶν ἐν αὐταῖς τελουμένων ἢ χάριν μεγαλοπρεπείας ἢ τιμῆς τίθενται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀντὶ ἐνικοῦ οἶον, οἱ γάμοι, αἱ ταφαί, τὰ Διονύσια, τὰ Ὀλύμπια. Εἰς πληθυντικὸν δ' ἀριθμὸν τίθενται καὶ τὰ ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ ἀπαντῶντα κύρια ὀνόματα ἐξόχων καὶ περιωνύμων προσώπων, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ συμπεριληφθῶσιν ἢ νὰ ἐξομοιωθῶσι πρὸς ταῦτα ἄλλα πρόσωπα οἶον, οἱ Σωκράται, οἱ Ὀδυσσεῖς, κλπ.

ΤΕΛΟΣ.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ.

Σελ. 5 στ. 9 ἀντὶ λέγεται γρ εἶνε. Σελ. 19 στ. 31, ἀντὶ 178 γρ. 134 6'.
Σελ. 22 στ. 17, ἀντὶ 99 γρ. 80, στ. 31, ἀντὶ 24 γρ. 25. Σελ. 23 στ.
9, ἀντὶ 24 γρ. 25. Σελ. 24 στ. 20, ἀντὶ παύω γρ. παύομαι. Σελ. 33
στ. 28, ἀντὶ 96 γρ. 76. Σελ. 34 στ. 15, ἀντὶ 177 γρ. 135. Σελ. 35
στ. 22, ἀντὶ 101 γρ. 70. Σελ. 37 στ. 8, 9 καὶ 10, ἀντὶ 75, 77, 79,
92 γρ. 58, 60, 62, 73. Σελ. 45 στ. 14, ἀντὶ 202, 203 γρ. 150,
151. Σελ. 67 στ. 9, ἀντὶ τὰ ἐπειδὴ γρ. τὸ ἐπειδὴ. Σελ. 87 στ. 7,
ἀντὶ 282 γρ. 219. Σελ. 92 στ. 17, ἀντὶ 106 γρ. 83. Σελ. 99 στ.
16, ἀντὶ 290 γρ. 227. Σελ. 117 στ. 21, ἀντὶ τῆς ἀναφορικῆς γρ.
ἀναφορικῆς. Σελ. 124 στ. 25, ἀντὶ διχῶς γρ. τριχῶς. στ. 28, ἀντὶ 3 γρ. 2.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ὅρισμοί.	Σελ.	5
Ἀπλῇ πρότασις.	»	6
Σύνθετος πρότασις.	»	10
Περὶ ἀντικειμένου καὶ προσδιορισμῶν τῆς προτάσεως.	»	12
Σύνταξις τῶν ὁμοιοπτῶτων προσδιορισμῶν.	»	13
Ἐπεξηγήσεις καὶ παράθεσις.	»	15
Ὀνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.	»	16
Ὀνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.	»	19
Ὀνόματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.	»	20
Σύνταξις τῶν ῥημάτων καὶ τοῦ εἰμί.	»	21
Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων.	»	22
Ῥήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.	»	23
Ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.	»	25
Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.	»	26
Ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων.	»	27
Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων.	»	31
Σύνταξις οὐδετέρων καὶ παθητικῶν ῥημάτων.	»	32
Σύνταξις τῶν μέσων ῥημάτων.	»	34
Σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν καὶ ἀπροσώπων ῥημάτων.	»	37
Σύνταξις τῶν εἰς τέρας ῥηματικῶν.	»	38
Σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.	»	39
Σύνταξις τῆς μετοχῆς.	»	43
Ἀπόλυτος μετοχή.	»	49
Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μετοχῆς.	»	51
Περὶ τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν καὶ τοῦ ποῦ.	»	53
Τὸ διὰ τί ἢ τὸ αἷτιον.	»	54
Τὸ πῶς ἢ ὁ τρόπος.	»	56
Τὸ πόσον ἢ ποσὸν καὶ τὸ κατὰ τι.	»	57
Περὶ ἐγκλίσεων.	»	58
Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.	»	59
Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἐξαρτημένων προτάσεων.	»	62
Εἰδικαὶ προτάσεις.	»	64

Ἀναφορικαὶ προτάσεις.	Σελ. 64
Χρονικαὶ προτάσεις.	» 66
Ὑποθετικαὶ προτάσεις.	» 67
Τελικαὶ προτάσεις.	» 67
Ἑρωτηματικαὶ προτάσεις.	» 71
Διαπορητικαὶ προτάσεις.	» 76
Διστακτικαὶ προτάσεις.	» 77
Χρόνοι τοῦ ῥήματος.	» 78
Περὶ ἄρθρου.	» 82
Περὶ ἀντωνυμιῶν. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 90
Ὀριστικὴ καὶ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία.	» 91
Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 92
Ἀλληλοπαθὴς καὶ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 93
Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 94
Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 96
Ἀόριστος ἀντωνυμία τίς.	» 97
Ἑρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 98
Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 99
Περὶ προσθέσεων.	» 100
Περὶ ἀποφατικῶν μορίων.	» 114
Περὶ ἐπιρρημάτων.	» 120
Περὶ ἐπιφωνημάτων.	» 124
Περὶ συνδέσεως λόγων.	» 125
Συμπλεκτικαὶ προτάσεις.	» 126
Διάζευκτικαὶ προτάσεις.	» 128
Ἀντιθετικαὶ προτάσεις.	» 129
Συμπερασματικαὶ προτάσεις.	» 130
Λίτιολογικαὶ προτάσεις.	» 131
Σχῆμα κατὰ σύνεσιν.	» 132
Σχῆμα Ἀττικόν καὶ Βοιωτικόν καὶ καθ' ὅλον καὶ μέρος.	» 133
Σχῆμα ἐφέλξεως.	» 134
Σχῆμα πλεονασμοῦ καὶ ἐλλείψεως.	» 138
Σχῆμα ἀνακόλουθον.	» 140
Σχῆματά τινα τῆς ῥητορικῆς.	» 141

Δ 1264

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

Ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως,

ΥΠΟ

Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τελειοφοίτου τοῦ Πανεπιστημίου καὶ νῦν σχολάρχου Θεσσ. ὧν.

Λ. Κ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Βεβελτιωμένη καὶ ἐπὶ νῦν ἐξημέρη.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

Τύποις τῆς «Προόδου».

1880.

Βιβλία συνταχθέντα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

Συντακτικὸν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης πρὸς χρῆσιν τῶν
γυμνασίων ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς ἐκπαιδεί-
σεως καὶ τιμώμενον δραχμῶν νέων 2 $\frac{1}{2}$.

Γραμματικὴ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης πρὸς χρῆσιν τῶν
ἐλληνικῶν σχολείων ἐγκεκριμένη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς
ἐκπαιδεύσεως καὶ τιμωμένη δραχμῶν 2 $\frac{1}{2}$.

Κατάλογος τῶν ἀνωμαλῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων
ιδίως τῶν Ἀττικῶν πεζολόγων τιμώμενος δρ. 2 $\frac{1}{3}$.

Ἰ. Καραγιάννης

Τιμᾶται δραχμῆς νέας 1 $\frac{1}{2}$.